

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ & ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΑΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΟΜΟΣ Β΄

ΜΕΛΕΤΗ: **ΚΟΥΦΑΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ – ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ**

ΕΙΣΗΓΗΣΗ – ΕΠΙΒΛΕΨΗ:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΒΑΡΕΛΙΔΗΣ

Δρ Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος Ε.Μ.Π, Καθηγητής ΤΕΙ Πειραιά
Επιστημονικός Υπεύθυνος Αστικού Παρατηρητηρίου ΒΙ.ΠΕ Αττικής

2013

Copyright © 2013 ΚΟΥΦΑΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ – ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσης εργασίας εξ' ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να μνημονεύεται η πηγή προέλευσης και να ενημερώνονται οι συγγραφείς.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτή την εργασία εκφράζουν αποκλειστικά τους συντάξαντες και δεν αποτελούν τις επίσημες θέσεις του Αστικού Παρατηρητηρίου ολικώς ή εν μέρει.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ Β' ΤΟΜΟΥ

Ευχαριστούμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Γεώργιο Βαρελίδη και την ομότιμη καθηγήτρια κ. Καλλιόπη Βαρελίδου για την αμέριστη συμπαράσταση και βοήθειά τους.

Επίσης ευχαριστούμε θερμά τους κάτωθι για τις συνεντεύξεις και τα στοιχεία που μας παρεχώρησαν, χωρίς τα οποία δεν θα ήταν εφικτή η σύνταξη της πτυχιακής εργασίας μας.

- κ. Ποδιώτη Δημήτριο από το Τμήμα Περιβάλλοντος της Π.Ε Δυτικής Αττικής
- κ. Ζήση Ευάγγελο από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Ελευσίνας
- κ. Χρηστίδη Αναστάσιο, Προϊστάμενο του Τμήματος Περιβάλλοντος, Ανακύκλωσης και Πολιτικής Προστασίας Δήμου Ελευσίνας
- κ. Παναγέα Σταυρούλα από το Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Δήμου Ελευσίνας
- κ.κ. Βασιλείου Μιχαήλ και Παπανδρέου Σόνια από την Τεχνική Υπηρεσία του ΟΛΕ Α.Ε.
- κ. Καζή Σωτήρη από το Τμήμα Πολεοδομικών Εφαρμογών του Δήμου Ασπρούργου
- κ.κ. Βερούλη & Λιάκου από την Διεύθυνση Περιβάλλοντος Δήμου Ασπρούργου
- κ. Πέστροβα Παναγιώτη Υπεύθυνο του Λαογραφικού Μουσείου Ασπρούργου
- κ. Κανάκη Προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Μάνδρας - Ειδυλλίας
- κ. Δεληπαλτά Αναστασία από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Μάνδρας - Ειδυλλίας
- κ. Τσάκωνα Προϊσταμένη του Τμήματος Μελετών – Έργων του Δήμου Μεγαρέων

- κ. Μπιθάκη από το Τμήμα Μελετών – Έργων του Δήμου Μεγαρέων
- κ. Ρούσση Ευάγγελο Προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας Μεγαρέων
- κ. Ιωαννίδου Αγάπη Προϊσταμένη του Τμήματος Αγροτικής Παραγωγής & Αλιείας του Δήμου Μεγαρέων
- κ. Γκλεζάκου Έφη από το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Πειραιά
- κ. Βρόντου Ελισάβετ από την ΕΛΣΤΑΤ
- κ. Σταθιά Γεώργιο Υποστράτηγο Σ.Ξ., Διευθυντή του Ταμείου Εθνικής Αμύνης και κ. Ψαρρά υπεύθυνο του τμήματος πολεοδομίας του ΤΕΘΑ
- κ. Μαυραειδόπουλο Α. Πλοίαρχο Π.Ν και Διευθυντή του Ταμείου Εθνικού Στόλου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	14
ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	76
ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ – ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ.....	119
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ.....	151
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	196
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	199
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	202
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ	206
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	207
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	208

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα εργασία διήρκησε οκτώ (8) μήνες. Ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2012 και περατώθηκε τον Φεβρουάριο του 2013.

ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε από τους σπουδαστές του τμήματος Πολιτικών Δομικών Έργων του ΤΕΙ Πειραιά Κουφάλη Δημήτριο και Τσαούση Νικόλαο.

ΦΟΡΕΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ο φορέας της παρούσας έρευνας είναι το Αστικό Παρατηρητήριο Βιομηχανικών Περιοχών Αττικής. Για την παρούσα εργασία, εισηγητής - επιβλέπων είναι ο Δρ. Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος Ε.Μ.Π. και Επιστημονικός Υπεύθυνος του Αστικού Παρατηρητηρίου κ. Γεώργιος Κ. Βαρελίδης και συνεπιβλέπουσα η Δρ Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π κ. Καλλιόπη Π. Θεοδωρακάκου - Βαρελίδου.

Το *Αστικό Παρατηρητήριο Βιομηχανικών Περιοχών Αττικής* είναι θεσμός που έχει ως στόχο την επίβλεψη και παρακολούθηση των βιομηχανικών περιοχών της Περιφέρειας Αττικής. Αυτό επιτυγχάνεται ως εξής:

1. Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων σχετικά με την πολεοδομική και αρχιτεκτονική διάρθρωση των εκάστων περιοχών.
2. Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων σχετικά με τους αστικούς δείκτες με έμφαση στο φυσικό περιβάλλον και το βιοτικό επίπεδο (ρύπανση, μόλυνση, οχλήσεις κ.α.)
3. Συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των τάσεων αστικής ανάπτυξης και του ελέγχου αυτής π.χ. εκπόνηση νέων Γ.Π.Σ, ψήφιση νέων νομοθετικών πλαισίων κ.α.
4. Αξιολόγηση αναπτυξιακών προγραμμάτων στρατηγικού σχεδιασμού που προέρχονται από άλλους φορείς.
5. Γνωμοδοτήσεις και Εκπονήσεις Μελετών σχετικά με τα ανωτέρω
6. Δικτύωση με άλλα τοπικά ή εθνικά παρατηρητήρια, Ο.Τ.Α., Υπουργεία, Μ.Κ.Ο.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εργασία αναπτύσσεται σε δύο ζώνες περιοχών:

- I. Ζώνη Πειραιά
 - ❖ Δήμος Πειραιά
 - ❖ Δήμος Κερατσινίου – Δραπετσώνας
 - ❖ Δήμος Περάματος
- II. Ζώνη Δυτικής Αττικής
 - ❖ Δήμος Ελευσίνας
 - ❖ Δήμος Ασπροπύργου
 - ❖ Δήμος Μάνδρας – Ειδυλλίας
 - ❖ Δήμος Μεγαρέων

Παρακάτω στο πρώτο χάρτη φαίνονται τα όρια των δύο ζωνών μελέτης και στο δεύτερο οι γεωγραφικές θέσεις των δήμων της μελέτης

Χάρτης 1 Ζώνες Μελέτης (Πηγή: Google Earth)

Χάρτης 2 Γεωγραφικές Θέσεις Δήμων μελέτης (Πηγή: Google Earth)

Για την καλύτερη οργάνωση της εργασίας επιλέχθηκε ένα οργανόγραμμα, το οποίο βέβαια προσαρμόζεται για την παρουσίαση κάθε Δήμου. Στο τέλος υπάρχει μια συγκεντρωτική περίληψη για κάθε μία από τις δύο ζώνες. Το οργανόγραμμα έχει ως εξής:

- 1) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ
 - a) Οριοθέτηση
 - b) Κτηματολόγιο
 - c) ΓΠΣ
 - d) Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες - G.I.S
- 2) ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
- 3) ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
 - a) Καταγεγραμμένος
 - b) Διαχρονικές Μεταβολές
 - c) Τάσεις
- 4) ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ
 - a) Κυκλοφορία
 - i) Μέσα Μαζικής Μεταφοράς
 - ii) Οδικό Δίκτυο
 - iii) Δίκτυο Πεζοδρόμων
 - b) Αστικά Κενά
 - i) Χώροι Πρασίνου
 - c) Αστική Δόμηση
 - i) Ζώνες Ανάπλασης
 - ii) Ζώνες Ανάδειξης
 - (1) Αρχαιολογικά Μνημεία - Κτίρια
 - (2) Νεώτερα Ιστορικά Κτίρια
 - (3) Διατηρητέα Κτίρια
 - iii) Ζώνες Εξυγίανσης
 - (1) Αυθαίρετη Δόμηση
 - (2) Εγκαταλελειμμένα Κτίρια
 - (3) Επαναχρησιμοποίηση Κτιρίων - Χώρων
 - (4) Ασύμβατες Χρήσεις Γης

- 5) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
 - a) Ατμόσφαιρα
 - b) Ύδατα
 - c) Καθαριότητα – ΧΑΔΑ – ΧΥΤΑ – ΧΥΤΕΑ – ΧΥΤΥ
 - d) Ανακύκλωση
 - e) Αποχέτευση
 - f) Α.Π.Ε.
- 6) ΕΜΠΟΡΙΟ
 - a) Ζώνες ή Μέτωπα Εμπορικών Δραστηριοτήτων
 - b) Παραεμπόριο
- 7) ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
 - a) ΒΙ.ΠΑ.
 - b) ΒΙΟ.ΠΑ.
 - c) Οχλήσεις
- 8) ΓΕΩΡΓΙΑ, ΑΛΙΕΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ
- 9) ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ
 - a) Εκπαίδευση
 - b) Θρησκεία
 - c) Άθληση
 - d) Πρόνοια
 - e) Πολιτισμός
 - f) Ασφάλεια
 - g) Λοιπές Δομές

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για την εκπόνηση της εργασίας ακολουθήθηκε η εξής τακτική:

1. Ανάγνωση των ήδη εκπονημένων μελετών για τις παραπάνω περιοχές συναδέλφων σπουδαστών, οι οποίες παραχωρήθηκαν από το Α.Π.
2. Επιτόπια έρευνα, παρατήρηση, φωτογράφιση και καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στους ανωτέρω δήμους.
3. Επαφή με κατοίκους και εργαζόμενους στις περιοχές αυτές με τη μορφή συνεντεύξεων – συζητήσεων για την άντληση πληροφοριών σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης και τη καθημερινότητα σε αυτές τις περιοχές. Η συγκεκριμένη μέθοδος συλλογής στοιχείων ήτο εποικοδομητική καθώς ως μελετητές δεν έχουμε συνεχόμενη παρουσία σε αυτές τις περιοχές, εν αντιθέσει με τους κατοίκους ή εργαζόμενους .
4. Συλλογή και κριτική θεώρηση στοιχείων από τις τεχνικές υπηρεσίες των ανάλογων Ο.Τ.Α ή άλλων φορέων όπως αναπτυξιακά προγράμματα, μελέτες αστικής ανάπτυξης, χάρτες , νομοθετικές ρυθμίσεις, γνωμοδοτήσεις.
5. Εύρεση ανάλογων στοιχείων στο διαδίκτυο, από δημόσιες συζητήσεις (forums), blog spots αλλά και τις ιστοσελίδες δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

ΣΤΟΧΟΣ-ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Η εργασία κινείται στους γενικούς στόχους του Αστικού Παρατηρητηρίου που προαναφέρθηκαν. Στόχος είναι η παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης των ανωτέρω περιοχών, μέσω της επικαιροποίησης των υπαρχόντων μελετών συναδέλφων. Επομένως παρατίθενται κωδικοποιημένα στοιχεία, συμπεράσματα, προτάσεις τα οποία ενδεχομένως έχουν μεταβληθεί ή δεν έχουν αναφερθεί επειδή είναι καινούργια. Τελικός σκοπός είναι η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών Πειραιά και Δυτικής Αττικής με κέντρο τον άνθρωπο και τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.

Παρουσίαση της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής¹.

Η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής είναι μέρος της Περιφέρειας Αττικής, σύμφωνα με το νέο σύστημα διοικητικής διαίρεσης «Καλλικράτης». Έδρα του συγκροτήματος είναι ο Δήμος Ελευσίνας, ενώ οι υπόλοιποι περιφερειακοί Δήμοι του είναι οι: Ασπροπύργου, Μάνδρας - Ειδυλλίας, Μεγαρέων και Φυλής.

Η ευρύτερη περιφερειακή ενότητα της Δυτικής Αττικής με βάση την απογραφή του 2011 έχει συνολικό πληθυσμό 160.927 κατοίκους και μέση πυκνότητα πληθυσμού 160,28 κατοίκους ανά τ. χμ.² Η έκταση είναι 1.059 τ. χμ., και καταλαμβάνει το δυτικό τμήμα της Περιφέρειας Αττικής. Το κέντρο της Δυτικής Αττικής (Ελευσίνα) απέχει περίπου 20 χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας, η οποία είναι πρωτεύουσα της Περιφέρειας Αττικής.

Στην παρούσα μελέτη θα αναλυθούν οι Δήμοι Ελευσίνας, Ασπροπύργου, Μάνδρας - Ειδυλλίας (ειδικά η Δημοτική Ενότητα Μάνδρας) και Μεγαρέων.

¹ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>

² Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή Πληθυσμού 2011)

ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ

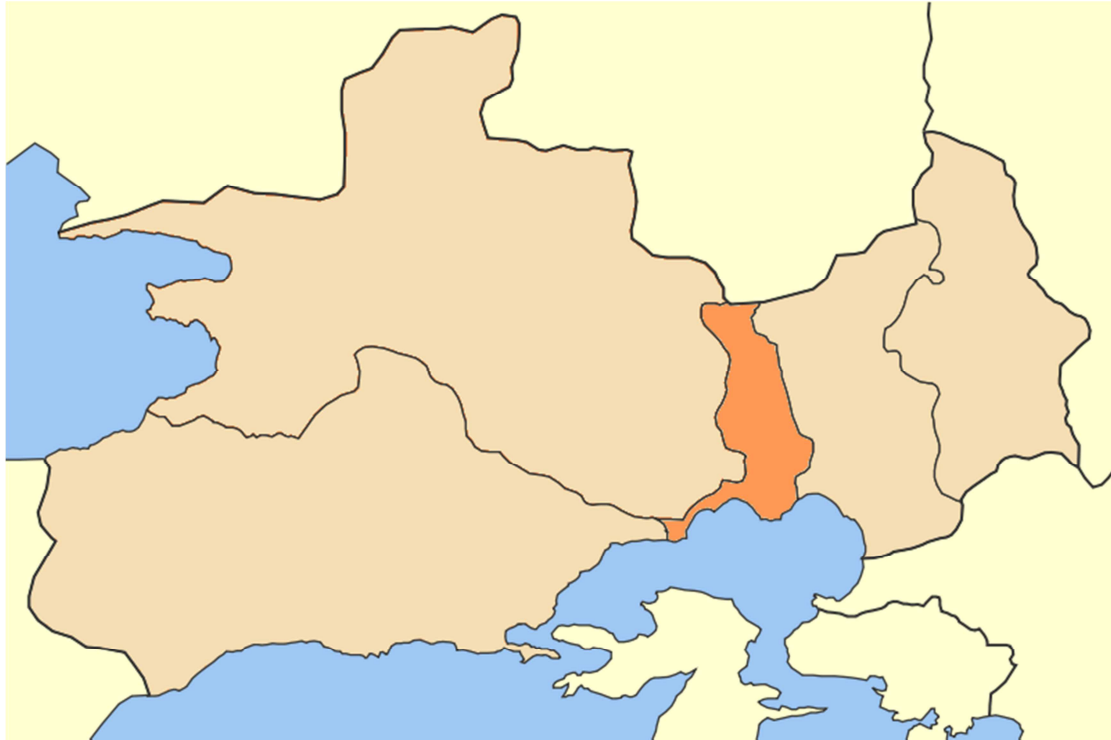
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Η διοικητική διάρθρωση των Δήμων σε όλη την Ελλάδα συμβαδίζει με τον Ν.3852/2010 ΦΕΚ 87/7.6.2010 τεύχος Α΄ περί «Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

Οριοθέτηση³

Ο Δήμος Ελευσίνας ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής και είναι πρωτεύουσα αυτής. Ο νέος Δήμος Ελευσίνας με βάση το σύστημα «Καλλικράτης», περιλαμβάνει τον πρώην Δήμο Ελευσίνας και την πρώην Κοινότητα Μαγούλας. Επομένως ο Δήμος Ελευσίνας περιλαμβάνει τις δύο Δημοτικές Ενότητες Ελευσίνας και Μαγούλας. Ο Δήμος συνορεύει ανατολικά με το Δήμο Ασπροπύργου, δυτικά με το Δήμο Μάνδρας Ειδυλλίας, νοτιοδυτικά με το Δήμο Μεγαρέων, βόρεια με το Δήμο Τανάγρας της Περιφερειακής Ενότητας Βοιωτίας (Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας), ενώ νότια βρέχεται από τα νερά του κόλπου της Ελευσίνας. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 37,06 τ.χμ. Ο Δήμος Ελευσίνας έχει μακρά ιστορία, διαθέτει το δεύτερο μεγαλύτερο εμπορικό λιμάνι της Αττικής και μια πλειάδα βιομηχανιών, για τα οποία θα μιλήσουμε παρακάτω.

³ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>

Εικόνα 1 Γεωγραφική θέση του Δήμου Ελευσίνας (Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>)

Κτηματολόγιο⁴

Η κτηματογράφηση του Δήμου Ελευσίνας έχει περαιωθεί. Συγκεκριμένα ο πρώην Δήμος Ελευσίνας εντάχθηκε στο Κτηματολόγιο με το ΦΕΚ 146/29.01.2004 τεύχος Β' και η πρώην κοινότητα Μαγούλας με το ΦΕΚ 305/09.03.2005 τεύχος Β'. Και οι δύο περιοχές εξυπηρετούνται από ένα Κτηματολογικό Γραφείο στην Ελευσίνα.

ΓΠΣ⁵

Ο νέος Δήμος Ελευσίνας δεν διαθέτει ολοκληρωμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο. Επομένως με βάση τα παλαιά όρια του σχεδίου «Καποδίστριας», ο πρώην Δήμος Ελευσίνας απέκτησε Γ.Π.Σ το 1989 θεσμοθετημένο με το ΦΕΚ 518/24.08.1989 τεύχος Δ', όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 192/22.04.1991 τεύχος Δ' και το ΦΕΚ 627/13.06.2005 τεύχος Δ'. Ομοίως το Γ.Π.Σ της Κοινότητας Μαγούλας θεσμοθετήθηκε με το ΦΕΚ 680/26.09.1988 τεύχος Δ', όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 1297/11.12.1992 τεύχος Δ' και το ΦΕΚ 310/16.04.1997 τεύχος Δ'.

⁴ Πηγή: www.ktimatologio.g

⁵ Πηγή: www.organismosathinas.gr

Επειδή ο νέος Δήμος Ελευσίνας έχει νέα όρια και επομένως η πολεοδομική φυσιογνωμία του έχει αλλάξει, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα νέο Γ.Π.Σ, που θα βοηθήσει στην σωστή πολεοδομική ανάπτυξη του. Η άποψη αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι οι Δήμοι έχουν τη δυνατότητα να ζητούν κάθε πέντε έτη την αναδιατύπωση των Γ.Π.Σ τους, οπότε είναι η κατάλληλη στιγμή η περιοχή να αποκτήσει νέο Γ.Π.Σ. Στο παράρτημα παρατίθενται οι χάρτες των δύο ισχυόντων Γ.Π.Σ Ελευσίνας και Μαγούλας.

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες – G.I.S

Ο Δήμος Ελευσίνας διαθέτει μια καλά οργανωμένη ιστοσελίδα όπου οι δημότες μπορούν να ενημερωθούν για τα νέα της περιοχής. Υπάρχει ειδική φόρμα για αιτήσεις διαφόρων πιστοποιητικών όπως οικογενειακής κατάστασης, μητρώου αρρένων κ.α, καθώς και ειδική φόρμα για καταγγελίες των πολιτών. Οι επισκέπτες της πόλης μπορούν να γνωρίσουν εξ' αποστάσεως την περιοχή όπως για παράδειγμα να ενημερωθούν για την ιστορία της πόλης, για τα πολιτιστικά δρώμενα ή να έχουν πρόσβαση σε φωτογραφικό υλικό.

Γενικά η εικόνα της οργάνωσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών είναι καλή, ενώ για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού είναι καλό να δημιουργηθεί διαδραστικός χάρτης (G.I.S), που θα δείχνει τα απαραίτητα στοιχεία της πόλης και την ρυμοτομία της.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ελευσίνα⁶

Για την ετυμολογία του ονόματος της περιοχής υπάρχουν δύο εκδοχές. Η πρώτη εκδοχή αναφέρει ότι η περιοχή πήρε το όνομά της από τον ήρωα Ελευσίνα. Η δεύτερη εκδοχή αναφέρει ότι η λέξη Ελευσίνα είναι ομιλούν όνομα και προέρχεται από το ρ. ελεύθω = έρχομαι. Δηλαδή ο τόπος της αφίξεως, του ερχομού, της παρουσίας, της αποκάλυψης. Έτσι και η λέξη Ελευσίς, με την ετυμολογία της και το μύθο της, μας δηλώνει την έλευση κάποιου σημαίνοντος γεγονότος, την έλευση της περιπλανώμενης Γης Μητέρας, για να φέρει το φως, την άνοιξη.

Στην αρχαιότητα υπήρξε για 2000 χρόνια (1600 πχ-400 μχ) μια από τις πέντε ιερές πόλεις, με τα Ελευσίνα Μυστήρια να προσελκύουν προσκυνητές από όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Το όνομα της πόλης γίνεται διασημότερο χάρη στον μεγάλο τραγικό ποιητή Αισχύλο.

⁶ Πηγή: <http://www.eleusina.gr>

Η πόλη της Ελευσίνας συνδέθηκε άρρηκτα με την λατρεία των δύο μεγάλων θεοτήτων του Ελληνικού Πανθέου, της Δήμητρας και της Περσεφόνης.

Ακολούθησαν 14 αιώνες στη διάρκεια των οποίων η Ελευσίνα περιέπεσε σε αφάνεια. Το 1827 μετά την απελευθέρωση από την Τουρκική κατοχή και τη δημιουργία του πρώτου Ελληνικού κράτους, η Ελευσίνα ήταν μία μικρή πόλη των 250 κατοίκων, αρβανίτικης καταγωγής. Τη δεκαετία του 1860 η Ελευσίνα άρχισε να αλλάζει όψη με την ανέγερση νέων κατοικιών και με την εγκατάσταση σ' αυτή περιστασιακών εμπόρων. Την αργόσυρτη πορεία της επιτάχυναν η κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής (1884) και η τομή του Ισθμού της Κορίνθου. Καθοριστική είναι η δεκαετία του 1880, όπου αρχίζει η βιομηχανική ανάπτυξη. Το 1922, 2000 πρόσφυγες από την Μικρά Ασία φθάνουν καταδιωγμένοι στην Ελευσίνα, διπλασιάζοντας τον πληθυσμό της. Σήμερα η πόλη έχει ως σήμα κατατεθέν την μεγάλη ιστορία της και την έντονη παρουσία βιομηχανιών.

Μαγούλα⁷

Η περιοχή αρχικά ήταν κτισμένη στους πρόποδες του λόφου του προφήτη Ηλία, σήμερα έχει επεκταθεί νότια μέχρι την πόλη της Ελευσίνας ενώ έχει αρχίσει να επεκτείνεται βόρεια και πίσω από τον λόφο του προφήτη Ηλία.

Η Μαγούλα άρχισε να κατοικείται προς το τέλος της Τουρκοκρατίας όταν κάτοικοι από τα ορεινά Κούντουρα ασφαλείς πια κινήθηκαν νοτιότερα. Το 1836 αναφέρεται ως χωριό του Δήμου της Ελευσίνας και στα πρώτα επίσημα στοιχεία του Υπ. Εσωτερικών το 1875 καταγράφεται ως «γεωργικόν χωρίον» με πληθυσμό 115 κατοίκους. Έγινε ανεξάρτητη κοινότητα το 1914. Η περιοχή σήμερα παρουσιάζει έντονη οικιστική και βιομηχανική ανάπτυξη.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Καταγεγραμμένος⁸

Με βάση την απογραφή πληθυσμού του 2011 ο Δήμος Ελευσίνας έχει μόνιμο πληθυσμό 29.902 κατοίκους και μέση πυκνότητα πληθυσμού 817,24 κατοίκους ανά τ.χμ. Ειδικά στην Δ.Ε. Ελευσίνας ο πληθυσμός είναι 24.910 κάτοικοι και στην Δ.Ε. Μαγούλας είναι 4.992 κάτοικοι.

⁷ Πηγή: <http://el.wikipedia.org>

⁸ Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού 2011 (ΕΛΣΤΑΤ)

Διαχρονικές Μεταβολές⁹

Παρατηρείται ότι για τον νέο Δήμο Ελευσίνας, για τα έτη 1981 – 2001 υπήρχε μια αύξηση πληθυσμού της τάξης του 10 – 20% κυρίως αναλογική. Η διεύρυνση των εμπορικών - βιομηχανικών μετώπων της περιοχής, οδήγησε σε αύξηση των θέσεων εργασίας, άρα και σε μετακόμιση αρκετών κατοίκων σε αυτή την περιοχή.

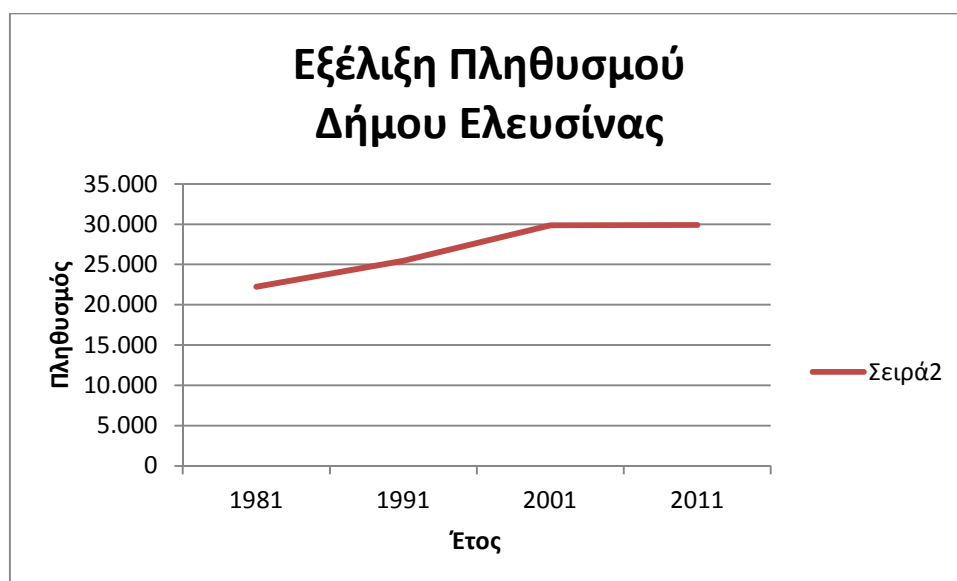
Αξιζει να σημειωθεί ότι μελετώντας τα επιμέρους στοιχεία, στον πρώην Δήμο Ελευσίνας η αύξηση πληθυσμού ήταν περίπου 10 – 15%, ενώ στην πρώην Κοινότητα Μαγούλας υπήρχε αύξηση κατά 40 – 50%. Δηλαδή στην Μαγούλα η αύξηση ήταν πιο ραγδαία σε σχέση με την Ελευσίνα καθώς τα οικοδομικά αποθέματα ήταν πιο πολλά και το κόστος γης αρκετά μικρό. Παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα οι διαχρονικές μεταβολές του πληθυσμού της περιοχής, όπου για τα έτη 1981 – 2001 έχει προστεθεί ο αριθμός των επιμέρους πληθυσμών Ελευσίνας και Μαγούλας

Πίνακας 1 Διαχρονικές Μεταβολές Δήμου Ελευσίνας

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	
		ΠΟΣΟΤΙΚΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ
1981	22.235	-	
1991	25.456	+3.221	+14,47%
2001	29.868	+4.412	+17,33%
2011	29.902	+34	+0,11%

⁹ Πηγή: Αρχείο ΕΛΣΤΑΤ

Τάσεις¹⁰

Διάγραμμα 1 Εξέλιξη πληθυσμού Δήμου Ελευσίνας

Γνωρίζοντας ότι η έκταση του Δήμου σε σχέση με όμορους Δήμους είναι αρκετά μικρή και το γεγονός ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν νέα οικοδομικά αποθέματα διότι οι εναπομείναντες χώροι τείνουν να καταληφθούν από βιομηχανικές - εμπορικές εγκαταστάσεις, ο πληθυσμός του Δήμου τείνει να σταθεροποιηθεί.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Κυκλοφορία

Μέσα Μαζικής Μεταφοράς¹¹

Όσον αφορά το δίκτυο των Μ.Μ.Μ της περιοχής παρατηρείται ότι οι επιβάτες έχουν αρκετές επιλογές. Από τον Δήμο διέρχονται 13 γραμμές θερμικών λεωφορείων του ΟΑΣΑ που συνδέουν Ελευσίνα και Μαγούλα με την Αθήνα και όμορες περιοχές. Σε υπερτοπικό επίπεδο η Ελευσίνα συνδέεται με την υπόλοιπη Δυτική Αττική και την Αθήνα με τα ΚΤΕΛ Αττικής. Στην περιοχή της Μαγούλας υπάρχει σιδηροδρομικός σταθμός, όπου από εκεί διέρχονται οι συρμοί του Προαστιακού και του ΟΣΕ γενικότερα. Επομένως η περιοχή συνδέεται σιδηροδρομικώς με Αθήνα, Πειραιά, ΔΑΑ «Ελ. Βενιζέλος» και την Πελοπόννησο.

Παρόλα αυτά παρατηρείται ότι η συχνότητα των δρομολογίων όλων αυτών των μέσων είναι αραιή κάτι το οποίο εύλογα αποτρέπει τους πολίτες να τα χρησιμοποιούν. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι τα λεωφορεία διέρχονται ανά 30 με 60 λεπτά της ώρας.

¹⁰ Πηγή: Αρχείο ΕΛΣΤΑΤ

¹¹ Πηγές: <http://www.oasa.gr>, <http://www.trainose.gr>, <http://www.ktelattikis.gr/>

Επίσης παρατηρείται ότι για τις πόλεις της Ελευσίνας και της Μαγούλας δεν υπάρχουν επαρκείς γραμμές που να εξυπηρετούν τις συνοικίες αυτών των δύο πόλεων. Η έλλειψη αυτή διαφαίνεται στις περιπτώσεις του σιδηροδρομικού σταθμού Μαγούλας και του Θριασίου Νοσοκομείου που δεν συνδέονται επαρκώς με τον αστικό ιστό των περιοχών Ελευσίνας και Μαγούλας.

Έτσι επί του πρακτέου η παρουσία των Μ.Μ.Μ κρίνεται ανεπαρκής και αναποτελεσματική. Οι πολίτες χρησιμοποιούν τα προσωπικά οχήματά τους για να μετακινηθούν, εντείνοντας την κυκλοφοριακή επιβάρυνση του οδικού δικτύου, αυξάνοντας το κόστος μετακινήσεων, επιβαρύνοντας το φυσικό περιβάλλον.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. **Αύξηση της συχνότητας δρομολογίων των αστικών και υπεραστικών μέσων μεταφοράς.** Με αυτή την προοπτική οι κάτοικοι και εργαζόμενοι της περιοχής θα χρησιμοποιούν ευκολότερα τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Θα υπάρξει ελάφρυνση των υπερτοπικών οδών όπως της Αττικής Οδού ή της Ε.Ο Αθηνών – Κορίνθου που συνδέουν το Δήμο με την πρωτεύουσα.
2. **Δημιουργία Δημοτικής Συγκοινωνίας ή τοπικού μέσου σταθερής τροχιάς.** Με αυτή την προοπτική επιτυγχάνεται άμεση σύνδεση των καίριων σημείων και των συνοικιών της πόλης μεταξύ τους. Άρα λοιπόν θα υπάρξει ελάφρυνση και του τοπικού οδικού δικτύου. Η μία λύση είναι η αγορά σύγχρονων λεωφορείων από το Δήμο για την δημιουργία Δημοτικής Συγκοινωνίας. Η δεύτερη λύση είναι να δημιουργηθεί ένα μέσο σταθερής τροχιάς τοπικού χαρακτήρα όπως είναι η δημιουργία δικτύου τραμ, όπου αυτό θα επιφέρει τα περισσότερα οφέλη για την περιοχή και τους κατοίκους της. Πάντως όποια λύση και αν επιλεγεί, πρέπει ο Δήμος να συνεργαστεί με φορείς για την υλοποίηση αυτής της ιδέας.

Οδικό Δίκτυο

Το οδικό δίκτυο της περιοχής διαμορφώνεται ως εξής:

Οδικοί Άξονες υπερτοπικού χαρακτήρα

1. Παλαιά Ε.Ο Αθηνών – Κορίνθου. Είναι ο οδικός άξονας με μία λωρίδα ανά κατεύθυνση που συνέδεε την Αθήνα με την Πελοπόννησο, μέχρι να κατασκευαστεί η νέα Ε.Ο. Είναι δωρεάν πρόσβασης.

2. Παλαιά Ε.Ο Ελευσίνας – Θηβών. Είναι ο παλαιός οδικός άξονας που συνέδεε την Αθήνα με την Θήβα, μέχρι να κατασκευαστεί η Νέα Ε.Ο Αθηνών – Λαμίας. Έχει μία λωρίδα ανά κατεύθυνση και είναι δωρεάν πρόσβασης.
3. Νέα Ε.Ο Αθηνών – Κορίνθου. Πρόκειται για τον βασικό αυτοκινητόδρομο που συνδέει την Πρωτεύουσα με την Πελοπόννησο. Η συντήρηση και διαχείριση της οδού έχει ανατεθεί στην ΟΛΥΜΠΙΑ ΟΔΟ Α.Ε. Το τμήμα Αθήνα – Ελευσίνα είναι δωρεάν πρόσβασης, ενώ ύστερα η πρόσβαση γίνεται με καταβολή αντιτίμου στα διόδια Ελευσίνας.
4. Αττική Οδός. Είναι ένας νέος οδικός άξονας που διακλαδώνεται με την Νέα Ε.Ο Αθηνών - Κορίνθου στο ύψος της Ελευσίνας. Είναι δύο έως τριών λωρίδων ανά κατεύθυνση και συνδέει την περιοχή με την Ε.Ο Αθηνών – Λαμίας, τον ΔΑΑ «Ελ Βενιζέλος» και με το κέντρο της Αθήνας. Η πρόσβαση σε αυτό το δρόμο γίνεται με καταβολή τέλους διοδίων.
5. Λεωφόρος ΝΑΤΟ. Είναι ένας οδικός άξονας που διαπερνά το Θριάσιο Πεδίο και είναι δύο λωρίδων ανά κατεύθυνση. Συνδέει την Μαγούλα με την Περιφερειακή Αιγάλεω και εξυπηρετεί ταυτοχρόνως και τον Ασπρόπυργο.

Οδικοί άξονες τοπικού χαρακτήρα

1. Λεωφόρος Ηρώων Πολυτεχνείου. Πρόκειται για την βασικότερη οδό της Ελευσίνας. Δυτικά διακλαδώνεται με τις Παλαιές Εθνικές Οδούς Ελευσίνας – Θηβών και Αθηνών Κορίνθου. Ανατολικά διακλαδώνεται με τις οδούς Πάγκαλου και Ιεράς Οδού.
2. Ιερά Οδός. Αποτελεί συνέχεια της Λ. Ηρώων Πολυτεχνείου και αποτελεί την κύρια έξοδο της πόλης ανατολικά.
3. Λεωφόρος Ελ. Βενιζέλου (Αδελφών Κυπραίου). Βασική οδός που συνδέει την Ελευσίνα με την Μαγούλα και το Θριάσιο Νοσοκομείο.
4. Οδοί Πάγκαλου και Κοντούλη. Είναι δύο βασικοί μονόδρομοι που συνδέουν το κέντρο της Ελευσίνας με το παραθαλάσσιο μέτωπο.
5. Οδός Κανελλοπούλου. Είναι η παραλιακή οδός της Ελευσίνας και αρχίζει από την διασταύρωση με τις οδούς Πάγκαλου και Κοντούλη. Εν συνεχεία μετονομάζεται σε οδός Ωκεανίδων και καταλήγει στην Ιερά οδό.

6. Οδός Λεωνίδα Στάμου (25^{ης} Μαρτίου). Είναι ο βασικότερος άξονας που διαπερνά την Μαγούλα και στην ουσία συνδέει την λεωφόρο NATO με την παλαιά Ε.Ο Ελευσίνας – Θηβών.

Είναι κατανοητό ότι η περιοχή της Ελευσίνας αν συμπεριληφθεί η παρουσία του εμπορικού λιμένα της και των σιδηροδρομικών γραμμών, είναι ένας συγκοινωνιακός κόμβος για την ευρύτερη Αττική. Η ανάπτυξη του οδικού δικτύου είναι εύλογη λόγω της ευρύτερης οικιστικής και βιομηχανικής ανάπτυξης της περιοχής.

Ένα θετικό στοιχείο για την πόλη της Ελευσίνας - για τον λόγο ότι διαπερνάται από αρκετούς αυτοκινητοδρόμους - είναι ότι δεν υπάρχει χρήση του τοπικού δικτύου από βαρέα οχήματα. Έτσι μειώνονται οι πιθανότητες τροχαίων ατυχημάτων, μειώνεται η ηχορύπανση στα πλαίσια της πόλης και οι φθορές στο δίκτυο. Το μόνο φαινόμενο μικτής χρήσης παρατηρήθηκε στην παραλιακή οδό Κανελλοπούλου (Ωκεανίδων), που εξυπηρετεί το εμπορικό λιμάνι.

Όσον αφορά την κυκλοφοριακή συμφόρηση αυτή υπάρχει, αλλά επειδή αυτή την περίοδο γίνονται εκτεταμένα έργα εγκατάστασης αποχετευτικού συστήματος και υπάρχουν πολλές παρακάμψεις, είναι δύσκολο να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα για την κανονική μορφή και επίπεδο της. Ακόμα κατασκευαστικά δεν υπήρχαν κακοτεχνίες ή έντονες φθορές, παρόλο που αυτή την περίοδο γίνονται εργασίες για την εγκατάσταση αποχετευτικού συστήματος. Το μόνο πρόβλημα το οποίο εντοπίζεται έστω και σε μικρή ένταση είναι αυτό της παράνομης στάθμευσης. Στο κέντρο της περιοχής λειτουργούν ελεύθεροι δημοτικοί χώροι στάθμευσης, αλλά η έλλειψη συχνής τοπικής συγκοινωνίας ωθεί τους δημότες σε συχνή χρήση των αυτοκινήτων τους, άρα προκύπτει η έλλειψη χώρων στάθμευσης.

Για την περιοχή της Μαγούλας το σκηνικό αλλάζει άρδην μια και από την άμεση αλληλεπίδραση της βιομηχανικής και οικιστικής ζώνης γίνεται διέλευση βαρέων οχημάτων στα πλαίσια της πόλης. Επιπλέον παρατηρείται ελλιπής σήμανση και φωτισμός, έντονη παρουσία φθορών καθώς και ελλιπής συντήρηση του δικτύου. Επίσης τα πεζοδρόμια είναι σχεδόν ανύπαρκτα, μετατρέποντας την πεζοπορία απαγορευτική και επικίνδυνη.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Για την περιοχή της Μαγούλας όπου υπάρχουν και τα περισσότερα προβλήματα είναι απαραίτητη η τοποθέτηση σήμανσης που να απαγορεύει ρητά την διέλευση βαρέων οχημάτων μέσα στην οικιστική ζώνη. Είναι αναγκαίο να εκτρέπονται τα οχήματα αυτά στους αυτοκινητοδρόμους όπως έχει εφαρμοστεί για την Ελευσίνα. Ακόμα αφού γίνει αυτή η κίνηση, σειρά έχει η συντήρηση του καταπονημένου οδοστρώματος, η τοποθέτηση νέων στύλων φωτισμού και η κατασκευή νέων πεζοδρομίων. Τέλος αναγκαία κρίνεται η δημιουργία ελεύθερων χώρων στάθμευσης σαν αυτούς που υπάρχουν στην Ελευσίνα. Είναι μια πρόταση εφικτή μια και υπάρχουν αρκετά αποθέματα χώρου.
2. Για την περίπτωση της Ελευσίνας μια και τις ώρες αιχμής υπάρχει κυκλοφοριακό πρόβλημα η πρόταση που αναφέρθηκε προηγουμένως είναι μια καλή λύση. Αυτή αφορά στην δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας με συχνά δρομολόγια, έστω και πιλοτικά αφενός για να διαπιστωθεί εμπράκτως από τους αρμοδίους ότι είναι μια αποδοτική λύση, αφετέρου οι πολίτες να αναθεωρήσουν την νοοτροπία τους σχετικά με τις μετακινήσεις τους. Συνίσταται ακόμα δημιουργία επιπλέον χώρων στάθμευσης, αν όχι δωρεάν, τουλάχιστον ελεγχόμενης έτσι ώστε να υπάρχει η δυνατότητα όλοι να χρησιμοποιούν ισομερώς τις θέσεις αυτές.
3. Για την περίπτωση της οδού Κανελλοπούλου που εξυπηρετεί ταυτόχρονα κοινόχρηστους χώρους αλλά και το εμπορικό λιμάνι συνίσταται η εφαρμογή ωραρίου διέλευσης των βαρέων οχημάτων. Είναι η μόνη εφικτή και οικονομική λύση μια και δεν υπάρχει χώρος για δημιουργία νέου περιφερειακού άξονα.

Το εναρκτήριο έναυσμα για τον εξορθολογισμό του οδικού δικτύου μπορεί να αποτελέσει ο νέος ρυμοτομικός σχεδιασμός της περιοχής. Είναι αναγκαία η επανέναρξη του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» ή η ανάκτηση κονδυλίων του ΕΣΠΑ για να βρεθεί η συνολική χρηματοδότηση για αυτά τα έργα.

Στο παράρτημα παρατίθεται ο ρυμοτομικός χάρτης της Ελευσίνας.

Εικόνα 2 Έντονη παρουσία φθορών και ταυτόχρονη έλλειψη πεζοδρομίων, φωτισμού σε ένα δρόμο της Μαγούλας

Εικόνα 3 Έντονη χρήση του οδικού δικτύου από βαρέα οχήματα. Εικόνα από μια διασταύρωση στη Μαγούλα

Δίκτυο Πεζοδρόμων

Μελετώντας το ρυμοτομικό χάρτη του Δήμου (βλ. παράρτημα) αλλά και με βάση την επιτόπια έρευνα το δίκτυο πεζοδρόμων των δύο πόλεων είναι σχεδόν μηδαμινό, καθώς στην Ελευσίνα υφίστανται μόλις δέκα πεζόδρομοι ενώ στην Μαγούλα κανένας. Επομένως το βασικό πρόβλημα είναι η σαφής έλλειψή τους στους δύο οικισμούς, ενώ αυτοί οι λίγοι πεζόδρομοι που υπάρχουν αντιμετωπίζουν γνωστά προβλήματα όπως η απουσία σύνδεσης αυτών μεταξύ τους, έλλειψη πρασίνου, κατάληψη από σταθμευμένα οχήματα, κίνηση οχημάτων εντός αυτών. Όπως έχει τονιστεί σχεδόν σε όλη την παρούσα μελέτη οι πεζόδρομοι αποτελούν βασικό μοχλό για την βιώσιμη ανάπτυξη μιας πόλης. Η παρουσία και ενοποίηση τους βοηθά στην ανάπτυξη νησίδων πρασίνου, βελτιώνει την αισθητική και περιβαλλοντική εικόνα της κάθε γειτονιάς, δίνει δυνατότητες άθλησης, αναψυχής, περίπατου στους κατοίκους και επισκέπτες της.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Σε γενικό και μακροπρόθεσμο επίπεδο και εφόσον έχει αποδειχθεί η ανάγκη θεσμοθέτησης νέου Γ.Π.Σ, θα πρέπει να υπάρξει ένας κατευθυντήριοις σχεδιασμός για την εφαρμογή πεζοδρομήσεων εντός της αστικής ζώνης. Μερικές προοπτικές είναι οι εξής:
 - i. Πεζοδρόμηση του δικτύου που περιβάλλει τα σημεία ενδιαφέροντος των δύο οικισμών. Στην περίπτωση του αρχαιολογικού χώρου της Ελευσίνας όπου πλησίον αυτού βρίσκονται πολιτιστικοί χώροι όπως η Δημοτική Πινακοθήκη και ο χώρος της Ελαιουργικής που χρησιμοποιείται για τα Αισχύλεια είναι αναγκαία αυτή η δράση. Αυτή η κίνηση σε συνδυασμό με την επαναχρησιμοποίηση κτιρίων του παραθαλασσιού μετώπου θα μετατρέψει την Ελευσίνα σε πραγματικό πόλο πολιτισμού, ενώ θα αντισταθμιστούν και αρκετά περιβαλλοντικά προβλήματα με τις ανάλογες δενδροφυτεύσεις.
 - ii. Πεζοδρόμηση του δικτύου που περιβάλλει σχολικές μονάδες, θρησκευτικούς χώρους, και κάθε άλλο χώρο συνάθροισης κοινού για ευκολότερη και ασφαλέστερη πρόσβαση των πολιτών σε αυτούς και μείωση της επικινδυνότητας ατυχήματος.
2. Σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο η δημοτική αρχή μπορεί πιλοτικά και για συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα, να θεσπίσει την απαγόρευση κυκλοφορίας μηχανοκίνητων οχημάτων σε ορισμένους δρόμους πλησίον των σημείων ενδιαφέροντος. Αυτό θα βοηθήσει τους πολίτες να υιοθετήσουν την ιδέα των πεζοδρόμων και το ρόλο που αυτοί έχουν, ενώ οι αρμόδιοι μελετητές θα έχουν στη διάθεσή τους πραγματικά δεδομένα για τον συγκοινωνιακό επανασχεδιασμό των δύο οικισμών.

Αστικά Κενά

Χώροι Πρασίνου

Όσον αφορά τα Γ.Π.Σ ως χώροι αστικού ή περιαστικού πρασίνου για την Ελευσίνα και τη Μαγούλα νοούνται οι εξής χώροι (βλ. παράρτημα):

1. Έκταση ανάμεσα στα ΕΛ.ΠΕ. και την νέα Ε.Ο Αθηνών Κορίνθου, στο ανατολικό όριο της πόλης στο ύψος των διοδίων.
2. Έκταση των λατομείων Ελευσίνας ανάμεσα στην ΠΥΡΚΑΛ, τον ΤΙΤΑΝ και τον αρχαιολογικό χώρο

3. Έκταση μεταξύ της Χαλυβουργικής και του εμπορικού πάρκου ένθεν και ένθεν του Σαρανταποτάμου
4. Έκταση του λόφου Προφήτη Ηλία βόρεια της Μαγούλας.

Κρίνοντας τις προτάσεις των Γ.Π.Σ, είναι προφανές ότι οι εκτάσεις που νοούνται ως χώροι πρασίνου είναι αρκετά λίγες σε σχέση με το δομημένο περιβάλλον. Συνυπολογίζοντας την περιβαλλοντική ρύπανση που έχει δεχθεί έντονα στο παρελθόν και συνεχίζει να δέχεται η περιοχή αλλά και το μεγάλο πληθυσμό που ζει και εργάζεται εκεί, τότε σε αυτό το τομέα πραγματικά υπάρχει έλλειψη σχεδιασμού από τους αρμοδίους.

Πράγματι με την επιτόπια έρευνα και μέσω δορυφορικών εικόνων διαπιστώθηκε ότι οι εκτάσεις των χώρων πρασίνου είναι σχεδόν αμελητέες εν συγκρίσει με τις εκτάσεις που έχουν δομηθεί. Οι ελάχιστες προτάσεις των Γ.Π.Σ δεν έχουν εφαρμοστεί ακόμα, ενώ τα αποθέματα για ανάπτυξη πρασίνου στην πόλη – που μειώνονται συνεχώς – δείχνει την αδιαφορία των αρμοδίων σχετικά με αυτό το πρόβλημα.

Σύμφωνα με άρθρο της τοπικής εφημερίδας της Δυτικής Αττικής «Τα Γεγονότα», ο Δήμος Ελευσίνας στην προσπάθειά του να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες, δημιούργησε το Δημοτικό Φυτόριο. Οι πολίτες θα μπορούν να προμηθευτούν σπόρους και φυτά δωρεάν με στόχο την ανάπτυξη του ιδιωτικού πρασίνου, δηλαδή σε κάθε ιδιωτικό χώρο να υπάρχει πράσινο, μια και οι δημόσιοι χώροι είναι λίγοι. Οι αρμόδιοι της Διεύθυνσης Πρασίνου του Δήμου είναι αισιόδοξοι για αυτό το εγχείρημα και ελπίζουν οι πολίτες να ανταποκριθούν. Είναι μια δράση που μπορεί να αλλάξει την νοοτροπία των πολιτών και την εικόνα της πόλης έστω και καθυστερημένα¹².

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όσον αφορά την Ελευσίνα πρέπει να εφαρμοστεί εκτεταμένη δενδροφύτευση στον χώρο των λατομείων, όπως ορίζει το Γ.Π.Σ. Είναι μια σεβαστή έκταση που μπορεί να αντισταθμίσει το πρόβλημα.

Για την Μαγούλα είναι αναγκαία η αναδάσωση της περιαστικής ζώνης του Προφήτη Ηλία που αποτελεί την μοναδική διέξοδο των κατοίκων της για αναψυχή. Είναι μια δράση αναγκαία που θα πρέπει να συνοδευτεί και με ουσιαστική φύλαξή του χώρου, μια και καταπονείται ιδιαίτερα με παράνομη υλοτόμηση ή πυρκαγιές.

¹² Πηγή: Τοπική Εφημερίδα Δυτικής Αττικής «Τα Γεγονότα», αρ φύλλου 5105, Ιανουάριος 2013

Τέλος όσον αφορά και τις δύο περιοχές είναι αναγκαία η κατασκευή νησίδων πρασίνου είτε μαζί με τη κατασκευή νέων πεζοδρόμων που αναφέρθηκε πριν, είτε με φυτεύσεις σε ανεκμετάλλευτα αστικά κενά.

Εικόνα 4 Άποψη της πλατείας Αγίου Γεωργίου στην Ελευσίνα. Παρουσιάζει καλή εικόνα αλλά είναι ένα από τα ελάχιστα παραδείγματα

Ζώνες Ανάπλασης

Στα Γ.Π.Σ των δύο περιοχών δεν προτείνεται η ανάπλαση κάποιας περιοχής. Πρακτικά όμως υπάρχουν ζώνες που χρήζουν ανάπλασης κυρίως για την ανάπτυξη πρασίνου, κοινόχρηστων χώρων αλλά και για την καταπολέμηση του φαινομένου της ασυμβατότητας χρήσεων γης. Για αυτά θα υπάρξει αναφορά στα επιμέρους κεφάλαια, πρέπει όμως να τονιστεί και εδώ η ανυπαρξία του σωστού πολεοδομικού σχεδιασμού από μέρους της Πολιτείας.

Ζώνες Ανάδειξης

Αρχαιολογικά Μνημεία – Κτίρια

Στην Ελευσίνα σώζονται σήμερα αρκετά μνημεία που μαρτυρούν την μακραίωνη ιστορία της. Ο αρχαιολογικός χώρος περιλαμβάνει το λόφο της ακρόπολης, όπου αναπτύχθηκαν οι οικισμοί της αρχαίας Ελευσίνας από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι την ύστερη αρχαιότητα και κυρίως το περίφημο Ιερό της Δήμητρας όπου ετελούντο τα Ελευσίνια Μυ-

στήρια, στην ανατολική πλαγιά του λόφου. Η ακρόπολη και το Ιερό περιβάλλονταν από ψηλά τείχη ενισχυμένα με πύργους. Ο επισκέπτης, κατά τη διαδρομή του στο χώρο, διασχίζει αρχικά τη ρωμαϊκή αυλή όπου βρίσκονται ο ναός της Προπυλαίας Αρτέμιδος, η Εσχάρα, τα λείψανα μιας κρήνης και δύο θριαμβικών αψίδων. Ακολούθως εισέρχεται στον Περίβολο του Ιερού από τα επιβλητικά Μεγάλα Προπύλαια, δίπλα στα οποία σώζεται το Καλλίχορο Φρέαρ. Στη συνέχεια της πορείας του περνά από τα Μικρά Προπύλαια, έχοντας στα δεξιά του το σπήλαιο του Πλουτωνείου και ανηφορίζοντας την Πομπική Οδό φθάνει στον κυρίως ναό της Δήμητρας, το Τελεστήριο. Σημαντικό μνημείο επίσης είναι το λεγόμενο Δυτικό Νεκροταφείο, το οποίο ανακαλύφθηκε τη δεκαετία του 1950 και είναι η σημαντικότερη νεκρόπολη της αρχαίας Ελευσίνας. Όσον αφορά τη ρωμαϊκή εποχή έχουμε το υδραγωγείο που κτίστηκε από τον αυτοκράτορα Αδριανό το 125 μ.Χ. και έφερνε νερό από τις πηγές της Πάρνηθας για την ύδρευση του Ιερού και της αρχαίας πόλης της Ελευσίνας. Μέρη αυτού σώζονται κατά μήκος της ανατολικής πλευράς της οδού Δήμητρος όπως επίσης και στο υπόγειο του Δημαρχείου. Ακολουθεί η Ρωμαϊκή Γέφυρα μία λίθινη γέφυρα, μήκους 50 μέτρων, που αποτελείται από τέσσερα τόξα. Η γέφυρα βρίσκεται κοντά στην ανατολική είσοδο της σύγχρονης πόλης και κατασκευάστηκε το 2ο αιώνα μ.Χ. Έχουν βρεθεί επίσης διάσπαρτα ευρήματα της αρχαίας «Ιεράς Οδού», ενώ στο λιμάνι της Ελευσίνας σώζονται ορατά λείψανα του αρχαίου λιμενοβραχίονα και του ρωμαϊκού λουτρού. Τέλος όσον αφορά την μεταβυζαντινή περίοδο έχουμε τις εκκλησίες του Αγίου Ζαχαρία (5^{ος} αιώνας μ.Χ), του Ναϊσκού της Παναγίτσας εντός του αρχαιολογικού χώρου¹³.

Για την περιοχή της Μαγούλας δεν υπάρχουν κάποια αρχαιολογικά μνημεία διότι όπως έχει ειπωθεί, κατοικήθηκε για πρώτη φορά προς το τέλος της Τουρκοκρατίας. Σώζονται μόνο ο Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου και ο Ι.Ν. Αναλήψεως του Χριστού, της μεταβυζαντινής περιόδου.

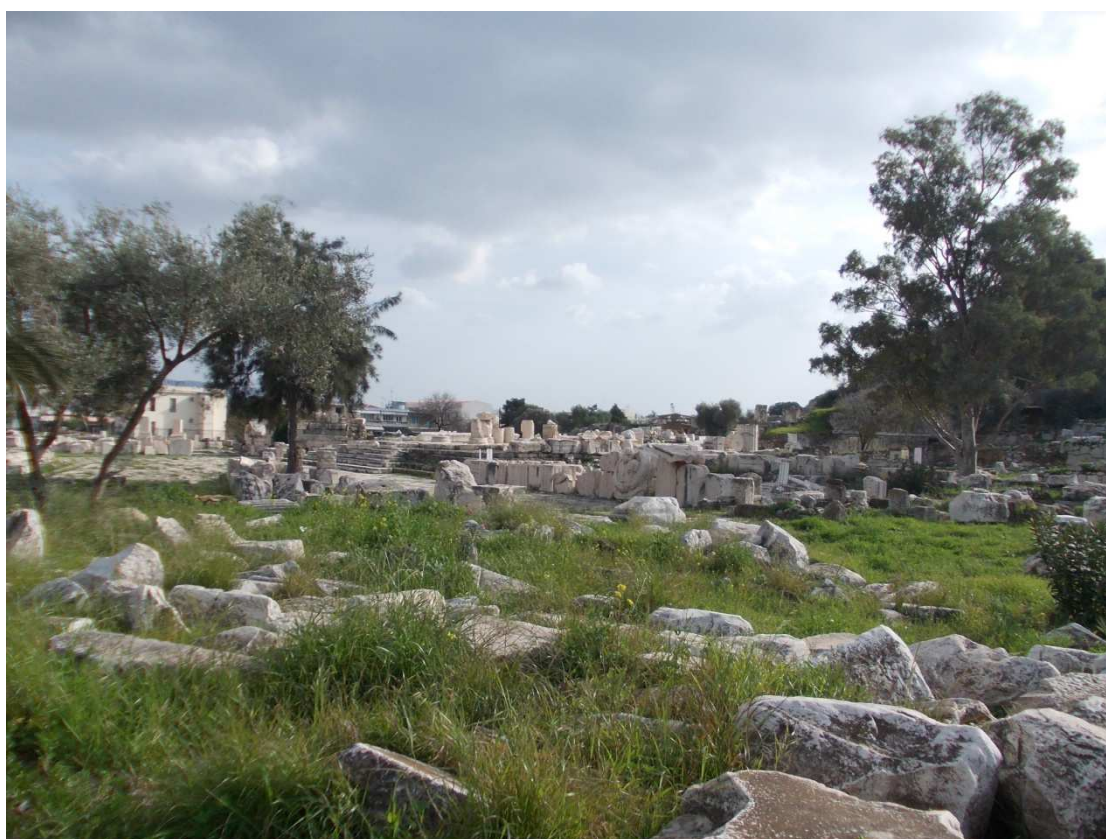
Για την προστασία των μνημείων είναι υπεύθυνη η Γ' Εφορία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων.

¹³ Πηγή: <http://www.eleusina.gr>

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Βλέποντας το πλήθος αυτών των μνημείων και γνωρίζοντας την ιστορία της περιοχής, η πόλη της Ελευσίνας πρέπει να κηρυχθεί περιοχή ευρύτερου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Μέσω αυτού του θεσμού θα υπάρξει μεγαλύτερος και αυστηρότερος έλεγχος στην δόμηση νέων κτιρίων, μια και η πιθανότητα ύπαρξης παραπάνω μνημείων είναι μεγάλη. Αυτή η κίνηση πρόκειται να γίνει και για το Δήμο Μεγαρέων που έχει και αυτός αρκετά μνημεία και μεγάλη ιστορία.

Η δεύτερη πρόταση αφορά στην ενοποίηση αυτών των χώρων για την καλύτερη ανάδειξή τους και την αύξηση της επισκεψιμότητάς τους.

Εικόνα 5 Άποψη του αρχαιολογικού χώρου της Ελευσίνας

Εικόνα 6 Άποψη του Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου στη Μαγούλα (Πηγή: <http://el.wikipedia.org>)

Νεώτερα Ιστορικά Κτίρια

Στην περιοχή της Ελευσίνας υπάρχει η παρουσία κτιρίων ιδιάζουσας σημασίας που κτίστηκαν από το 18^ο αιώνα και ύστερα. Συναντώνται νεοκλασικά ιδιωτικά κτίρια και σε σχέση με άλλες περιοχές ήταν επαρκώς συντηρημένα, δίνοντας μια ευχάριστη εικόνα στον επισκέπτη. Αυτά βρίσκονται διάσπαρτα μέσα στη πόλη αλλά κυρίως στο παραλιακό μέτωπο και κατά μήκος των οδών Παγκάλου και Νικολαΐδου. Ο σιδηροδρομικός σταθμός της Ελευσίνας ένα κτίριο που κτίστηκε το 1885 και είναι χαρακτηρισμένο ως διατηρητέο. Ακόμα γνωρίζοντας ότι η Ελευσίνα είναι μια κατ' εξοχήν βιομηχανική πόλη υπάρχουν τα ιστορικά βιομηχανικά κτίρια της Ελαιουργικής, του εργοστασίου ΚΡΟΝΟΣ και του εργοστασίου ΙΡΙΣ. Στην Μαγούλα δεν διαπιστώθηκε η ύπαρξη νεώτερων κτισμάτων ιδιαίτερης φυσιογνωμίας.

Εικόνα 7 Άποψη ενός νεοκλασικού και καλοδιατηρημένου κτιρίου.

Διατηρητέα Κτίρια

Στο Δήμο Ελευσίνας έχουν κριθεί ως διατηρητέα κτίρια τα εξής¹⁴:

- Δύο κτίρια και καμινάδα του εργοστασίου ΙΡΙΣ
- Σιδηροδρομικός Σταθμός
- Κτίριο στις οδούς Πάγκαλου και Δραγούμη
- Κτίριο στην οδό Ηρ. Πολυτεχνείου 10
- Δύο κτίρια και καμινάδα στην οδό Κανελλοπούλου 1
- Κτήμα Κ.Β Μορφόπουλου
- Κτίρια της Ελαιουργικής

Εξετάζοντας αυτό το τομέα παραδείγματα κτιρίων, όπως τα κτίρια στο παραλιακό μέτωπο των εργοστασίων ΙΡΙΣ και ΚΡΟΝΟΣ, παραμένουν ανεκμετάλλετα και ενώ έχουν κριθεί διατηρητέα, τελικώς κινδυνεύουν με κατάρρευση. Φαίνεται και σε αυτή την περίπτωση η έλλειψη νομοθεσίας σχετικά με την ουσιαστική διατήρηση των κτιρίων. Στο απέναντι άκρο υπάρχουν κτίρια τα οποία έχουν συντηρηθεί επαρκώς λόγω ιδιωτικής πρωτοβουλίας όπως αυτό στην εικόνα παραπάνω, αλλά παρόλα αυτά δεν έχουν κριθεί ως διατηρητέα.

¹⁴ Πηγή: <http://listedmonuments.culture.gr>

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Αναδιατύπωση της νομοθεσίας περί διατηρητέων. Με αυτό τον τρόπο όπως έχει προαναφερθεί θα δοθούν ουσιαστικά κίνητρα στους ιδιοκτήτες να επενδύσουν στα κτίρια που έχουν έντονο ιστορικό ενδιαφέρον. Όσο δεν υπάρχει πολιτική βούληση υπάρχει κίνδυνος να χαθούν μέρη της πλούσιας ελληνικής αρχιτεκτονικής ιστορίας.
- Σε περίπτωση που οι ιδιοκτήτες δεν επιθυμούν την ανακαίνιση αυτών των κτιρίων, μπορούν να παραχωρηθούν σε ένα φορέα όπως ο Δήμος, έναντι ενός ποσού για την αξιοποίηση αυτών των χώρων. Τα χρήματα μπορούν να βρεθούν μέσω ευρωπαϊκών κονδυλίων σχετικά με τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Επειδή στην Ελευσίνα υπάρχουν περιπτώσεις ιστορικών κτιρίων που δεν έχουν κριθεί διατηρητέα είναι αναγκαίο να προστατευθούν θεσμικά.

Ζώνες Εξυγίανσης

Αυθαίρετη Δόμηση

Και στις δύο πόλεις διαπιστώθηκαν αυθαιρεσίες διαφόρων ειδών. Σε πρώτη φάση υπάρχει υπέρβαση της ρυμοτομικής γραμμής από οικίες, κάτι το οποίο οδηγεί σε έλλειψη πεζοδρομίων. Ακόμα υπάρχουν περιπτώσεις παραρεμάτιας δόμησης πέριξ του Σαρανατπόταμου ειδικά στην βιομηχανική περιοχή της Μαγούλας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε έντονες πλημμύρες στην περιοχή αν συνυπολογιστεί και το ελλιπές αποχετευτικό σύστημα. Επίσης διαπιστώνεται η καταπάτηση αρκετών εκτάσεων στην περιαστική ζώνη, που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως, κάτι το οποίο συνεπάγεται αναπαραγωγή του προβλήματος χωροταξίας που αντιμετωπίζει η περιοχή. Τέλος δεν θα μπορούσε να απουσιάζει η ύπαρξη των κλεισμένων ημιυπαιθρίων χώρων σε διάφορες οικίες, που αλλοιώνει την αρχιτεκτονική ή δομοστατική εικόνα τους.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επειδή η άναρχη δόμηση έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα τόσο στο ανθρωπογενές όσο και στο φυσικό περιβάλλον, χρειάζεται να εξαντληθούν όλα τα περιθώρια, προκειμένου να αναιρεθούν οι παραβάσεις αυτές. Είναι αληθές ότι η αυθαίρετη δόμηση είναι ένα πρόβλημα που συναντάται σε πολλές περιοχές, όμως στην Ελευσίνα και τη Μαγούλα είναι υπερβολικά έντονο. Η Πολιτεία έχοντας ως μέσο τα αρχεία του Κτηματολογίου και τις δορυφορικές εικόνες μπορεί να εξετάσει λεπτομερώς την ύπαρξη των παραβάσεων και να τις αναιρέσει. Εάν παρόλα αυτά συνεχίσει απλά να εισπράττει πρόστιμα, τότε απλώς η περιοχή θα υποβαθμίζεται συνεχώς.

Ακόμα η χωροταξική οργάνωση των βιομηχανικών ζωνών σε οργανωμένα πάρκα θα αντισταθμίσει αυτό το σοβαρό πρόβλημα. Η σαφής οριοθέτηση των ιδιωτικών και δημόσιων εκτάσεων σε αυτές τις ζώνες θα οδηγήσει σε πληρέστερη τήρηση των κανόνων δόμησης αλλά και σε ευκολότερο έλεγχο από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς.

Εικόνα 8 Παραρεμάτια δόμηση στην ΒΙΠΕ Μαγούλας. Μια σοβαρή πολεοδομική παράβαση

Εικόνα 9 Υπέρβαση της ρυμοτομικής γραμμής και έλλειψη πεζοδρομίου σε ένα δρόμο της Ελευσίνας

Εγκαταλελειμμένα Κτίρια

Εξετάζοντας την Ελευσίνα δεν διαπιστώνεται η ύπαρξη εγκαταλελειμμένων κτιρίων στα πλαίσια της πόλης. Στο παραθαλάσσιο μέτωπο όμως, το εργοστασιακό συγκρότημα ΙΡΙΣ, ΚΡΟΝΟΣ και Ελαιουργικής παραμένουν ανεκμετάλλευτα. Τα συγκεκριμένα σημεία έχουν μετατραπεί σε εστίες μόλυνσης και ανομίας, ενώ πέρσι υπήρξε και θάνατος ενός πολίτη από κατάρρευση δομικών στοιχείων του κτιρίου. Επίσης δίπλα από αυτά τα άδεια κελύφη, φαίνεται η ύπαρξη ενός μικρού νεόδμητου οικισμού του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας, για τον οποίο δαπανήθηκε ένα μεγάλο ποσό για την κατασκευή του, όμως σήμερα παραμένει ακατοίκητος και τα σημάδια καταστροφής είναι πολλά. Έτσι λοιπόν η αισθητική υποβάθμιση σε αυτό το σημείο της Ελευσίνας, που αποτελεί και μέρος του παραθαλασσίου μετώπου της, είναι αρκετά μεγάλη.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Πριν την επαναχρησιμοποίηση και ανάδειξη αυτών των χώρων που θα αναφερθεί παρακάτω, σε πρώτο στάδιο η δημοτική αρχή πρέπει με τη βοήθεια των υγειονομικών αρχών να επέμβει. Χρειάζεται καθαρισμός και απολύμανση των χώρων, εργασίες στήριξης των στοιχείων που είναι υπό κατάρρευση και ύστερα συντήρηση των χώρων αυτών. Επίσης για τις κατοικίες του ΟΕΚ, εφόσον πολλοί άνθρωποι είναι θύματα της οικονομικής ύφεσης και πολλοί εξ' αυτών είναι άστεγοι, αυτές οι οικίες πρέπει να λειτουργήσουν άμεσα.

Εικόνα 10 Άποψη των νεόδμητων οικιών του ΟΕΚ, στο παραθαλάσσιο μέτωπο που παραμένουν εγκαταλελειμμένες.

Εικόνα 11 Άποψη του κελύφους του εργοστασίου ΚΡΟΝΟΣ και της μεγάλης εγκαταλελειμμένης έκτασης που καταλαμβάνει

Επαναχρησιμοποίηση Κτιρίων – Χώρων

Για την πόλη της Ελευσίνας διακρίνονται περιπτώσεις χώρων που χρήζουν επαναχρησιμοποίησης. Τα αστικά κενά ή άδεια κελύφη κτιρίων συσσωρεύονται κυρίως στο παραθαλάσσιο μέτωπο και αφορούν την περίπτωση των εργοστασίων ΙΡΙΣ, ΚΡΟΝΟΣ και Ελαιουργικής που προαναφέρθηκαν. Όλοι αυτοί οι χώροι έχουν κριθεί διατηρητέοι όμως έχουν μετατραπεί σε χώρους εγκατάλειψης και εστιών μόλυνσεως. Μόνο στην περίπτωση της Ελαιουργικής ο χώρος παραχωρείται για ένα μήνα στο Δήμο έτσι ώστε να τελεστούν τα Αισχύλεια που είναι η μεγαλύτερη πολιτιστική εκδήλωση για την πόλη. Επίσης εντός της αστικής ζώνης υπάρχουν οι παλαιές σιδηροδρομικές γραμμές οι οποίες και αυτές δεν έχουν αξιοποιηθεί χάριν του κοινωνικού συμφέροντος.

Για την περίπτωση της Μαγούλας δεν συναντώνται εκτάσεις που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, παρά μόνο την περίπτωση του λόφου του Προφήτη Ηλία που αποτελεί το περιστατικό πράσινο της περιοχής και έχουμε αναφερθεί παραπάνω.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Για το παραθαλάσσιο μέτωπο μπορεί να δημιουργηθεί ένας πόλος αναψυχής, πολιτισμού και άθλησης ευρύτερου ενδιαφέροντος. Αυτή η ιδέα είναι εφαρμόσιμη μια και ήδη μέρος του μετώπου έχει διαμορφωθεί από τον ΟΛΕ, ενώ ο αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται αρκετά κοντά. Ένα βιομηχανικό μουσείο, ένα ναυτικό μουσείο, ένας χώρος αναπαραγωγής πολιτισμού, ένα ανοιχτό θέατρο, χώροι άθλησης, μια νέα ναυταθλητική μαρίνα και προπαντός χώροι πρασίνου είναι ιδέες που θα αναδείξουν στο μέγιστο την Ελευσίνα. Μπορεί να υπάρξει συνεργασία του Δήμου με τους ιδιοκτήτες και μέσω κοινοτικών κονδυλίων ή μέσω προγραμμάτων όπως το ΠΔΕ, το ΕΣΠΑ κ.α. να γίνει πράξη αυτή η δράση. Έτσι όχι μόνο θα προστατευθούν αυτά τα διατηρητέα κτίρια, αλλά θα επαναχρησιμοποιηθούν πλήρως. Αξίζει να αναφερθεί ότι το Ε' τμήμα του ΣΤΕ (απόφαση υπ' αριθμόν 2877/2012) έκανε δεκτή σχετική αίτηση κατοίκων, έτσι ώστε αυτοί οι χώροι να αναμορφωθούν χάριν του κοινωνικού συμφέροντος, κάτι το οποίο είναι θετικό για την περιοχή¹⁵.
2. Για την επαναχρησιμοποίηση των λατομείων Ελευσίνας υπάρχει πρόταση παραπάνω.
3. Για τις παλιές σιδηροδρομικές γραμμές οι οποίες διακόπτουν την οικιστική συνέχεια, είναι απαραίτητη η μετατροπή τους σε πρότυπο πεζόδρομο με πολύ πράσινο. Αυτή ιδέα μαζί πέραν της οικιστικής συνέχειας, θα τονώσει το ποδήλατο, το περίπατο και το πράσινο μια και διασχίζει όλη την πόλη.

¹⁵ Πηγή: <http://kathimerini.newspaperdirect.com>

Εικόνα 12 Άποψη των εγκαταστάσεων της Ελαιουργικής όπου χρησιμοποιείται μόνο ένα μήνα το χρόνο για την τέλεση των Αισχυλείων

Εικόνα 13 Άποψη μέρους του παραθαλασσίου μετώπου που έχει διαμορφωθεί από τον ΟΛΕ και είναι ελεύθερο στους πολίτες. Οι προοπτικές περαιτέρω ανάδειξής του είναι πολλές

Ασύμβατες Χρήσεις Γης

Ελευσίνα

Η πόλη της Ελευσίνας όσον αφορά τα στενά πλαίσιά της δεν παρουσιάζει φαινόμενα ασυμβατότητας χρήσεων γης. Σε ευρύτερο φάσμα όμως και πλησίον των ορίων της πόλης το πρόβλημα επιβεβαιώνεται, καθώς η Ελευσίνα περιβάλλεται εξ' ολοκλήρου από ιδιαίτερες χρήσεις γης που είναι αρκετά ενοχλητικές για τους κατοίκους της.

Καταρχήν στο νότιο – νοτιοδυτικό παραθαλάσσιο μέτωπο της πόλης βρίσκεται το μεγάλο εργοστάσιο παραγωγής και αποθήκευσης καυσίμων τα «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε». Ακριβώς δίπλα από αυτό το εργοστάσιο βρίσκεται το εργοστάσιο κατασκευής και αποθήκευσης πυρομαχικών η ΕΑΣ (πρώην ΠΥΡΚΑΛ). Συνεχίζοντας ακριβώς μετά από αυτά τα εργοστάσια συναντώνται οι πρώτες οικίες της Ελευσίνας. Εύλογα λοιπόν σε περίπτωση ατυχήματος οι συνέπειες για την Ελευσίνα και κατ' επέκταση την Αττική θα είναι οδυνηρές, μια και τα θύματα θα είναι πολλά. Σίγουρα τα μέτρα ασφαλείας έναντι ενός ατυχήματος ή μιας δολιοφθοράς είναι αυξημένα, αλλά από όποια μεριά και να εξεταστεί το ζήτημα, αυτές οι επιχειρήσεις είναι πραγματικά επικίνδυνες για τους κατοίκους της Ελευσίνας λόγω της μικρής απόστασης που απέχουν μεταξύ τους.

Συνεχίζοντας στο παραθαλάσσιο μέτωπο υπάρχουν επιχειρήσεις όπως το εργοστάσιο παρασκευής τσιμέντου TITAN, οι εμπορικές και ναυπηγοεπισκευαστικές εγκαταστάσεις του Οργανισμού Λιμένος Ελευσίνας. Αυτές οι επιχειρήσεις σίγουρα καταλαμβάνουν ένα μεγάλο μέρος του παραθαλάσσιου μετώπου, όμως αυτό δεν είναι ιδιαίτερα οδυνηρό για τους κατοίκους, γιατί υπάρχει επίσης ένα μεγάλο μέρος του που είναι καλά διαμορφωμένο και ελεύθερο. Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στη χρήση της παραλιακής οδού Κανελλοπούλου από βαρέα οχήματα που ειπώθηκε και φυσικά το γεγονός ότι απέχουν πολύ κοντά από την οικιστική ζώνη της πόλης.

Στο νοτιοδυτικό μέτωπο η Χαλυβουργική Α.Ε που αν και είναι μια βιομηχανία μεγάλης όχλησης εξυπηρετείται απευθείας από την νέα Ε.Ο Αθηνών Κορίνθου, άρα δεν υπάρχει όχληση του οδικού δικτύου, ενώ υπάρχει μια αποδεκτή νεκρή ζώνη μεταξύ αυτής και της πόλεως της Ελευσίνας. Δυστυχώς όμως εντός της νεκρής ζώνης αναπτύχθηκε ένα εμπορικό μέτωπο πολύ κοντά στην αστική ζώνη που και αυτό δημιουργεί όχλησεις.

Στο βορειοανατολικό μέτωπο συναντάται το στρατιωτικό αεροδρόμιο το οποίο καταλαμβάνει μια μεγάλη έκταση του δήμου και έχουν δομηθεί κατοικίες πλησίον αυτού. Το μόνο θετικό στοιχείο είναι ότι δεν έχει υψηλή κίνηση αεροσκαφών, άρα και η ηχορρύπανσή του δεν είναι έντονη.

Τέλος στο βόρειο – βορειοδυτικό μέτωπο υπάρχει μια από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές – εμπορικές ζώνες του Θριασίου Πεδίου που διοικητικά ανήκει στο Δήμο Μάνδρας Ειδυλλίας, οπότε θα αναλυθεί παρακάτω. Παρόλα αυτά, αυτή η ζώνη επηρεάζει και τους δύο Δήμους, αφενός διότι διαχωρίζει πολεοδομικά την πόλη της Μαγούλας, της Μάνδρας και της Ελευσίνας, αφετέρου γιατί βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με αυτούς.

Μαγούλα

Ο οικισμός της Μαγούλας αντιμετωπίζει όμοια προβλήματα καθώς η οικιστική με την βιομηχανική – εμπορική ζώνη απέχουν ελάχιστα μεταξύ τους. Η μόνη διέξοδος των κατοίκων είναι ο λόφος του Προφήτη Ηλία στην βόρεια πλευρά, καθώς στα υπόλοιπα όρια του οικισμού υπάρχουν βιομηχανίες και βιοτεχνίες. Μπορεί αυτές οι εγκαταστάσεις να μην είναι ιδιαίτερες οχλούσες, παρόλα αυτά η χρήση του οδικού δικτύου από βαρέα οχήματα επιφέρει πολλά προβλήματα τα οποία έχουν εξεταστεί.

Κατά γενική εικόνα λοιπόν και οι δύο οικισμοί βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με τις βιομηχανικές – εμπορικές ζώνες. Ο ελλιπής χωροταξικός σχεδιασμός οδήγησε σε αυτό το φαινόμενο, όπου δυστυχώς δεν διαφαίνονται κάποιες κινήσεις για την εξυγίανσή του. Στο Γ.Π.Σ των δύο περιοχών διακρίνεται σαφής έλλειψη νεκρών ζωνών μεταξύ αστικής και βιομηχανικής ζώνης. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι το Γ.Π.Σ προτείνει δημιουργία ζώνης αμιγούς κατοικίας ακριβώς δίπλα στο νότιο μέτωπο του στρατιωτικού αεροδρομίου. Μόνο στην περίπτωση της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ υπήρξε έστω ένας σωστός σχεδιασμός, για να μην βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με τις οικίες, μια και οι δύο αυτές χρήσεις γης διαχωρίζονται φυσικά με το Σαρανταπόταμο. Αυτό όμως αναιρέθηκε καθότι σε αυτή τη νεκρή ζώνη δημιουργήθηκε εμπορικό μέτωπο (Logistics).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επειδή αυτή η εικόνα θυμίζει την περίπτωση του Δήμου Περάματος, προτείνονται λύσεις που θα οδηγήσουν στην εξυγίανση της περιοχής και για να εφαρμοστούν θα πρέπει να ξεκινήσει ένας εκτενής διάλογος για την εφαρμογή τους.

1. Αναθεώρηση του Γ.Π.Σ. Είναι αναγκαίο αφού άλλαξαν τα όρια του Δήμου και εφόσον έχει παρέλθει η πενταετία, να υπάρξει ένας συνολικός σχεδιασμός με νέες ζώνες οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ), που θα μειώσουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο ζωνών (αστικής και βιομηχανικής). Σε αυτή την διαδικασία είναι απαραίτητη η συμμετοχή των πολιτών της Ελευσίνας και της Μαγούλας για να υπάρξει διαφάνεια στην διαδικασία. Μάλιστα για να υπάρχει και ένα υπόβαθρο ιδεών μπορεί να κηρυχθεί ένας διαγωνισμός μελετών.
2. Επειδή η παραπάνω πρόταση είναι γενικού σχεδιασμού, μπορούν να εφαρμοστούν πιο εξειδικευμένες λύσεις.
 - i. Για την περίπτωση των ΕΛ.ΠΕ μπορούν να δημιουργηθούν υπόγειες δεξαμενές με τα πλέον σύγχρονα τεχνολογικά μέσα που θα εξασφαλίσουν μεγαλύτερη ασφάλεια σε περίπτωση ατυχήματος, αλλά και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.
 - ii. Για την περίπτωση της ΠΥΡΚΑΛ μπορεί να υπάρξει μια μεταφορά των εγκαταστάσεων ίσως και εντός του αεροδρομίου, διότι η συνύπαρξη καυσίμων, πυρομαχικών και οικιών είναι επικίνδυνη τόσο εν καιρώ ειρήνης, όσο και εν καιρώ πολέμου.
 - iii. Για τα υπόλοιπα εμπορικά μέτωπα μπορούν να δημιουργηθούν προσωρινά οργανωμένα βιομηχανικά ή βιοτεχνικά πάρκα στα πρότυπα του Σχιστού, τα οποία θα εξελιχθούν και θα αναμορφωθούν με βάση το νέο σχεδιασμό, για να λειτουργούν ιδανικά και όχι ανασταλτικά. Ιδανική αλλά δύσκολη λύση είναι η μετεγκατάστασή τους πλησίον του νέου Εμπορευματικού Σταθμού του ΟΣΕ στον Ασπρόπυργο, που βρίσκεται αρκετά μακριά από οικιστικές ζώνες.

- iv. Για την περίπτωση του στρατιωτικού αεροδρομίου εφόσον είναι δύσκολο να μεταφερθεί, και εφόσον έχει μια αποδεκτή απόσταση από τα στενά όρια των πόλεων της Ελευσίνας και του Ασπροπύργου, πρέπει από τον Σαρανταπόταμο και μετά να μην αναπτυχθεί καμία ανθρώπινη δραστηριότητα, όπως συμβαίνει σήμερα.
3. Για την περίπτωση της Μαγούλας που αντιμετωπίζει όμοια προβλήματα χρειάζεται μετατόπιση των βιοτεχνιών, οργάνωση αυτών σε νέα πάρκα και διαχωρισμός αυτών από την υπόλοιπη οικιστική ζώνη. Και σε αυτή την περίπτωση μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα αποθέματα γης πέριξ του νέου Εμπορευματικού Σταθμού του ΟΣΕ.

Εικόνα 14 Παράδειγμα οικίας δίπλα σε βιοτεχνικές εγκαταστάσεις στο νοτιοδυτικό μέρος της Ελευσίνας.

Χάρτης 3 Οριοθέτηση βιομηχανιών μεγάλης όχλησης και οικιστικής ζώνης στο νότιο μέτωπο της Ελευσίνας. Προφανής ασυμβατότητα χρήσεων γης (Πηγή: Google Earth)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ατμόσφαιρα

Στον Δήμο Ελευσίνας υπάρχει ένας σταθμός μέτρησης ατμοσφαιρικών ρύπων, όπου για την λειτουργία του είναι υπεύθυνη η Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου του ΥΠΕΚΑ. Στους σταθμούς αυτούς μετρώνται οι εξής ρύποι¹⁶:

1. Οξειδία του αζώτου NO, NO₂
2. Όζον O₃
3. Διοξείδιο του θείου SO₂
4. Αιωρούμενα σωματίδια PM₁₀
5. Μόλυβδος Pb

¹⁶ Πηγές: Ετήσιες Εκθέσεις Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης της Διεύθυνσης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου του ΥΠΕΧΩΔΕ/ΥΠΕΚΑ για τα έτη 2008 – 2011.

Με βάση τις εκθέσεις των τεσσάρων τελευταίων ετών (2008-2011) εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

1. **Οξείδια του αζώτου.** Δεν σημειώθηκαν υπερβάσεις της οριακής ετήσιας τιμής που είναι $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ για τα έτη 2008 - 2011.
2. **Όζον.** Τα έτη 2008 – 2011 υπήρξε υπέρβαση της οριακής ωριαίας τιμής. Ειδικά το 2008 υπήρξε υπέρβαση για 5 ώρες, το 2009 για 10 ώρες, το 2010 για 4 ώρες και το 2011 για 21 ώρες. (Οριακή ωριαία τιμή $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Επίσης το 2009 για δύο συνεχόμενες ώρες υπήρξε υπέρβαση του ορίου συναγερμού ($240 \mu\text{g}/\text{m}^3$), αλλά δεν υπήρξε κινητοποίηση από το Υπουργείο Υγείας καθώς πρέπει η υπέρβαση να είναι για τρεις ώρες.
3. **Διοξείδιο του θείου.** Δεν σημειώθηκε υπέρβαση των οριακών τιμών για τα έτη 2008 – 2011. (Οριακή ωριαία τιμή $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ μέχρι 24 φορές το χρόνο και οριακή ημερήσια τιμή $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ μέχρι 3 φορές το χρόνο).
4. **Αιωρούμενα σωματίδια PM_{10} .** Η μέτρηση αυτού του ρύπου ξεκίνησε στην Ελευσίνα το 2009. Υπήρξε υπέρβαση της οριακής ετήσιας τιμής τα έτη 2009 με $47 \mu\text{g}/\text{m}^3$ και το 2010 με $48 \mu\text{g}/\text{m}^3$, ενώ το 2011 δεν υπήρξε υπέρβαση με $31 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Οριακή ετήσια τιμή $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$).
5. **Μόλυβδος.** Βάσει των κοινοτικών οδηγιών έγιναν ενδεικτικές μετρήσεις το 2004. Σε αυτούς τους ρύπους οι μετρήσεις ήταν πολύ χαμηλότερες των ορίων οπότε δεν έγιναν μετρήσεις τα επόμενα χρόνια.

Επίσης από το 1986 ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων του Θριασίου Πεδίου έκανε μετρήσεις με τέσσερις σταθμούς σε Μάνδρα, Μαγούλα, Ελευσίνα και Ασπρόπυργο. Σήμερα λόγω της διάλυσης του Συνδέσμου, ο Δήμος Ελευσίνας έχει διατηρήσει ένα σταθμό μέτρησης πλησίον του Δημαρχείου και τελεί μετρήσεις καθημερινά, ο δεύτερος σταθμός ανήκει στο Δήμο Ασπροπύργου και οι άλλοι δύο έπαυσαν τη λειτουργία τους λόγω παλαιότητας. Στο σταθμό μέτρησης του Δήμου μετρώνται οι εξής ρύποι¹⁷:

¹⁷ Πηγές: Εκθέσεις Μετρήσεων Ρύπων του Τμήματος Περιβάλλοντος, Ανακύκλωσης και Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Ελευσίνας, Αναστάσιος Χρηστίδης, 5/6/2012

1. Οξειδία του αζώτου NO, NO₂
2. Όζον O₃
3. Διοξείδιο του θείου SO₂
4. Υδρογονάνθρακες THC
5. Αιωρούμενα σωματίδια PM₁₀
6. Βενζόλιο C₆H₆

Με βάση τις εκθέσεις των δύο τελευταίων ετών (2010-2011) εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

1. **Οξειδία του αζώτου.** Δεν σημειώθηκαν υπερβάσεις της οριακής ετήσιας τιμής που είναι 40 μg/m³ για τα έτη 2010 - 2011.
2. **Όζον.** Τα έτη 2010 – 2011 υπήρξε υπέρβαση της οριακής ωριαίας τιμής. Ειδικά το 2010 υπήρξε υπέρβαση για 6 ώρες και το 2011 για 3 ώρες (Οριακή ωριαία τιμή 180 μg/m³). Επίσης τα έτη 2010 και 2011 υπήρξε υπέρβαση της οριακής ωριαίας τιμής – στόχος των 120 μg/m³, ειδικά το 2010 για 32 ώρες και το 2011 για 20 ώρες. Δεν υπήρξε υπέρβαση του ορίου συναγερμού (240 μg/m³), αυτά τα δύο έτη.
3. **Διοξείδιο του θείου.** Δεν σημειώθηκε υπέρβαση των οριακών τιμών για τα έτη 2010 – 2011. (Οριακή ωριαία τιμή 350 μg/m³ μέχρι 24 φορές το χρόνο και οριακή ημερήσια τιμή 125 μg/m³ μέχρι 3 φορές το χρόνο).
4. **Υδρογονάνθρακες.** Το επίπεδο υδρογονανθράκων ήταν μέτριο για αυτά τα δύο έτη. Το 2010 είχε μέσο όρο 1,21 μg/m³ και το 2011 1,30 μg/m³.
5. **Αιωρούμενα σωματίδια PM₁₀.** Οι μετρήσεις αυτών ξεκίνησαν το Νοέμβριο του 2012 οπότε δεν έχουμε στοιχεία για την ετήσια τιμή τους. Ενδεικτικά για τρεις μήνες ο Μ.Ο κυμαίνεται στα 29,7 μg/m³, αλλά αυτό δεν είναι ασφαλές συμπέρασμα.
6. **Βενζόλιο.** Ομοίως οι μετρήσεις αυτών ξεκίνησαν το Νοέμβριο του 2012 οπότε δεν έχουμε στοιχεία για την ετήσια τιμή τους. Ενδεικτικά για τρεις μήνες ο Μ.Ο κυμαίνεται στα 1,5 μg/m³, αλλά αυτό δεν είναι ασφαλές συμπέρασμα.

Συνοψίζοντας για την περιοχή της Ελευσίνας οι μετρήσεις των δύο φορέων έχουν σχεδόν κοινά στοιχεία. Δηλαδή οι δυο φορείς διαπιστώνουν ότι δεν υπάρχει υπέρβαση των ορίων για τα οξειδία του αζώτου και το διοξείδιο του θείου. Επίσης για τη καρκινογόνα ουσία του βενζολίου φαίνεται να μην υπάρχει υπέρβαση του ορίου, ενώ για τους υδρογονάν-

θρακες τα επίπεδα είναι μέτριου επιπέδου. Οι ρύποι που σήμερα είναι σε επίπεδα κοντά ή παραπάνω από τα όριά τους είναι τα αιωρούμενα σωματίδια PM₁₀ και το όζον. Για τα σωματίδια PM₁₀ είναι γνωστό ότι εξαρτώνται κυρίως από μετεωρολογικά φαινόμενα όπως μεταφορά σκόνης από την Σαχάρα, οπότε είναι ένα φαινόμενο παροδικό για την περιοχή. Αντιθέτως το όζον κάθε χρόνο υπερβαίνει κάποιες φορές το όριο ενημέρωσης των 180 μg/m³ και αρκετές φορές το όριο – στόχος των 120 μg/m³. Το όζον παράγεται συνήθως από χημικές αντιδράσεις μεταξύ οξυγόνου, πτητικών οργανικών ενώσεων (VOCS) και οξειδίων του αζώτου υπό συνθήκες έντονων θερμοκρασιών και ηλιακής ακτινοβολίας. Άρα είναι κατανοητό ότι σε αυτή την περίπτωση κατά κύριο λόγο ευθύνονται οι βαριές βιομηχανίες της περιοχής όπως τα ΕΛ.ΠΕ. Είναι ένας επικίνδυνος ρύπος που προκαλεί έντονους αναπνευστικούς ερεθισμούς, βήχα, πόνο στο στήθος και ερεθισμό των οφθαλμών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης παρατίθενται μερικές προτάσεις του Δήμου Ελευσίνας οι οποίες βρίσκονται στη σωστή κατεύθυνση.

1. Υποχρεωτική χρήση φυσικού αερίου σε όλες τις βιομηχανίες και βιοτεχνίες του Θ.Π.
2. Μείωση της διαμπερούς κυκλοφορίας οχημάτων
3. Απογραφή και αυστηρός έλεγχος των βιομηχανιών και βιοτεχνιών για εκπομπές ρύπων
4. Έρευνα για εξεύρεση τρόπων μείωσης των συγκεντρώσεων όζοντος
5. Εκτεταμένη δενδροφύτευση σε διαθέσιμους προς τούτο χώρους.
6. Εκπόνηση επιδημιολογικής μελέτης με αντικείμενο την πιθανή επίδραση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην υγεία των κατοίκων του Θριασίου Πεδίου.
7. Προμήθεια οργάνων μέτρησης αρωματικών υδρογονανθράκων ΒΤΕΧ και αιωρούμενων σωματιδίων PM_{2,5}, που είναι και αυτοί σημαντικοί ρύποι.
8. Εγκατάσταση οθόνης πληροφόρησης κοινού (των αποτελεσμάτων ρύπανσης).

Ύδατα¹⁸

Ο Κόλπος της Ελευσίνας είναι μια κλειστή θάλασσα που περικλείεται από την νήσο Σαλαμίνα και την ακτογραμμή του Θριασίου Πεδίου, οπότε επηρεάζει έντονα την περιοχή μελέτης. Παρατίθεται μέρος της έκθεσης του Δήμου Ελευσίνας, το οποίο περιγράφει συνοπτικά την κατάσταση του προβλήματος της θαλάσσιας ρύπανσης της περιοχής. Είναι γνωστό ότι στον Κόλπο Ελευσίνας προκλήθηκε τεράστια ζημιά την 20/ετία 1960-1980 με τη διοχέτευση στη θάλασσα ακατέργαστων αποβλήτων της Χαλυβουργικής, των δύο οινοπνευματοποιείων (Κρόνος, Βότρυς) και των δύο Διυλιστηρίων. Μεγάλη συμβολή είχε επίσης και ο Κεντρικός Αποχετευτικός Αγωγός (Κ.Α.Α.), μιας και είχε υπολογιστεί ότι το 20% των λυμάτων και αποβλήτων της Αθήνας έφταναν στον Κ. Ελευσίνας.

Ο Κόλπος της Ελευσίνας εξακολουθεί να είναι ρυπασμένος. Σήμερα ρυπαίνεται από:

1. Τα βιομηχανικά απόβλητα
2. Τα απόβλητα που διοχετεύονται στο Ρέμα Αγίου Γεωργίου (Σαρανταπόταμος)
3. Τα ναυπηγεία
4. Τα διαλυτήρια πλοίων
5. Τα παροπλισμένα και κινούμενα πλοία
6. Ναυτικά ατυχήματα όπου το πιο πρόσφατο έγινε το Μάρτιο του 2012
7. Τα αιωρούμενα σωματίδια (ατμοσφαιρικά)
8. Τα στραγγίσματα της Χωματερής Άνω Λιοσίων κυρίως το χειμώνα

Τους καλοκαιρινούς μήνες το διαλυμένο οξυγόνο κάτω από τα 20m μειώνεται σημαντικά, οπότε σε τέτοια βάθη γίνονται δύσκολες οι συνθήκες διαβίωσης των ψαριών. Χαρακτηριστική είναι η περιοχή Ευταξίας (βάθος 33m), όπου στο βυθό το καλοκαίρι εμφανίζονται μεγάλες συγκεντρώσεις αμμωνίας (από έλλειψη οξυγόνου). Το πρόβλημα εξακολουθεί να υπάρχει έντονο στο βυθό, όπου η βελτίωση είναι δύσκολη. Τα ιζήματα του βυθού παρουσιάζουν μεγάλες συγκεντρώσεις οργανικού άνθρακα (τιμές σταθερά μεγαλύτερες από το όριο 0,5% για καθαρές περιοχές), βαρέων μετάλλων (τα μέγιστα εμφανίζονται μπροστά στα δύο ναυπηγεία και στη Χαλυβουργική και του χρωμίου ειδικότερα στις εκβολές του Ρέματος Αγίου Γεωργίου - συσσώρευση από τα απόβλητα των βυρσοδεφείων, σήμερα παραμένουν ελάχιστα και υπολειπургούν) και πετρελαιοειδών

¹⁸ Πηγή: Έκθεση Μετρήσεων Ρύπων του Τμήματος Περιβάλλοντος, Ανακύκλωσης και Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Ελευσίνας, Αναστάσιος Χρηστίδης, 5/6/2012

(τα μέγιστα εμφανίζονται μπροστά στα δύο διυλιστήρια και τα ναυπηγεία Ελευσίνας).

Για τα πετρελαιοειδή, πρέπει να τονιστεί ότι, η χρήση κατά το παρελθόν χημικών διασκορπιστικών για την καταπολέμηση των πετρελαιοκηλίδων, είχε σαν αποτέλεσμα να καλυφθεί ο βυθός με έναν υμένα πετρελαιοειδών σε όλη σχεδόν την έκταση του Κόλπου Ελευσίνας. Σύμφωνα με μελέτη του ΕΜΠ και Αναπτυξιακού Συνδέσμου τα ιζήματα του κόλπου Ελευσίνας είναι ρυπασμένα αλλά μη τοξικά.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αργή μεν αλλά αισθητή βελτίωση στον Κόλπο Ελευσίνας. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι μειώθηκαν τα φωσφορικά ιόντα, το ανόργανο άζωτο (νιτρικά και νιτρώδη ιόντα και αμμωνία), το βιοχημικά και το χημικά απαιτούμενο οξυγόνο (BOD5 και COD αντίστοιχα). Μειώθηκε ο ολικός φωσφόρος (Ρολ) και το ολικό άζωτο (Νολ) καθώς και τα μέταλλα χρώμιο, μαγγάνιο, μόλυβδος, ψευδάργυρος στα ιζήματα, τα οποία δεν είναι τοξικά (μελέτη ΕΜΠ_Αναπτυξιακού Συνδέσμου). Οι συγκεντρώσεις των διαλυμένων μετάλλων στο νερό βρίσκονται κάτω από τα επικίνδυνα όρια. Επίσης αυξήθηκε η διαφάνεια και το διαλυμένο οξυγόνο και οι τιμές τους βρίσκονται εντός των επιθυμητών ορίων. Ακόμα από το 1993 δεν έχει παρατηρηθεί και δεν έχει αναφερθεί κανένα περιστατικό ομαδικού θανάτων ψαριών.

Τα σημάδια βελτίωσης του φαινομένου οφείλονται κυρίως για τους παρακάτω λόγους:

1. Μειώθηκε από το 1980 και μετά ο όγκος των βιομηχανικών αποβλήτων. Αρκετές βιομηχανίες, κυρίως οι μεγάλες, συμμορφώμενες προς τη σύγχρονη νομοθεσία, εγκατέστησαν συστήματα καθαρισμού των αποβλήτων τους.
2. Μειώθηκε σημαντικά ο αριθμός των παροπλισμένων πλοίων.
3. Η λειτουργία του Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων Ψυττάλειας που λειτουργεί από το 1994, αλλά και η λειτουργία του Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων Θριασίου Πεδίου που λειτουργεί από το 2011, βοήθησαν αρκετά στην απορρύπανση του Κόλπου.

Το πρόβλημα της θαλάσσιας ρύπανσης για τον Κόλπο της Ελευσίνας επιβεβαίωσαν και οι αρμόδιοι της Διεύθυνσης Προστασίας Θαλασσιού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Ναυτιλίας, στοιχεία των οποίων έχουν γραφτεί για την θαλάσσια ρύπανση στο Δήμο Περάματος στον Α' τόμο της παρούσας εργασίας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο Κόλπος της Ελευσίνας εμφανίζει σημάδια βελτίωσης όσον αφορά τα επίπεδα ρυπαντικού φορτίου. Οι πολιτικές που ακολουθούνται χάριν αυτού του σκοπού βρίσκονται σε καλό στάδιο, είναι όμως απαραίτητο να ενταθούν περισσότερο για να υπάρξουν αποτελέσματα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Προτείνονται κάποιες κινήσεις σε συνέχεια αυτών που γίνονται.

1. Επέκταση του αποχετευτικού δικτύου σε όλες τις βιομηχανικές και οικιστικές ζώνες και κατάληξη αυτού στον νέο ΚΕΛ Θριασίου Πεδίου. Αυτή η προοπτική θα βοηθήσει στην μείωση του οργανικού φορτίου του Κόλπου.
2. Παύση λειτουργίας παράνομων αγωγών που λειτουργούν στο Κόλπο.
3. Έλεγχος των βιοτεχνιών – βιομηχανιών ως προς το είδος των λυμάτων τους (χημικά και τοξικά). Οι βαριές βιομηχανίες δείχνουν να έχουν συμμορφωθεί με την κείμενη νομοθεσία, κάτι το οποίο δεν ισχύει για τις μικρότερες βιομηχανίες – βιοτεχνίες.
4. Δράσεις εξυγίανσης και απορρύπανσης του επιβαρημένου Σαρανταπόταμου
5. Έλεγχος των εργασιών της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης της Ελευσίνας και επιβολή αυστηρών προστίμων σε περίπτωση ρύπανσης π.χ αμμοβολές
6. Απομάκρυνση των ναυαγίων και των παροπλισμένων πλοίων από τη θαλάσσια περιοχή που επιβαρύνουν με υλικά όπως σκουριά, υφαλοχρώματα κ.α.
7. Συμμετοχή του Οργανισμού Λιμένος Ελευσίνας στο σύστημα ECOPORTS που θα βοηθήσει στην διαχείριση των αποβλήτων και λυμάτων των πλοίων που εξυπηρετούνται στο εμπορικό λιμάνι.
8. Αγορά σύγχρονου εξοπλισμού από τον ΟΛΕ ή το Λιμεναρχείο για τον έλεγχο πετρελαιοκηλίδων κα πάσης μόλυνσης σε περίπτωση ναυτικού ατυχήματος.

Εικόνα 15 Άποψη ενός παροπλισμένου πλοίου στο παραθαλάσσιο μέτωπο της Ελευσίνας

Καθαριότητα – ΧΑΔΑ – ΧΥΤΑ – ΧΥΤΕΑ¹⁹

Ο Δήμος Ελευσίνας εξυπηρετείται από τον ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων, ενώ διαθέτει ένα κινητό Σταθμό Μεταφόρτωσης Βιοαποδομήσιμων Απορριμμάτων στο χώρο των λατομείων. Η δημοτική αρχή για την πρόληψη των όποιων προβλημάτων καθαριότητας θέσπισε τον Κανονισμό Καθαριότητας (απόφαση δημοτικού συμβουλίου 93/2009), όπου προβάλλονται σαφώς οι υποχρεώσεις του Δήμου και των δημοτών όσον αφορά την περισυλλογή, διακομιδή και αποθήκευση των αστικών αποβλήτων. Στα πλαίσια αυτού του Κανονισμού ο Δήμος για την προσωρινή αποθήκευση των αποβλήτων, μέχρι την περισυλλογή τους, έχει οργανώσει την υποδομή με ειδικούς κάδους σε όλη την πόλη:

1. Βιοαποδομήσιμα σε 900 πράσινους κάδους των 1100 Λίτρων
2. Ογκώδη σε 100 μεταλλικούς κάδους των 7κ.μ. (skipper, 7 m³)
3. Παράλληλα έχει οργανώσει τοπικά σημεία συλλογής ειδικών αποβλήτων, όπως:
4. Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)
5. Φορητές μπαταρίες

¹⁹ Πηγή: www.elefsina.gr

6. Επικίνδυνα οικιακά όπως έλαια μαγειρικής

Πράγματι εξετάζοντας την αστική ζώνη των δύο περιοχών η καθαριότητα βρίσκεται σε πολύ καλό στάδιο. Ο Δήμος παραχωρεί ανταλλάγματα σε όσους κατοίκους ή ιδιοκτήτες βιοτεχνικών – εμπορικών εγκαταστάσεων διατηρούν καθαρή την περιοχή. Οι πολίτες δείχνουν να σέβονται τον κανονισμό αλλά και να προχωρούν σε δράσεις ανακύκλωσης που θα ειπωθούν παρακάτω.

Η μόνη περίπτωση που παρατηρείται κάποιο πρόβλημα ήταν η εναπόθεση μπαζών και ογκωδών αποβλήτων στην κοίτη του Σαρανταπόταμου, καθώς επίσης και σε περιπτώσεις εγκαταλελειμμένων κτιρίων που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Ανακύκλωση

Σε συνέχεια του προηγούμενου κεφαλαίου ο Δήμος έχει προβεί σε δράσεις για την ανακύκλωση των αποβλήτων. Έχει προβεί σε δημιουργία δύο δημοτικών κέντρων διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών και σε τοποθέτηση 350 μπλε κάδων των 1100 λίτρων. Επίσης έχει τυπώσει φυλλάδια ενημέρωσης των δημοτών και σχεδιάζει να δώσει στα 10.000 νοικοκυριά της πόλης ειδικούς κάδους για την καλύτερη διαλογή των απορριμμάτων. Ακόμα σχεδιάζεται η τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης στα σχολεία, χάριν της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης των νέων. Τελικός στόχος είναι το 8% των απορριμμάτων να καταλήγουν σε ΧΥΤΥ και το υπόλοιπο 92% να επαναχρησιμοποιείται²⁰.

Είναι αναγκαίο η δημοτική αρχή να συνεχίσει δυναμικά προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ σε κεντρικά σημεία της πόλης και των βιομηχανικών περιοχών μπορούν να τοποθετηθούν σταθμοί τεμαχισμού και κομποστοποίησης όπως εφαρμόζεται για παράδειγμα στο Δήμο Αθηναίων.

Αποχέτευση

Μέχρι και σήμερα ο Δήμος Ελευσίνας δεν διέθετε δίκτυα αποχέτευσης. Οι κάτοικοι χρησιμοποιούσαν απορροφητικούς βόθρους που μολύνουν το υπέδαφος και τον υδροφόρο ορίζοντα, ενώ υπήρχε ένα πλήθος παράνομων αγωγών βιομηχανικών λυμάτων που είχε αρνητικές συνέπειες για την θαλάσσια περιοχή. Ακόμα η έλλειψη αγωγών όμβριων υδάτων οδηγούσε σε συνεχείς πλημμύρες και φθορές των υποδομών.

Σήμερα στο Δήμο Ελευσίνας εκτελούνται εκτεταμένες εργασίες εγκατάστασης αποχετευτικού δικτύου.

²⁰ Πηγή: Μελέτη για την ανακύκλωση στην Ελευσίνα, Αμπατζόγλου Γιώργος

Αυτό το δίκτυο συνδέεται με το ΚΕΛ Θριασίου Πεδίου, το οποίο βρίσκεται στα όρια του Δήμου Ελευσίνας και Ασπροπύργου, δίπλα από την Χαλυβουργική. Σύμφωνα όμως με άρθρο της τοπική εφημερίδας «Τα Γεγονότα», λόγω της οικονομικής ύφεσης οι κάτοικοι δεν δύνανται να πληρώσουν τα τέλη σύνδεσης με το δίκτυο. Έτσι το πρόβλημα διαχείρισης λυμάτων συνεχίζει να υπάρχει, ενώ η υπολειτουργία του ΚΕΛ Θριασίου μπορεί να οδηγήσει σε υψηλά πρόστιμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και επιστροφή των ευρωπαϊκών κονδυλίων που δαπανήθηκαν για την κατασκευή του²¹. Όσον αφορά την διαχείριση των όμβριων υδάτων η δημοτική αρχή προσπαθεί έγκαιρα να καθαρίζει τους συλλέκτες των όμβριων υδάτων για να μην παρουσιάζονται φαινόμενα πλημμυρών, όμως το πρόβλημα της έλλειψης τέτοιων αγωγών ακόμα υφίσταται. Σημαντικός είναι επίσης και ο ρόλος των αυθαίρετων κατασκευών όπως η παραρμάτια δόμηση που βοηθούν στην ύπαρξη πλημμυρών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Συνέχιση των εργασιών εγκατάστασης αποχετευτικού δικτύου σε όλο τον αστικό ιστό.
2. Μείωση των τελών σύνδεσης στο αποχετευτικό δίκτυο. Κρίνεται ότι είναι απαραίτητο η ΕΥΔΑΠ να βοηθήσει οικονομικά τους κατοίκους να συνδεθούν. Μία ιδέα είναι η θέσπιση κοινωνικού τιμολογίου.
3. Είναι απαραίτητη επίσης η κατασκευή υποδομών και η καθαίρεση αυθαίρετων κατασκευών πέριξ των ποταμών και ρεμάτων που θα οδηγήσουν στην σωστή και ασφαλή διαχείριση των όμβριων υδάτων. Επομένως ο φόβος των καταστροφών από έντονες βροχοπτώσεις θα εξαλειφθεί.

²¹ Πηγή: Τοπική Εφημερίδα Δυτικής Αττικής «Τα Γεγονότα», αρ φύλλου 5105, Ιανουάριος 2013

Εικόνα 16 Εργασίες εγκατάστασης αποχετευτικού συστήματος σε μια γειτονιά της Ελευσίνας

Εικόνα 17 Μακέτα των εγκαταστάσεων του ΚΕΛ Θριασίου Πεδίου (Πηγή: <http://www.eydap.gr>)

Α.Π.Ε

Σε μια πόλη όπως η Ελευσίνα που αντιμετωπίζει περιβαλλοντικά προβλήματα διαπιστώθηκε η παντελής απουσία Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Παρόλο που έχουν υπάρξει κάποια προγράμματα χρηματοδότησης για την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών συστημάτων από ιδιώτες, δεν υπάρχει έντονη παρουσία τέτοιων συστημάτων. Επίσης από την δημοτική αρχή δεν υπάρχει κάποια ανάλογη κίνηση ή από άλλο δημόσιο φορέα για χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας. Ακόμα και το φυσικό αέριο που έχει αρκετά πλεονεκτήματα δεν χρησιμοποιείται ούτε από τις βιομηχανίες ούτε από τους κατοίκους.

Εφόσον λοιπόν οι Α.Π.Ε απουσιάζουν, είναι αναγκαία η διενέργεια μελετών που θα αφορούν τη χρήση των Α.Π.Ε στα πλαίσια του Δήμου αλλά και του ευρύτερου Θριασίου Πεδίου. Θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα να εδραιωθούν οι Α.Π.Ε στις βαριές βιομηχανίες της περιοχής που θα λειτουργήσει ανασταλτικά στην περιβαλλοντική ρύπανση και την υπερεκμετάλλευση των πόρων.

ΕΜΠΟΡΙΟ

Ζώνες ή Μέτωπα Εμπορικών Δραστηριοτήτων

Ο Δήμος Ελευσίνας ευρισκόμενος σε μια προνομιακή θέση του Θριασίου Πεδίου, επιλέχθηκε από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ως τόπος υποδοχής βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων. Σήμερα μεγάλο μέρος της περιοχής καταλαμβάνεται από αρκετές ζώνες εμπορικών δραστηριοτήτων, οι οποίες παρά την οικονομική ύφεση βρίσκονται σε αναπτυξιακή πορεία. Η παρουσία αυτών των εγκαταστάσεων οδήγησε σε ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, αύξηση του μόνιμου πληθυσμού και εν συνεχεία σε ανάπτυξη των υποδομών κυρίως των οδικών δικτύων π.χ Αττική Οδός. Παρακάτω αναλύουμε την υφιστάμενη κατάσταση των ζωνών αυτών και τις προοπτικές τους.

1^η Ζώνη Εμπορικός Λιμένας Ελευσίνας. Είναι ο δεύτερος λιμένας της Αττικής σε δυναμικότητα μετά από τον λιμένα Πειραιά. Εξυπηρετεί κυρίως πλοία που μεταφέρουν υλικά από και προς τις παραθαλάσσιες βιομηχανίες ΕΛ.ΠΕ και ΤΙΤΑΝ, πλοία που πρόκειται να διαλυθούν (scrap) καθώς επίσης αλιευτικά σκάφη και σκάφη αναψυχής.

Ο λιμένας Ελευσίνας υπήρχε από την αρχαιότητα, ενώ η κατασκευή των σύγχρονων εγκαταστάσεων ξεκίνησε περίπου το 1960. Τα σύγχρονα όρια της Λιμενικής Ζώνης καθορίζονται με τα εξής ΦΕΚ:

1. ΦΕΚ 143/23.4.2010 τεύχος αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και πολεοδομικών θεμάτων
2. ΦΕΚ 144/26.4.2010 τεύχος αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και πολεοδομικών θεμάτων
3. ΦΕΚ 111/27.5.2011 τεύχος αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και πολεοδομικών θεμάτων

Οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν²²:

1. *Κεντρικός Λιμένας Ελευσίνας*. Ο προβλήτας του κεντρικού λιμένα έχει μήκος 300 μ. και πλάτος 80 μ. Η ωφέλιμη επιφάνειά του είναι 50.000 μ² και το βάθος του κυμαίνεται από 8 έως 13 μ. Χρησιμοποιείται από τα εμπορικά πλοία.
2. *Κρηπίδωμα επί ακτογραμμής του Κεντρικού Λιμένα*. Έχει μήκος 365 μ. και ωφέλιμα βάθη 7,50 με 8 μ.
3. *Παλιός Λιμένας Ελευσίνας*. Βρίσκεται δυτικά και σε επαφή προς τα ανωτέρω έργα και χρησιμοποιείται σήμερα για τον ελλιμενισμό λέμβων διακίνησης προσωπικού και υλικών προς τα πλοία που βρίσκονται αρόδου καθώς και για τη φιλοξενία μικρών σκαφών αναψυχής. Οι χερσαίοι χώροι του λιμένα μπορούν να χαρακτηριστούν μηδαμινοί. Η λιμενολεκάνη έχει μήκος 150.00 μ. και πλάτος 120.00 μ. περίπου, ενώ τα δε βάθη κυμαίνονται μεταξύ 1.50 μ. έως 6.00 μ.
4. *Προβλήτας «Πρώην Αμερικάνικης Βάσης»*. Πρόκειται για έναν προβλήτα επί πασσάλων ο οποίος βρίσκεται δυτικά του «Παλαιού Λιμένα Ελευσίνας» και έχει συνολικό μήκος 233.00 μ. περίπου. Το πλάτος του προβλήτα μέχρι το μήκος των 142.00 μ. είναι περίπου 9.00 μ. ενώ για το υπόλοιπο μήκος μέχρι τα 233.00 μ. είναι 25.00 μ. Τέλος τα βάθη κυμαίνονται από 3.00 μ. έως 11.00 μ. Ο προβλήτας χρησιμοποιείται για την πρόσδεση πετρελαιοφόρων από την εταιρεία AEGEAN
5. *Προβλήτας στη θέση «ΒΛΥΧΑ»*. Οι διαστάσεις του προβλήτα είναι 350 × 60 μ., ενώ η ωφέλιμη επιφάνειά του είναι 19.200μ². Μέρος του προβλήτα έχει παραχωρηθεί για φορτοεκφορτώσεις αδρανών υλικών. Επίσης υπάρχει ένας ωφέλιμος χώρος 3.000 μ² που έχει παραχωρηθεί για εναπόθεση αδρανών υλικών και άλλος ένας 12.000 μ² ημιτελής, προς αξιοποίηση περαιτέρω λιμενικών έργων.

²² Πηγή: Μελέτη αναμόρφωσης της χωροταξικής οργάνωσης των χερσαίων χώρων και βελτίωση της λιμενικής υποδομής τμήματος της ζώνης λιμένα του Ο.Λ.Ε. Α.Ε., Ιωάννης Χαραλαμπίδης και Καλλιόπη Παπαπετροπούλου, Ελευσίνα Απρίλιος 2006

6. *Λιμανάκι Αλιέων (παλαιό)*. Βρίσκεται στη θέση «Διαμαντή» στο ανατολικό άκρο του Κεντρικού Λιμένα και φιλοξενεί αλιευτικά σκάφη του τοπικού Συλλόγου Αλιέων.
7. *Νέος Λιμενίσκος*. Είναι ανατολικά του Κεντρικού Λιμένα και όμορο με τον Παλιό Λιμενίσκο Αλιέων. Η λιμενολεκάνη έχει διαστάσεις 100 x 70 με ωφέλιμα βάθη κυμαινόμενα μεταξύ των 3.00 μ. και 3.50 μ. Μπορεί να φιλοξενήσει 60 σκάφη αναψυχής.
8. *Χώρος Στάθμευσης και διαχείρισης σκαφών αναψυχής*. Βρίσκεται ανατολικά του Κεντρικού Λιμένα. Ανατολικά δε στο σημείο όπου ο χώρος εφάπτεται με το θαλάσσιο μέτωπο υπάρχουν κρηπιδώματα (Κ1, Κ2) (βλ. Φώτο Ν.10). συνολικού μήκους 53.00 μ. περίπου και ωφέλιμου βάθους 3.00 μ. Η ύπαρξη της νηοδόχου διευκολύνει την ανέλκυση/καθέλκυση μικρών σκαφών.
9. *Λιμενίσκος στη θέση «Καλυμπάκι»*. Βρίσκεται και αυτό ανατολικά του Κεντρικού Λιμένα έχει εξωτερικά κρηπιδώματα (Κ2, Κ3, Κ4, Κ5) (βλ. Φώτο Ν.11) συνολικού μήκους 120.00 μ. περίπου και ωφέλιμα βάθη 3.00μ. και φιλοξενεί μικρού μεγέθους σκάφη αναψυχής, με δυναμικότητα 45 περίπου σκαφών.
10. *Κρηπίδωμα στη θέση «ΚΡΟΝΟΣ»*. Βρίσκεται ανατολικά του Κεντρικού Λιμένα κοντά στο «Παλιό» Οινοποιείο «ΚΡΟΝΟΣ». Το συνολικό μήκος των κρηπιδωμάτων είναι 110.00 μ. και το βάθος στα 4.50 μ. Δυτικά το κρηπίδωμα είναι περιφραγμένο και φιλοξενεί εμπορικά πλοία, ενώ τμήμα της χερσαίας ζώνης εκτάσεως 14.644 μ² είναι ελεύθερο στους πολίτες.
11. *Λοιπές Χερσαίες Εγκαταστάσεις* όπως τα κτίρια της Διοίκησης του ΟΛΕ, του Τελωνείου, του Λιμεναρχείου, Αποθηκευτικοί χώροι, ζυγιστήριο, μηχανουργείο γερανών, υποσταθμός ηλεκτρικού ρεύματος κ.α.

Όπως ειπώθηκε οι προοπτικές για την ανάπτυξη του Λιμένα Ελευσίνας ως συνέχεια της ευρύτερης εμπορικής ανάπτυξης της περιοχής είναι πολλές και μεγάλης σημασίας για την τόνωση της οικονομίας της περιοχής. Στο Επιχειρησιακό Σχέδιο 2011 – 2013 του ΟΛΕ αναλύονται οι κινήσεις που σχεδιάζονται τόσο για την αναβάθμιση υπηρεσιών και υποδομών, όσο και για την ανάπτυξη των κοινόχρηστων και πολιτιστικών χώρων²³.

²³ Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο ΟΛΕ Α.Ε 2011-2013

1. *Νέος Εμπορικός Λιμένας Ελευσίνας*. Η κατασκευή του είναι από τις μεγαλύτερες προσδοκίες του ΟΛΕ και έχει ενταχθεί στο τελευταίο Γ.Π.Σ της περιοχής. Θα έχει έκταση 300.000 μ² και θα κοστίσει πάνω από 70.000.000€. Θα μπορεί να εξυπηρετήσει 400.000 TEU, θα διαθέτει 15 θέσεις ελλιμενισμού πλοίων και θα απέχει 1,5 χλμ από τον κόμβο Αττικής Οδού – Ε.Ο Αθηνών - Κορίνθου. Η προμελέτη αναμένεται να περαιωθεί στα τέλη του 2013.
2. *Νέος Λιμένας Οχηματαγωγών Ro – Ro (Car Terminal)*. Αναμένεται να κοστίσει 450.000€ και να έχει ωφέλιμη έκταση 10 στρέμματα.
3. *Νέα Επισκευαστική Ζώνη*. Αναμένεται να αναβαθμίσει την ζώνη με σύγχρονες υποδομές που θα προσφέρονται υψηλές υπηρεσίες. Αναμένεται να κοστίζει πάνω από 10.000.000€ και οι μελέτες να περαιωθούν στα τέλη του 2013.
4. *Νέα μαρίνα σκαφών αναψυχής*. Θα διαθέτει 500 θέσεις ελλιμενισμού καθώς και χερσαίες εγκαταστάσεις υποστήριξης των σκαφών (καρνάγιο, νερό, ρεύμα). Θα κοστίσει 14.000.000€ και οι μελέτες θα περαιωθούν στα τέλη του 2013
5. *Εγκατάσταση πληροφοριακού συστήματος ISPS και συστημάτων ασφαλείας*. Προϋπολογισμός 900.000€ και λειτουργία από το 2012
6. *Διαχείριση Αποβλήτων*. Οι εγκαταστάσεις αυτές θα κοστίσουν 120.000.000€ και θα περατωθούν το 2015
7. *Διευθέτηση εγκαταστάσεων Βλύχας* με εκβαθύνσεις, τοποθέτηση νέων δεστρών, blocks κ.α. Προϋπολογισμός 2.000.000 € και περάτωση το 2015
8. *Κατασκευή νέου κτιρίου ΟΛΕ* στο παλιό λιμενικό ταμείο. Προϋπολογισμός 300.000€ και περάτωση αρχές 2013
9. *Ανάπλαση Χώρων «Φονιά»* με κατεδάφιση εγκαταλελειμμένων κτιρίων και δημιουργία κοινόχρηστων χώρων αναψυχής και άθλησης. Προϋπολογισμός 300.000€
10. *Ανάπλαση προβλήτας πρώην Αμερικανικής Βάσης* με απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων πλοίων και καθορισμό του υδάτινου χώρου. Προϋπολογισμός 305.000€
11. *Κατασκευή νέου Ναυτικού Μουσείου και Εκθεσιακού Χώρου*. Προϋπολογισμός 300.000€, έναρξη εργασιών 2014 και περάτωση στα τέλη του 2015.

12. *Κατασκευή νέου Ξενοδοχείου – Συνεδριακού Κέντρου.* αναμένεται να κοστίσει 8.000.000€ και οι εργασίες να ξεκινήσουν μόλις φτιαχτεί ο νέος λιμένας.
13. *Κατασκευή Χώρου Στάθμευσης 600 θέσεων.* Αναμένεται να κοστίσει 450.000€ και να περατωθεί το 2015.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο Οργανισμός Λιμένος Ελευσίνας έχει συντάξει ένα φιλόδοξο σχέδιο με στόχο την ανάπτυξη του λιμένα, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την ανάπτυξη κοινόχρηστων χώρων. Το σχέδιο αυτό θυμίζει έντονα στοιχεία από το λιμάνι του Πειραιά. Οι παρακάτω προτάσεις μπορούν να αποτελέσουν συνέχεια των σχεδιασμών του ΟΛΕ με στόχο ένα καλύτερο αποτέλεσμα τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους κατοίκους.

1. **Σιδηροδρομική σύνδεση του λιμένα με το Εμπορικό Σταθμό του ΟΣΕ στον Ασπρόπυργο.** Αυτή η κίνηση μπορεί να γίνει με το σύστημα που ακολουθήθηκε για το Σ.ΕΜΠΟ του Πειραιά, δηλαδή με υπόγεια γραμμή που δεν θα ενοχλεί και δεν θα διακόπτει τον αστικό ιστό.
2. **Επέκταση των τελωνειακών υποδομών** ως συνέχεια του νέου λιμένα για καλύτερο έλεγχο των εισαγομένων εμπορευματοκιβωτίων.
3. **Δημιουργία Ιχθυόσκαλας.** Γνωρίζοντας τον κορεσμό της Ιχθυόσκαλας Κερατσινίου αλλά και το γεγονός ότι ο Σαρωνικός Κόλπος τείνει να εξυγιανθεί περιβαλλοντικά, θα πρέπει ο ΟΛΕ να συμπεριλάβει στο επενδυτικό πρόγραμμά του την δόμηση μιας νέας Ιχθυόσκαλας. Αυτό θα βοηθήσει στην αποφόρτιση της Ιχθυόσκαλας στο Κερατσίνι και θα λειτουργήσει συμπληρωματικά ως προς αυτή, ενώ θα αποφέρει οφέλη για την τοπική οικονομία. Χάριν αυτής της ιδέας χρειάζεται συνεργασία του ΟΚΑΑ, του ΟΛΕ και της δημοτικής αρχής.
4. **Συμμετοχή του λιμένα στο πρόγραμμα ECOPORTS.** Αυτή η κίνηση έχει άμεση σχέση με την διαχείριση των αποβλήτων που σχεδιάζει ο ΟΛΕ, μόνο που αν ο λιμένας ανήκει σε αυτό το πρόγραμμα μπορεί να κινείται στις πλέον αυστηρότερες προδιαγραφές.

5. **Δημιουργία χώρου στάθμευσης βαρέων οχημάτων και υπηρεσιών υποστήριξης.** Είναι μια έλλειψη που συναντάται στο λιμένα Πειραιά και εφόσον η Ελευσίνα θα αποκτήσει νέο λιμάνι είναι αναγκαίο να υπάρχουν αυτές οι υποδομές. Θα αποτραπεί το φαινόμενο της παράνομης στάθμευσης βαρέων οχημάτων σε διάσπαρτα σημεία της πόλης.
6. **Ενοποίηση των προς διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων με υπάρχοντα σημεία ενδιαφέροντος.** Προτείνεται οι κοινόχρηστοι χώροι που σχεδιάζονται να διαμορφωθούν από τον ΟΛΕ να ενοποιηθούν με τον αρχαιολογικό χώρο και τις επαναχρησιμοποιήσιμες εκτάσεις της Ελαιουργικής, ΚΡΟΝΟΣ και ΙΡΙΣ που αναφέρθηκαν παραπάνω. Αυτή η κίνηση προδιαθέτει διάλογο με την δημοτική αρχή και τους ιδιοκτήτες ορισμένων εκτάσεων για να υπάρξει το καλύτερο αποτέλεσμα.

Στο παράρτημα παρατίθενται χάρτες των υφιστάμενων λιμενικών εγκαταστάσεων και των εγκαταστάσεων που πρόκειται να δομηθούν.

Εικόνα 18 Αεροφωτογραφία του λιμένα Ελευσίνας (Πηγή: Αρχείο ΟΛΕ)

Εικόνα 19 Άποψη του δυτικού κρηπιδώματος ΚΡΟΝΟΣ που είναι περιφραγμένο

2^η Ζώνη Μεταφορικές - Αποθηκευτικές Δραστηριότητες (Logistics). Βρίσκονται πέριξ της πόλεως της Ελευσίνας και της Μαγούλας, ανοργάνωτες και προκαλούν αρκετές οχλήσεις τόσο στο ανθρωπογενές όσο και στο φυσικό περιβάλλον. Προτείνεται η ομαλή μετεγκατάστασή τους πέριξ του εμπορικού σταθμού του ΟΣΕ, ένα σημείο που δεν συνορεύει με οικιστικές εκτάσεις οπότε δεν θα δημιουργούνται και οχλήσεις.

Εικόνα 20 Άποψη εμπορικής ζώνης στο δυτικό άκρο της Ελευσίνας

3^η Ζώνη Κατασκευαστικός Τομέας. Με βάση τον ΣΤΑΚΟΔ 2008 βλέπουμε την ύπαρξη πολλών εταιριών που ασχολούνται με τον κατασκευαστικό τομέα αλλά και με διάφορα επαγγέλματα μηχανικού. Για την ακρίβεια αυτές ξεπερνούν τις 470.

4^η Ζώνη Επιχειρήσεις Εστίασης. Βάσει του ΣΤΑΚΟΔ 2008 στην περιοχή συναντάμε πάνω από 200 επιχειρήσεις σχετικά με την εστίαση, ένα αρκετά μεγάλο νούμερο σε σχέση με άλλες δραστηριότητες.

5^η Ζώνη Λοιπές Υπηρεσίες τριτογενούς τομέα παραγωγής. Αυτές αφορούν παροχή υπηρεσιών, τηλεπικοινωνίες, διασκέδαση, εκπαίδευση κ.α. Είναι μια ζώνη που συναντάται σε κάθε πόλη.

Παρατίθεται μέρος του ΣΤΑΚΟΔ 2008 με τις επιχειρήσεις τριτογενούς τομέα παραγωγής. Έχουν προστεθεί το πλήθος των επιχειρήσεων για των πρώην Δήμο Ελευσίνας και κοινότητας Μαγούλας²⁴.

²⁴ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Πίνακας 2 Πλήθος επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα παραγωγής στο Δήμο Ελευσίνας

Κατασκευές κτιρίων	207
Έργα πολιτικού μηχανικού	4
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	130
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	119
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	263
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	570
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	165
Πλωτές μεταφορές	17
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	79
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	2
Καταλύματα	2
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	206
Εκδοτικές δραστηριότητες	6
Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	4
Τηλεπικοινωνίες	11
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	11
Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	2
Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	2
Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	5
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	9
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	55
Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	25
Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	136
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	7
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	11

Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	24
Κτηνιατρικές δραστηριότητες	4
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	8
Δραστηριότητες απασχόλησης	5
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	2
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	8
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	31
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	15
Εκπαίδευση	16
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	5
Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον	2
Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	16
Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	17
Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	1
Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	8
Δραστηριότητες οργανώσεων	7
Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	14
Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	72

Παραεμπόριο

Με βάση την ενημέρωση από τις αρχές και σε συνέχεια του προβλήματος ασφαλείας που υπάρχει και θα τεθεί παρακάτω, υπάρχουν έντονα φαινόμενα παραεμπορίου. Η κύρια μορφή του αφορά τις αγοροπωλησίες κλοπιμαίων μετάλλων στα κατά τόπους χυτήρια της περιοχής που αποτελεί ένα φαινόμενο του τελευταίου καιρού. Επομένως χρειάζεται έλεγχος σε αυτούς που κλέβουν τα μέταλλα, αλλά και σε αυτούς που τα αγοράζουν, δηλαδή τα παράνομα χυτήρια.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΒΙ.ΠΑ

Στην περιοχή Βιομηχανικό Πάρκο οργανωμένο δεν υπάρχει. Υπάρχουν όμως κάποιες βιομηχανίες οι οποίες άλλες έκλεισαν και άλλες λειτουργούν ακόμα και είναι αλληλένδετες με την βιομηχανική ιστορία της περιοχής. Είναι προφανές ότι μερικές εξ αυτών αποτελούν μέρος της βαριάς βιομηχανίας της Ελλάδας. Συνοπτικά αυτές οι οποίες λειτουργούν μέχρι σήμερα είναι:

1. **Ελληνικά Πετρέλαια (πρώην Πετρόλα)**²⁵. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη βιομηχανία παραγωγής καυσίμων στην Ελλάδα. Στην Ελευσίνα στο νοτιοδυτικό όριο της (δίπλα από τα Ναυπηγεία) βρίσκονται οι εγκαταστάσεις διύλισης πετρελαίου και αρκετές δεξαμενές αποθήκευσης πετρελαιοειδών. Η Πετρόλα Ελλάς ιδρύθηκε το 1972 στην Ελευσίνα, όπου το 2003 τα ΕΛΠΕ (έτος ίδρυσης 1958) εξαγόρασαν τις εγκαταστάσεις της Πετρόλα. Το Σεπτέμβριο του 2012 ξεκίνησε η λειτουργία του αναβαθμισμένου διυλιστηρίου όπου πρόκειται για τη μεγαλύτερη βιομηχανική επένδυση στην Ελλάδα, ύψους 1,42 δισεκατομμύρια €. Στην επιχείρηση μέχρι το έτος 2011 απασχολούνται συνολικά 4.242 άτομα, δείχνοντας το σημαντικό ρόλο της επιχείρησης για την τοπική οικονομία.
2. **Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (πρώην ΠΥΡΚΑΛ)**²⁶. Η ΠΥΡΚΑΛ ιδρύθηκε στην Ελευσίνα το 1874 και είναι η μεγαλύτερη ελληνική βιομηχανία παραγωγής πυρομαχικών, φορητού οπλισμού μεσαίων και μεγάλων διαμετρημάτων, βλημάτων όλμων και πυροσωλήνων, όλων συμβατών με Νατοϊκού τύπου οπλικά συστήματα. Η ΠΥΡΚΑΛ και η Ελληνική Βιομηχανία Όπλων συγχωνεύθηκαν το 2004 για να μην υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ τους, όσον αφορά τις κρατικές παραγγελίες. Σήμερα τα ΕΑΣ προμηθεύουν 30 Υπουργεία Εθνικής Άμυνας σε όλο τον κόσμο και απασχολούν 971 άτομα. Βρίσκονται στο νότιο παραθαλάσσιο μέτωπο δίπλα από τα ΕΛ.ΠΕ.

²⁵ Πηγή: <http://www.hellenic-petroleum.gr>

²⁶ Πηγή: <http://www.eas.gr>

3. **TITAN**²⁷. Πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες παραγωγής τσιμέντου και αδρανών δομικών υλικών στην Ελλάδα. Η επιχείρηση ιδρύθηκε στην Ελευσίνα το 1902 και βρίσκεται στο νότιο παραθαλάσσιο μέτωπο δίπλα από την ΠΥΡΚΑΛ. Στην επιχείρηση απασχολούνται συνολικά 5.640 εργαζόμενοι και πέραν της Ελευσίνας διαθέτει εγκαταστάσεις σε 13 χώρες, δείχνοντας και εδώ τη σημαντικό ρόλο της για την περιοχή.
4. **Χαλυβουργική**²⁸. Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες παραγωγής και μεταποίησης σιδήρου, δομικού χάλυβα, ελασμάτων, συρμάτων και άλλων ειδών μορφοσίδηρου στην Ελλάδα. Η ιστορία της Χαλυβουργικής ξεκινά το 1925, όταν οι ιδρυτές της ξεκίνησαν το εμπόριο σιδήρου, ενώ οι εγκαταστάσεις στην Ελευσίνα δημιουργήθηκαν το 1951. Βρίσκεται στο νοτιοανατολικό παραθαλάσσιο μέτωπο της Ελευσίνας.

Επίσης στην Ελευσίνα λειτούργησαν βιομηχανίες οι οποίες έκλεισαν ως αποτέλεσμα διάφορων συγκυριών. Αυτές είναι²⁹:

1. Σαπωνοποιείο Χαριλάου (1875 – 1960). Μια βιομηχανία παραγωγής σαπουνιού που προμήθευε όλες τις χώρες της Μεσογείου και ήταν βασικός ανταγωνιστής των γαλλικών σαπωνοποιείων.
2. Σαπωνοποιείο Χατζημελέτη (1892 – 1922).
3. Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων «Βότρυς» (1900 – 1986). Μία από τις σημαντικότερες βιομηχανίες παραγωγής οινοπνευματωδών ποτών και οινοπνεύματος.
4. Ανώνυμος Εταιρεία Οινοπνευματοποιίας «ΚΡΟΝΟΣ» (1922 – 1986). Μια από τις σημαντικότερες βιομηχανίες παραγωγής οινοπνεύματος.
5. Χημικό Εργοστάσιο Χρωμάτων και Βερνικιών «ΙΡΙΣ» (1925 – 1970)
6. 3 Κεραμοποιία των Πατάλα, Θανασουλόπουλου και Παπαγεωργίου τα οποία άνοιξαν το 1930 και έκλεισαν αρκετά γρήγορα λόγω έλλειψης πρώτης ύλης στην Ελευσίνα

Κρίνοντας την παρουσία των ενεργών μεγάλων βιομηχανιών στο παραθαλάσσιο μέτωπο πρέπει να οργανωθούν σε πρότυπο βιομηχανικό πάρκο σε συνάρτηση με τα σχέδια του ΟΛΕ.

²⁷ Πηγή: <http://www.titan.gr>

²⁸ Πηγή: <http://www.halyvourgiki.com>

²⁹ Πηγή: <http://www.eleusina.gr/>

Είναι αναγκαία η υιοθέτηση αυστηρών πρακτικών σχετικά με τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος, όπως η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, φυσικού αερίου κ.α. Για τους 4 ανενεργούς ιστορικούς βιομηχανικούς χώρους στο παράλιο μέτωπο υπάρχει αναφορά σε προηγούμενο κεφάλαιο, ότι χρειάζεται άμεση αξιοποίηση αυτών, για την δημιουργία ενός υπερτοπικού πόλου αναψυχής και πολιτισμού του Θριασίου Πεδίου.

Παρατίθεται μέρος του ΣΤΑΚΟΔ 2008 με τις βιομηχανικές επιχειρήσεις δευτερογενούς τομέα παραγωγής. Έχουν προστεθεί το πλήθος των επιχειρήσεων για των πρώην Δήμο Ελευσίνας και κοινότητας Μαγούλας³⁰.

Πίνακας 3 Πλήθος βιομηχανιών δευτερογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Ελευσίνας

Βιομηχανία τροφίμων	33
Ποτοποιία	4
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	5
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	17
Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	4
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	5
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	8
Παραγωγή βασικών μετάλλων	6

ΒΙΟ.ΠΑ

Ομοίως στο Δήμο Ελευσίνας δεν υπάρχει οργανωμένο βιοτεχνικό πάρκο. Όσον αφορά την βιοτεχνία και την μεταποίηση συναντώνται δύο ζώνες:

1^η Ζώνη: Ναυπηγεία Ελευσίνας

Τα Ναυπηγεία Ελευσίνας βρίσκονται στο νοτιοδυτικό παραθαλάσσιο μέτωπο στα όρια των Δήμων Ελευσίνας και Μεγαρέων. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα ναυπηγεία της Ελλάδας και ανήκουν μαζί με τα ναυπηγεία του Νεωρίου Σύρου σε ιδιωτικό όμιλο επιχειρήσεων. Το ναυπηγείο καταλαμβάνει έκταση 250.000 μ² και διαθέτει τρεις πλωτές δεξαμενές που υποστηρίζονται με γερανούς 5 – 20 τόνων.

³⁰ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Η ναυπηγική κλίνη έχει μήκος 200μ και πλάτος 55μ, υποστηρίζεται από γερανογέφυρα δυναμικότητας 400 τόνων και σε αυτή επισκευάζονται πλοία μέχρι 100.000 τόνων. Το ναυπηγείο διαθέτει επίσης υπόστεγο για κατασκευή πολεμικών πλοίων έως το μέγεθος κορβέτας, σύγχρονο ελασματοουργείο και ένα ευρύ δίκτυο παροχής νερού, οξυγόνου, ηλεκτρικού ρεύματος, πεπιεσμένου αέρα, προπανίου για τα προς επισκευή πλοία. Οι δραστηριότητες του ναυπηγείου αφορούν κατασκευές νέων πλοίων, μετασκευές και συντήρηση ιδιωτικών αλλά και πολεμικών πλοίων του Π.Ν, ενώ απασχολεί 940 εργαζόμενους³¹.

Σήμερα τα ναυπηγεία Ελευσίνας όπως και τα υπόλοιπα ναυπηγεία της Αττικής αντιμετωπίζουν έντονα οικονομικά προβλήματα. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν δανειοδοτούν, το Δημόσιο αδυνατεί να αποπληρώσει την κατασκευή των νέων πολεμικών πλοίων του Π.Ν., οι ιδιώτες προτιμούν τα γειτονικά ναυπηγεία που παρέχουν φθηνότερες υπηρεσίες, οι εργαζόμενοι παραμένουν απλήρωτοι οπότε τα ναυπηγεία οδεύουν στην πτώχευση.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Τα προβλήματα αυτά θυμίζουν την περίπτωση της Ν/Ζ Περάματος οπότε σε αυτή την περίπτωση πρέπει η Πολιτεία να ασχοληθεί ιδιαίτερα με αυτό το τομέα. Η ανάπτυξη των εμπορικών λιμένων Ελευσίνας και Πειραιά μπορεί να συμπαρασύρει την αναδημιουργία του ναυπηγοεπισκευαστικού τομέα στην Αττική. Πρέπει απλώς οι εμπλεκόμενοι φορείς (Πολιτεία, δημοτική αρχή, βιοτεχνικές ομοσπονδίες και επιμελητήρια, ΟΛΠ και ΟΛΕ, εργαζόμενοι, ιδιοκτήτες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) να συμφωνήσουν σε ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας, που θα προσφέρει οικονομική ευμάρεια, ποιοτικές υπηρεσίες, συνέπεια και ανταγωνιστικές τιμές.

2^η Ζώνη: Επιχειρήσεις μεταποιητικές και επισκευαστικές.

Αυτές βρίσκονται διάσπαρτες στα όρια των πόλεων Ελευσίνας και Μαγούλας, όπως και οι εμπορικές – αποθηκευτικές επιχειρήσεις που αναφέραμε. Αποτελούνται κυρίως από διαλυτήρια πλοίων, μηχανουργεία, ηλεκτρολογία, κ.α. Και σε αυτή την περίπτωση επειδή βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με την οικιστική ζώνη και εοχλούν το φυσικό περιβάλλον πρέπει να ενταχθούν σε ένα οργανωμένο ΒΙΟ.ΠΑ όπου θα υπάρχουν καλύτερες παροχές σχετικά με την δικτύωση, την ασφάλεια, προστασία του περιβάλλοντος.

³¹ Πηγή: <http://www.neorion-holdings.gr>

Παρατίθεται μέρος του ΣΤΑΚΟΔ 2008 με τις βιοτεχνικές επιχειρήσεις δευτερογενούς τομέα παραγωγής. Έχουμε προσθέσει το πλήθος των επιχειρήσεων για των πρώην Δήμο Ελευσίνας και κοινότητας Μαγούλας³².

Πίνακας 4 Πλήθος βιοτεχνιών δευτερογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Ελευσίνας

Κατασκευή ειδών ένδυσης	9
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	4
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	57
Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	2
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	12
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	2
Κατασκευή επίπλων	27
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	4
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	16

Οχλήσεις

Στην Ελευσίνα συναντώνται βιομηχανίες – βιοτεχνίες όλων των τύπων οχλήσεων. Ως βιομηχανίες μεγάλης οχλήσεως θεωρούνται κυρίως οι βιομηχανίες στο παραθαλάσσιο μέτωπο όπως η Χαλυβουργική, τα ΕΛΠΕ, η ΠΥΡΚΑΛ και ο ΤΙΤΑΝ, ενώ οι βιοτεχνίες που βρίσκονται πέριξ της Ελευσίνας και της Μαγούλας και ασχολούνται με μεταποίηση και logistics είναι μέσης ή μικρής όχλησης. Για το είδος και αντιμετώπιση των οχλήσεων έχουν τεθεί σε προηγούμενα κεφάλαια.

ΓΕΩΡΓΙΑ, ΑΛΙΕΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Βάσει στοιχείων του ΣΤΑΚΟΔ 2008 στο Δήμο δραστηριοποιούνται οκτώ (8) επιχειρήσεις σχετικά με την φυτική και ζωική παραγωγή, όμως αυτές αφορούν κυρίως τους πωλητές των λαϊκών αγορών, μια και οι αγρότες εντάσσονται σε ειδικό μητρώο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων³³.

³² Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

³³ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008)

Πράγματι το Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης του Δήμου έχει δώσει άδειες πώλησης σε δέκα (10) παραγωγούς που παράγουν κηπευτικά προϊόντα όπως λαχανικά, φρούτα, ξηρούς καρπούς κ.α, ενώ οι εκτάσεις που καλλιεργούνται είναι περίπου 70 στρέμματα³⁴. Επομένως τα στοιχεία των δύο πηγών σχεδόν ταυτίζονται. Σχετικά με την ελαιοπαραγωγή υπάρχουν 302 παραγωγοί, που καλλιεργούν 5.907 στρέμματα και κατέχουν 50.593 ελαιόδεντρα³⁵.

Στο τομέα της πτηνοτροφίας υπάρχει ένας παραγωγός με 2000 κότες και ορνιθοτροφείο 5 στρεμμάτων, ενώ στο τομέα της αλιείας δεν αναπτύσσονται επαγγελματικές επιχειρήσεις, παρά μόνο ερασιτεχνική αλιεία. Βλέποντας λοιπόν την υφιστάμενη κατάσταση αυτού του τομέα παραγωγής, διακρίνονται τα εξής στοιχεία:

1. **Χωροταξικά** η πλειονότητα των αποθεμάτων γης χρησιμοποιήθηκε για την δόμηση οικιών ή βιομηχανικών εγκαταστάσεων, οπότε οι αδόμητες επιφάνειες για γεωργία και κτηνοτροφία είναι μειωμένες. Επίσης η έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού οδήγησε στο φαινόμενο της έντονης κατάτμησης των εκτάσεων, οπότε αυτές βρίσκονται διάσπαρτες στην περιοχή και συνορεύουν με άλλες χρήσεις γης, οπότε υπάρχουν οχλήσεις κυρίως περιβαλλοντικές που θα αναλυθούν παρακάτω. Στο τομέα της αλιείας η έλλειψη σχεδιασμού λιμένα για αυτό το σκοπό αλλά και η παρουσία της Ιχθυόσκαλας Κερατσινίου σε σχετικά κοντινή απόσταση αποθάρρυνε την ανάπτυξη της επαγγελματικής αλιείας.
2. **Περιβαλλοντικά** η Ελευσίνα ιδίως τα τελευταία χρόνια έχει καταπονηθεί αρκετά καθότι υπήρχαν υψηλά επίπεδα ρύπανσης της ατμόσφαιρας, μόλυνσης του υδροφόρου ορίζοντα και των εδαφών. Ο πρωτογενής τομέας παραγωγής δεν θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστος μια και η παραγωγή αγροτικών ή αλιευτικών προϊόντων καθίσταται δύσκολη. Στον αγροτικό τομέα η έλλειψη υποδομών άρδευσης αλλά και η παρουσία μολυσμένου υδροφόρου ορίζοντα δεν αφήνει πολλά περιθώρια, ενώ η θαλάσσια ρύπανση του Σαρωνικού Κόλπου και ιδίως της Ελευσίνας δεν επέτρεψε την ανάπτυξη της αλιείας.

³⁴ Πηγή: Αρχείο Γραφείου Γεωργικής Ανάπτυξης Δήμου Ελευσίνας

³⁵ Πηγή: Στοιχεία Ελαιοκομικού Μητρώου (2003)

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Γεωργία, Κτηνοτροφία

Εφόσον η Ελευσίνα δείχνει να απομακρύνεται από τα περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετώπισε στο πρόσφατο παρελθόν είναι εφικτή η αναδιάρθρωση της γεωργικής/κτηνοτροφικής παραγωγής. Χωροταξικά έχει προταθεί η εξυγίανση των χρήσεων γης και ειδικά η μετεγκατάσταση βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων πλησίον του εμπορικού σταθμού του ΟΣΕ στον Ασπρόπυργο, οπότε μπορούν να προκύψουν επαναχρησιμοποιήσιμες εκτάσεις κατάλληλες για γεωργία και κτηνοτροφία. Αυτές οι εκτάσεις θα πρέπει να παρουσιάζουν μια συνέχεια, προκειμένου να αναπτυχθεί πιο εύκολα ένα νέο οικοσύστημα. Περιβαλλοντικά είναι αναγκαία η τοποθέτηση υποδομών άρδευσης διότι όπως είναι γνωστό οι γεωτρήσεις ενοχλούν το φυσικό περιβάλλον, ενώ αν γίνει αυτό θα είναι πιο εύκολη η ανάπτυξη περεταίρω οργανωμένων γεωργικών εκτάσεων. Αξίζει να αναφερθεί ότι η Ελευσίνα έχει ενταχθεί στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 οπότε με αυτά τα ευρωπαϊκά κονδύλια μπορούν να γίνουν κινήσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Αλιεία

Στο τομέα αυτό η Ελευσίνα έχει προοπτικές ανάπτυξης ειδικά στην επαγγελματική αλιεία. Υφίσταται η ανάγκη για δημιουργία Ιχθυόσκαλας, ενώ εργαλείο για την ανάπτυξη της αλιείας μπορεί να αποτελέσει και η Αναπτυξιακή Σύμπραξη Θριάσιος που βοηθά στην δημιουργία επιχειρήσεων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ³⁶

Βλέποντας το σύνολο των κοινωνικών δομών και δράσεων στην περιοχή του Δήμου, σε αυτό το τομέα η Ελευσίνα πρωτοστατεί. Είναι χαρακτηριστικό ότι η δημοτική αρχή με τους πολίτες παρά την οικονομική ύφεση, έχουν δημιουργήσει ένα ευρύ φάσμα δράσεων με στόχο την ανθρώπινη ευημερία. Συγκεκριμένα το Ν.Π.Δ.Δ. Πολιτισμού – Αθλητισμού – Κοινωνικής Πολιτικής & Προσχολικής Αγωγής (Π.Α.Κ.Π.Π.Α.) είναι ο επίσημος φορέας της πολιτιστικής, αθλητικής, προσχολικής αγωγής και κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Ελευσίνας. Υπό την εποπτεία του βρίσκονται πολιτιστικά κέντρα, βιβλιοθήκες, η φιλαρμονική του Δήμου Ελευσίνας, αθλητικές εγκαταστάσεις, Κ.Α.Π.Η. και Παιδικοί Σταθμοί.

³⁶ Πηγές: <http://www.elefsina.gr>, <http://aisxylia.gr>

Εκπαίδευση

Στο Δήμο Ελευσίνας λειτουργούν σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

1. Έντεκα (11) Νηπιαγωγεία στην Ελευσίνα και δύο (2) στη Μαγούλα
2. Ένα (1) Ειδικό Νηπιαγωγείο στην Ελευσίνα
3. Έντεκα (11) Δημοτικά στην Ελευσίνα και τρία (3) στη Μαγούλα
4. Ένα (1) Ειδικό Δημοτικό στην Ελευσίνα
5. Τέσσερα (4) Γυμνάσια στην Ελευσίνα και ένα (1) στη Μαγούλα
6. Δύο (2) Γενικά Λύκεια στην Ελευσίνα και ένα (1) στη Μαγούλα
7. Δύο (2) ΕΠΑΛ – ΕΠΑΣ στην Ελευσίνα
8. Ένα (1) ΣΕΚ στην Ελευσίνα
9. Δύο (2) σχολές ΙΕΚ – ΟΑΕΔ στην Ελευσίνα

Θρησκεία

Στο Δήμο Ελευσίνας υπάρχουν 17 ενορίες και ένα νεκροταφείο. Πολιούχος της πόλης είναι ο Άγιος Γεώργιος.

Άθληση

Σε αυτό το τομέα η περιοχή έχει να επιδείξει ένα καλό πρόσωπο, μια και διαθέτει αρκετές αθλητικές εγκαταστάσεις και γνωστά σωματεία όπως ο Πανελευσινιακός. Για την ακρίβεια στην Ελευσίνα και τη Μαγούλα σήμερα δραστηριοποιούνται 14 αθλητικά σωματεία που ασχολούνται με το ποδόσφαιρο, την καλαθοσφαίριση, την ιστιοπλοΐα, το σκάκι, το ΤΑΕ KWON DO κ.α. Επίσης υπάρχει το Αθλητικό Κέντρο Ελευσίνας που περιλαμβάνει το Δημοτικό Στάδιο ποδοσφαίρου και στίβου 2.000 θέσεων και το κλειστό γυμναστήριο «Ανδρέας Δασκαλάκης». Οι πόρτες του είναι καθημερινά ανοιχτές για το κοινό, έτσι ώστε οι πολίτες να μπορούν να αθλούνται. Τέλος υπάρχει το γήπεδο ποδοσφαίρου «Γεώργιος Ρουμελιώτης» και το νέο κλειστό γυμναστήριο δίπλα στη ΔΕΗ. Έχει τονιστεί η ανάγκη κατασκευής νέων αθλητικών χώρων στο παραλιακό μέτωπο της περιοχής και την αναβάθμιση της ναυταθλητικής μαρίνας.

Πρόνοια

Η δημοτική αρχή σε αυτό το τομέα έχει αναπτύξει πλήθος δράσεων με σκοπό την ανακούφιση των αναξιοπαθούντων δημοτών της.

1. Το «Κοινωνικό Παντοπωλείο» παρέχει τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης δωρεάν.
2. Το «Δημοτικό Φροντιστήριο» που θα λειτουργήσει σύντομα θα παρέχει δωρεάν ενισχυτικά μαθήματα για τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
3. Το «Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας» και το «Κέντρο Δια Βίου Μάθησης» προσφέρουν μαθήματα βασικών γνώσεων σε ενήλικες που δεν είχαν την ευκαιρία να εκπαιδευθούν.
4. Η κινητή ιατρική μονάδα της οργάνωσης «Γιατροί του Κόσμου», προσφέρει δωρεάν ιατρικές εξετάσεις και εμβολιασμούς στα μικρά παιδιά. Είναι μια προσπάθεια που πρέπει να επεκταθεί μια και τα ιατρικά έξοδα στις μέρες μας είναι αρκετά.
5. Η «Αναπτυξιακή Σύμπραξη Θριάσιος» είναι μια δράση που θα περατωθεί το 2014 και περιλαμβάνει 13 δράσεις για εύρεση εργασίας και τόνωση της τοπικής επιχειρηματικότητας.
6. Η δράση «Χωρίς Μεσάζοντες» σε συνεργασία του Δήμου και αγροτών, παρέχει στους καταναλωτές προϊόντα της ελληνικής αγροτικής γης σε χαμηλές τιμές κατευθείαν από την παραγωγή στην κατανάλωση.
7. Σύμφωνα με άρθρο της τοπικής εφημερίδας «Επικαιρότητα Δυτικής Αττικής», η δημοτική αρχή προωθεί την δημιουργία εθελοντικής ομάδας οικοδόμων, ελαιοχρωματιστών, κηπουρών για την στήριξη των ανήμπορων, που δεν μπορούν να συντηρήσουν τις οικίες τους. Επίσης έχει δημιουργήσει «Ανταλλακτήριο Ειδών» για την επαναχρησιμοποίηση ειδών από ανήμπορους όπως ρουχισμό, παιχνίδια κ.α³⁷.

Στην Ελευσίνα λειτουργούν τρία (3) ΚΑΠΗ εκ' των οποίων ένα στη Μαγούλα, ένας (1) βρεφονηπιακός σταθμός και πέντε (5) παιδικοί σταθμοί εκ' των οποίων ο ένας στη Μαγούλα. Επίσης ο δήμος εξυπηρετείται από το Θριάσιο Νοσοκομείο, δύο (2) ιατρεία του ΙΚΑ και ένα κέντρο υγείας.

³⁷ Πηγή: Τοπική εφημερίδα «Επικαιρότητα Δυτικής Αττικής», αρ φύλλου 4024, Τετάρτη 6/2/2013

Πολιτισμός

Η περιοχή της Ελευσίνας στο τομέα του πολιτισμού έχει να επιδείξει μια από τις μεγαλύτερες εκδηλώσεις στην Αττική, τα Αισχύλεια. Αυτά γίνονται το Σεπτέμβριο κάθε έτους, στο χώρο της Ελαιουργικής και είναι μια προσπάθεια αναβίωσης των «Ελευσίνιων Μυστηρίων». Περιλαμβάνει εκδηλώσεις όπως εκθέσεις εικαστικών, προβολές ταινιών, θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, χορευτικές εκδηλώσεις και άλλα πολλά. Για να κατανοήσουμε την σημαντικότητα του φεστιβάλ υπάρχει ειδικό τμήμα του Δήμου που μεριμνά για αυτό, καθώς και ειδική ιστοσελίδα.

Επίσης η Ελευσίνα κατέχει:

1. Το Αρχαιολογικό Μουσείο
2. Το πολιτιστικό κτίριο «Λ. Κανελλόπουλος» που αποτελεί στην ουσία την Δημοτική Πινακοθήκη της.
3. Την «Αισχύλεια» Δημοτική Βιβλιοθήκη με 8.500 τίτλους βιβλίων
4. Την «Λέσχη Ανάγνωσης» που αποτελείται από πολίτες που ενδιαφέρονται για τα βιβλία
5. Την Φιλαρμονική Ορχήστρα
6. Πολιτιστικά τμήματα του Π.Α.Κ.Π.Π.Α. όπως μουσικό, μπαλέτου, παραδοσιακών χωρών, θεατρικής σκηνής, ζωγραφικής.

Τέλος στην Ελευσίνα δραστηριοποιούνται δεκαεπτά (17) πολιτιστικοί σύλλογοι καθώς και παραρτήματα των σωμάτων Ελληνικού Οδηγισμού και Ελλήνων Προσκόπων.

Ασφάλεια³⁸

Στο Δήμο Ελευσίνας υπάρχει ένα τμήμα ασφαλείας της ελληνικής αστυνομίας, η δημοτική αστυνομία, ένα λιμεναρχείο, μια πυροσβεστική υπηρεσία, ένας πυροσβεστικός σταθμός στο αεροδρόμιο, μια ειδική μονάδα αντιμετώπισης καταστροφών της ΕΜΑΚ, ένα δασονομείο και κλιμάκιο της αερονομίας.

Στο τομέα της αστυνόμευσης η Ελευσίνα και κατ' επέκταση η Δυτική Αττική αντιμετωπίζουν έντονο πρόβλημα. Αυξημένες κλοπές, διαρρήξεις, παραεμπόριο είναι μερικές πτυχές του πλούσιου αστυνομικού δελτίου της περιοχής. Οι πολίτες αισθάνονται ανασφάλεια και αναγκάζονται να δαπανήσουν μεγάλα ποσά για την ασφάλεια τους, αφού η αστυνόμευση θεωρείται ανεπαρκής. Είναι αναγκαία η εξέλιξη της Δημοτικής Αστυνομίας έτσι ώστε να διενεργεί περιπολίες και ελέγχους στα πρότυπα της κανονικής αστυνομίας, αλλά και οι συνεργασίες των φορέων ασφαλείας

³⁸ Πηγές: <http://www.astynomia.gr>, <http://firehouse.gr>, <http://www.nee.gr>

μεταξύ τους (αστυνομίας, λιμενικού, αερονομίας). Όσον αφορά την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών τα μέτρα ασφαλείας είναι σε πολύ καλό επίπεδο.

Λοιπές Δομές

Στην πόλη της Ελευσίνας υπάρχουν επίσης τα κεντρικά γραφεία της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής, μια Διεύθυνση Πολεοδομίας, τρία (3) ΚΕΠ εκ των οποίων το ένα στη Μαγούλα, μια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ), ένα Ειρηνοδικείο, κατάστημα ΕΛΤΑ, ένα Εργατικό Κέντρο και ένα παράρτημα του ΟΑΕΔ.

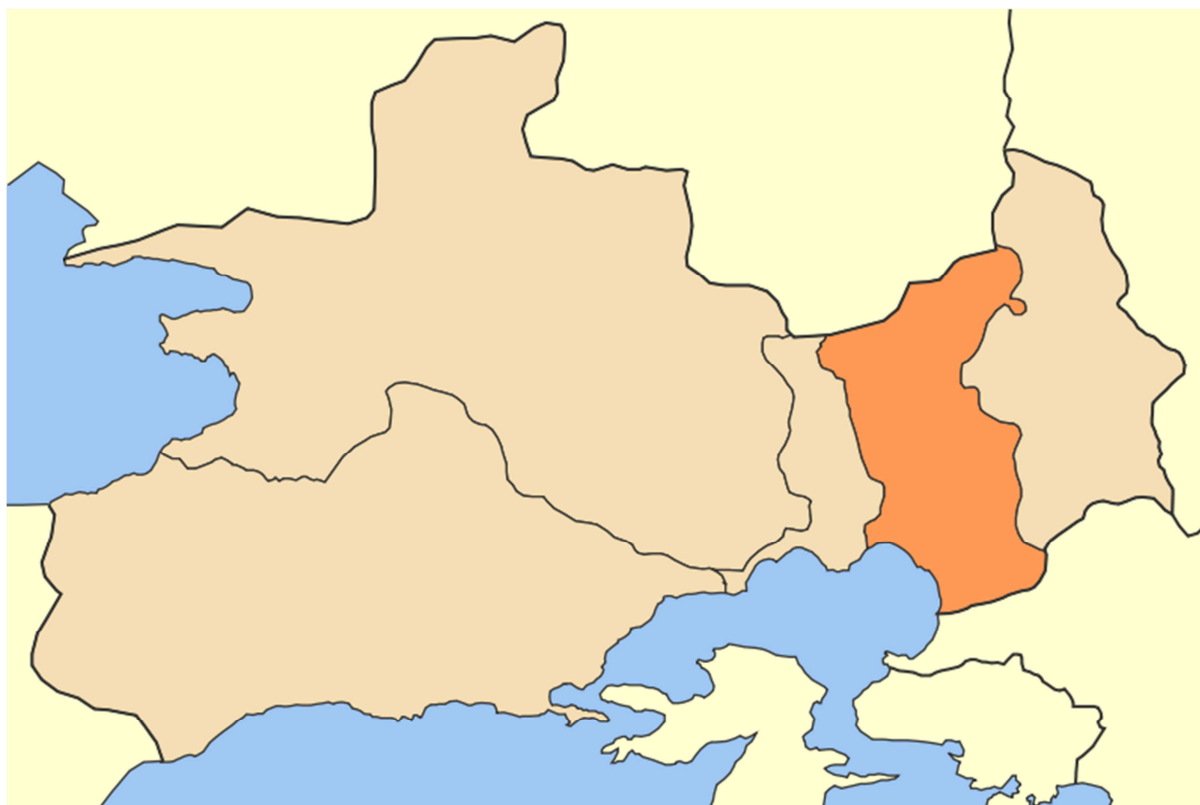
ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Η διοικητική διάρθρωση των Δήμων σε όλη την Ελλάδα συμβαδίζει με τον Ν.3852/2010 ΦΕΚ 87/7.6.2010 τεύχος Α΄ περί «Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

Οριοθέτηση³⁹

Ο Δήμος Ασπροπύργου κατά την εφαρμογή του σχεδίου «Καλλικράτης» δεν μετέβαλε τα όρια του. Η έκταση του είναι 101,9 τ. χμ. και η γεωγραφική θέση του είναι δυτικά της Αθήνας. Ο Δήμος συνορεύει Δυτικά με το Δήμο Ελευσίνας, Βόρεια με το Δήμο Τανάγρας (Π.Ε Βοιωτίας), Ανατολικά με το Δήμο Φυλής, Νοτιοανατολικά με το Δήμο Πετρούπολης και Νότια με το Δήμο Χαϊδαρίου. Έδρα του Δήμου είναι ο Ασπρόπυργος και απέχει από την Αθήνα 19 χλμ.

Εικόνα 21 Γεωγραφική θέση του Δήμου Ασπροπύργου (Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>)

³⁹ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>

Κτηματολόγιο⁴⁰

Η διαδικασία της Κτηματογράφησης δεν έχει ολοκληρωθεί πλήρως για το Δήμο Ασπροπύργου. Αυτό αποτελεί πρόβλημα για τους ελεγκτικούς μηχανισμούς οι οποίοι καλούνται να αντιμετωπίσουν και να καταπολεμήσουν ζητήματα χωροταξίας. Έτσι η δημόσια και ιδιωτική περιουσία δεν έχει καταγραφεί σε ψηφιακή μορφή πράγμα που επίκειται πολύ σύντομα να γίνει ώστε να υπάρχει άμεσος δορυφορικός έλεγχος για όλα τα χωροταξικά θέματα.

Υπάρχει ένα κτηματογραφικό γραφείο στην Αθήνα όπου οι πολίτες μπορούν να κάνουν τις ανάλογες δηλώσεις.

Γ.Π.Σ.⁴¹

Ο Δήμος Ασπροπύργου διαθέτει Γ.Π.Σ. το οποίο εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 555Δ/89 και έλαβε δύο τροποποιήσεις. Η πρώτη τροποποίηση έγινε με το ΦΕΚ 322Δ/95 και η δεύτερη με το ΦΕΚ 125Δ/97. Το ισχύον Γ.Π.Σ. έχει παρατεθεί στο παράρτημά.

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες - G.I.S

Στο Δήμο Ασπροπύργου δεν υπάρχει καμία μελέτη GIS και δεν επίκειται να ολοκληρωθεί κάποια σχετική μελέτη για το άμεσο μέλλον.

Ο Ασπρόπυργος διαθέτει διαδικτυακή πύλη εύκολα προσπελάσιμη όπου το κοινό μπορεί να βρει όλες τις σχετικές πληροφορίες για τον Δήμο και τις δράσεις του καθώς και στοιχεία επικοινωνίας για περαιτέρω εξυπηρέτηση.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ⁴²

Ο Ασπρόπυργος κατά την κλασσική αρχαιότητα, στο χώρο που σήμερα είναι τα όρια του Δήμου αναφέρεται από τον περιηγητή Πausανία η ύπαρξη των Δήμων της Θρίας, των Κοπωκιδών, των Ιπποτομάδων και της Οίης και η περιοχή των Ρειτών (δύο λιμνών αφιερωμένων στη Θεά Δήμητρα και στην κόρη της Περσεφόνη) και τα ανάκτορα των Κροκωνιδών.

Η ιστορία της πόλης χρονολογείται από τα μέσα του 19ου αιώνα. Τόπος προέλευσης των πρώτων κατοίκων ήταν η περιοχή των Κούνδουρων και της Χασιάς.

⁴⁰ www.ktimatologio.gr

⁴¹ Πηγή: www.organismosathinas.gr

⁴² Πηγή: www.aspropyrgos.gr

Το 1960 οι κάτοικοι του Ασπροπύργου ήταν περίπου 2.000, είχαν ως βασικές ασχολίες τη γεωργία και την κτηνοτροφία και προμήθευαν την Αθήνα με κηπευτικά, δημητριακά και γαλακτοκομικά προϊόντα.

Η εγκατάσταση μικρών και μεγάλων βιομηχανιών από τη δεκαετία του '60 μετέτρεψαν τον Ασπρόπυργο σε βιομηχανική πόλη, η οποία ταυτόχρονα υποδέχτηκε μεγάλο μέρος μεταναστών από το εσωτερικό αλλά και από το εξωτερικό. Κατά την απογραφή του 2001 ο Δήμος αριθμούσε 27.741 κατοίκους, αριθμός σχεδόν διπλάσιος από την απογραφή του 1991, καθιστώντας τον πρώτο σε πληθυσμό δήμο της Δυτικής Αττικής.

Η βιομηχανική ανάπτυξη και η μετανάστευση άλλαξαν πλήρως τη μορφή και την ανθρωπογεωγραφία της πόλης. Οι κάτοικοι της πόλης ασχολούνται πλέον στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες και ελάχιστοι (λιγότεροι από το 10% του πληθυσμού) με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Οι παλαιότεροι κάτοικοι του Ασπροπύργου βρίσκονται στην κυρίως πόλη. Στην παραλία έχουν εγκατασταθεί οι Αρκάδες και στις περιοχές Γκορυστά – Ψάρι επαναπατρισθέντες Πόντιοι που αποτελούν την πολυπληθέστερη ομάδα εσωτερικών μεταναστών. Στη Νέα Ζωή έχουν εγκατασταθεί Τσιγγάνοι και στις περιοχές Νεόχτιστα και Ρουπάκι εργατοτεχνικό προσωπικό από άλλες περιοχές της χώρας μας.

Αρχιτεκτονικό σύμβολο της πόλης είναι το κτίσμα του ρολογιού το οποίο κατασκευάστηκε την περίοδο 1928 - 1931 βάσει σχεδίων του αρχιτέκτονα Γ. Τσιρογιάννη. Τα παλαιά ισόγεια ή διώροφα κτίσματα («αρβανίτικα») καθορίζουν την αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της πόλης, ενώ η παραλία του Ασπροπύργου, μετά τα έργα ανάπλασής της, αποτελεί ωραίο χώρο περιπάτου με μεγάλο αριθμό από ταβέρνες. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η επίσης η λίμνη Κουμουνδούρου καθώς και η παραλιακή περιοχή Λαιμού – Λουζιτάνια.

Στην πολυπολιτισμική κοινωνία του Ασπροπύργου, εκτός από τους εξωραϊστικούς, πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους, ιδιαίτερο ρόλο έχει η δραστηριότητα συλλόγων των διαφόρων κοινοτήτων (Κρητών, Ηπειρωτών, Ποντίων, κ.α.) που με τις εκδηλώσεις τους διαφυλάττουν τα ήθη και τα έθιμα τους, καθώς και το Διαπολιτιστικό κέντρο στο Ρουπάκι που επιχειρεί την προσέγγιση των διαφόρων πολιτιστικών ομάδων. Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου με ωδείο, παιδική και βυζαντινή χορωδία, τμήμα παραδοσιακών χορών και βιβλιοθήκη έχει σημαντική συμβολή στην πολιτιστική ζωή του Ασπροπύργου.

Αξιοσημείωτη είναι η λειτουργία των παιδικών κατασκηνώσεων του δήμου κάθε καλοκαίρι σε μια έκταση 35 στρεμμάτων στα Βίλλια Αττικής με πολλές αθλητικές, καλλιτεχνικές, περιβαλλοντικές δραστηριότητες.

Κάθε Δεκέμβρη, υπό την αιγίδα του δήμου, πραγματοποιούνται οι πολιτιστικές εκδηλώσεις «Θριάσια» με συμμετοχή χορωδιών, φεστιβάλ παραδοσιακών χορών, θεατρικά δρώμενα και συναυλίες. Κάθε Ιούλιο, την παραμονή της εορτής της Αγίας Μαρίας και τις ημέρες των εορτών της Αγίας Παρασκευής και του Αγίου Παντελεήμονα πραγματοποιούνται τοπικές εορταστικές εκδηλώσεις που η ιστορία τους χρονολογείται από τα μέσα του 19ου αιώνα. Τα τελευταία χρόνια έχει καθιερωθεί η «Πανθριασιακή Έκθεση», που δίνει την ευκαιρία στους επιχειρηματίες της περιοχής να εκθέσουν και να προβάλουν τα προϊόντα τους.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Καταγεγραμμένος⁴³

Με βάση την απογραφή πληθυσμού του 2011 ο Δήμος Ασπρούργου έχει μόνιμο πληθυσμό 30.251 κατοίκους και μέση πυκνότητα πληθυσμού 296,63 κατοίκους ανά τ.χμ.

⁴³ Πηγή: Αρχείο ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Διαχρονικές μεταβολές⁴⁴

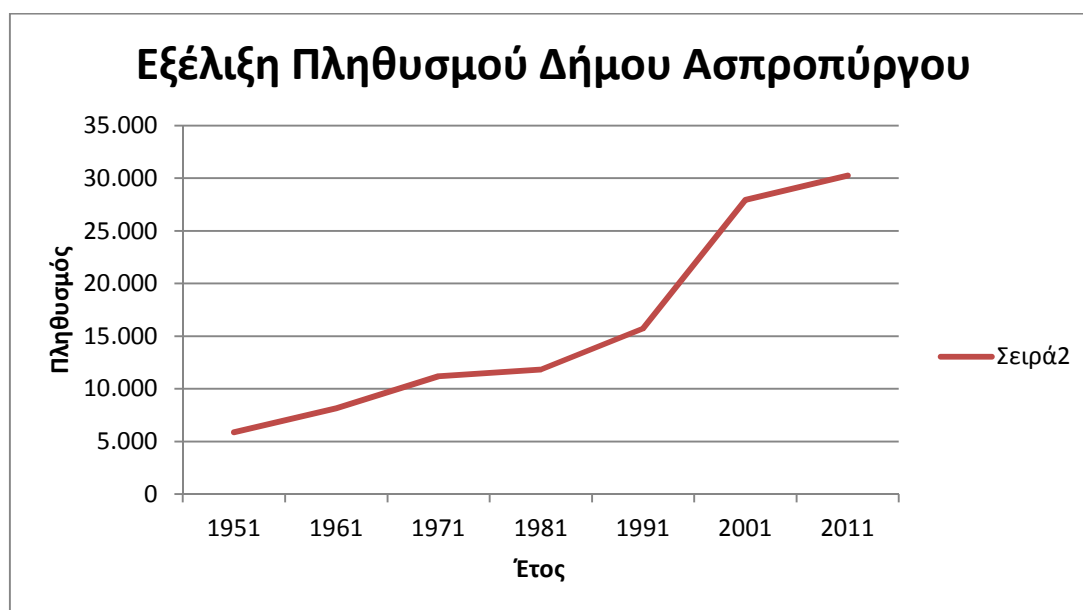
Πίνακας 5 Διαχρονικές Μεταβολές Δήμου Ασπροπύργου

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	
		ΠΟΣΟΤΙΚΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ
1951	5.855		
1961	8.162	+2.307	28,3%
1971	11.183	+3.021	27,0%
1981	11.816	+633	5,4%
1991	15.716	+3.899	24,8%
2001	27.927	+12.212	43,7%
2011	30.251	+2.324	7,7%

Οι διαχρονικές μεταβολές όπως διαπιστώνεται από τον παραπάνω πίνακα είναι σταθερά αυξανόμενες μέχρι και σήμερα. Εκεί ως συνέπεια της βιομηχανικής ανάπτυξης συναντάται και ραγδαία αύξηση του συνολικού πληθυσμού που άγγιξε μέχρι και το 44% περίπου το 2001.

⁴⁴ Πηγή: Αρχείο ΕΛΣΤΑΤ

Τάσεις⁴⁵

Διάγραμμα 2 Εξέλιξη Πληθυσμού Δήμου Ασπροπύργου

Η τάση του πληθυσμού της περιοχής και σε αυτή την περίπτωση είναι αυξητική. Η έλευση πολλών επιχειρήσεων στις βιομηχανικές ζώνες της περιοχής αυξάνει τις θέσεις εργασίας άρα και το πλήθος των κατοίκων της. Πιστεύεται πως με την λειτουργία του νέου εμπορικού σταθμού του ΟΣΕ που θα αναλυθεί και σε επόμενη ενότητα, ο πληθυσμός της περιοχής μόνιμος και μη αναμένεται να αυξηθεί αρκετά γρήγορα.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Κυκλοφορία

Μέσα Μαζικής Μεταφοράς⁴⁶

Ο Δήμος Ασπροπύργου εξυπηρετείται από 14 γραμμές θερμικών λεωφορείων καθώς και την γραμμή του προαστιακού σιδηρόδρομου Αττικής. Η στάση του προαστιακού βρίσκεται περίπου 2 χιλιόμετρα βορειότερα από το κέντρο του Δήμου. Κρίνεται ότι και σε αυτή την περιοχή τα δρομολόγια των Μ.Μ.Μ είναι αραιά κάτι το οποίο απομακρύνει τους πολίτες από την χρήση τους. Το πρόβλημα αυτό ισχύει και για όμορες περιοχές του Ασπροπύργου.

⁴⁵ Πηγή: Αρχείο ΕΛΣΤΑΤ

⁴⁶ Πηγή: <http://www.oasa.gr>, www.trainose.gr

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι συγκοινωνίες που εξυπηρετούν το Δήμο πρέπει να επαναπροσδιοριστούν. Ειδικότερα η γραμμή του προαστιακού σιδηροδρόμου πρέπει να αποτελέσει την βάση για την οργάνωση των συγκοινωνιών αυτής της περιοχής, στο άμεσο μέλλον. Μιας και το μέσω αυτό είναι σταθερής τροχιάς και τα δρομολόγια του είναι προκαθορισμένα και ακριβή προφανώς και τα προτερήματα κατά τη χρήση του είναι προφανή (εξοικονόμηση χρόνου, σεβασμός στο περιβάλλον, χαμηλό οικονομικό κόστος μεταφοράς, συχνές διαδρομές κλπ). Είναι επίσης αναγκαίο εντός του Δήμου να λειτουργήσει και τοπική συγκοινωνία που θα συνδέει τις γειτονιές και λοιπούς οικισμούς του Δήμου μεταξύ τους, έτσι ώστε αυτό να βοηθήσει και στην αποσυμφόρηση του τοπικού δικτύου

Οδικό Δίκτυο

Το οδικό δίκτυο του Ασπροπύργου χωρίζεται σε δύο ζώνες. Από τη μία η ζώνη των μεγάλων κεντρικών οδικών αξόνων και από την άλλη το τοπικό δίκτυο του αστικού κέντρου. Αν παρατηρήσει κανείς τον χάρτη του Ασπροπύργου θα συμπεράνει πως η δομή του θα μπορούσε να προκύπτει από τις αρχές του Ιπποδάμειου συστήματος μιας και η μορφή της περιοχής είναι στην ουσία μία τετράγωνη έκταση. Οι βασικοί οδικοί άξονες που εξυπηρετούν το Δήμο είναι η Αττική οδός, η Λεωφόρος Νάτο και η Ε.Ο. Αθηνών-Κορίνθου οι οποίες διασχίζουν το Δήμο και συνδέουν την κεντρική Αττική με το Θριάσιο πεδίο και αποτελούν πέρασμα. Επίσης είναι η Μεγαρίδος, η Αγίας Σοφίας, η Θρασυβούλου και η Φυλής που εξυπηρετούν και διασχίζουν το κέντρο του Δήμου. Τα σημαντικότερα προβλήματα που εντοπίζονται στο οδικό δίκτυο είναι ο υψηλός κυκλοφοριακός φόρτος, οι κακοτεχνίες και οι φθορές – κακοτεχνίες.

A) Κυκλοφοριακή συμφόρηση

Η κυκλοφοριακή συμφόρηση ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα για το οδικό δίκτυο του Δήμου Ασπροπύργου. Το πλήθος των Βιομηχανιών-Βιοτεχνιών που εδρεύουν στην περιοχή στηρίζεται σε ένα μεγάλο βαθμό στις χερσαίες μεταφορές. Έτσι σε καθημερινό επίπεδο οι δρόμοι διασχίζονται από ένα τεράστιο πλήθος αυτοκινήτων τα οποία στην πλειοψηφία τους είναι βαρέα. Σε συνδυασμό με τη χρήση των υπολοίπων επιβατικών κλπ. αυτοκινήτων η κατάσταση ορισμένες στιγμές γίνεται απογοητευτική και οι δρόμοι απροσπέλαστοι.

Ως αντίκτυπο αυτού υπάρχουν καθυστερήσεις, παρακωλύσεις συγκοινωνιών, εκνευρισμός και ελλοχεύει ο κίνδυνος ατυχημάτων. Η λύσεις που μπορούν να δοθούν στα πιο σημαντικά σημεία ακολουθούν στη συνέχεια.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- 1. Κόμβος εισόδου από την Ε.Ο. Αθηνών-Κορίνθου.**
Σίγουρα η λύση του συγκριμένου προβλήματος απαιτεί ειδική μελέτη έργων υποδομής αλλά γίνεται εύκολα διακριτό ότι το βασικό πρόβλημα είναι η διαπλάτυνση του δρόμου ώστε να μπορεί να χωρέσει τον όγκο των βαρέων οχημάτων. Επίσης μια πιο δύσκολη λύση θα ήταν η δημιουργία υπόγειου η υπέργειου κόμβου ώστε να λυθεί το θέμα της χρονικής καθυστέρησης λόγω φωτεινών σημάτων.
- 2. Ηλεκτρονική Ειδοποίηση.** Μιας και τα αυτοκίνητα είναι εξοπλισμένα με τα τελευταία τεχνολογικά μέσα θα πρέπει το σύστημα της ηλεκτρονικής ειδοποίησης να υπάρχει. Ειδικά στην περιοχή του Ασπροπύργου από τη στιγμή που οι τρεις κεντρικές οδικές αρτηρίες είναι παράλληλες οι οδηγοί θα μπορούν να επιλέξουν την καλύτερη δυνατή λύση για το δρομολόγιό τους και θα αποφεύγεται τυχόν συνωστισμός. Φυσικά για να γίνει αυτό απαιτείται ένα σωστά οργανωμένο ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης των δρόμων.
- 3. Ευαισθητοποίηση των πολιτών.** Εδώ σε συνδυασμό με ένα οργανωμένο και τακτικό σύστημα μέσων μεταφοράς και σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του προαστιακού σιδηροδρόμου οι μετακινήσεις μπορούν σε μεγάλο βαθμό να εξυπηρετούνται από αυτά τα μέσα και η χρήση του Ι.Χ. να ελαττωθεί αισθητά. Έτσι οι δρόμοι θα αποφορτιστούν οι ρύποι θα μειωθούν και η μετακινήσεις-μεταφορές θα γίνουν πολύ πιο γρήγορες.

4. **Ρύθμιση φωτεινών σημάτων.** Λόγω των πολλών κόμβων οι μεγάλοι δρόμοι έχουν πολλούς φωτεινούς σηματοδότες. Επειδή είναι κατανοητό πως η ύπαρξή τους καθίσταται αναγκαία για την εξασφάλιση της προτεραιότητας επιβάλλεται ο σωστός συγχρονισμός τους ώστε να δημιουργούν μια συνεχή ροή στα ρεύματα που ο φόρτος είναι υψηλός.

Εικόνα 22 Άποψη της κυκλοφοριακής συμφόρησης στον κόμβο του Ασπροπύργου

B) Παράνομη Στάθμευση

Η παράνομη στάθμευση είναι ένα από τα πλέον συχνά προβλήματα στην Ελληνική κοινωνία. Έτσι και στον Ασπρόπυργο συναντάται σε διάφορα σημεία. Το κυριότερο πρόβλημα όμως πέραν της κατάληψης πεζοδρομίων, θέσεων στάθμευσης ΑΜΕΑ κλπ είναι η παρακώληση των συγκοινωνιών που πολλές φορές έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία τεράστιων ουρών από οχήματα. Εύκολα γίνεται κατανοητό πως από τη στιγμή που τα μεγέθη των αυτοκινήτων που διασχίζουν στους δρόμους αυτούς είναι πολύ μεγάλα και αντιστρόφως οι δρόμοι μικροί, το πρόβλημα στο κυκλοφοριακό μπορεί να δημιουργηθεί ανά πάσα στιγμή και χωρίς ιδιαίτερα σημαντικό λόγο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. **Επάρκεια αστυνόμευσης.** Η Τροχαία και η Δημοτική Αστυνομία πρέπει να γίνουν πιο αυστηρές στην εφαρμογή της του ΚΟΚ και σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης η επιβολή προστίμων είναι απαραίτητη.
2. **Αναθεώρηση της νοοτροπίας των πολιτών.** Η χρήση εναλλακτικών μορφών μετακίνησης και η τήρηση του ΚΟΚ είναι παράγοντες που θεωρούνται επιβεβλημένοι για την εξάλειψη του προβλήματος αυτού.

Γ) Έλλειψη Φωτισμού

Η έλλειψη φωτισμού είναι ένα πρόβλημα με ιδιαίτερη βαρύτητα στο Δήμο Ασπρόπυργου. Γενικότερα σε πολλά σημεία του οδικού δικτύου υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις φωτισμού ειδικά στη Λεωφόρο NATO και εντός των βιομηχανικών ζωνών που περιβάλλουν την πόλη. Τις βραδινές ώρες όπου τα μεγάλα οχήματα διασχίζουν τους δρόμους αυτούς, ο κίνδυνος ατυχήματος είναι πολύ μεγάλος και μπορεί να κοστίσει ακόμη και την απώλεια ζωών. Επίσης όπως θα αναφερθεί και στην συνέχεια το πρόβλημα των κρουσμάτων βίας στο Δήμο είναι πολλά, οπότε όπως είναι γνωστό οι λαμπτήρες φωτισμού δε χρησιμεύουν μόνο για την νυχτερινή κίνηση οχημάτων και πεζών αλλά προφέρουν και το αίσθημα της ασφάλειας. Αυτός λοιπόν είναι ένας συντελεστής και για την διάγκωση του προβλήματος της εγκληματικότητας.

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Προτείνεται άμεσα η επισκευή, η συντήρηση και η αντικατάσταση των στύλων φωτισμού στη Λεωφόρο Νάτο και όπου αλλού χρειάζεται ώστε να εξασφαλιστεί η επαρκής ορατότητα τις νυχτερινές ώρες.

Δ) Κατασκευαστικές ιδιομορφίες

Στην περιοχή μελέτης το πρόβλημα αυτό υπάρχει σε όλους τους υπόλοιπους δρόμους πέραν της Αττικής Οδού. Ειδικότερα το οδικό δίκτυο της περιοχής του Ασπρούργου καταπονείται σε πολύ μεγάλο βαθμό λόγω του γεγονότος ότι η χρήση του είναι καθημερινή και συνεχής. Σε συνδυασμό με το βάρος των οχημάτων γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι φθορές είναι συχνές και πολλές. Τέτοιες είναι λακκούβες, ρηγματώδεις, έλλειψη διαγραμμίσεων κλπ. Όπως διαπιστώθηκε το οδόστρωμα στους περισσότερους δρόμους βρίσκεται σε κακή κατάσταση και χρήζει άμεσης επισκευής. Πέραν αυτών υπάρχουν και τα γνωστά προβλήματα των απολήξεων των υπονόμων, των κακών ρύσεων, της ελλείψεως ραμπών και απολήξεων στα πεζοδρόμια κλπ. Κατά τα άλλα καλή εικόνα σχηματίζει κανείς αν επισκεφθεί το παραλιακό μέτωπο, το οποίο έχει διαμορφωθεί καλύτερα.

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Αν και η οικονομική ύφεση που αντιμετωπίζει αυτή την περίοδο η χώρα είναι δυσμενής για την εύρεση κονδυλίων θα πρέπει σίγουρα οι βασικές επισκευές του οδικού δικτύου να γίνουν. Απλώς αυτό που θεωρείται επιβεβλημένο είναι η ανάθεση των επισκευών σε έμπειρα συνεργεία και τονίζεται αυτό γιατί ειδικά στα έργα οδοποιίας συναντάται πολύ συχνά το φαινόμενο της κακής επισκευής, οπότε το πρόβλημα πολλαπλασιάζεται και το κόστος της επισκευής επίσης αυξάνεται. Άλλωστε τα έργα της οδοποιίας αποτελούν ένα κομμάτι από το συνολικό δίκτυο συγκοινωνιών που όπως θα αναφερθεί και σε επόμενο κεφάλαιο για να λειτουργήσει χρειάζεται συνδυασμό και συνέπεια απ' όλους τους συντελεστές του.

Εικόνα 23 Ελλείψεις και φθορές σε τοπική οδό

Εικόνα 24 Άποψη του παραλιακού μετώπου, όπου έχει μια καλή εικόνα

Δίκτυο Πεζοδρόμων

Στο Δήμο δε απαντώνται πεζόδρομοι. Σε αντίθεση με τις πλατείες αυτοί εκλείπουν και είναι μεγάλη η ανάγκη για δημιουργία τους μιας και θα επιφέρουν πολλαπλά ωφέλη σε τομείς όπως είναι η οικονομική άνθηση, το περιβάλλον, η αποσυμφόρηση της κυκλοφορίας, η βελτίωση της εικόνας της περιοχής κλπ.

Αστικά Κενά

Χώροι Πρασίνου

Όπως παρατηρήθηκε και στο εγκεκριμένο ΓΠΣ οι χώροι πρασίνου που απεικονίζονται μπορούν να χαρακτηριστούν ελάχιστοι και βρίσκονται όλοι στο νότιο τμήμα του Δήμου. Πέραν των χώρων περιμετρικά του αστικού κέντρου και εκατέρωθεν των μεγάλων οδικών αρτηριών υπάρχουν αρκετά μικρά αστικά κενά που με την κατάλληλη αξιοποίησή τους θα αποτελέσουν προπομπό για την πράσινη ανάπτυξη στο Δήμο. Οι αρμόδιες αρχές υποστηρίζουν ότι δεν έχει θεσμοθετηθεί κάποιο έργο αλλά παρόλα αυτά υπάρχουν κάποιες προτάσεις και στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του Ασπροπύργου που συντάχθηκε το 2008. Παρόλα αυτά πρέπει να τονιστεί ότι ο Δήμος έχει ένα σχετικά μεγάλο αριθμό πλατειών πράγμα που αποτελεί μια καλή βάση και δείχνει τη σωστή κατεύθυνση για το μέλλον.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Κάποιες ιδέες για την βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης είναι η δημιουργία νησίδων πρασίνου εκατέρωθεν των μεγάλων οδικών αξόνων και η γενικότερη δενδροφύτευση των δρόμων, η δημιουργία παιδικών χαρών και πάρκων αναψυχής και η επαναχρησιμοποίηση χώρων. Παρόλο που είναι γνωστή η υφιστάμενη οικονομική κατάσταση της χώρας πάντα μπορούν να βρεθούν οικονομικές λύσεις για την ανάπτυξη τέτοιων έργων που έχουν ως στόχο τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Εικόνα 25 Άποψη μιας πλατείας και παιδικής χαράς στο παραθαλάσσιο μέτωπο

Εικόνα 26 Άποψη χώρου πρασίνου στον Ασπρόπυργο

Αστική Δόμηση

Ζώνες Ανάπλασης

Δυστυχώς ζώνες ανάπλασης δεν συμπεριλαμβάνει το ΓΠΣ παρόλα αυτά υπάρχουν πάρα πολλοί χώροι όπως ειπώθηκε και πιο πάνω που μπορούν να αξιοποιηθούν άμεσα. Το υπερβολικά υψηλό ρυπαντικό φορτίο που υπάρχει στην περιοχή δημιουργεί την άμεση ανάγκη κατασκευής χώρων πρασίνου σύμφωνα με όλους τους ρυμοτομικούς και περιβαλλοντικούς κανόνες και με γνώμονα την δημιουργία χώρων πρασίνου. Η μόνη περιοχή που έχει οριστεί για αξιοποίηση είναι ο χώρος για την κατασκευή του σταθμού του ΟΣΕ 2 χιλιόμετρα βορειότερα από το κέντρο του Δήμου. Αυτή όμως θα αναλυθεί εκτενώς στο κεφάλαιο της επαναχρησιμοποίησης χώρων. Ακόμη πρέπει να αναφερθεί ότι το παραλιακό μέτωπο όπου έχει μια αρκετά ικανοποιητική εικόνα, αν αξιοποιηθεί περαιτέρω μπορεί να αποτελέσει μεγάλο πόλο έλξης καθώς και πόρο εσόδων για την περιοχή.

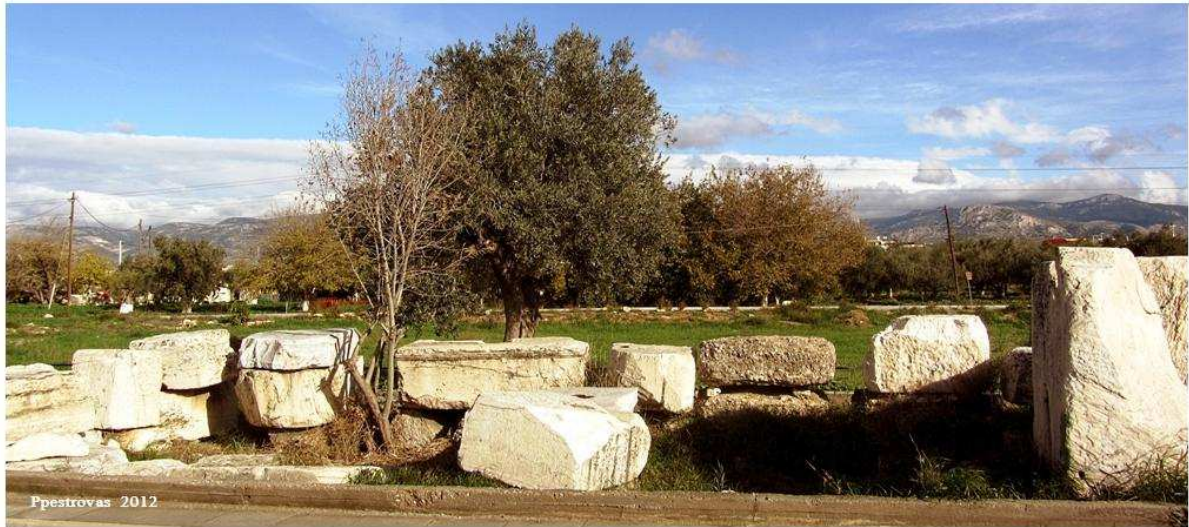
Ζώνες Ανάδειξης

Αρχαιολογικά Μνημεία

Ο Αρχαίος Πύργος⁴⁷

Πάνω στον δρόμο Ασπρόπυργου-Ελευσίνας και μετά τη γέφυρα, στα 100 περίπου μέτρα, σχεδόν αμέσως μετά το Ι.Κ.Α Ασπρόπυργου, βρίσκονται τα λείψανα της θεμελίωσης πύργου εποχής φραγκοκρατίας. Τα λείψανα αυτά αποτελούνται από μεγάλους κυβόλιθους από λευκό μάρμαρο οι οποίοι προέρχονταν από αρχαία ταφικά μνημεία και ήταν εντοιχισμένοι στον πύργο. Ο « Ασπρος Πύργος» , μεσαιωνικό κτίσμα, με οχυρωματικό χαρακτήρα, και οικοδομικό υλικό, που προήλθε από ταφικό μνημείο της κλασικής εποχής (τάφος Στράτωνα, όπως αναφέρεται σε εγχάρακτη επιγραφή τμήματος του έργου), ανασκάφηκε από τον αρχαιολόγο Δ. Φίλιο, το 1892, αλλά και μεταγενέστερα, το 1972 και το 1993, με αφορμή τη διαμόρφωση και διαπλάτυνση της Ιεράς οδού. Ωστόσο, σήμερα σώζονται μόνο κάποια μέρη του Πύργου. Λόγω του λευκού μαρμάρου αυτών των κυβόλιθων, ο πύργος έδωσε το όνομά του στην πόλη, που ονομάζεται μέχρι σήμερα Ασπρόπυργος.

⁴⁷ Πηγή: www.eie.gr

Εικόνα 27 Άποψη των εναπομεινάντων δομικών στοιχείων του Πύργου (Πηγή: www.eie.gr)

Νεότερα Ιστορικά Κτίρια

Στον Ασπρόπυργο δεν συναντώνται πολλά νεότερα ιστορικά κτίρια, παρά μόνο κάποιοι ναοί της Βυζαντινής περιόδου. Στο δίκτυο αρχαιολογικών χώρων που ο Δήμος επιδιώκει να δημιουργήσει αυτό θα περιλαμβάνει και τα νεότερα Μνημεία της Αγίας Παρασκευής, του Αγίου Παντελεήμονα, του Αγίου Ιωάννη του Νηστευτή (ή Νηστικού, όπως τον ονομάζουν οι ντόπιοι), της Αγίας Μαρίνας και του Αγίου Λουκά.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Η συντήρηση και επισκευή των αρχαίων μνημείων είναι επιτακτική για την διαφύλαξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Παράλληλα όμως θα πρέπει να μεριμνάται και η ανάδειξη αυτής μιας και εκτός από πόλο έλξης αποτελούν και χαρακτηριστικό-αναπόσπαστο κομμάτι του τόπου.

Διατηρητέα Κτίρια

Ο Δήμος Ασπροπύργου πέραν των αρχαιολογικών μνημείων που αναφέρθηκαν παραπάνω δεν έχει κάποιο άλλο διατηρητέο κτήριο και αυτό γιατί είναι μια σχετικά νεόδμητη περιοχή με πρόσφατη ιστορία.

Ζώνες Εξυγίανσης

Αυθαίρετη Δόμηση

Όπως προαναφέρθηκε και για τους όμορους Δήμους το πρόβλημα της αυθαίρετης δόμησης στην Ελλάδα είναι δεδομένο και συναντάται παντού. Και εδώ οι κυριότερες κατηγορίες παραβάσεων που επισημαίνονται είναι η κάλυψη ημιυπαιθρίων, η υπέρβαση του συντελεστή δόμησης, η παράνομη αλλαγή χρήσης γης, η δόμηση εντός μη επιτρεπόμενων ζωνών κ.λ.π. Προφανώς παραδείγματα τέτοια είναι πολλά και έχουν να κάνουν με όλο το εύρος της κλίμακας σπουδαιότητας. Δηλαδή από μια αυθαίρετη πέργκολα καταστήματος μέχρι και την κατασκευή βιομηχανίας εντός της οικιστικής ζώνης.

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Η κατεύθυνση σε αυτές τις περιπτώσεις είναι γνωστή. Δηλαδή οι πολεοδομικοί κανόνες που διέπουν μια κοινωνία προφανώς και έχουν θεσπιστεί για να τηρούνται. Έτσι λοιπόν όλοι όσοι τους παραβαίνουν και τους αγνοούν θα πρέπει να τιμωρούνται και να συμμορφώνονται. Στα πλαίσια που η καθαίρεση της αυθαιρεσίας είναι εφικτή τότε θα πρέπει να πραγματοποιείται κιόλας. Γιατί με την επιβολή προστίμου η παρανομία συνεχίζει να υφίσταται και έτσι το πρόβλημα δεν έχει επιλυθεί ριζικά. Για λειτουργήσει ένας τέτοιος μηχανισμός θα πρέπει η αρμόδια πολεοδομία να θεσπίζει περισσότερες ομάδες αυτοψιών ώστε να γίνεται μεγαλύτερος έλεγχος και να αποτρέπεται στην αρχή του το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης.

Εγκαταλελειμμένα Κτίρια

Στο Δήμο δεν έχει γίνει καμία καταγραφή εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Όπως ειπώθηκε δεν υπάρχουν «υπέργηρα» κτίρια οπότε απαντώνται ελάχιστα παραδείγματα τέτοιων κτιρίων. Σίγουρα αυτό είναι ένα καλό στοιχείο για την περιοχή, όμως θα πρέπει αυτό το φαινόμενο να εξαλειφθεί πλήρως για να μην υπάρχουν κίνδυνοι για τους πολίτες.

Εικόνα 28 Ένα από τα ελάχιστα παραδείγματα εγκαταλελειμμένων χώρων

Επαναχρησιμοποίηση Κτιρίων-Χώρων

Στο Δήμο Ασπροπύργου η κατηγορία αυτή αντιμετωπίζεται ως μία ιδιαίτερη περίπτωση. Εδώ δεν συναντάται η επαναχρησιμοποίηση όπως αναλύθηκε μέχρι τώρα καθώς δεν υπάρχουν πολλά κελύφη εγκαταλελειμμένα. Παρόλα αυτά υπάρχουν χώροι στο Δήμο όπου ενώ παλαιότερα αποτελούσαν γεωργικές εκτάσεις αυτοί επιλέχθηκαν λόγω της στρατηγικής θέσης τους για την αξιοποίησή τους. Ο πιο σημαντικός επαναχρησιμοποιήσιμος-αξιοποιήσιμος χώρος είναι αυτός της κατασκευής του νέου σταθμού του ΟΣΕ, για τον οποίο θα υπάρξει αναφορά σε επόμενη ενότητα.

Ασύμβατες Χρήσεις

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος Ασπροπύργου είναι και αυτό των ασύμβατων χρήσεων γης. Η ασυμβατότητα χρήσεων χωρίζεται σε δύο βασικές κατηγορίες.

Αρχικά υπάρχει η ασυμβατότητα χρήσεων γης μέσα στον αστικό ιστό όπου εκεί συναντώνται προβλήματα όμοια και με τους υπόλοιπους Δήμους της μελέτης. Δηλαδή χώροι συνάθροισης κοινού δίπλα σε πρατήρια καυσίμων, επισκευαστήρια αυτοκινήτων δίπλα σε σχολεία κλπ, όπου εγκυμονούν κινδύνους για τους κατοίκους.

Επιπροσθέτως υπάρχει το πρόβλημα της συνύπαρξης των βιομηχανικών ζωνών με το οικιστικό κέντρο. Όπως έχει τονιστεί η περιοχή του Θριασίου πεδίου επιλέχθηκε κατά τη δεκαετία του 1990 για την ανάπτυξη των βιομηχανιών λόγω της εγγύτητας της περιοχής σε σχέση με την κεντρική Αθήνα. Αυτή όμως η ανάπτυξη προφανώς επέφερε και σημαντική αύξηση πληθυσμού στην περιοχή. Έτσι ο αστικός ιστός άρχισε να αναπτύσσεται ολοένα και περισσότερο με αποτέλεσμα πλέον τα όρια των βιομηχανικών ζωνών να έχουν φτάσει σε μη επιτρεπτή απόσταση από τους οικισμούς. Τρεις χαρακτηρίζονται ως βιομηχανικές ζώνες του Ασπροπύργου και όπως φαίνεται και στο ΓΠΣ αυτές εκτείνονται ανατολικά δυτικά και νότια του αστικού κέντρου.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Η λύση του προβλήματος εδώ είναι πολύπλοκη και σύνθετη. Απαιτείται ένας συνδυασμός διαδικασιών για την επίτευξη του στόχου.

1. Αρχικά θα πρέπει να θεσπιστούν αυστηρότεροι πολεοδομικοί κανόνες όπου θα διέπουν την χωροταξική οργάνωση οικισμού - βιομηχανικών ζωνών και θα ορίζουν τους τρόπους ανάπτυξης αυτών. Εργαλείο προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να αποτελέσει και ο επανασχεδιασμός του Γ.Π.Σ της περιοχής βάσει σημερινών δεδομένων.
2. Δεύτερον θα πρέπει να γίνει σταδιακή απομάκρυνση των βιομηχανιών και η επανατοποθέτησή τους σε βιομηχανικά πάρκα με οργανωμένη δομή και χωροθέτηση. Τέτοιοι χώροι υπάρχουν στο Βόρειο τμήμα του Δήμου όπως το παράδειγμα του σταθμού του ΟΣΕ.

Μόνο έτσι θα μπορέσει να ελαττωθεί το πρόβλημα της ασυμβατότητας χρήσεων γης και μαζί με αυτό και όλα τα επακόλουθα που αποτελούν τροχοπέδη για την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του Δήμου.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ⁴⁸

Τα κυριότερα περιβαλλοντικά θέματα τοπικής ανάπτυξης, που εμπίπτουν άμεσα ή έμμεσα στις αρμοδιότητες του Δήμου είναι:

1. Η ανάπτυξη πληθώρας παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς κυρίως τομέα στο Δήμο και το Θριάσιο Πεδίο γενικότερα, καθώς εδώ συγκεντρώνονται κάποιες από τις σημαντικότερες βιομηχανίες της χώρας.
2. Η συγκέντρωση αυτή ασκεί πολύ σημαντικές πιέσεις στους φυσικούς πόρους και την ποιότητα του περιβάλλοντος (ατμοσφαιρική ρύπανση, επικίνδυνα υγρά και στερεά απόβλητα, ρύπανση υπόγειων νερών, θάλασσας και εδάφους, κίνδυνος μεγάλης έκτασης τεχνολογικού ατυχήματος), οι οποίες εντείνονται από την απουσία σχεδίων και υποδομών διαχείρισης των επικίνδυνων αποβλήτων.
3. Η ανυπαρξία δικτύου αποχέτευσης αστικών λυμάτων καθώς και το ελλιπές δίκτυο ομβρίων.
4. Η ατμοσφαιρική ρύπανση.
5. Η ρύπανση των υδάτων και του εδάφους.
6. Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων και η καθαριότητα.
7. Η άναρχη επέκταση του οικιστικού ιστού χωρίς να αναλαμβάνονται δράσεις για την ένταξη του εξωαστικού και αστικού φυσικού περιβάλλοντος στη ζωή των κατοίκων και η έλλειψη χώρων πράσινου. Η συνεχής πίεση στη βιοποικιλότητα, η οποία βαίνει συνεχώς μειούμενη μέσω της καταστροφής, της κατάτμησης και υποβάθμισης των οικοτόπων.

Όμως όπως ειπώθηκε στο θέμα του περιβάλλοντος το μεγαλύτερο μερίδιο αρνητικής επιρροής σε αυτό το έχουν οι βιομηχανίες και το ρυπαντικό φορτίο των δραστηριοτήτων τους. Έτσι παρατίθενται επιγραμματικά τα προβλήματα που συναντώνται:

48 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ 2008

1. Ύπαρξη πολλών βιομηχανιών και βιοτεχνιών στην περιοχή με ρυπαίνουσες δραστηριότητες,
2. Έλλειψη επαρκούς ελεγκτικού μηχανισμού για την επιφέρουσα ρύπανση,
3. Επιβάρυνση του υδροφόρου ορίζοντα,
4. Έλλειψη επαρκών υποδομών για την αντιμετώπιση της ρύπανσης (δίκτυα αποχέτευσης, ομβρίων),
5. Ατμοσφαιρική ρύπανση από τις βιομηχανίες,
6. Μείωση της βιοποικιλότητας.

Ατμόσφαιρα⁴⁹

Πέρα από τη μεγάλη ποσότητα των αέριων ρύπων που εκπέμπονται από τις παραγωγικές μονάδες της περιοχής, κάποια ιδιαίτερα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της συμβάλλουν αποφασιστικά στα υψηλά επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης που παρατηρούνται. Πιο συγκεκριμένα, εξαιτίας του ανάγλυφου που περιβάλλει το Θριάσιο, δεν ευνοείται ο καλός εξαερισμός της περιοχής. Επιπλέον, η θαλάσσια αύρα η οποία θα μπορούσε να μετριάσει το πρόβλημα, προσκρούει στο τεχνητό εμπόδιο των κατασκευών κατά μήκος της ακτογραμμής. Πέραν αυτού, στο Θριάσιο Πεδίο παρατηρείται πολύ μεγάλη βιομηχανική συγκέντρωση και κατανάλωση καυσίμων, απαραίτητο στοιχείο της παραγωγικής διαδικασίας. Αξίζει να σημειωθεί πως κάθε χρόνο διακινούνται, αποτελούν αντικείμενο κατεργασίας και αποθηκεύονται στην περιοχή περί τα 35 εκατομμύρια τόνοι υδρογονανθράκων και εκλύονται 20 χιλιάδες τόνοι ρύπων.

Υδατα⁵⁰

Στην περιοχή του Δήμου Ασπροπύργου, η ρύπανση των υπόγειων νερών είναι πολύ έντονη. Ο υδροφόρος ορίζοντας δέχεται βιομηχανικούς ρύπους υψηλής επικινδυνότητας, αλλά και φυτοφάρμακα και λιπάσματα από τις λίγες γεωργικές καλλιέργειες. Σημαντική συμβολή στη ρύπανση των υπόγειων νερών έχουν τα παλαιά τμήματα της χωματερής στα Άνω Λιόσια και άλλων χωματερών που δεν χρησιμοποιούνται πλέον, λόγω της διήθησης στραγγισμάτων από τα απορρίμματα. Είναι χαρακτηριστικό πως το νερό της ευρύτερης περιοχής είναι παντού ακατάλληλο προς πόση και σε αρκετά σημεία ακατάλληλο ακόμα και για άρδευση ή βιομηχα-

49 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ 2008

50 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ 2008

νική χρήση. Αναφορικά με το θαλάσσιο περιβάλλον, τα πράγματα αν και έχουν βελτιωθεί σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, παραμένουν σε πολύ κακό επίπεδο. Αν και ο ευτροφισμός και η ρύπανση έχουν μειωθεί αισθητά και αν και ο καθαρισμός των ακτών έχει βελτιώσει αισθητά την εικόνα τους η καταστροφή που έχει προκληθεί θέλει αρκετά χρόνια για να μπορέσει να διορθωθεί.

Καθαριότητα ΧΑΔΑ-ΧΥΤΑ-ΧΥΤΕΑ-ΧΥΤΥ⁵¹

Ο Δήμος Ασπροπύργου δεν διαθέτει κάποιο ΧΥΤΑ ή ΧΥΤΥ και εξυπηρετείται από τον ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων. Ο Ασπρόπυργος καλύπτει μια πολύ μεγάλη έκταση, περισσότερο από 100.000 στρέμματα, με αποτέλεσμα σε κάποιες περιφερειακές περιοχές (Λαιμός, Λουζιτάνια, Γκορυτσά, περιοχή Αεροδρομίου, Νέα Ζωή, Ξηρόρεμα), λόγω και της αραιοκατοίκησης, τα πράγματα να είναι ανεξέλεγκτα αναφορικά με την εναπόθεση μπαζών, ένα φαινόμενο αρκετά διαδεδομένο σε όλη τη Δυτική Αττική. Επιπλέον, στους οδικούς άξονες, με βασικότερη την περιφερειακή του Αιγάλεω στα Νεόκτιστα Ασπροπύργου, παρουσιάζονται κατ' επανάληψη μεγάλες ποσότητες διαφόρων τύπων αποβλήτων στην άκρη του δρόμου αλλά και εντός οικοπέδων. Μεγάλα και μικρά ιδιωτικά φορτηγά επιτελούν την αποποίηση ή μάλλον μεταβίβαση των ευθυνών τους εκμεταλλευόμενοι την έλλειψη επαρκούς αστυνόμευσης της περιοχής και την απουσία ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου.

Στον Ασπρόπυργο σήμερα υπάρχουν 2924 κάδοι απορριμμάτων και 16 σταθεροί κάδοι τύπου PROPER. Σημειώνεται πως υπάρχουν κάδοι σε όλες τις γειτονιές του δήμου, στις περιοχές εκτός κέντρου καθώς και στις επιχειρήσεις. Παρόλα αυτά, κρίνεται άμεση η ανάγκη για προμήθεια ακόμη 500-800 κάδων, αν συνυπολογίσουμε το οξύ πρόβλημα κλοπής τους και τις αναγκαίες αντικαταστάσεις. Επιπλέον, όσον αφορά στις μελλοντικές ανάγκες, δεν μπορεί να γίνει ασφαλής πρόβλεψη για τις ανάγκες σε νέους κάδους, μιας και ο δήμος διευρύνεται συνεχώς. Η αποκομιδή των σκουπιδιών γίνεται σε καθημερινή βάση παρόλα αυτά, σε ορισμένα σημεία της πόλης, κυρίως όπου υπάρχουν μαγαζιά και πυκνοκατοικημένες γειτονιές, υπάρχουν κάδοι που υπερχειλίζουν. Επιπροσθέτως, ο Δήμος συλλέγει και απορρίμματα επιχειρήσεων αλλά δεν μπορεί να τις εξυπηρετήσει πλήρως λόγω του είδους και του μεγέθους των απορριμμάτων που κάποιες από αυτές παράγουν.

51 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ 2008

Εικόνα 29 Ανεξέλεγκτη εναπόθεση απορριμμάτων σε τοπική οδό

ΠΡΟΤΑΣΗ

Οι υπηρεσίες του Δήμου θα πρέπει να συντηρούν και αντικαθιστούν τους κάδους ώστε η αποκομιδή των σκουπιδιών να γίνεται κανονικά. Επίσης είναι αναγκαία η ανάληψη δράσεων σχετικά με την επεξεργασία των τοξικών αποβλήτων ή λυμάτων των βιομηχανιών της περιοχής. Αν η Πολιτεία δεν ενδιαφερθεί ίσως οι συνέπειες να είναι μη αναστρέψιμες για την περιοχή.

Ανακύκλωση

Τα τελευταία έτη η δημοτική αρχή έχει ξεκινήσει την συλλογή και επεξεργασία των ανακυκλώσιμων αστικών απορριμμάτων και γενικά υπάρχει προσπάθεια από τους κατοίκους να υιοθετήσουν αυτή την ιδέα. Αντιθέτως η ανακύκλωση είναι σχεδόν μηδαμινή όσον αφορά τα βιομηχανικά απορρίμματα για τα οποία η αποκομιδή είναι επίσης ελλιπής.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Για να υπάρξει μια συνολική εξυγίανση της αποκομιδής των απορριμμάτων γενικότερα είναι ευκαιρία να τοποθετηθούν σε κεντρικά σημεία μηχανήματα κομποστοποίησης ανακυκλώσιμων υλικών. Έτσι επιτυγχάνεται η επαναχρησιμοποίηση τους και η προστασία των φυσικών πόρων. Σημειώνεται ότι ένα από τα μεγαλύτερα Κέντρα Διαλογής και Ανακύκλωσης Υλικών στην Αττική (ΚΔΑΥ) της Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) βρίσκεται στον Ασπρόπυργο, οπότε είναι ευκαιρία να ξεκινήσουν τέτοιου είδους δράσεις στην περιοχή το συντομότερο δυνατόν.

Αποχέτευση⁵²

Στο δίκτυο αποχέτευσης όμβριων υπάρχουν σοβαρά προβλήματα, με αποτέλεσμα πολλές περιοχές του δήμου να αντιμετωπίζουν σοβαρό θέμα πλημμυρών. Αναφορικά με την αποχέτευση αστικών λυμάτων, ο δήμος και οι κάτοικοί του συνεχίζουν να εξυπηρετούνται στο σύνολό τους από βόθρους καθώς δεν υπάρχει αποχετευτικό δίκτυο. Όπως αναφέρουν στοιχεία του Δήμου Ασπροπύργου, τα έργα υποδομών στο κομμάτι της κατασκευής δικτύου όμβριων υδάτων είναι υπό εξέλιξη αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Θετικό στοιχείο για τον Ασπρόπυργο είναι η λειτουργία του ΚΕΛ Θριασίου, για το οποίο έχει γίνει αναφορά.

Α.Π.Ε.

Στο Δήμο δεν συναντάται καμία μορφή Α.Π.Ε.

ΕΜΠΟΡΙΟ

Ζώνες ή Μέτωπα Εμπορικών Δραστηριοτήτων

Σταθμός ΟΣΕ

Μία από τις μεγαλύτερες εκτάσεις γης που έχει αξιοποιηθεί εμπορικά είναι η λειτουργία του νέου σταθμού του ΟΣΕ. Όπως φαίνεται και στο χάρτη παρακάτω το έργο που έχει κατασκευαστεί εκεί αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα, σημαντικότερα και ακριβότερα έργα της χώρας. Κατόπιν πληροφοριών τον ανθρώπων που διευθύνουν το εργοτάξιο έχει μελετηθεί η κατασκευή ενός γιγαντιαίου σταθμού διαμετακομιστικού εμπορίου και αποθηκείσεων από τον οποίο θα διαμοιράζεται και διανέμεται το με-

52 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ 2008

γαλύτερο ποσοστό εμπορικών αγαθών που εισάγονται, εξάγονται και διέρχονται (transit) από τη χώρα. Οι σιδηροδρομικές γραμμές που θα κατασκευαστούν θα είναι πάρα πολλές στον αριθμό ώστε τα φορτία να διαχωρίζονται και αποστέλλονται γρήγορα. Η νευραλγική θέση της περιοχής αποδεικνύει για ποιο λόγο η σπουδαιότητα αυτού του έργου είναι μεγάλη μιας αξιοποιούνται μεγάλοι οδικοί άξονες όπως η Αττική Οδός και η λεωφόρος NATO. Εδώ γίνεται κατανοητό λοιπόν γιατί είναι σημαντικό το κομμάτι των επισκευών του οδικού δικτύου που τονίστηκε και παραπάνω μιας και στην περιοχή θα καταφθάνει η πλειοψηφία των εμπορικών αυτοκινήτων που διαπερνούν την χώρα. Σε ότι σχετίζεται με την κατασκευή του έργου, στόχος είναι να ενωθεί η περιοχή σιδηροδρομικά με το λιμάνι του Πειραιά ώστε να καταφθάνουν εκεί όλος ο όγκος των εμπορευμάτων, στη συνέχεια να ακολουθεί εναπόθεση στα μέσα μεταφοράς και έτσι να επιτυγχάνεται η ταχύτερη διακομιδή τους. Επίσης πέραν της αειφόρου ανάπτυξης στον οικονομικό τομέα αυτή η επένδυση θα επιφέρει και λύση στο περιβαλλοντικό ζήτημα που ταλαιπωρεί έντονα τα τελευταία χρόνια την περιοχή μιας και πολλά από τα δρομολόγια των αυτοκινήτων που διασχίζουν την οικιστική ζώνη θα σταματήσουν τη διέλευσή τους και πλέον ο μεγαλύτερος όγκος αυτών θα κινείται περιφερειακά και μακριά από το κέντρο του Ασπρούργου. Τέλος πρέπει να αναφερθεί ότι το αχανές αυτό κομμάτι των 3000 περίπου στρεμμάτων γης μπορεί να αξιοποιηθεί και με κατάλληλο τρόπο ώστε να εξασφαλιστούν και χώροι-νησίδες πράσινου οι οποίοι θα αναβαθμίσουν την περιοχή.

Χάρτης 4 Γεωγραφική Θέση του νέου σταθμού. (Πηγή: Google Earth)

Εικόνα 30 Άποψη μέρους του νέου σταθμού του ΟΣΕ και των σιδηροδρομικών γραμμών

ΠΡΟΤΑΣΗ

Όπως τονίστηκε ένα τέτοιο έργο είναι πολύ μεγάλης σπουδαιότητας όμως δυστυχώς δεν έχει εκκινήσει η λειτουργία του λόγω της έλλειψης κονδυλίων. Παρόλα αυτά τα κυριότερα οφέλη θα είναι τα εξής:

- Μεγάλα οικονομικά οφέλη για την χώρα
- Εδραίωση ως κόμβο παμβαλκανικής-πανευρωπαϊκής-παγκόσμιας εμβέλειας (μεταδιακομιστηκό κέντρο)
- Περιβαλλοντική προστασία
- Ανάπτυξη παράλληλων επιχειρήσεων (χώροι εστίασης, διαμονής κλπ)
- Πράσινη ανάπτυξη
- Ανάδειξη της περιοχής

Για να λειτουργήσει σωστά μία τέτοια κατασκευή πρέπει να κατασκευαστούν όλες οι παρεμφερείς υποδομές ώστε να μπορέσουν να υποδεχτούν ένα τέτοιο μεγάλο έργο και να συμβάλουν στην αρμονική και σωστή λειτουργία του. Γιατί όπως τονίζεται και σε άλλους Δήμους δεν αρκεί η κατασκευή τέτοιων έργων χωρίς την κατάλληλη πλαισίωσή τους.

Ο Δήμος Ασπροπύργου έχει ένα από τα μεγαλύτερα μέτωπα εμπορικών δραστηριοτήτων. Αυτό είναι προφανές αν παρατηρήσουμε το ΓΠΣ και

1^η Ζώνη: Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο. Στο Δήμο συναντάται μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων οι οποίες ασχολούνται με το χονδρικό και λιανικό εμπόριο. Αυτό είναι λογικό μιας και η περιοχή που εξετάζεται φιλοξενεί τεράστιο αριθμό βιομηχανιών οι οποίες έχουν πλούσια εμπορική και παραγωγική διαδικασία.

2^η Ζώνη: Διαμετακομιστικό εμπόριο. Στον Ασπρόπυργο εδρεύει πλήθος επιχειρήσεων που ασχολούνται με τις χερσαίες μεταφορές και το διαμετακομιστικό εμπόριο. Αυτό γίνεται εύκολα αντιληπτό από τους πολλούς αποθηκευτικούς χώρους αλλά και το πλήθος των βιομηχανιών που εδρεύουν εκεί. Άλλωστε αναπτύχθηκε παραπάνω κυρίως στο κομμάτι των οδικών δικτύων για την πληθώρα των μεταφορών που διεκπεραιώνονται καθημερινά.

3^η Ζώνη: Υπηρεσίες Εστίασης. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΤΑΚΟΔ ε-
ντοπίστηκε και σε αυτή την κατηγορία εμπορικών δραστηριοτήτων υ-
ψηλός αριθμός . Σε όλη την επικράτεια του ο Δήμου αλλά και ιδιαίτερος
στο παραλιακό μέτωπο, φιλοξενούνται πολλές τέτοιες υπηρεσίες.

Βάσει του ΣΤΑΚΟΔ 2008 στον Ασπρόπυργο εδρεύουν⁵³:

Πίνακας 6 Είδη τριτογενούς τομέα παραγωγής - εμπορίου στο Δήμο
Ασπροπύργου

Κατασκευές κτιρίων	83
Έργα πολιτικού μηχανικού	13
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	108
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκί- νητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	229
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανο- κίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	483
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκί- νητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	475
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	162
Πλωτές μεταφορές	3
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφο- ρά δραστηριότητες	82
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότη- τες	5
Καταλύματα	1
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	178
Εκδοτικές δραστηριότητες	5
Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	3
Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλε- οπτικών εκπομπών	1
Τηλεπικοινωνίες	4
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	7
Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	3
Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών,	2

⁵³ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δρα-
στηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν
γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	
Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	4
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	26
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	22
Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	7
Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	91
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	4
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	5
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	13
Κτηνιατρικές δραστηριότητες	1
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	10
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	2
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	3
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	23
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	9
Εκπαίδευση	10
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	1
Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον	1
Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	9
Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	4
Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	1
Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	6
Δραστηριότητες οργανώσεων	4
Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	8
Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	30

Παραεμπόριο

Το παραεμπόριο δεν είναι το πλέον σοβαρό ζήτημα που συναντάμε στο Δήμο. Παρόλα και αυτό δεν έχει εξαλείψει τελείως. Αυτό που πρέπει να τονιστεί εδώ είναι ότι το παραεμπόριο συχνά αφορά απαγορευμένες ουσίες κάτι που προέρχεται κυρίως από τις ομάδες των Ρωμά που είναι εγκατεστημένες στην περιοχή.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Πέραν της ενημέρωσης του κοινού αλλά και τις οργάνωσης μικρών ελεγχόμενων εμπορικών ζωνών, εδώ πρέπει να δράσει σημαντικά και ο μηχανισμός της αστυνομίας για να καταπολεμήσει μία πτυχή του παραεμπορίου που μαστίζει χρόνια την Ελληνική και παγκόσμια κοινότητα και η εξάλειψή της αποτελεί άμεση ανάγκη.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ⁵⁴

Η Βιομηχανία στον Δήμο που μελετάται είναι ένα από τα πλέον σημαντικά ζητήματα που επηρέασαν άρδην την μορφή και την «ταυτότητα» του. Για να εντοπιστεί η αρχή της εμπορικής και βιομηχανικής ανάπτυξης στον Ασπρόπυργο δεν πρέπει να γίνει έρευνα στα πολύ μακρινά χρόνια. Όπως αναφέρθηκε και στα ιστορικά στοιχεία η μεγάλη μεταβολή επήλθε κατά τη δεκαετία του 90'. Τότε ξεκίνησε η μεγάλη συσσώρευση επιχειρήσεων στην περιοχή λόγω της κομβικής της θέσης. Από τη μία οι μεγάλοι οδικοί άξονες που μπορούν εύκολα και γρήγορα να εξυπηρετήσουν τις μεταφορές και τη διακομιδή και από την άλλη η σχετικά μακρινή απόσταση από τον τότε αστικό ιστό της Αττικής κατέστησαν την περιοχή ως το καλύτερο δυνατό σημείο γι' αυτές τις δραστηριότητες. Έτσι με την πάροδο των χρόνων υπήρξε συσσώρευση τέτοιων επιχειρήσεων σε 3 βασικές βιομηχανικές ζώνες όπως αυτές καταγράφονται στο ΓΠΣ.

Αυτές οι μεταβολές επηρέασαν σημαντικά και τα πληθυσμιακά χαρακτηριστικά της περιοχής μιας και πλήθος ανθρώπων κατέφθασαν εκεί είτε ως εργαζόμενοι είτε ως επενδυτές. Οι βιομηχανικές ζώνες εκτίνονται ανατολικά (ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ ΝΑΤΟ) νότια στο (ΒΙΠΑ ΒΙΟΠΑ ΔΙΥΛΥΣΤΗΡΙΩΝ) και δυτικά με τις βιομηχανίες της Μαγούλας. Στη συνέχεια αναπτύσσονται με λίγα λόγια 2 από τις πλέον ιστορικές Βιομηχανίες στον Δήμο.

⁵⁴ <http://www.greekscapes.gr>

Χαλυβουργία Ελλάδος⁵⁵

Η Χαλυβουργία Ελλάδος διαθέτει σύγχρονες βιομηχανικές μονάδες παραγωγής προϊόντων χάλυβα υψηλών προδιαγραφών στον Ασπρόπυργο. Η εταιρία λειτουργεί δύο από τις πέντε πλήρως καθετοποιημένες μονάδες παραγωγής χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος στην Ελλάδα. Οι εγκαταστάσεις του Ασπρόπυργου καλύπτουν 290.000 τ.μ. και διαθέτουν χαλυβουργείο, ελασματοουργείο επιμήκων προϊόντων, εργοστάσιο παραγωγής πλεγμάτων, καθώς και στεγασμένες αποθήκες φύλαξης χαλύβων και πλεγμάτων. Μετά από διαδοχικές αναβαθμίσεις του παραγωγικού εξοπλισμού και με νέες επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό προηγμένης τεχνολογίας, η ετήσια παραγωγική δυναμικότητα της μονάδας σε τελικά προϊόντα ξεπερνά τους 400.000 τόνους.

Ελληνικά Πετρέλαια⁵⁶

Τα Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. είναι η μεγαλύτερη εταιρεία διύλισης της Ελλάδας και ένας από τους σημαντικότερους ομίλους στον τομέα της ενέργειας στην Νοτιοανατολική Ευρώπη. Πρόκειται για κοινοπραξία 9 θυγατρικών εταιριών, καθώς και μια σειρά άλλων επιχειρήσεων στις οποίες τα Ελληνικά Πετρέλαια έχουν διαφορετικά ποσοστά διοικητικού ελέγχου. Η παρούσα ονομασία ισχύει από το 1998, έπειτα από την αντίστοιχη αναδιάρθρωση και μετονομασία της Δημόσιας Επιχείρησης Πετρελαίου Α.Ε.

Τα Διυλιστήρια Ασπροπύργου (ΕΛΔΑ) βρίσκονται μεταξύ της περιοχής των ναυπηγείων Σκαραμαγκά και του δήμου Ασπροπύργου. Αποτελούν σύνθετο (complex) τύπο διυλιστηρίου. Διαθέτουν μεγάλο αριθμό μονάδων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται μονάδα καταλυτικής πυρόλυσης, μονάδα ατμοσφαιρικής απόσταξης, μονάδα απόσταξης κενού, μονάδες αποθείωσης και αναμόρφωσης νάφθας, μονάδες αποθείωσης ντίζελ καθώς και λιμάνι και σταθμοί μεταφόρτωσης.

Η ροή της τεχνολογικής αναβάθμισης και του εκσυγχρονισμού στα ΕΛΔΑ χωρίστηκε σε 5 περιόδους, με πιο σημαντικές την τρίτη και τέταρτη (1976-1983 και 1984-1996 αντίστοιχα).

⁵⁵ <http://www.hlv.gr>

⁵⁶ <http://el.wikipedia.org>

Είναι η πιο εκσυγχρονισμένη βιομηχανία πετρελαίου και λοιπών καυσίμων στην Ελλάδα και ένα από τα πλέον σύγχρονα στην Ευρώπη. Ανάμεσα στη MOTOR OIL των Αγ. Θεοδώρων, στην ΕΚΟ της Θεσσαλονίκης και την PETROLA της Ελευσίνας είναι τα διυλιστήρια με το μεγαλύτερο εργατικό δυναμικό καθώς απασχολούν 1.033 εργαζόμενους. Πριν τη βιομηχανική ζώνη βρίσκεται η λίμνη Κουμουνδούρου της οποίας δυστυχώς τα νερά είναι μολυσμένα εξαιτίας της λειτουργίας των διυλιστηρίων, με αποτέλεσμα να έχει υποβαθμιστεί αισθητά η περιοχή, από άποψη όψεως και δεύτερον από τη μόλυνση του φυσικού περιβάλλοντος κάτι που έχει γίνει αντικείμενο συζητήσεων και διαμαρτυριών στα μέσα ενημέρωσης τη δεκαετία του 1990 για την κατάσταση που βιώνουν οι κάτοικοι της περιοχής «Νεόκτιστα», των οποίων τα σπίτια βρίσκονται σε αρκετά κοντινή απόσταση από τα διυλιστήρια.

ΒΙ.ΠΑ.

Στο Δήμο λογίζονται ως τέτοια το ΒΙΠΑ ΝΑΤΟ και το ΒΙΠΑ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΩΝ όμως στην πραγματικότητα δεν υπάρχει κάποια οργανωμένη περιοχή πολεοδομικά μελετημένη για την χωροθέτηση των βιομηχανιών. Η κατασκευή τέτοιων πάρκων επιβάλλεται να γίνει αλλά επιλογή των περιοχών στις οποίες θα εδρεύσουν πρέπει να επιλεχθούν κατόπιν έρευνας και σοβαρής μελέτης. Αν ένα ΒΙΠΑ οργανωθεί καλά τότε τα οφέλη είναι πολλαπλά και για τις επιχειρήσεις και για την κοινωνία.

Με βάση στοιχεία του ΣΤΑΚΟΔ 2008 στο Δήμο Ασπροπύργου συνολικά εδρεύουν⁵⁷:

Πίνακας 7 Είδη βιομηχανιών στο Δήμο Ασπροπύργου (δευτερογενής τομέας)

Βιομηχανία τροφίμων	50
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	4
Παραγωγή προϊόντων καπνού	1
Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών	8
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καθαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	29
Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	13

⁵⁷ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	6
Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	2
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	14
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	30
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	19
Παραγωγή βασικών μετάλλων	20

ΒΙΟ.ΠΑ

Και τα ΒΙΟΠΑ σύμφωνα με το ΓΠΣ είναι στις ίδιες περιοχές με τα ΒΙΠΑ δηλαδή ΒΙΟΠΑ ΝΑΤΟ και ΒΙΟΠΑ ΔΙΥΛΙΣΤΗΤΙΩΝ αλλά και εδώ ισχύουν τα ίδια. Δεν υπάρχει καμία χωροθέτηση και οργάνωση των ΒΙΟΠΑ. Επίσης οι βιοτεχνίες εκτείνονται γενικότερα σε όλη την έκταση του Δήμου και δεν περιορίζονται μόνο σε αυτές τις περιοχές αλλά σε όλη την επικράτειά του. Γενικά τέτοιες επιχειρήσεις εδρεύουν σε μεγάλο βαθμό στην περιοχή και θα ήταν καλή η οργάνωση τους και η προσπάθεια αποκέντρωσής τους από των αστικό ιστό.

Με βάση στοιχεία του ΣΤΑΚΟΔ 2008 στο Δήμο Ασπροπύργου συνολικά εδρεύουν⁵⁸:

Πίνακας 8 Είδη βιοτεχνιών στο Δήμο Ασπροπύργου (δευτερογενής τομέας)

Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	126
Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	12
Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	17
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	37
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	5
Κατασκευή επίπλων	48
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	14
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	12

⁵⁸ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Εικόνα 31 Άποψη βιοτεχνιών στην ΒΙΠΑ - ΒΙΟΠΑ ΝΑΤΟ

Οχλήσεις

Τα επίπεδα οχλήσεων στο Δήμο κυμαίνονται σε πολύ υψηλά επίπεδα. Όλες οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες καθώς και τα μέσα μεταφοράς που τις εξυπηρετούν επηρεάζουν και διασχίζουν όλη την επικράτεια του Δήμου και σε πολύ μεγάλο βαθμό το κέντρο του. Σε όλα τα στάδια της πτυχιακής έχουν αναλυθεί τα προβλήματα που δημιουργούνται κυρίως κατά την συνύπαρξη αστικού και βιομηχανικού ιστού και πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για τη εξάλειψή τους. Τα πιο σημαντικά σημεία οχλήσεων είναι στις μεγάλες βασικές οδικές αρτηρίες και στον κόμβο της εισόδου στον Ασπρόπυργο.

ΓΕΩΡΓΙΑ, ΑΛΙΕΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Παρότι στο ΓΠΣ δεν υπάρχουν αναφορές σε γεωργικές εκτάσεις στην περιοχή υπάρχουν κάποια μικρά και διάσπαρτα τμήματα οπωροκηπευτικών. Κατά τα άλλα η κτηνοτροφία υπάρχει σε πολύ μικρό ελάχιστο βαθμό αλλά δε συναντάται καθόλου αλιεία μιας και τα επίπεδα μόλυνσης της θάλασσας είναι πολύ υψηλά.

Με βάση στοιχεία του ΣΤΑΚΟΔ 2008 στο Δήμο Ασπροπύργου συνολικά εδρεύουν⁵⁹:

Πίνακας 9 Είδη επιχειρήσεων πρωτογενούς τομέα στο Δήμο Ασπροπύργου

Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	5
Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

Εκπαίδευση⁶⁰

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα του Δήμου είναι τα εξής:

- 12 Δημόσια Νηπιαγωγεία
- 12 Δημόσια Δημοτικά
- 4 Δημόσια Γυμνάσια
- 1 Δημόσιο Λύκειο
- 1 ΕΠΑ.Λ
- 1 ΕΠΑ.Σ
- 1 Σχολή Εμποροπλοιάρχων

Θρησκεία⁶¹

Στο Δήμο εδρεύουν αρκετές εκκλησίες μερικές εκ των οποίων είναι η Αγία Παρασκευή, ο Άγιος Παντελεήμονας, ο Αγίου Ιωάννης ο Νηστευτής, η Αγία Μαρίνα, ο Άγιος Λουκάς κλπ. Πολιούχος του Ασπροπύργου είναι η Αγία Παρασκευή.

⁵⁹ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

⁶⁰ Πηγή: www.aspropyrgos.gr

⁶¹ Πηγή: www.aspropyrgos.gr

Εικόνα 32 Άποψη του Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής

Άθληση⁶²

Ο «Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Ασπροπύργου» ιδρύθηκε ως Ν.Π.Δ.Δ, (ΦΕΚ 5439/τ.β/19.05.94) το 1994 με έδρα τον Ασπρόπυργο Αττικής. Έγινε με στόχο την καλλιέργεια φίλαθλου συναγωνιστικού πνεύματος, την καλλιέργεια των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων των δημοτών με τη συμμετοχή τους σε αθλητικές δραστηριότητες και την κατασκευή, συντήρηση και σωστή λειτουργία Αθλητικών Κέντρων και Γυμναστηρίων.

Οι δραστηριότητες του Αθλητικού Οργανισμού Δήμου Ασπροπύργου περιλαμβάνουν την λειτουργία και διαχείριση 18 αθλητικών χώρων οι οποίοι κατανέμονται ως ακολούθως:

1. 1 κλειστό γήπεδο καλαθοσφαίρισης και πετοσφαίρισης
2. 7 ανοικτά γήπεδα καλαθοσφαίρισης και πετοσφαίρισης
3. 5 ανοικτά γήπεδα ποδοσφαίρου 11Χ11
4. 2 ανοικτά γήπεδα αντισφαίρισης
5. 40 ανοικτές παιδικές χαρές
6. 1 κολυμβητήριο υπό έγκριση.

⁶² Πηγή: www.aspropyrgos.gr

Πρόνοια⁶³

Στο Δήμο Ασπροπύργου λειτουργεί Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας από το 1994 όπου έχει θέσει και πετύχει πολλούς από τους στόχους του στο θέμα της πρόνοιας. Εδώ συναντώνται:

1. Από το 1994 Συμβουλευτική – Υποστηρικτική μονάδα ενημέρωσης και παραπομπής. Σχολική Κοινωνική Υπηρεσία, Σχολή Γονέων καθώς και συνεργασίες παραπομπές και δημόσιες σχέσεις. Για τις ευπαθείς ομάδες έγινε καταγραφή των ΑΜΕΑ και συνολική παρέμβαση στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.
2. Γραφείο Στήριξης της Απασχόλησης για τους ανέργους δημιουργήθηκε
3. Γραφείο Ισότητας για την κακοποίηση των γυναικών δημιουργήθηκε
4. Γραφείο Πρόληψης για τους τοξικοεξαρτούμενους
5. Γραφείο Κοινωνικών Υπηρεσιών
6. Γραφείο Προληπτικής Ιατρικής
7. Κοινωνικό Παντοπωλείο
8. Κοινωνικό Ιατρείο
9. Κοινωνικό Φροντιστήριο
10. Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι

Παρακάτω θα αναπτυχθούν με λίγα λόγια ορισμένες από τις παραπάνω κοινωνικές δράσεις.

Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι»

Το πρόγραμμα λειτουργεί από το 2002 και σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας της μονάδας είναι η φροντίδα ηλικιωμένων και μη ατόμων που χρήζουν κατ' οίκον βοήθειας (Α.Μ.Ε.Α κλπ). Στο πρόγραμμα απασχολούνται 3 εργαζόμενοι: 1 Κοινωνική Λειτουργός, 1 Νοσηλεύτρια και 1 Οικογενειακή Βοηθός. Εξυπηρετούνται 15 άτομα που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν και χρήζουν κατ' οίκον φροντίδας. Στα άτομα αυτά παρέχεται ψυχολογική στήριξη, νοσηλευτική φροντίδα και καθαριότητα.

Γραφείο Παροχής Κοινωνικών – Υποστηρικτικών Υπηρεσιών

Το Γραφείο λειτουργεί από το 2004 και παρέχει συμβουλευτική, παραπομπή και διασύνδεση με κοινωνικές υπηρεσίες και δομές πρόωθησης στην απασχόληση σε άτομα που εντάσσονται σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες και πλήττονται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Στο Γραφείο απασχολούνται 2 ψυχολόγοι

Γραφείο Ισότητας

Το γραφείο έχει σκοπό τη συστηματική μελέτη και έρευνα των προβλημάτων των γυναικών του Δήμου. Οι αρμοδιότητες του είναι:

1. Η παρακολούθηση και εφαρμογή προγραμμάτων της Ε.Ε. και άλλων οργανισμών για θέματα ισότητας στα πλαίσια της τοπικής αυτοδιοίκησης.
2. Η λειτουργία κέντρου πληροφοριών για τις γυναίκες σε θέματα δικαιωμάτων αλλά και ευκαιριών για επαγγελματική κατάρτιση και εξέλιξη.
3. Η ενίσχυση και ενθάρρυνση της γυναικείας πρωτοβουλίας.
4. Πληροφόρηση με στόχο το ξεπέραςμα των προκαταλήψεων που αφορούν την ισότητα των δύο φύλλων.
5. Η εφαρμογή προγραμμάτων που επιδοτούνται ή όχι από την Ε.Ε. με σκοπό τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την επαγγελματική κατάρτιση ή την επανένταξη στην αγορά εργασίας.
6. Ίδρυση ξενώνα κακοποιημένων γυναικών.

Εδώ υπάρχουν επίσης ένα (1) ΙΚΑ, τρία (3) ΚΑΠΗ, ένα (1) Ψυχοπαιδαγωγικό Κέντρο, τέσσερεις (4) Παιδικοί Σταθμοί και δύο (2) Βρεφονηπιακοί Σταθμοί.

Πολιτισμός

Μουσεία

Το Ρολόι⁶⁴

Το ορόσημο του Ασπρόπυργου είναι το ρολόι, έμβλημα από τον Μεσοπόλεμο, ύψους 20μ. Η πρόταση για χαρακτηρισμό του μνημείου είχε γίνει αρχικά από την «Πρωτοβουλία Πολιτών για τον Ασπρόπυργο», ενώ και ο Σύλλογος Μηχανικών Ασπροπύργου είχε επισημάνει τη σπουδαιότητα του μνημείου από το 2005 και είχε προτείνει στον Δήμο την αποκατάσταση από ειδικό συνεργείο λόγω βλαβών από τον σεισμό του 1999. Είναι έργο του διάσημου αρχιτέκτονα του Μεσοπολέμου Βασίλη Τσαγρή (1881-1942), έργο σημαντικό, «άγνωστο για τους αρχιτέκτονες μέχρι σήμερα». Την επισήμανση αυτή έκανε η καθηγήτρια στο ΕΜΠ Μάρω Καρδαμίτση - Αδάμη σε διάλεξη που έκανε πριν από δύο χρόνια, δηλαδή έγκαιρα, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ασπρόπυργου. Μορφολογικά «ακολουθεί τα δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα του εκλεκτικισμού» και φανερώνει την αναπτυξιακή τροχιά της πόλης του Ασπρόπυργου τη δεκαετία του '20, όταν κοινοτάρχης τότε ήταν ο Ιωάννης Λιάκος. Το ρολόι άρχισε να χτίζεται το 1928 στην κεντρική πλατεία με στατική μελέτη του μηχανικού Νικ. Χατζηπαναγιώτη (μεγάλο όνομα της εποχής). Το αρχείο Χατζηπαναγιώτη φυλάσσεται στα Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής του Μουσείου Μπενάκη. Πλέον η ανακατασκευή του Ρολογιού έχει ολοκληρωθεί και αποτελεί το μοναδικό μνημείο που δίνει ύψος στην πόλη, και φέρνει στο φως άγνωστα έως τώρα στοιχεία. Συνδέεται όχι μόνο με έναν γνωστό αρχιτέκτονα αλλά και με την τεχνολογία της εποχής. Η συντήρηση του μηχανισμού του είναι μία παράμετρος που πρέπει να εξετασθεί.

⁶⁴ <http://news.kathimerini.gr>

Εικόνα 33 Άποψη του αναπαλαιωμένου Ρολογιού (Αρχείο Λαογραφικού Μουσείου)

Λαογραφικό μουσείο⁶⁵

Το Μουσείο ιδρύθηκε από το Δήμο και τη Λαογραφική Εταιρεία της πόλης. Το παραδοσιακό κτίριο στο οποίο στεγάζεται το Μουσείο, αναέρθηκε σε οικόπεδο που παραχώρησε η Μαρία Λιόση εις μνήμην του αδελφού της Γεωργίου Λιόση με την οικονομική υποστήριξη του Τιτάνα και με τη συμμετοχή του Δήμου. Σκοπός του έργου αυτού, είναι η διάσωση και προβολή της ιστορίας του Ασπρούργου.

⁶⁵ <http://inthecity.gr>

Τα εκθέματα, που έχουν τοποθετηθεί στους εκθεσιακούς χώρους του Μουσείου, ανάγονται χρονολογικά σε μια περίοδο από τα μέσα του 19ου αιώνα μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα. Περιλαμβάνουν αυθεντικές φορεσιές των κατοίκων του Ασπροπύργου, αντικείμενα καθημερινής χρήσης, γεωργικά και κτηνοτροφικά αντικείμενα, εργαλεία, χράμια, χαλιά, κουβέρτες, κεντήματα, πίνακες ζωγραφικής. Τα εκθέματα συμπληρώνει εξαιρετικού ενδιαφέροντος φωτογραφικό υλικό. Επιδίωξη του Δήμου, της Λαογραφικής Εταιρείας και των εργαζομένων είναι να γίνει το Μου

σειο ένας ζωντανός οργανισμός πολιτισμού, για τον Ασπρόπυργο, το Θριάσιο Πεδίο, την Αττική, συμβάλλοντας ευρύτερα στη διάσωση και προβολή της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Το Μουσείο εγκαινιάστηκε στις 25 Ιουλίου 2012, την παραμονή του Πανηγυριού της Αγίας Παρασκευής, πολιούχου της πόλης, με επίσημη τελετή στον αύλειο χώρο του.

Εικόνα 34 Άποψη του χώρου του Λαογραφικού μουσείου

Βιβλιοθήκη

Ο Ασπρόπυργος διαθέτει Δημοτική Βιβλιοθήκη όπου εκεί συναντά κανείς μεγάλο αριθμό βιβλίων με πολλές πληροφορίες για το Δήμο και όχι μόνο. Σκοπός της είναι η επιμόρφωση, και η παροχή ψυχαγωγίας και πληροφοριών για όλους τους δημότες του Ασπροπύργου.

Θέατρα

Στο Δήμο λειτουργεί το Δημοτικό Κινηματοθέατρο. Είναι το μεγαλύτερο σε χωρητικότητα θεατών στην Αττική και χωράει 1500 άτομα. Εκεί οργανώνονται συχνά παραστάσεις και η συμμετοχή-προσέλευση του κοινού είναι μεγάλη.

Επίσης στο Δήμο υπάρχει ένα (1) Πνευματικό κέντρο, και ένα (1) Δημοτικό Ωδείο. Τέλος πρέπει να τονίσουμε πως γενικά στον Ασπρόπυργο οργανώνονται αρκετά συχνά χοροεσπερίδες αλλά και μία ιστορική γιορτή η οποία πραγματοποιείται κάθε Σεπτέμβρη, τα Θριάσια.

Ασφάλεια

Το θέμα της ασφάλειας στο Δήμο που εξετάζεται είναι ιδιαίτερος σοβαρό μιας και ήταν η περιοχή στην οποία η κάτοικοι έκαναν τα περισσότερα παράπονα για κρούσματα βίας και κλοπών. Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι στις περιοχές της Νέας Ζωής και στην Σκάρπα είναι εγκατεστημένες μεγάλες ομάδες Ρωμά, πολλές φορές και παρανόμως, σε αυθαιρέτους καταβολισμούς. Μπορεί ο τρόπος ζωής τους να είναι παραδοσιακά νομαδικός αλλά δυστυχώς η έλλειψη κοινωνικών δομών για την επιμόρφωση τους και ο άναρχος τρόπος ζωής που ακολουθούν, έχει ωθήσει το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών σε αντικοινωνικές και παράνομες συμπεριφορές.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Ο Δήμος προφανώς και έχει επιληφθεί του θέματος όμως η προσπάθειες για την αντιμετώπισή του δεν είναι μόνο η καλύτερη φύλαξη των περιουσιών των πολιτών του. Εδώ χρειάζεται ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα για την ένταξη αυτών των κοινωνικών ομάδων στο υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο της περιοχής που διαμένουν. Αυτό το σχέδιο θα επιτευχθεί με την βοήθεια των κοινωνικών δράσεων που είναι πλούσιες στο Δήμο.

Η βάση της κοινωνικής ένταξης σίγουρα θα πρέπει να επέλθει αρχικά μέσα από την επιμόρφωση και την παιδεία και στη συνέχεια από άλλες ειδικότερες μορφές ενασχόλησης.

Στο Ασπρόπυργο υπάρχει ένα (1) Α.Τ. , ένα (1) Τμήμα Αλλοδαπών, Δημοτική Αστυνομία καθώς και ένα (1) Τμήμα Πυροσβεστικής. Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι η λειτουργία αυτών των υπηρεσιών είναι πολύ σημαντική γιατί από τη μία υπάρχουν τα θέματα ασφάλειας που αναφέρθηκαν παραπάνω και αφορούν την Αστυνομία αλλά από την άλλη υπάρχουν και τα θέματα της πρόκλησης πυρκαγιών μιας και η βιομηχανική και βιοτεχνική παρουσία είναι υψηλή. Άρα είναι κατανοητό ότι η σωστή λειτουργία και η εγρήγορση για αυτές τις υπηρεσίες είναι πρωταρχικά ζητήματα.

Λοιπές Δομές

Στην περιοχή λειτουργεί Διεύθυνση Πολεοδομίας, 1 Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών, 2 ΕΛΤΑ. Επίσης ο Δήμος έχει εκφράσει την επιθυμία του για την δημιουργία ΔΟΥ για την εξυπηρέτηση των δημοτών του.

ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ-ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Η διοικητική διάρθρωση των Δήμων σε όλη την Ελλάδα συμβαδίζει με τον Ν.3852/2010 ΦΕΚ 87/7.6.2010 τεύχος Α΄ περί «Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

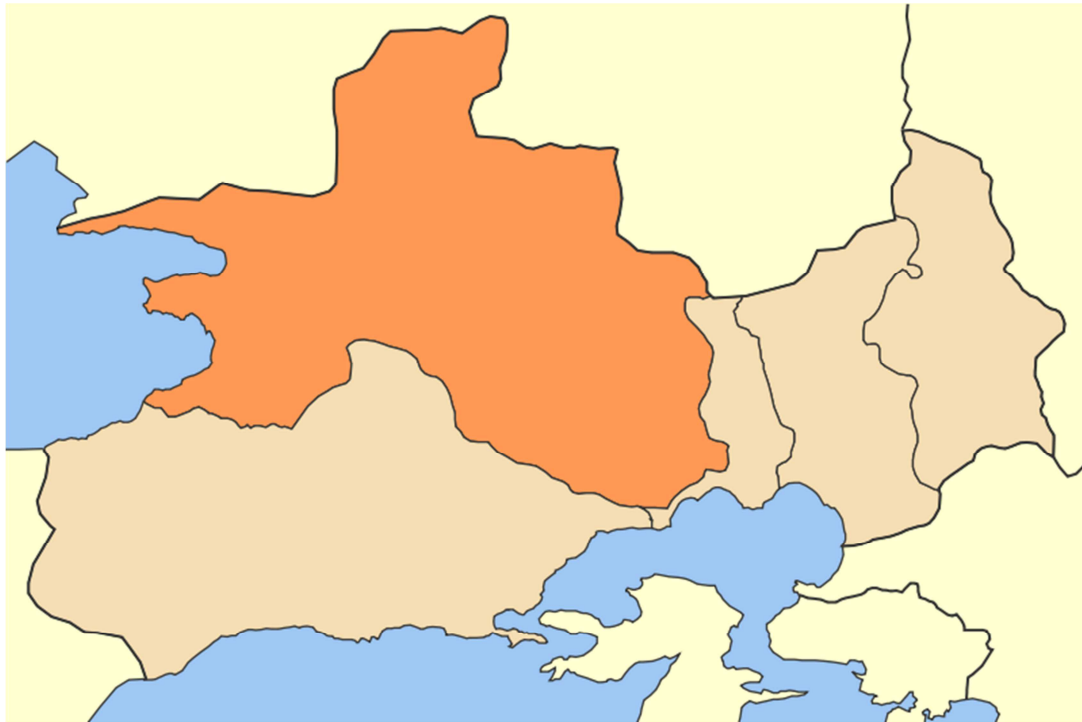
Οριοθέτηση⁶⁶

Ο Δήμος Μάνδρας - Ειδυλλίας είναι Δήμος της περιφέρειας Αττικής που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης από την συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Μάνδρας, Βιλίων, Ερυθρών και της κοινότητας Οινόης και ως έδρα του έχει τη Μάνδρα. Η γεωγραφική του θέση είναι βορειοδυτικά της Αθηνάς και ειδικότερα ο Δήμος συνορεύει Βόρεια-Βορειοδυτικά με τον Δήμο Θηβαίων (Π.Ε. Βοιωτίας), Βόρεια-Βορειοανατολικά με το Δήμο Τραγάνας (Π.Ε. Βοιωτίας), Ανατολικά με τον Δήμο Ελευσίνας Νότια με το Δήμο Μεγαρέων και Δυτικά βρέχεται από τον Κορινθιακό Κόλπο.

Η έκταση του αναφέρεται πως είναι 426,26 τ.χλμ, παρόλα αυτά οι υπάλληλοι του Δήμου υποστηρίζουν ότι το ζήτημα των ορίων του είναι πολύπλοκο. Μέχρι σήμερα τα δεδομένα του Εθνικού Κτηματολογίου και του Υπουργείου Εσωτερικών σχετικά με τα ακριβή όρια του νέου Δήμου δεν είναι συναφή, οπότε δεν είναι γνωστή η ακριβής έκτασή του.

Η συγκεκριμένη μελέτη επικεντρώνεται στην Δημοτική Ενότητα Μάνδρας. Η αιτία αυτής της επιλογής έγκειται στο γεγονός ότι η Μάνδρα χωροταξικά γειτνιάζει με τις υπόλοιπες περιοχές της παρούσας μελέτης, οπότε έχουν κοινά χαρακτηριστικά. Είναι προφανές ότι αν και υπάρχουν και άλλες δημοτικές ενότητες σε αυτό το Δήμο, αυτές έχουν διαφορετική φυσιογνωμία σε σχέση με την Μάνδρα, για παράδειγμα τα Βίλια ή οι Ερυθρές είναι ορεινές κωμοπόλεις αρκετά μακριά από την Αθήνα.

⁶⁶ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>

Εικόνα 35 Γεωγραφική θέση του Δήμου Μάνδρας – Ειδυλλίας (Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>)

Κτηματολόγιο

Η περιοχή δεν είναι κτηματογραφημένη πλήρως και έτσι δεν υπάρχει ηλεκτρονικός έλεγχος στα όρια της Δημόσιας και Ιδιωτικής περιουσίας. Παρόλα αυτά όμως, το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο Δήμος σε αυτόν τον τομέα, είναι αυτό της ανακριβούς οριοθέτησής του σχετικά με τους όμορους Δήμους, κυρίως στα Ανατολικά όρια. Κατά τα άλλα το Κτηματογραφικό γραφείο που εξυπηρετεί την περιοχή είναι ένα και βρίσκεται στη Αθήνα.

Γ.Π.Σ⁶⁷

Η νέος Δήμος Μάνδρας-Ειδυλλίας μετά την συνένωσή του δεν διαθέτει ενιαίο Γ.Π.Σ. για όλη την επικράτειά του παρά μόνο για την Δημοτική ενότητα Μάνδρας η οποία και εξετάζεται στην προκειμένη μελέτη.

Ο πρώην Δήμος Μάνδρας απέκτησε Γ.Π.Σ το 1989 θεσμοθετημένο με το ΦΕΚ 162/17.3.1989 τεύχος Δ', όπως αυτό αναδημοσιεύτηκε με το ΦΕΚ 259/2.04.1997 τεύχος Δ' και τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ 287/4.5.1995 τεύχος Δ' και ΦΕΚ 1066/9.10.2003 τεύχος Δ'.

Στο παράρτημα παρατίθεται ο χάρτης του Γ.Π.Σ της Δ.Ε Μάνδρας

⁶⁷ Πηγή: www.organismosathinas.gr

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες - G.I.S

Ο Δήμος δεν διαθέτει σύστημα GIS και ούτε προβλέπεται κάποια τέτοια μελέτη προς το παρόν.

Κατά τα άλλα όμως έχει διαδικτυακή πύλη στην οποία μπορούν οι πολίτες να βρίσκουν όλες τις σχετικές πληροφορίες με αναπτυξιακά προγράμματα, δράσεις, πολιτιστικές δραστηριότητες, ιστορικά στοιχεία καθώς και πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ⁶⁸

Η πόλη της Μάνδρας αποτελεί την τρίτη κατά σειρά έδρα του Δήμου αφού η ιστορία αυτού του τόπου χάνεται στα χρόνια της αρχαιότητας. Οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής καθώς και η πρώτη πόλη που ιδρύθηκε, σύμφωνα με ιστορικές πηγές εντοπίζονται στην πόλη «Ελευθεραί» (Ελευθερές). Την πόλη αυτή αναφέρει και ο Πausanias στα «Αττικά», ενώ ερείπια της ακρόπολής της σώζονται ακόμα και σήμερα.

Στις Ελευθερές λατρευόταν ο θεός Διόνυσος και σύμφωνα με ιστορικές αναφορές θεωρείται ότι από εδώ διαδόθηκε η λατρεία του Διονύσου στην Αθήνα. Είναι πασίγνωστο το άγαλμα που φιλοξενούταν στην Ακρόπολη των Αθηνών και ονομαζόταν Διόνυσος ο Ελευθερεύς, ονομασία η οποία είχε διπλή ερμηνεία Διόνυσος ο Ελευθερωτής και ο Διόνυσος από τις Ελευθερές.

Επίσης, στα όρια του (πρώην) Δήμου Μάνδρας ανήκουν μυθολογικά βουνά όπως ο Κιθαιρώνας, τόπος δράσης πολλών μύθων και μυθικών προσώπων όπως ο ίδιος ο Διόνυσος με τις Μαινάδες και τους Σατύρους, ο Πενθέας, ο Οιδίποδας, η Αυτονόη κ.λ.π. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Έμβλημα του (πρώην) Δήμου Μάνδρας είναι η Αρπαγή της Περσεφόνης, γεγονός που αποδεικνύει τη βαθιά σχέση του τόπου με την ιστορία και τον αρχαίο πολιτισμό.

Με το πέρασμα των χρόνων και των νέων συνθηκών που δημιουργούνταν οι κάτοικοι εγκατέλειψαν την πρώτη πόλη και εγκαταστάθηκαν νοτιότερα, στα Κούντουρα. Υπάρχουν διάφορες υποθέσεις και εικασίες σχετικά με την ετυμολογία της λέξης. Μία πιθανή ετυμολογία είναι ότι προέρχεται από το, ακόμα και σήμερα χρησιμοποιούμενο, Ησιόδειον άροτρον, του οποίου το σκέλος μοιάζει με το γυποειδές condor-Κόνδωρα. (Καθώς οι κάτοικοι εγκατέλειψαν την ορεινή πόλη-στην κορυφή του Πε-

⁶⁸ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>

τρογερακίου και άρχισαν να καλλιεργούν εκτενέστερα τη νέα γη, στην οποία και εγκαταστάθηκαν). Ο Σουρμελής στο βιβλίο του «Ιστορία των Αθηνών» δίνει μία άλλη εκδοχή, η οποία αναφέρει ότι το όνομα Κούντουρα προκύπτει από την τοποθεσία της πόλης καθώς βρισκόταν ανάμεσα σε «κοντά όρη» (όχι ψηλά).

Η πόλη άκμασε καθώς βρισκόταν κοντά και στο λιμάνι της Ελευσίνας και διευκολυνόταν εξαιρετικά το εμπόριο της ρητίνης και ελαιόλαδου (χαρακτηριστικές ασχολίες των κατοίκων). Με τις δύο ιστορικές καθόδους των Αρβανιτών (12ος & 14ος αι.) νέα φύλα εγκαταστάθηκαν στην περιοχή. Το κουντουριώτικο αρβανίτικο στοιχείο είναι ίσως το παλιότερα εγκατεστημένο αρβανίτικο στον ελληνικό χώρο. Μέσα από την αλληλεπίδραση των πολιτισμών δόθηκε νέα ώθηση προόδου στον τόπο. Τα Κούντουρα εξελίχθηκαν σε κεφαλοχώρι και κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας και της Επανάστασης του 1821 έπαιξαν σημαντικό ρόλο αναδεικνύοντας ήρωες στρατηγούς, ναυάρχους και αγωνιστές. Σε όλους τους Αγώνες του Έθνους οι Κουντουριώτες ήρωες πρωταγωνιστούσαν. Ο Στρατηγός Ζερβονικόλας, ο Ναύαρχος Κουντουριώτης, αργότερα ο Ναύαρχος Σακελλαρίου, ο Αξιωματικός του Ναυτικού Βασ. Λάσκος κα.

Η τρίτη πόλη και έδρα του Δήμου είναι η Μάνδρα, η οποία αποτελεί και τη σημερινή του έδρα. Ο Γάλλος περιηγητής Rouquevill (Πούκεβιλ), το 1815, γράφει «Μάνδρα, χωριό του Κιθαιρώνα» στο «Ταξίδι στην Ελλάδα – Στερεά Ελλάδα, Αττική, Κόρινθος». Οι ετυμολογικές εξηγήσεις και για την λέξη «Μάνδρα» είναι πολλές. Μία αναφέρει ότι ονομάστηκε έτσι από τις μελισσό-μάντρες καθώς οι Κουντουριώτες χρησιμοποιούσαν αυτόν τον τόπο για τα μελίσσια τους. Άλλη ότι το όνομα το πήρε από τις μάντρες τις οποίες έχτιζαν περιμετρικά των σπιτιών (αυλές). Μία τρίτη αναφέρει ότι οφείλεται στην αρβανίτικη λέξη mendra που σημαίνει δυόσμος, μέντα, φλυσκούνι, φυτά τα οποία φύτεωναν κατά κόρον στην περιοχή.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Καταγεγραμμένος⁶⁹

Με βάση την απογραφή πληθυσμού του 2011 ο Δήμος Μάνδρας Ειδυλλίας έχει μόνιμο πληθυσμό 17.885 κατοίκους και μέση πυκνότητα πληθυσμού 41,96 κατοίκους ανά τ.χμ. Ειδικά στην Δ.Ε. Μάνδρας ο πληθυσμός είναι 11.327 κάτοικοι.

⁶⁹ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Διαχρονικές Μεταβολές⁷⁰

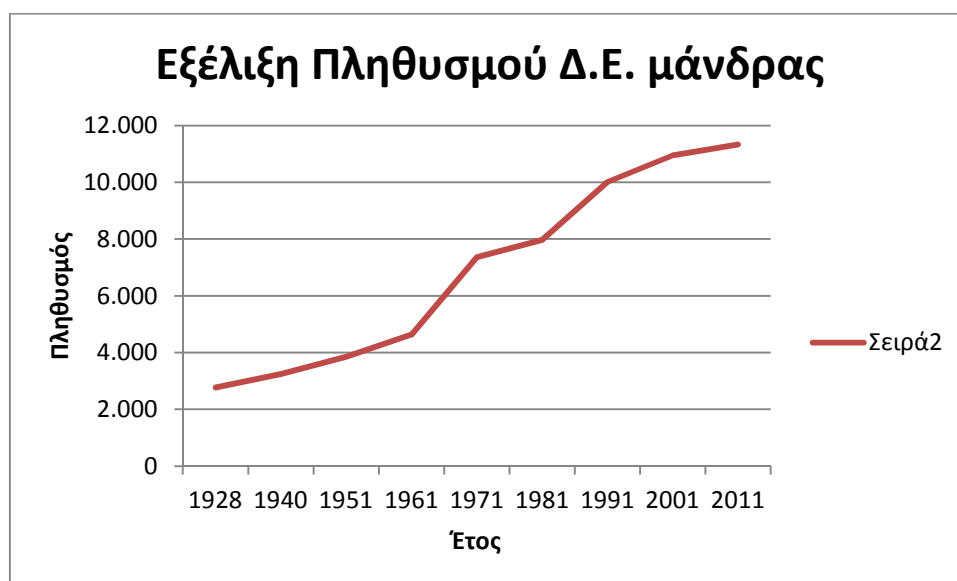
Πίνακας 10 Διαχρονικές Μεταβολές Πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Μάνδρας

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	
		ΠΟΣΟΤΙΚΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ
1928	2.768		
1940	3.246	+478	+14,72%
1951	3.857	+611	+15,84%
1961	4.636	+779	+16,80%
1971	7.360	+2724	+37,01%
1981	7.972	+612	+7,67%
1991	10.012	+2040	+20,37%
2001	10.947	+935	+8,54%
2011	11.327	+380	+3,35%

Όπως διαπιστώνεται από τους παραπάνω αριθμούς στην Δ.Ε Μάνδρας υπήρξε αύξηση πληθυσμού που άγγιξε μέχρι και το 37%. Μάλιστα για τα έτη 1971 και 1991 κρίνεται ραγδαία εν συγκρίσει με τα άλλα έτη διότι όπως φαίνεται και στο διάγραμμα παρακάτω διακόπτεται η αναλογία. Αυτό συνέβη λόγω της ραγδαίας βιομηχανικής ανάπτυξης της περιοχής η οποία προσέλκυσε μεγάλο όγκο πληθυσμού (εργατικού δυναμικού, επενδυτές κλπ). Επομένως η Μάνδρα έχει ένα κοινό στοιχείο με την γειτονική της Μαγούλα όσον αφορά το ρυθμό αύξησης πληθυσμού.

⁷⁰ Πηγή: Αρχείο ΕΛΣΤΑΤ

Τάσεις⁷¹

Διάγραμμα 3 Εξέλιξη Πληθυσμού Δ.Ε. Μάνδρας

Η τάση του πληθυσμού της Δ.Ε. Μάνδρας είναι σταθερή αλλά δυνητικά αυξητική. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν ακόμα οικοδομικά αποθέματα για δόμηση νέων κατοικιών ή χώρων εργασίας, όμως η οικονομική ύφεση έχει αναστείλει κατά μεγάλο μέρος την οικοδομική δραστηριότητα. Έτσι όταν κάποια στιγμή θα υπάρξει οικονομική ανάκαμψη, πιστεύεται ότι η Μάνδρα και κατ' επέκταση ο υπόλοιπος Δήμος, θα είναι από τις πρώτες περιοχές που θα αναπτυχθούν σε αυτό το τομέα.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Κυκλοφορία

Μέσα Μαζικής Μεταφοράς⁷²

Ο Δήμος Μάνδρας-Ειδιλλίας εξυπηρετείται από 5 γραμμές θερμικών λεωφορείων καθώς και μια γραμμή Αττικού ΚΤΕΛ το οποίο εκκινεί από το σταθμό αφετηρίας στο Θησείο, περνάει από όλες της Δημοτικές ενότητες του Δήμου και επιστρέφει στην αφετηρία του. Παρότι η Νέα Υπεραστική και Προαστιακή Σιδηροδρομική Γραμμή διέρχεται από την Μάνδρα δυστυχώς ο Δήμος εξυπηρετείται από το σταθμό της Μαγούλας και δεν διαθέτει δικό του.

⁷¹ Πηγή: Αρχείο ΕΛΣΤΑΤ

⁷² Πηγή: www.oasa.gr, www.trainose.gr

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Γενικά η συγκοινωνίες εξυπηρετούν σε αρκετά καλό επίπεδο το Δήμο παρότι η κυκλοφοριακή συμφόρηση των δρόμων και άλλοι τέτοιοι αστάθμητοι παράγοντες μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα. Παρόλα αυτά η δημιουργία μίας στάσης για τον προαστιακό σιδηρόδρομο σε συνδυασμό με την ύπαρξη μιας τοπικής συγκοινωνίας με επίκεντρο αυτόν τον σταθμό θα μείωνε κατά πολύ τις χρονικές καθυστερήσεις και θα αποτελούσε και κίνητρο για πράσινη ανάπτυξη με τη μείωση χρήσης Ι.Χ. αυτοκινήτων.

Οδικό Δίκτυο

Το οδικό δίκτυο χωρίζεται σε δύο κατηγορίες. Υπάρχουν οι μεγάλες κεντρικές και πολυσύχναστες αρτηρίες που εξυπηρετούν τις συγκοινωνίες και μεταφορές σε εθνικό κυρίως επίπεδο και υπάρχουν οι μικροί δρόμοι που εξυπηρετούν το αυτοκινούμενα σε τοπικό επίπεδο. Στην πρώτη κατηγορία οι βασικοί οδικοί άξονες που διαπερνούν το Δήμο είναι η Αττική Οδός, η Εθνική Οδός Αθηνών - Κορίνθου καθώς και η Εθνική οδός Ελευσίνας - Θηβών. Αυτές οι αρτηρίες αποτελούν το πέρασμα χιλιάδων βαρέων αλλά και επιβατικών αυτοκινήτων σε καθημερινή βάση και θα αναπτυχθούν παρακάτω. Σε ότι σχετίζεται με τις μικρότερες κεντρικές οδούς που εξυπηρετούν το Δήμο αυτές είναι η Στρ. Ρόκα όπου αποτελεί το μοναδικό (κατά ένα τμήμα του) μονόδρομο της Μάνδρας καθώς επίσης και οι οδοί Βαγγέλη Κοροπούλη, Στρ. Δεληγιάννη και Αγ. Αικατερίνης. Γενικά το δίκτυο δεν ακολουθεί κάποιο συγκεκριμένο μοντέλο και η διάρθρωση του είναι σχετικά άναρχη. Τα δύο σημαντικότερα ζητήματα που θα αναπτυχθούν στη συνέχεια είναι αυτό της προβληματικής πρώτης εισόδου από την Ε.Ο. Ελευσίνας-Θηβών προς την Μάνδρα καθώς και οι πολλές και επικίνδυνες κακοτεχνίες και κατασκευαστικές ιδιομορφίες του δρόμου αυτού.

A) Κυκλοφοριακή συμφόρηση

Το μεγάλο πρόβλημα κυκλοφοριακής συμφόρησης στην Μάνδρα συναντάται στην Ε.Ο. Ελευσίνας-Θηβών. Λόγω των πολλών διαμετακομιστικών κέντρων και γενικότερα των βιομηχανιών που εδρεύουν στην περιοχή το πλήθος των βαρέων οχημάτων που καταφθάνει αλλά και διασχίζει την περιοχή καθημερινά είναι τεράστιο.

Σε συνδυασμό με την μία λωρίδα δρόμου ανά διεύθυνση, τις πολλές κακοτεχνίες και την γενικότερη έλλειψη υποδομών του δρόμου η διέλευση των οχημάτων γίνεται αργά και καθίσταται επικίνδυνη. Το πρόβλημα αυτό γίνεται ακόμη μεγαλύτερο μιας και σε ένα μεγάλο κομμάτι του Δήμου, η Ε.Ο. Ελευσίνας-Θηβών γειτνιάζει με κατοικημένες περιοχές. Μέσα σε όλα τα παραπάνω προβλήματα έρχεται να προστεθεί και αυτό του κόμβου της πρώτης εισόδου της Μαγούλας. Εκεί οι ουρές που σχηματίζονται από τα οχήματα είναι τεράστιες και η προσπέλαση του σημείου συχνά καθίσταται αδύνατη. Τέλος μέσα στον αστικό ιστό του Δήμου δεν υπάρχει κυκλοφοριακό πρόβλημα παρά μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις όπως μικρά τροχαία ατυχήματα, έργα υποδομής κλπ.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. **Διαπλάτυνση της Ε.Ο. Ελευσίνας Θηβών.** Ο δρόμος όπως ειπώθηκε και πιο πάνω είναι σε κακή κατάσταση. Απαιτούνται έργα για την διαπλάτυνση του ώστε να αυξηθούν οι λωρίδες κυκλοφορίας καθώς και η δημιουργία διαχωριστικού διαζώματος. Μόνο έτσι θα μπορέσει η κίνηση των βαρέων οχημάτων να είναι ασφαλέστερη για τους υπόλοιπους χρήστες της οδού.
2. **Υπεργειοποίηση ή υπογειοποίηση του κόμβου της εισόδου.** Αυτή η λύση θα έλυε μια για πάντα το πρόβλημα της εισόδου στον Δήμο. Έτσι θα εξασφαλιζόταν η συνεχής ροή των αυτοκινήτων στον αυτοκινητόδρομο σε αντίθεση με τα φανάρια και τις σημάσεις τα οποία σήμερα είναι υπαίτια της κατάστασης που αντικρίζεται στο σημείο.

Β) Παράνομη Στάθμευση

Το πρόβλημα της παράνομης στάθμευσης δεν είναι έντονο σε αντίθεση με τους υπόλοιπους Δήμους της μελέτης. Παρόλα αυτά η έλλειψη κυκλοφοριακής αγωγής φαινόμενο που διέπει το μεγαλύτερο ποσοστό των Ελλήνων δημιουργεί και εδώ τα προβλήματα του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα σταθμευμένα αυτοκίνητα πάνω σε κεντρική πλατεία ενώ απέναντι υπάρχουν χωροθετημένες και κενές θέσεις στάθμευσης. Έτσι λοιπόν διαπιστώνεται ότι δε φταίνε πάντα και μόνο οι ελλιπείς υποδομές αλλά και η κακή οδική συμπεριφορά των Ελλήνων οδηγών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. **Αναθεώρηση της νοοτροπίας των πολιτών.** Στην προκείμενη περίπτωση μόνο με καλύτερη νοοτροπία και εφαρμογή του Κ.Ο.Κ. μπορεί να λυθεί το πρόβλημα.
2. **Επιβολή προστίμων.** Αν και η λύση της επιβολής προστίμου ακούγεται αυστηρή πολλές φορές είναι επιβεβλημένα για να συνενώσει τον οδηγό και να παραδειγματίσει τους υπόλοιπους.

Γ) Έλλειψη Φωτισμού

Ο ελλιπής φωτισμός είναι ένας παράγοντας που παίζει σημαντικό ρόλο στην κυκλοφορία οχημάτων και πεζών. Στον αστικό ιστό το πρόβλημα περιορίζεται σε ελάχιστες περιπτώσεις, παρόλα αυτά εντοπίζεται σε μεγάλο βαθμό στην Ε.Ο. Ελευσίνας-Θηβών που όμως σχετίζεται και με τη γενικότερη επισκευή του δρόμου. Ο δρόμος μετά το ύψος της Μάνδρας έχει παντελή έλλειψη φωτισμού και σε συνδυασμό με τις κατασκευαστικές ιδιομορφίες που θα αναλυθούν παρακάτω η χρήση του καθίσταται άκρως επικίνδυνη.

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Προτείνεται η άμεση τοποθέτηση, επισκευή, συντήρηση, και αντικατάσταση όπου χρειάζεται, των στύλων φωτισμού. Πόσο μάλλον σε ένα δρόμο εθνικού επιπέδου που αποτελεί βασικό συνδετήριο άξονα του Θριασίου Πεδίου με τη Στερεά Ελλάδα.

Δ) Κατασκευαστικές ιδιομορφίες

Παρότι στην κεντρική οδό προς το Δημαρχείο της Μάνδρας η κατάσταση του δρόμου και των πεζοδρομίων εκατέρωθεν είναι εξαιρετική το ίδιο δεν ισχύει και στην υπόλοιπη περιοχή όπου εκεί παρατηρούνται ρηγματώσεις και λακκούβες στο οδόστρωμα. Επίσης εντοπίζεται η απουσία πεζοδρομίων, σημάνσεων και ραμπών ΑΜΕΑ.

Ακόμη στην Ε.Ο. Ελευσίνας-Θηβών σημειώνεται η απουσία προστατευτικών μπαρών και διαγραμμίσεων αλλά και την ύπαρξη λακκουβών σε όλη την έκταση του δρόμου αλλά και σε επικίνδυνα σημεία όπως στροφές κλπ.

Έτσι τονίζεται ότι η διαπλάτυνση του δρόμου και η δημιουργία λωρίδας έκτακτης ανάγκης είναι επιβεβλημένη μιας και αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει, με αποτέλεσμα να τίθενται σε κίνδυνο ακόμα και ανθρώπινες ζωές (π.χ. κατά την επισκευή βλαβών κλπ). Τέλος πρέπει να επισημανθεί και η παντελής έλλειψη ηχοπετασμάτων στον αυτοκινητόδρομο με αποτέλεσμα τα επίπεδα των οχλήσεων στα σημεία που γειτνιάζει με την αστική ζώνη να είναι πάρα πολύ υψηλά. Τέλος δεν υφίστανται πετάσματα οπότε η διέλευση ζώων εντός του δρόμου μπορεί να προκαλέσει ατυχήματα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Καλό θα ήταν το παράδειγμα της οδού Στρ. Ρόκα που είναι διαμορφωμένη καλώς να εφαρμοστεί σε όσο το δυνατόν περισσότερους δρόμους γίνεται. Έτσι θα διευκολυνθεί σε μεγάλο βαθμό η εξυπηρέτηση πεζών και αυτοκίνητων καθώς επίσης και θα προσδοθεί μεγαλύτερος βαθμός καλαισθησίας. Επομένως τα στάδια για την εξυγίανση του δικτύου έχουν ως εξής:

1. **Συντήρηση πεζοδρομίων.** Σε όποια σημεία υπάρχουν κατασκευαστηκές ανωμαλίες πρέπει να επιδιορθωθούν άμεσα για την ομαλή έλευση πεζών και ΑΜΕΑ.
2. **Επιβολή προστίμων.** Με τη βοήθεια της τοπικής πολεοδομίας και της αστυνομίας θα πρέπει να επιβάλλονται κυρώσεις για τυχών αυθαιρεσίες επί των πεζοδρομίων.
3. **Γενικές επισκευές.** Αν και είναι περίοδος οικονομικής ύφεσης πρέπει να γίνουν οι πιο βασικές επισκευές τουλάχιστον στις κυριότερες οδικές αρτηρίες ώστε να αποφευχθούν σοβαρά ατυχήματα.

Για την περίπτωση της Ε.Ο. Ελευσίνας – Θηβών όπου οι ελλείψεις είναι σημαντικές πρέπει να γίνουν αρκετές επισκευές, πέραν αυτών που προτάθηκαν πριν. Μερικές εξ' αυτών είναι:

1. Χάραξη περισσότερων λωρίδων ανά κατεύθυνση και λωρίδας Έκτακτης Ανάγκης
2. Τοποθέτηση ενδιάμεσου προστατευτικού στηθαίου
3. Τοποθέτηση σήμανσης
4. Τοποθέτηση ηχοπετασμάτων
5. Τοποθέτηση πετασμάτων για να εμποδίζεται η διέλευση κοπαδιών ζώων

Εικόνα 36 Άποψη της οδού Στρ. Ρόκα που έχει διαμορφωθεί καλώς

Εικόνα 37 Άποψη της Ε.Ο. Ελευσίνας - Θηβών και των ελλείψεων που παρουσιάζει

Εικόνα 38 Διασταύρωση στην Μάνδρα. Αρκετές ελλείψεις και φθορές
Δίκτυο Πεζοδρόμων

Πεζόδρομοι

Ο Δήμος δεν έχει θεσμοθετημένους και χωρεθετημένους πεζόδρομους. Σπανίως συναντώνται ορισμένα στενά πλακόστρωτα σοκάκια τα οποία είναι πολύ μικρού μήκους και πλάτους και δεν λογίζονται ως πεζόδρομοι.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Έχοντας αναφέρει πολλάκις τον σημαντικό ρόλο που έχουν οι πεζόδρομοι για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον πρέπει η δημοτική αρχή να κατευθυνθεί προς την δημιουργία πεζοδρόμων εντός της αστικής ζώνης. Η αρχή μπορεί να γίνει σε κεντρικά σημεία συνάθροισης κοινού όπως τα σχολεία προκειμένου και οι ίδιοι οι πολίτες να κατανοήσουν την αναγκαιότητά τους.

Αστικά Κενά

Χώροι Πρασίνου

Η Μάνδρα δεν έχει πολλούς διαμορφωμένους και οργανωμένους χώρους πρασίνου. Στο κέντρο της Δημοτικής Ενότητας βρίσκεται η μεγαλύτερη πλατεία με αποτέλεσμα να ονομάζεται και Κεντρική Πλατεία Μάνδρας. Σύμφωνα με το ΓΠΣ Μάνδρας ως χώροι πρασίνου ορίζονται, μία περιοχή στον κεντρικό αστικό ιστό και άλλες δύο μικρές στο νότιο και νοτιοδυτικό άκρο του Δήμου. Παρόλα αυτά εντοπίστηκε αρκετή άναρχη βλάστηση διάσπαρτη σε αναξιοποίητα αστικά κενά της περιοχής.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Οι χώροι πρασίνου και γενικά οι διαμορφώσεις που σχετίζονται με «πράσινη» ανάπτυξη και αναψυχή είναι αναγκαίες για όλα τα αστικά και περαστικά κέντρα. Παρότι το ΓΠΣ δεν προβλέπει κάτι συγκεκριμένο, η κατασκευή τέτοιων χώρων είναι εφικτή στον Δήμο Μάνδρας. Άλλωστε πρέπει μέσα στο γενικότερο Βιομηχανικό-Βιοτεχνικό περιβάλλον να υπάρχουν τέτοιοι χώροι που προσδίδουν διαφορετική νότα στην οχληρή καθημερινότητα και συμβάλουν στην βελτίωση της εικόνας του Δήμου καθώς και του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων του.

Εικόνα 39 Άποψη της κεντρικής πλατείας της περιοχής

Αστική Δόμηση

Ζώνες Ανάπλασης

Σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη ζώνη ανάπλασης που να ορίζεται στην περιοχή. Παρόλα αυτά έχουν γίνει μελέτες με πιο πρόσφατη την πρόταση αναθεώρησης του ΓΠΣ τον Οκτώβριο του 2010 όπου εκεί στα πλαίσια της γενικότερης οργάνωσης του αστικού χώρου υπάρχουν κάποιες ιδέες και προτάσεις για ανάπλαση της περιοχής.

Ζώνες Ανάδειξης

Αρχαιολογικά Μνημεία-Κτίρια

Ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι Μονές Γοργοεπηκόου και Οσίου Μελετίου, η εκκλησία των Αγίων Ταξιάρχων που χρονολογείται γύρω στα 1860 μ.Χ., το ηρώο των πενήντα εκτελεσθέντων πατριωτών της κατοχής στην Αγία Σωτήρα και το εξωκλήσι του Αγίου Βλασίου, προστάτη των τσομπάνηδων στη θέση Καμάρι.

Νεότερα Ιστορικά Κτίρια

A) Εργατικές Κατοικίες

Οι Εργατικές Κατοικίες είναι τα μόνα κτίρια που μπορούν να χαρακτηριστούν ως νεώτερης ιστορικής σημασίας. Αυτή η ομάδα κατοικιών βρίσκεται στο νοτιότερο τμήμα του Δήμου στα όρια με τον Δήμο Ελευσίνας και απλώνεται εκατέρωθεν της Ε.Ο. Αθηνών-Κορίνθου. Η περιοχή πρωτοκατοικήθηκε από μία πολύ μικρή ομάδα προσφύγων οι οποίοι και έχτισαν χαμηλά ισόγεια σπίτια και διέμεναν εκεί. Όμως με το πέρασμα των χρόνων, με την συνεχή αύξηση του πληθυσμού και με τη βοήθεια Εργατικής Εστίας κατασκευάστηκαν πολυώροφες συστάδες κτιρίων και ονομάστηκαν Εργατικές Πολυκατοικίες. Αυτές εντάχθηκαν στο ρυμοτομικό σχέδιο του πρώην Δήμου Μάνδρας από το 1999. Από πολεοδομικής και αρχιτεκτονικής άποψης κάποιες από τις ομάδες Πολυκατοικιών που υπάρχουν είναι πρότυπα οργανωμένες με πλακόστρωτους και μεγάλους πεζόδρομους μεταξύ των κτιρίων, χώρους πρασίνου και αναψυχής καθώς και χώρους στάθμευσης.

Εικόνα 40 Άποψη μέρους των Εργατικών Πολυκατοικιών Μάνδρας.

Διατηρητέα Κτίρια

Στο Δήμο δεν υπάρχει μεγάλος αριθμός διατηρητέων κτιρίων. Ως τέτοια λογίζονται ορισμένες από τις Εκκλησίες που αναφέρθηκαν παραπάνω. Κάποιες κατασκευάστηκαν ενάμιση αιώνα πριν έτσι λοιπόν είναι κατανοητό ότι η συντήρησή τους είναι επιβεβλημένη ώστε να καταφέρει ο Δήμος να διατηρήσει την πολιτιστική του κληρονομία.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Πέραν της συντήρησης αυτών των κτιρίων ο Δήμος μπορεί να οργάνωση ακόμη μεγαλύτερες δράσεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις για την ανάδειξή τους. Μόνο έτσι αυτά τα μνημεία θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν και να γνωρίσει ο κόσμος και ειδικότερα οι νέοι την ιστορία τους.

Ζώνες Εξυγίανσης

Αυθαίρετη Δόμηση

Το ζήτημα αυτό έχει τεθεί και αναλυθεί σε όλους τους Δήμους μελέτης εκτενώς. Προφανώς λοιπόν συναντάται και στη Μάνδρα. Καταλείψεις πεζοδρομίων από προεκτάσεις καταστημάτων και άλλων κατασκευών, μη τήρηση των ρυμοτομικών γραμμών, κάλυψη ημιυπαιθρίων χώρων. Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα που εντοπίστηκε ήταν αυτό της απότομης προεξοχής στην γωνιακή απότμηση ενός κτιρίου σε μια οδό της περιοχής και η φωτογραφία που παρατίθεται στη συνέχεια αποδεικνύει την επικινδυνότητα αυτής της αυθαιρεσίας. Επίσης άλλο ένα σημαντικό ζήτημα εδώ είναι και η αυθαίρετη εξάπλωση των οικιστικών περιοχών και αυτό συμβαίνει λόγω της έλλειψης κάποιου θεσμικού νομικού πλαισίου. Έτσι, άναρχη και πολλές φορές μη θεσμοθετημένη δόμηση κάνει την εμφάνισή της. Αυτό μπορεί προς στιγμήν να μη δημιουργεί πρόβλημα για την περιοχή αλλά χάριν της σωστής ανάπτυξης του αστικού περιβάλλοντος πρέπει να αναθεωρηθεί η κατάσταση από τους αρμόδιους φορείς.

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Αφού είναι γνωστό ότι με την επιβολή προστίμου δεν λύνεται το πρόβλημα, τότε επιβάλλεται συμμόρφωση και καθαίρεση των αυθαιρεσιών. Αυτό το μέτρο καθίσταται ακόμη πιο αναγκαίο όταν υπάρχουν παραβάσεις όπως η παραπάνω διότι οι κίνδυνοι που εγκυμονούν είναι υψίστης σημασίας.

Η αρμόδια τοπική πολεοδομία θα πρέπει να αξιολογεί την επικινδυνότητα των αυθαιρεσιών και να δρα όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Επίσης θα πρέπει να θεσπιστεί ένα νομικό πλαίσιο για την σωστή χωροταξική ανάπτυξη του οικισμού ώστε να δημιουργούνται συνοικίες, πρότυπα δομημένες, που θα βοηθήσουν στην ομαλή εξάπλωση του Δήμου.

Εικόνα 41 Άποψη κτίσματος που καταλαμβάνει μέρος του οδοστρώματος

Εικόνα 42 Υπέρβαση της ρυμοτομικής γραμμής σε μια οδό της Μάνδρας

Εγκαταλελειμμένα Κτίρια

Στον Δήμο δεν απαντώνται εγκαταλελειμμένα κτίρια και σύμφωνα με την αρμόδια υπηρεσία δεν έχει γίνει κάποια καταγραφή. Σημαντικό ρόλο σε αυτό παίζει και ότι η περιοχή δεν έχει μεγάλο πλήθος ιστορικών ή νεότερων ιστορικών κτιρίων και αυτό οφείλεται στο ότι είναι σχετικά νεόδμητη και στο ότι οι ραγδαίες μεταβολές πληθυσμού επήλθαν τα τελευταία χρόνια. Επομένως αυτό είναι ένα θετικό στοιχείο για την περιοχή.

Επαναχρησιμοποίηση Κτιρίων-Χώρων

Όπως αναφέρθηκε επειδή η Μάνδρα είναι μια νεόδμητη περιοχή και εφόσον δεν υπάρχουν εγκαταλελειμμένοι χώροι ή άδεια κελύφη κτιρίων, δεν μπορεί να υπάρξει κάποια ανάλογη πρόταση αξιοποίησης τέτοιων χώρων. Η μόνη περίπτωση αφορά κάποια αστικά κενά τα οποία αναλύθηκαν προηγουμένως.

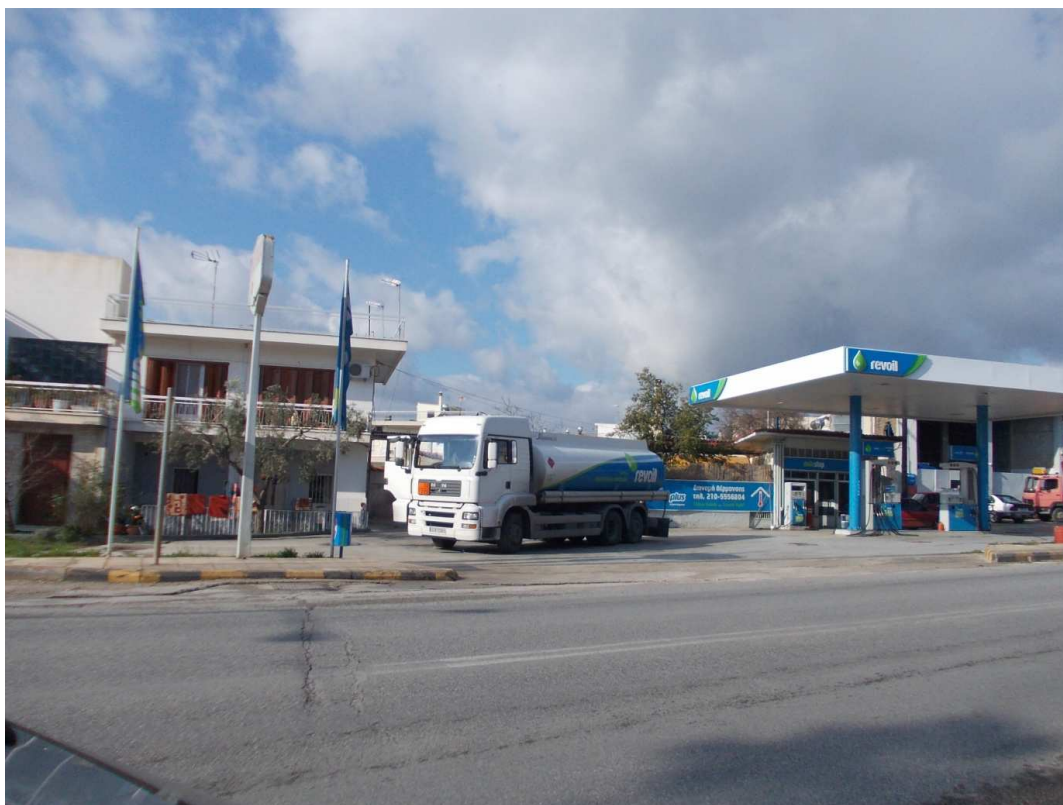
Ασύμβατες Χρήσεις Γης

Η ασυμβατότητα χρήσεων γης στην περιοχή μελέτης είναι το μείζον ζήτημα και θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα. Έτσι λοιπόν πρέπει να αναφερθούν ξανά τα γνωστά παραδείγματα ασυμβατότητας μέσα στον αστικό ιστό τα οποία περιορίζονται σε μικρή κλίμακα και συναντώνται σε όλους τους Δήμους της μελέτης. Τέτοια είναι οι γειτνίαση βιοτεχνιών με κατοικίες και σχολεία, πρατήρια υγρών καύσιμων δίπλα σε χώρους εστίασης κλπ.

Αλλά, υψίστης σπουδαιότητας όμως στη Μάνδρα είναι τα επόμενα δύο σημεία:

1. **Η επιρροή της Βιομηχανικής Ζώνης.** Όπως εντοπίζεται στο ΓΠΣ αλλά και κατόπιν αυτοψίας, η Μάνδρα στο νότιο και ανατολικό της τμήμα περικλείεται από μία μεγάλη και ανοργάνωτη βιομηχανική-βιοτεχνική ζώνη στην οποία εδρεύουν πολλές επιχειρήσεις (όπως ειπώθηκε αυτή η ζώνη επηρεάζει έντονα την Ελευσίνα και την Μαγούλα). Στην πλειοψηφία τους το αντικείμενο με το οποίο ασχολούνται είναι το διαμετακομιστικό εμπόριο και οι αποθηκείσεις. Αυτός είναι και ο λόγος του τεράστιου όγκου αυτοκινήτων τα οποία διέρχονται καθημερινά στην περιοχή. Η ασυμβατότητα χρήσεων γης δημιουργείται γιατί δεν υπάρχουν ασφαλείς αποστάσεις όλων αυτών των βιομηχανιών και των δραστηριοτήτων τους από την αστική ζώνη με αποτέλεσμα να δημιουργούνται πολλαπλά προβλήματα. Το επιβαρυνόμενο οδικό δίκτυο, η περιβαλλοντική επιβάρυνση, η καταστροφή του φυσικού τοπίου είναι τα σημαντικότερα από αυτά. Πρέπει λοιπόν να τονιστεί ότι παρότι οι χώροι που απαιτούνται για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων είναι μεγάλοι και φθινοί σε εκείνες της περιοχές, δεν παύει να είναι επιτακτική η ανάγκη της οργάνωσης και οριοθετήσεως τους με ειδικές χωροταξικές μελέτες σε πρότυπους οργανωμένους χώρους ΒΙ.ΠΑ.-ΒΙΟ.ΠΑ όπως πχ. ΒΙΠΑ Σχιστού. Θα πρέπει όμως να αναφερθεί ότι σημαντικό βήμα στην βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης είναι η πολεοδομική απόφαση του Δήμου για την διακοπή παραχωρήσεως αδειών σε βιομηχανίες για την περιοχή αυτή και οι μετατροπή των παλαιών σε αποθηκευτικούς χώρους.

2. **Η επιρροή της Ε.Ο. Ελευσίνας-Θηβών.** Η εθνική αυτή αρτηρία βρίσκεται σε επαφή με τον οικισμό χωρίς να έχει τηρηθεί κανένας κανόνας ασφαλείας όπως ειπώθηκε, οπότε τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια των κατοίκων. Ακόμα παρατηρείται έντονη ηχορρύπανση, ενώ η αρνητική επιρροή της οδού αφορά και την αισθητική εικόνα της πόλης. Η αλήθεια είναι ότι ευθύνες για την ύπαρξη αυτών των κατασκευών επιρρίπτονται και στους πολίτες για την προσωπική τους επιλογή αλλά και στην Πολιτεία με την ελλιπή-προβληματική νομοθεσία, παρόλα αυτά όμως έστω και τώρα τα βασικά μέτρα ασφαλείας πρέπει να τηρηθούν. Γιατί οι ελλείψεις σε συνδυασμό με τις κακοτεχνίες που αναφέρθηκαν παραπάνω μπορούν να αποτελέσουν αιτίες για πολύνεκρα δυστυχήματα.

Εικόνα 43 Κατοικία σε άμεση γειτνίαση με πρατήριο καυσίμων και την Ε.Ο Ελευσίνας - Θηβών

Εικόνα 44 Κατοικίες δίπλα στην Ε.Ο. Ελευσίνας - Θηβών. Παρουσία πολλών οχημάτων

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ⁷³

Η Δ.Ε. Μάνδρας αποτελεί μια ιδιαίτερη περίπτωση ως προς την περιβαλλοντική του πλευρά. Η περιοχή που εξετάζεται είναι περιβαλλοντικά επιβαρυνόμενη και αυτό σχετίζεται κυρίως με την υπερσυγκέντρωση των βιομηχανικών μονάδων που την περικλείουν. Σε συνδυασμό με τα οχήματα που χρησιμοποιούνται για την λειτουργία-εξυπηρέτηση όλων αυτών των επιχειρήσεων αλλά και την ακατάσχετη και ανεξέλεγκτη εναπόθεση βιομηχανικών αποβλήτων υφίσταται μια ιδιαίτερη ρύπανση του εδάφους και της ατμόσφαιρας. Όλο αυτό το ρυπαντικό φορτίο που δημιουργείται αποτελεί ύψιστο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν επιβάλλεται να είναι άμεσα και δραστικά. Άλλο ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα που προέκυψε πρόσφατα σχετίζεται με την πρόταση του Οργανισμού Ρυμοτομικού Σχεδίου Αθήνας (ΟΡΣΑ) για την αξιοποίηση των ορεινών όγκων του Δήμου διότι από αυτή έλλειπε η υποχρεωτική Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ). Έτσι ήταν προφανές ότι θα υπάρξει η άμεση αντίδραση και δυσαρέσκεια των τοπικών αρχών.

⁷³ Πηγή :Αναθεωρημένη Πρόταση ΓΠΣ Μάνδρας 2010

ΠΡΟΤΑΣΗ

Για να καταπολεμηθούν τα παραπάνω πρέπει:

- Να δημιουργηθούν οργανωμένες πολεοδομικά και ορθώς χωροθετημένες ζώνες ΒΙ.ΠΑ-ΒΙΟ.ΠΑ.
- Οι παραγωγικές ζώνες της βιομηχανίας να εκσυγχρονιστούν και να εισάγουν της τελευταίες τεχνολογίες και φίλτρα για να αποβάλουν το μικρότερο δυνατό ρυπογόνο φορτίο.
- Να δημιουργηθεί περιφερικός οδικός άξονας που θα εξυπηρετεί της βιομηχανίες-βιοτεχνίες ώστε να απομακρυνθούν οι οχλήσεις και οι ρύποι των οχημάτων από τον αστικό ιστό.
- Να επιβληθεί η δημιουργία ζωνών πρασίνου με κλιμακωτή εισφορά σε γη τον επιχειρήσεων
- Να δημιουργηθεί αυτόνομος βιολογικός καθαρισμός
- Να γίνει Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στην πρόταση του ΟΡΣΕ για την ανάδειξη των ορεινών όγκων.

Ατμόσφαιρα

Για τη Δ.Ε. Μάνδρας δεν υπάρχουν πολλές πληροφορίες για την ρύπανση της ατμόσφαιρας, καθώς ένας σταθμός μέτρησης του πρώην συνδέσμου Δήμων & Κοινοτήτων Θριασίου Πεδίου έπαψε να λειτουργεί λόγω παλαιότητας. Από σχετική πληροφόρηση προέκυψε πως γενικά όσο τα ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ βρίσκονται κοντά στον αστικό ιστό και όσο αυτός ο τεράστιος όγκος αυτοκινήτων περνάει στο όριο του, τα επίπεδα καυσαερίων που εκπέμπονται θα είναι πολύ υψηλά και η ατμοσφαιρική ρύπανση επίσης. Οι λύσεις για την απομάκρυνση αυτών των ρυπογόνων ζωνών παρατίθενται εκτενώς σε προηγούμενα και επόμενα κεφάλαια της μελέτης.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Για να λυθεί το πρόβλημα αυτό απαιτείται οργάνωση και προγραμματισμός. Έτσι επιβάλλεται οι ελεγκτικοί μηχανισμοί του κράτους να εντείνουν τους ελέγχους τους, σε όλα τα μέσα που εκπέμπουν αέριους ρύπους. Αυτή η διαδικασία θα επιτευχθεί με την τακτική λήψη μετρήσεων και με τη σύσταση ομάδων παρακολούθησης και εφαρμογής προστίμων.

Ύδατα

Η Δημοτική Ενότητα Μάνδρας που εξετάζεται στη μελέτη δεν έχει σημαντικό αριθμό υδάτινων αποθεμάτων άρα αυτό το κομμάτι δεν μπορεί να σχολιαστεί.

Καθαριότητα - ΧΑΔΑ-ΧΥΤΑ-ΧΥΤΕΑ-ΧΥΤΥ

Ο Δήμος Μάνδρας-Ειδυλλίας δεν διαθέτει κάποιου είδους χωματερή και εξυπηρετείται από τον ΧΥΤΑ των Άνω Λιοσίων. Η καθαριότητα του Δήμου μέσα στον αστικό ιστό είναι ικανοποιητική. Πρόβλημα όμως εντοπίζεται με στις βιομηχανικές περιοχές. Εκεί συναντώνται σωροί μπαζών και σκουπιδιών για τους οποίους βέβαια μεγάλη ευθύνη φέρουν κυρίως οι ίδιες οι βιομηχανίες και έπειτα η Πολιτεία που δεν επιβάλλει πρόστιμα. Υπήρχε η πρόταση για κατασκευαστεί ΧΥΤΥ στο Δήμο Μάνδρας όμως τίποτα ακόμα δεν έχει υλοποιηθεί. Άλλωστε στην αναθεωρημένη πρόταση (2010) του ΓΠΣ συναντάται η διαφωνία ως προς την αρχική χωροθέτηση του.

Εικόνα 45 Εναπόθεση απορριμμάτων εντός της βιομηχανικής ζώνης

ΠΡΟΤΑΣΗ

Πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερος έλεγχος σε ότι σχετίζεται με τα βιομηχανικά απόβλητα και η επιβολή προστίμων σε τέτοιες περιπτώσεις είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος. Επίσης η κατασκευή ΧΥΤΥ πρέπει να γίνει μέσα από την εκπόνηση σύγχρονης και πλήρους χωροταξικής μελέτης γιατί η χωροθέτηση μιας τέτοιας κατασκευής παίζει σημαντικό ρόλο και στην αλληλεπίδρασή της με τον αστικό ιστό και το φυσικό περιβάλλον.

Αποχέτευση

Η κατασκευή του αποχετευτικού δικτύου στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας δεν έχει ολοκληρωθεί πλήρως. Σύμφωνα με σχετική ενημέρωση από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου τα έργα που έχουν περατωθεί είναι αυτά της 2^{ης} φάσης, δηλαδή έχει διαπεράσει ο κεντρικός αγωγός όμβριων υδάτων τους κεντρικούς οδικούς άξονες. Η 3^η φάση που αφορά την σύνδεση του κεντρικού αγωγού με την απάστωτε κατοικία δεν έχει διεκπεραιωθεί πλήρως.

Ανακύκλωση

Η συγκομιδή ανακυκλούμενων υλικών γίνεται στο Δήμο ο οποίος παρέχει στους κατοίκους του πλήρη ενημερωτικό οδηγό με τη σχετική δράση του. Έτσι ο στόχος της ευαισθητοποίησης των πολιτών ως προς αυτό το ζήτημα είναι σε μεγάλο βαθμό πετυχημένος. Στο Δήμο υπάρχουν μπλε κάδοι και η συγκομιδή των σκουπιδιών είναι τακτική.

Α.Π.Ε.

Στο Δήμο δεν εμφανίζεται καμία λειτουργία ΑΠΕ αν και οι αναξιοποίητοι χώροι που προσφέρονται για κατασκευές τέτοιων εγκαταστάσεων είναι αρκετοί. Είτε η Δημόσια είτε η Ιδιωτική πρωτοβουλία με σωστή χωροθέτηση των εγκαταστάσεών αυτών θα μπορούσαν να έχουν μεγάλη απόδοση και τα ωφέλη θα ήταν πολλαπλά για όλο το κοινωνικό σύνολο (περιβαλλοντική προστασία, ενεργειακοί πόροι, οικονομικό κέρδος κλπ.)

ΕΜΠΟΡΙΟ

Ζώνες ή Μέτωπα Εμπορικών Δραστηριοτήτων

Οι δύο κύριες Ζώνες στις οποίες μπορούν να χωριστούν, σε γενικές γραμμές, τα μέτωπα εμπορικών δραστηριοτήτων στην Μάνδρα σύμφωνα με τα στοιχεία που αντλήθηκαν από τους πίνακες του ΣΤΑΚΟΔ 2008 είναι οι εξής.

1^η Ζώνη: Χονδρικό-Λιανικό Εμπόριο. Πληθώρα τέτοιων επιχειρήσεων εδρεύουν σε όλη την περιοχή της Μάνδρας. Μάλιστα το χονδρικό εμπόριο λαμβάνει χώρα στην βιομηχανική ζώνη της περιοχής.

2^η Ζώνη: Διαμετακομιστικό εμπόριο. Είναι η δραστηριότητα που επηρεάζει την καθημερινότητα του εξεταζόμενου Δήμου σε μεγαλύτερο βαθμό απ' όλες τις υπόλοιπες.

Βάσει του ΣΤΑΚΟΔ 2008 στην Μάνδρα εδρεύουν⁷⁴:

Πίνακας 11 Είδη τριτογενούς τομέα παραγωγής - εμπορίου στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας

Κατασκευές κτιρίων	54
Έργα πολιτικού μηχανικού	5
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	72
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	41
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	113
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	171
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	144
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	18
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	1
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	67
Εκδοτικές δραστηριότητες	1
Τηλεπικοινωνίες	5
Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	1

⁷⁴ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	1
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	5
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	5
Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	10
Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	65
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	4
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	6
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	2
Δραστηριότητες απασχόλησης	3
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	1
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	2
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	5
Εκπαίδευση	1
Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	2
Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	3
Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	3
Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	8
Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	14

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η Βιομηχανία στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας παίζει σημαντικό ρόλο και επηρεάζει σε εξίσου μεγάλο βαθμό την καθημερινότητά της. Για να τοποθετηθεί χρονικά η Βιομηχανική εξέλιξη στον τόπο αυτό δεν πρέπει να γίνει μεγάλη αναδρομή στο παρελθόν.

Μέχρι τη δεκαετία του '80 η Μάνδρα αποτελούσε ένα μεγάλο αναξιοποίητο κομμάτι γης. Η συνεχής εξάπλωση της Αθήνας, η αύξηση του πληθυσμού και εξέλιξη των αναγκών, ώθησαν στην αξιοποίηση και ανεύρεση νέων χώρων για ανάπτυξη της βιομηχανίας. Έτσι λόγω του ότι η Μάνδρα βρίσκεται έξω από τον αστική ζώνη της Αθήνας αλλά ταυτόχρονα είναι σε πολύ μικρή χρονική απόσταση από αυτήν, η περιοχή αξιοποιήθηκε άμεσα.

Επίσης σε συνδυασμό με το φθινό κόστος γης αλλά και λόγω του ότι βρισκόταν κοντά σε εθνικούς συγκοινωνιακούς κόμβους έκαναν τις συνθήκες ακόμη πιο ιδανικές για την ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων στο χώρο αυτό. Συνεπώς έφτασε η σημερινή εποχή όπου στην περιοχή εδρεύει πλήθος Βιομηχανιών όλων των κατηγοριών που αναφέρθηκαν παραπάνω αλλά και θα παρατεθούν στη συνέχεια. Σίγουρα αυτή η ανοργάνωτη, ραγδαία και χωρίς σχέδιο ανάπτυξη έχει επιφέρει τα προβλήματα που ειπώθηκαν στις προηγούμενες ενότητες όμως δεν παύουν να καθιστούν την Μάνδρα ως ένα βιομηχανικό - εμπορικό κόμβο.

Εικόνα 46 Άποψη μέρους της βιομηχανικής ζώνης Μάνδρας

ΒΙ.ΠΑ.

Παρατηρώντας το ΓΠΣ αλλά και με επιτόπια αυτοψία διαπιστώνεται πως η κύρια Βιομηχανική Ζώνη της Μάνδρας απλώνεται στο νότιο-νοτιοανατολικό κομμάτι της και εκτείνεται εκατέρωθεν των οδικών αρτηριών της Αττικής οδού και της Εθνικής οδού Αθηνών Κορίνθου. Παρότι χαρακτηρίζεται ως ΒΙ.ΠΑ. δεν υπάρχει καμία ένδειξη οργανωμένης και χωροθετημένης ομάδας τέτοιων επιχειρήσεων.

Κάτι τέτοιο χρήζεται επιβεβλημένο ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη και ορθότερη αξιοποίηση του χώρου αλλά και για να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των Βιομηχανιών.

Σύμφωνα με το ΣΤΑΚΟΔ 2008 στη Μάνδρα εδρεύουν οι παρακάτω βιομηχανίες⁷⁵.

Πίνακας 12 Είδη βιομηχανιών στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας (δευτερογενής τομέας)

Βιομηχανία τροφίμων	15
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	3
Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών	3
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καθαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	8
Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	4
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	10
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	14
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	7
Παραγωγή βασικών μετάλλων	8

ΒΙΟ.ΠΑ

Στο ΓΠΣ εντοπίζεται μια μικρή πρώην Βιοτεχνική Ζώνη η οποία επίκειται να εξυγιανθεί αλλά γενικά οργανωμένο ΒΙΟ.ΠΑ. στη Μάνδρα δεν υπάρχει. Κατά τα άλλα υπάρχουν διάσπαρτες βιοτεχνίες σε όλη τη Δημοτική ενότητα και κυρίως κοντά στις κεντρικές οδικές αρτηρίες αλλά είναι λίγες σε αριθμό και άναρχα χωροθετημένες.

⁷⁵ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Βάσει του ΣΤΑΚΟΔ 2008 λειτουργούν οι εξής⁷⁶:

Πίνακας 13 Είδη βιοτεχνιών στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας (δευτερογενής τομέας)

Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	44
Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	2
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	13
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	1
Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	1
Κατασκευή επίπλων	15
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	4
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	7

Οχλήσεις

Τα επίπεδα οχλήσεων στο Δήμο δεν έχουν σταθερή κύμανση. Υπάρχουν ζώνες ιδιαίτερας οχλούσες και άλλες λιγότερο. Το πιο σοβαρό πρόβλημα εντοπίζεται στη γειτνίαση του αστικού ιστού με τον κεντρικό οδικό άξονα της Ε.Ο. Ελευσίνας-Θηβών. Τα επίπεδα ηχορύπανσης σε κείνο το σημείο του οδικού άξονα είναι πολύ υψηλά για όλους τους λόγους που αναφέρθηκαν και πιο πάνω. Πάντως το παράδοξο που συναντάται εδώ είναι πως σε αντίθεση με τα άλλα υπόλοιπα κέντρα των Δήμων της μελέτης, στη Μάνδρα, η κατάσταση εκεί, βελτιώνεται.

⁷⁶ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

ΓΕΩΡΓΙΑ, ΑΛΙΕΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Στη Μάνδρα υπάρχουν αρκετές γεωργικές εκτάσεις και ένας μικρός αριθμός κτηνοτρόφων. Δυστυχώς όμως δεν κατέστη δυνατή η ανεύρεση περισσότερων στοιχείων για τα είδη και τον όγκο των καλλιεργειών.

Με βάση στοιχεία του ΣΤΑΚΟΔ 2008 στη Μάνδρα συνολικά εδρεύουν⁷⁷:

Πίνακας 14 Είδη επιχειρήσεων πρωτογενούς τομέα στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας

Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	2
Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ⁷⁸

Εκπαίδευση

Στη Μάνδρα εδρεύουν :

1. 6 Δημόσια Νηπιαγωγεία
2. 5 Δημόσια Δημοτικά
3. 2 Δημόσια Γυμνάσια εκ των οποίων το 1 εσπερινό
4. 2 Δημόσια Λύκεια εκ των οποίων το 1 εσπερινό

Θρησκεία⁷⁹

Στο Δήμο Μάνδρας εδρεύουν αρκετές εκκλησίες ορισμένες εκ των οποίων αποτελούν σημαντικά μνημεία μιας και χρονολογούνται από την εποχή της Τουρκοκρατίας. Οι μεγαλύτερες εκκλησίες στο Δήμο είναι ο Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής, ο Ιερός Ναός Αγίου Κωνσταντίνου, η Ιερά Μονή της Παναγίας Γοργοεπήκοου, ο Ιερός Ναός της Αγίας Αικατερίνης, η Ιερά Μονή Αγίας Παρασκευής, η Ιερά Μονή της Παναγίας της Ευαγγελίστριας, ο Ιερός Ναός Ευαγγελιστού Ματθαίου, οι Άγιοι Ταξάρχες κλπ. Πολιούχοι της Μάνδρας είναι οι Άγιοι Κωνσταντίνος και Ελένη και εορτάζουν στις 21 Μαΐου.

⁷⁷ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

⁷⁸ Πηγή: www.mandras-eydyllias.gr

⁷⁹ Πηγή: www.dimofon.gr

Άθληση⁸⁰

Στο Δήμο Μάνδρας-Ειδυλλίας ο αθλητισμός είναι βασικός συντελεστής της εποικοδομητικής ενασχόλησης των πολιτών του με γνώμονα πάντα τη σωματική και ψυχική υγεία και ευεξία. Ο Δήμος διαθέτει 1 γήπεδο ποδοσφαίρου, 2 κλειστά γυμναστήρια, 1 ανοιχτό Κολυμβητήριο, 1 υπό κατασκευή κολυμβητήριο Ολυμπιακών διαστάσεων και άλλους μικρότερους δομημένους χώρους. Ο πιο καταξιωμένος αθλητικός σύλλογος του Δήμου είναι η ομάδα ποδοσφαίρου Μανδραϊκός η οποία αυτή τη στιγμή αγωνίζεται στην 3^η Εθνική κατηγορία. Πρέπει να τονιστεί ότι ο Δήμος Μάνδρας – Ειδυλλίας μαζί με το Υπουργείο Παιδείας Θρησκευμάτων Πολιτισμού και Αθλητισμού ενέκριναν την αίτηση που είχαν υποβάλει οι δημοτικές υπηρεσίες για υλοποίηση επιχορηγούμενων προγραμμάτων μαζικής άθλησης. Έτσι αυτή η δράση έχει διπλό όφελος μιας και από τη μία οι πολίτες θα μπορούν να έρθουν ακόμη πιο κοντά με το αντικείμενο του αθλητισμού ενώ ταυτόχρονα θα δοθούν έστω και προσωρινά θέσεις εργασίας σε νέους απόφοιτους σχολών ΤΕΦΑΑ.

Πρόνοια

Ο Δήμος Μάνδρας Ειδυλλίας έχει υλοποιήσει σημαντικά βήματα σε αυτό τον τομέα. Εδώ υπάρχουν 2 ΚΑΠΗ με άρτια λειτουργία πλούσιες δράσεις και σημαντική βοήθεια. Μία από τις χαρακτηριστικές δράσεις αυτού είναι η οργάνωση εκδρομών με τη βοήθεια του ΔΟΚΑΠΜΕ(Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικής Αλληλεγγύης Πολιτισμού Μάνδρας Ειδυλλίας). Επίσης έχουν οργανωθεί και ξεκινούν τη λειτουργία τους άμεσα τα:

1. Κοινωνικό Παντοπωλείο
2. Κοινωνικό Ιατρείο

Τέλος ο Δήμος διαθέτει ειδικό πρόγραμμα για άστεγους και άπορους ενώ παράλληλα μεριμνά και για την συχνή οργάνωση συσσιτίων.

Πολιτισμός

Θέατρα

Η Μάνδρα διαθέτει Δημοτικό θέατρο 600 θέσεων καθώς και θερινό κινηματογράφο με πραγματοποίηση παραστάσεων και στους δύο αυτούς χώρους.

⁸⁰ Πηγή: Αναθεωρημένη Πρόταση ΓΠΣ Μάνδρας 2010

Πολιτιστικά Κέντρα

Ο Δήμος έχει μία πολιτιστική λέσχη η οποία οργανώνει πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις κατά τη διάρκεια του έτους. Όλες αυτές οι εκδηλώσεις αναγράφονται στη διαδικτυακή πύλη του Δήμου από την οποία οι πολίτες μπορούν να αντλήσουν και περισσότερες πληροφορίες για την εκάστοτε εκδήλωση.

Ασφάλεια

Η Μάνδρα δεν έχει Δημοτική Αστυνομία και αυτό είναι πρόβλημα για την ασφάλεια των Δημοτών της. Επίσης από το Δήμο απουσιάζει και τμήμα της πυροσβεστικής υπηρεσίας η οποία είναι απαραίτητη για την περιοχή μιας και έχει πλούσιες δασικές και αγροτικές εκτάσεις καθώς και μεγάλη βιομηχανική ζώνη.

Λοιπές Δομές

Στην περιοχή λειτουργεί Διεύθυνση Πολεοδομίας και ένα (1) Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

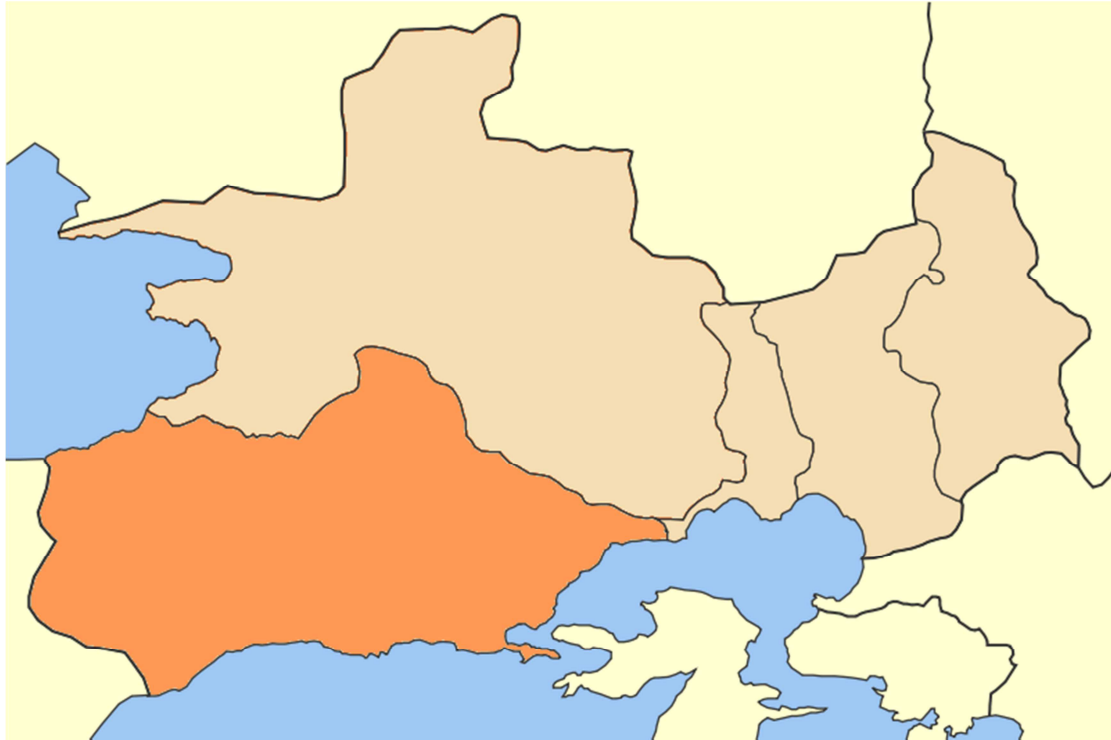
Η διοικητική διάρθρωση των Δήμων σε όλη την Ελλάδα συμβαδίζει με τον Ν.3852/2010 ΦΕΚ 87/7.6.2010 τεύχος Α΄ περί «Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

Οριοθέτηση⁸¹

Ο Δήμος Μεγαρέων ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής, βρίσκεται στο δυτικότερο τμήμα της Αττικής και περιλαμβάνει το μεγαλύτερο κομμάτι της επαρχίας Μεγαρίδας. Ο Δήμος συνορεύει βόρεια με το Δήμο Μάνδρας Ειδυλλίας, βορειοανατολικά με το Δήμο Ελευσίνας και δυτικά με το Δήμο Λουτρακίου – Αγίων Θεοδώρων της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας (Περιφέρεια Πελοποννήσου). Νότια και ανατολικά βρέχεται από τα νερά του Σαρωνικού Κόλπου και βορειοδυτικά από τα νερά του Κορινθιακού Κόλπου. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 330,33 τ.χμ. Ο νέος Δήμος Μεγαρέων με βάση το σύστημα «Καλλικράτης», περιλαμβάνει τον πρώην Δήμο Μεγαρέων και τον πρώην Δήμο Νέας Περάμου, οπότε περιλαμβάνει τη Δημοτική Ενότητα Μεγαρέων και τη Δημοτική Ενότητα Νέας Περάμου. Πέραν αυτών των δύο πόλεων, στο Δήμο υπάρχουν επίσης δέκα (10) μικρότεροι οικισμοί όπως η Πάχη, η Κινέτα, οι Αιγειρούσες, το Αλεποχώρι, η Σπάρτα, η Αγία Τριάδα, η Βλυχάδα, το Κουμίντρι, η Λάκκα Καλογήρου και ο Στίκας. Έδρα του Δήμου είναι η πόλη των Μεγάρων και απέχει από το κέντρο της Αθήνας 41 χλμ.

Στη μελέτη αναλύεται η πόλη των Μεγάρων και το επίγειό της, η Πάχη.

⁸¹ Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>

Εικόνα 47 Γεωγραφική θέση του Δήμου Μεγαρέων (Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>)

Κτηματολόγιο⁸²

Η κτηματογράφηση του πρώην Δήμου Μεγαρέων δεν έχει ξεκινήσει και μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κάποια ανακοίνωση για την ένταξη της περιοχής στο Κτηματολόγιο. Αντιθέτως ο πρώην Δήμος Νέας Περάμου εντάχθηκε στο Κτηματολόγιο με το ΦΕΚ 591/21.04.2004 τεύχος Β'. Οι πολίτες μπορούν να προβούν σε διορθώσεις των δηλώσεών τους ή ενστάσεις, στο κτηματολογικό γραφείο που λειτουργεί κοντά στην πόλη των Μεγάρων. Είναι αναγκαίο τα Μέγαρα να ενταχθούν στο Κτηματολόγιο σύντομα, μια και αρκετές περιοχές της Αττικής έχουν κτηματογραφηθεί. Με αυτή την εφαρμογή, θα υπάρξει οριοθέτηση των ιδιοκτησιών και έλεγχος για πιθανές παραβάσεις ή καταπατήσεις.

ΓΠΣ⁸³

Σήμερα ο νέος Δήμος Μεγαρέων δεν διαθέτει ολοκληρωμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο. Επομένως με βάση τα παλαιά όρια του σχεδίου «Καποδίστριας», ο πρώην Δήμος Μεγαρέων έχει Γ.Π.Σ θεσμοθετημένο με το ΦΕΚ 409/03.07.1991 τεύχος Δ', όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 211/01.04.1998 τεύχος Δ'.

⁸² Πηγή: www.ktimatologio.g

⁸³ Πηγή: www.organismosathinas.gr

Ομοίως το Γ.Π.Σ του πρώην Δήμου Νέας Περάμου θεσμοθετήθηκε με το ΦΕΚ 220/10.04.1990 τεύχος Δ', ενώ δεν υπάρχει καμία τροποποίηση έκτοτε. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2005 ο πρώην Δήμος Μεγαρέων εκπόνησε μελέτη αναδιάρθρωσης του Γ.Π.Σ, όμως λόγω των διοικητικών μεταβολών, αυτή σταμάτησε.

Επειδή ο νέος Δήμος Μεγαρέων έχει νέα όρια και επομένως η πολεοδομική φυσιογνωμία του έχει εξελιχθεί, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα νέο Γ.Π.Σ, που θα βοηθήσει στην σωστή πολεοδομική ανάπτυξη του. Μια πρόταση είναι να συνεχίσει η μελέτη του 2005 εκεί που σταμάτησε, όπου μπορεί να γίνει συνδυαστικά με την ένταξη του υπόλοιπου Δήμου στο Κτηματολόγιο .

Στο παράρτημα παρατίθενται ο χάρτης του Γ.Π.Σ Μεγαρέων, καθώς και χάρτης από το Γ.Π.Σ που βρίσκεται υπό μελέτη.

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες – G.I.S

Ο Δήμος Μεγαρέων έχει δώσει έμφαση στην ηλεκτρονική ταυτότητά του, καθώς μέσω της ιστοσελίδας του οι δημότες μπορούν να ενημερωθούν για τα νέα της περιοχής. Υπάρχει ειδική φόρμα για αιτήσεις διαφόρων πιστοποιητικών όπως οικογενειακής κατάστασης, μητρώου αρρένων κ.α, καθώς και ειδική φόρμα για καταγγελίες ή ενστάσεις των πολιτών. Οι επισκέπτες της πόλης μπορούν να γνωρίσουν εξ' αποστάσεως την περιοχή όπως για παράδειγμα να ενημερωθούν για την ιστορία της πόλης, για τα πολιτιστικά δρώμενα ή να έχουν πρόσβαση σε φωτογραφικό υλικό.

Και σε αυτή την περίπτωση η ψηφιακή εικόνα της περιοχής είναι ικανοποιητική, ενώ για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού είναι καλό να δημιουργηθεί διαδραστικός χάρτης (G.I.S), που θα δείχνει τα απαραίτητα στοιχεία της πόλης και την ρυμοτομία της.

Ο Δήμος στα πλαίσια σχεδίου «Καλλικράτης» έχει θεσπίσει το θεσμό του «Συμπαραστάτη του Δημότη». Έχει ως αποστολή την έγκαιρη καταπολέμηση της κακοδιοίκησης, τη διασφάλιση της αμεροληψίας των δημοτικών αρχών, τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των δημοτών και των επιχειρήσεων, καθώς και την αποσυμφόρηση του δημάρχου και άλλων αιρετών οργάνων του δήμου από τη συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ⁸⁴

Η ονομασία Μέγαρα διατηρήθηκε από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα ενώ οι γραπτές μαρτυρίες διασώζουν πολλές διαφορετικές εκδοχές για την ονομασία της πόλης. Ο Πausανίας, καταγράφοντας την άποψη των Μεγαρέων, τη συσχετίζει με τα "μέγαρα", τα ιερά της Δήμητρας, ενώ ο Ηρόδοτος και ο Στέφανος ο Βυζάντιος αποδίδουν την ονομασία στον ήρωα Μεγαρέα, γιο του Ποσειδώνα.

Η περιοχή των Μεγάρων κατοικείται από τη Νεολιθική εποχή ενώ την Μυκηναϊκή εποχή τα Μέγαρα ήταν μια από τις τέσσερις περιοχές της Αττικής, που κυβερνούσαν οι τέσσερις μυθικοί γιοί του Βασιλιά Πανδίωνα του Β'. Ο Πausανίας αναφέρει στην περιήγησή του πως, πριν την κατάληψη από τους Δωριείς (1000 π.Χ.), τα Μέγαρα άνηκαν στην πανίσχυρη πόλη των Αθηνών και πως είχαν συνήθειες Ιωνικές.

Μετά την κάθοδο των Δωριέων εγκαταστάθηκαν στην περιοχή των Μεγάρων νέοι πληθυσμοί δωρικής καταγωγής, εκτοπίζοντας αρχαιότερους πληθυσμούς Ιώνων και Βοιωτών που ήταν εγκατεστημένοι στην περιοχή. Οι νέοι κάτοικοι που ονομάστηκαν Μεγαρείς δημιούργησαν ένα νέο κράτος με έδρα τα Μέγαρα. Τα Μέγαρα απέκτησαν δύναμη και δημιούργησαν αρκετές αποικίες στην Προποντίδα και τη Σικελία, όπου η γνωστότερη ήταν το Βυζάντιο. Τα επόμενα χρόνια οι Μεγαρείς ήρθαν σε σύγκρουση με τους γείτονες τους, αρχικά με τους Κορίνθιους τον 8ο αιώνα π.Χ. και στην συνέχεια με τους Αθηναίους τον 6ο αιώνα π.Χ. Αντικείμενο διαμάχης τους με τους Αθηναίους ήταν το νησί της Σαλαμίνας. Στον Πελοποννησιακό Πόλεμο τα Μέγαρα συμμάχησαν με τη Σπάρτη, καθώς οι Αθηναίοι με το Μεγαρικό Ψήφισμα έκαναν αποκλεισμό των μεγαρικών προϊόντων από την αγορά της Αθήνας, μέχρι να υποκύψουν στην Αθηναϊκή Ηγεμονία.

Μετά το πόλεμο τα Μέγαρα εισήλθαν σε μια περίοδο παρακμής και συνεχώς λεηλατούνταν από Γότθους, Γαλάτες και Σλάβους. Το 1204 με την άλωση της Πόλης από τους Φράγκους, τα Μέγαρα περιήλθαν στον Όθωνα de La Roche της Βουργουνδίας, τον κύριο των Θηβών. Ο Όθων προχώρησε αμέσως στην οργάνωση της περιοχής της Αττικής κατά τα δυτικά φεουδαρχικά πρότυπα. Μεγάλα δεινά υπέστησαν τα Μέγαρα κατά την Τουρκοκρατία, ιδίως μετά την επανάσταση του Λάμπρου Κατσώνη (1770).

⁸⁴ Πηγές: <http://el.wikipedia.org>, <http://annyra.wordpress.com>

Οι περισσότερες οικογένειες των Μεγαρέων αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πόλη τους για να ζήσουν στα βουνά των Γερανείων-Πατέρα, και στην οποία επανήλθαν πλήρως το 1830.

Ο Δήμος Μεγαρέων συστάθηκε το 1835 με την εφαρμογή της πρώτης διοικητικής διαίρεσης του ελληνικού κράτους. Το 1929 αποσπάστηκε από τον δήμο η Νέα Πέραμος που αποτέλεσε ξεχωριστή κοινότητα. Το 2011 τα όρια του Δήμου άλλαξαν όπως αναφέραμε παραπάνω.

Η Νέα Πέραμος δεν έχει έντονα ιστορικά στοιχεία καθώς δημιουργήθηκε από πρόσφυγες της Μικράς Ασίας τη δεκαετία του 1920. Το άλλο όνομα της περιοχής «Μεγάλο Πεύκο» επικράτησε εξαιτίας ενός μεγάλου πεύκου, όπου συνήθιζαν να δίνουν ραντεβού οι κάτοικοι των Μεγάρων.

ΠΛΥΘΗΣΜΟΣ

Καταγεγραμμένος⁸⁵

Με βάση την απογραφή πληθυσμού του 2011, ο Δήμος Μεγαρέων έχει μόνιμο πληθυσμό 36.924 άτομα και πυκνότητα 111,85 άτομα/τ.χμ. Για την ακρίβεια η Δ.Ε Μεγάρων έχει 28.591 κατοίκους και η Δ.Ε Νέας Περάμου έχει 8.333 κατοίκους.

Διαχρονικές Μεταβολές

Βλέποντας την εξέλιξη του πληθυσμού, διαπιστώνεται ότι υπήρξε αύξηση αναλογική, της τάξεως του 10 – 25%. Αυτό συνέβη διότι τα Μέγαρα είχαν πολλά αποθέματα οικοδομήσιμης γης αλλά και αρκετές γεωργικές εκτάσεις που αύξησαν τις θέσεις εργασίας. Η αύξηση του πληθυσμού ανακόπτεται για την τελευταία δεκαετία ίσως και λόγω της οικονομικής ύφεσης.

Αξίζει να αναφερθεί ότι επειδή η περιοχή βρίσκεται κοντά στην Αθήνα, συναντάται το φαινόμενο της δόμησης παραθεριστικής κατοικίας από μόνιμους κατοίκους της Αθήνας, ειδικά σε παραθαλάσσιους οικισμούς όπως το Αλεποχώρι, η Κινέτα κ.α. Επομένως τους καλοκαιρινούς μήνες υπάρχει αύξηση του μη μόνιμου πληθυσμού που διαμένει σε αυτές τις κατοικίες.

Παρατίθεται ένας πίνακας με τις διαχρονικές μεταβολές του πληθυσμού της περιοχής. Για τα έτη 1971 – 2001 έχουν προστεθεί οι επιμέρους πληθυσμοί των δύο πρώην δήμων.

⁸⁵ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή 2011)

Πίνακας 15 Διαχρονικές Μεταβολές Πληθυσμού Δήμου Μεγαρέων

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	
		ΠΟΣΟΤΙΚΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ
1971	21.164	-	-
1981	25.374	+4.210	+19,90%
1991	31.930	+6.556	+25,84%
2001	35.675	+3.745	+11,73%
2011	36.924	+1249	+3,50%

Τάσεις⁸⁶

Διάγραμμα 4 Εξέλιξη Πληθυσμού Δήμου Μεγαρέων

Συνοψολογίζοντας το γεγονός ότι ο Δήμος Μεγαρέων διαθέτει πολλές εκτάσεις, μέρος των οποίων πρόκειται να ενταχθεί στο σχέδιο πόλης, ο πληθυσμός έχει πολλά περιθώρια αύξησης, μια και επίκειται αύξηση της οικοδομικής δραστηριότητας. Επίσης υπάρχουν πολλές δυνατότητες και για την εμπορική και βιομηχανική ανάπτυξη της περιοχής που θα επιφέρουν αύξηση των θέσεων εργασίας, άρα και του μόνιμου πληθυσμού.

⁸⁶ Πηγή: Αρχείο ΕΛΣΤΑΤ

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Κυκλοφορία

Μέσα Μαζικής Μεταφοράς⁸⁷

Τα Μέγαρα εξυπηρετούνται από την λεωφορειακή γραμμή του ΚΤΕΛ Αττικής η οποία έχει αφετηρία στο Θησείο, και εκτελεί τη διαδρομή *ΣΤΑΘ-ΜΑΡΧΕΙΟ ΑΘΗΝΑ- ΜΕΓΑΡΑ, ΒΙΛΙΑ, ΕΡΥΘΡΕΣ, ΑΛΕΠΟΧΩΡΙ, ΠΟΡΤΟ ΓΕΡΜΕΝΟ*. Επίσης η πόλη εξυπηρετείται μέσω του ΟΣΕ (Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας) και ο σταθμός βρίσκεται περίπου ένα χιλιόμετρο Νοτιότερα από το κέντρο του Δήμου. Γενικά οι επιλογές των κατοίκων για να μετακινηθούν από/προς την πρωτεύουσα δεν είναι αρκετές οπότε και σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποιούν έντονα τα ιδιωτικά οχήματά τους. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ο ΟΑΣΑ δεν διαθέτει γραμμές από και προς τα Μέγαρα.

Επίσης στην πόλη των Μεγάρων δραστηριοποιείται Δημοτική Συγκοινωνία και συγκεκριμένα υπάρχουν δύο λεωφορειακές γραμμές που διαπερνούν διάφορες γειτονιές της πόλης. Αυτό είναι ένα θετικό στοιχείο μια και οι κάτοικοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα λεωφορεία για τις τοπικές μετακινήσεις τους.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Η εξυπηρέτηση των μέσων μεταφοράς από και προς τα Μέγαρα είναι σχετικά καλή αλλά θα βελτιωνόταν ακόμη περισσότερο αν υπήρχε πιο συχνό πρόγραμμα δρομολογίων του σιδηροδρόμου. Μιας και τα μέσα σταθερής τροχιάς πλεονεκτούν σε σχέση με τα υπόλοιπα (ταχύτητα, ασφάλεια, συνέπεια κλπ) θα πρέπει αυτή η συγκοινωνία να αξιοποιηθεί στο μέγιστο βαθμό της. Σε τοπικό επίπεδο ίσως είναι αναγκαία κατά τους θερινούς μήνες να υπάρχει τοπική συγκοινωνία των Μεγάρων με την Πάχη ή άλλα παραθαλάσσια χωριά όπως το Αλεποχώρι κ.α

Οδικό Δίκτυο

Το οδικό δίκτυο του Δήμου Μεγαρέων δεν έχει ιδιαίτερως σύνθετη δομή μιας και αποτελείται από μόνο μία μεγάλη Εθνική αρτηρία και όλο το υπόλοιπο κομμάτι του είναι δρόμοι τοπικού χαρακτήρα. Ο βασικός οδικός άξονας που διέρχεται στο Νότιο τμήμα των Μεγάρων και συνδέει την Αττική με την Κόρινθο είναι η Ολυμπία οδός η οποία στην ουσία αποτελεί την συνέχεια της συνένωσης της Αττικής οδού με την Εθνική Οδό Αθηνών-Κορίνθου.

⁸⁷ Πηγές: <http://www.oasa.gr>, <http://www.trainose.gr>, <http://www.ktelattikis.gr/>

Άλλες σημαντικές αρτηρίες που εξυπηρετούν την περιοχή μελέτης είναι η Σχινά, η οποία διασχίζει τα Μέγαρα από το Βορρά προς το Νότο και η απόληξή της είναι η επαρχιακή οδός Μεγάρων-Παχής, η 28^η Οκτωβρίου, η Βυζαντίου και η Ευπαλίνου. Επίσης πρέπει να τονιστεί ότι δεν ακολουθείται κάποιο πρότυπο σύστημα σχεδίασης των δρόμων (π.χ. Ιπποδάμειο) και ότι αυτοί στην πλειοψηφία τους είναι διπλής κατεύθυνσης .

A) Κυκλοφοριακή συμμόρφωση

Το πρόβλημα αυτό σε αντίθεση με όλες τις άλλες περιοχές μελέτης συναντάται στο μικρότερο δυνατό βαθμό. Οι δρόμοι αποκτούν κυκλοφοριακό πρόβλημα μόνο σε περιπτώσεις ατυχημάτων, παράνομης στάθμευσης ή έργων υποδομής λόγω της σχετικής στενότητας των δρόμων (κυρίως του αστικού κέντρου). Έτσι γενικά η κίνηση των οχημάτων σε αυτές χαρακτηρίζεται ως ομαλή.

ΠΡΟΤΑΣΗ

1. **Αναθεώρηση Νοοτροπίας πολιτών.** Μιας και η μελέτη αφορά ένα Δήμο όπου το αστικό του κέντρο είναι σχετικά μικρό και εύκολα προσπελάσιμο η χρήση των μηχανοκίνητων τροχοφόρων θα πρέπει να μειωθεί από τους κατοίκους του. Γενικά άλλωστε η χρήση αυτών των μέσων κατά κύριο λόγο γίνεται για την εξυπηρέτηση των ανθρώπων σε θέματα αποστάσεων. Πρέπει λοιπόν αργά αλλά σταθερά, να καλλιεργηθεί στους πολίτες η νοοτροπία που θα τους στρέψει προς τη χρήση μέσων που δεν επιβαρύνουν το αστικό περιβάλλον (όπως ποδήλατο, κλπ).

B) Παράνομη Στάθμευση

Το πρόβλημα της παράνομης στάθμευσης και εδώ είναι σοβαρό. Και γενικά έχει παρατηρηθεί ότι μακριά από τα πολυσύχναστα αστικά κέντρα, δηλαδή στην επαρχία, η τάση της καταπάτησης και αγνόησης των κανόνων του Κ.Ο.Κ. είναι ολοένα και μεγαλύτερη. Παρότι τα προβλήματα που επιφέρει αυτή η στάση είναι λίγα πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία των πολιτών απέναντι στο θέμα της οδικής συμπεριφοράς.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. **Αναθεώρηση της νοοτροπίας των πολιτών.** Μόνο με αυτό τον τρόπο μπορεί να κατά πολεμηθεί το φαινόμενο της παράνομης στάθμευσης
2. **Αυστηρότερη αστυνόμευση.** Οι αρμόδια υπηρεσία της τροχαίας πρέπει να φροντίζει για την επίλυση τέτοιων ζητημάτων και για την τήρηση του ΚΟΚ ακόμα και με την επιβολή προστίμων αν χρειαστεί. Αν και η τιμωρία πρέπει να είναι η τελευταία λύση, θα πρέπει να επιβάλλεται προς χάριν παραδειγματισμού.

Γ) Έλλειψη Φωτισμού

Η έλλειψη φωτισμού δεν είναι τόσο έντονη όσο στους άλλους Δήμους. Όμως και εδώ έχουν παρατηρηθεί πολλά φαινόμενα απουσίας λαμπτήρων είτε από φυσική φθορά είτε από βανδαλισμό.

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Προτείνεται η τοποθέτηση, επισκευή, συντήρηση, και αντικατάσταση των παλαιών λαμπτήρων ώστε να εξασφαλίζεται η επαρκής ορατότητα και το αίσθημα της ασφάλειας για πεζούς και οδηγούς.

Δ) Κατασκευαστικές ιδιομορφίες

Γενικά στους οδικούς άξονες του Δήμου, είτε στην Εθνική Οδό είτε στους μικρότερους δρόμους, συναντώνται οι γνωστές ιδιομορφίες. Δηλαδή έλλειψη διαγραμμίσεων και σημάτων, λανθασμένες ρύσεις, απότομες απολήξεις υπονόμων, απουσία ραμπών, λακκούβες, ρηγματώσεις κλπ. Οι πεζοδρόμηση επίσης έχει δύο πρόσωπα. Αλλού είναι κατασκευασμένα σωστά και αλλού υπάρχουν ανισοϋψείς αστοχίες, αποκόλληση πλακιδίων κλπ. Πάντως ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα κατασκευαστικής ιδιομορφίας αποτελεί το παράδειγμα που θα παρατεθεί στη φωτογραφία παρακάτω. Είναι το εναπομείναν κομμάτι ενός γκρεμισμένου τοίχου μέσα στη λωρίδα του δρόμου, οπότε η επικινδυνότητα της κατάστασης καθώς και η αμέλεια κάποιων φορέων είναι φανερή. Η διαπλάτυνση των δρόμων είναι σωστή και αναγκαία αν υπάρχει ο απαιτούμενος χώρος όμως αυτή θα πρέπει να πραγματοποιείται χωρίς ελλείψεις και κατόπιν ουσιαστικού χωροταξικού σχεδίου.

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Η σωστή επισκευή των κυριότερων προβλημάτων εκ των άνωθεν είναι επιβεβλημένη. Παρά τις οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι, τα έργα υποδομής είναι βασικά για την γενικότερη αρμονική λειτουργία τους.

Εικόνα 48 Παρουσία δομικού στοιχείου παλιού οικήματος, εντός του δρόμου

Εικόνα 49 Έντονες φθορές στο οδόστρωμα, σε μία διασταύρωση στα Μέγαρα

Δίκτυο Πεζοδρόμων

Στα Μέγαρα συναντώνται ορισμένοι πεζόδρομοι και λίγοι πλακόστρωτοι δρόμοι που ίσως επίκειται να γίνουν και αυτοί στο μέλλον πεζόδρομοι. Παρόλα αυτά οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν σε σχέση με αυτούς δεν είναι επαρκείς σχετικά με το πλήθος ή την νομιμότητα ύπαρξης αυτών. Κατά γενική εικόνα όμως και σε αυτή την περίπτωση υπάρχει μεγάλη απουσία πεζοδρόμων.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Η δημιουργία ενός δικτύου ενοποιημένων πεζοδρόμων κατόπιν μελέτης στο κέντρο του Δήμου μπορεί να αποτελέσει έξυπνη λύση για την ανάδειξη και ανάπλασή του, ενώ παράλληλα θα επιφέρει και αξιοποίηση των επιχειρήσεων που εδρεύουν εκεί. Επιπλέον πολλά θα είναι τα οφέλη για το περιβάλλον αλλά και για την ψυχική και σωματική υγεία και ευεξία των δημοτών.

Εικόνα 50 Ένας από τους λίγους πεζόδρομους στο εμπορικό κέντρο της πόλης. Συναντάται παράνομη στάθμευση εντός αυτού

Αστικά Κενά

Χώροι Πρασίνου

Όπως γίνεται διακριτό από το ΓΠΣ οι χώροι πρασίνου που ορίζονται για τα Μέγαρα είναι λίγοι και είναι κυρίως πολύ μικρές νησίδες διάσπαρτες σε όλη την αστική ζώνη. Παρότι το κέντρο του Δήμου είναι πυκνοκατοικημένο, έχουν γίνει ορισμένα έργα για την δημιουργία τέτοιων χώρων. Στην πλειοψηφία τους αυτά τα έργα είναι πλατείες και αυτές αποτελούν έναν ευχάριστο πνεύμονα πρασίνου και αναψυχής για τους κατοίκους. Παράλληλα συναντώνται διαμήκεις δενδροφυτεύσεις σε δρόμους, σε ελεύθερους χώρους κλπ αλλά τέτοιου είδους δράσεις πρέπει να επισπευτούν στο άμεσο μέλλον.

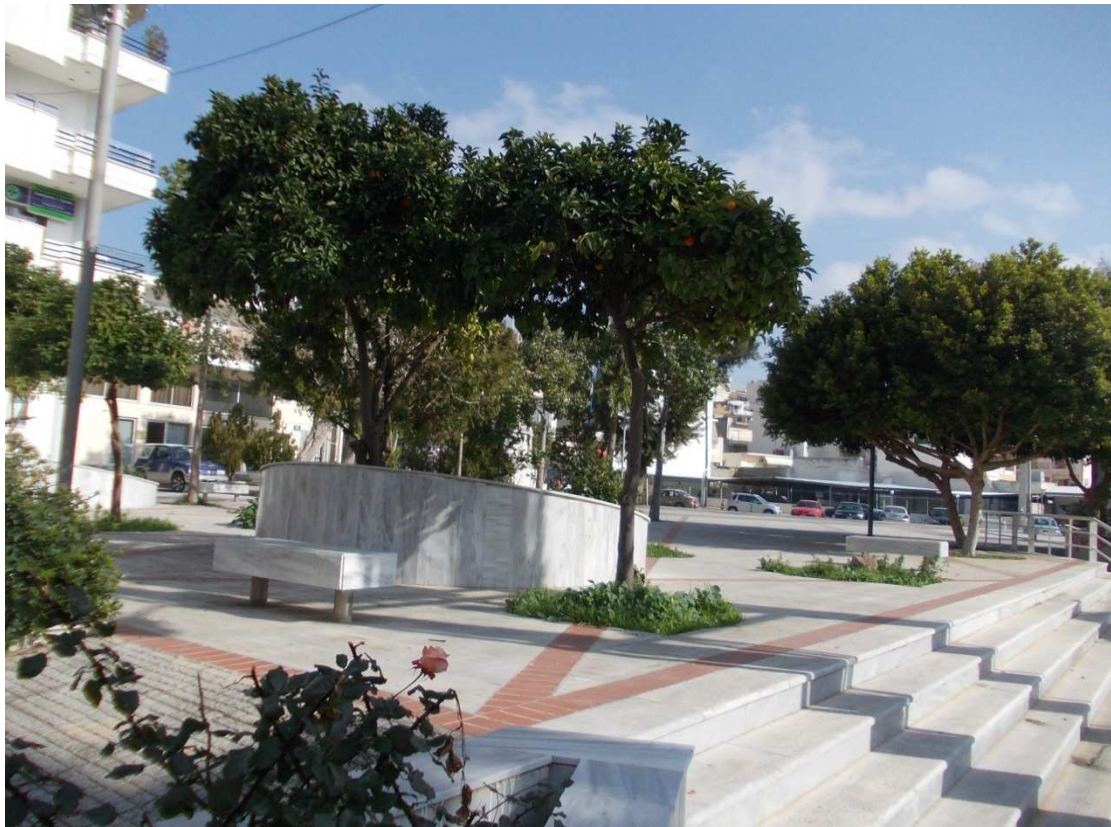
ΠΡΟΤΑΣΗ

Οι χώροι πρασίνου είναι ζωτικής σημασίας για όλες τις περιοχές όπου γειτνιάζουν με ΒΙΟΠΑ-ΒΙΠΑ, που έχουν περιβαλλοντικά προβλήματα και πόσο μάλλον όταν αυτοί αποτελούν αστικά κέντρα. Για την περιοχή πρέπει να γίνει ο εντοπισμός των αστικών κενών και να αξιοποιηθούν στο έπακρο για την δημιουργία χώρων αναψυχής και πρασίνου.

Τα οφέλη από τέτοια έργα είναι πολλαπλά και σχετίζονται με την εξελιξη-βελτίωση του βιοτικού επιπέδου καθώς και την ανάδειξη-αναβάθμιση της περιοχής.

Εικόνα 51 Άποψη αναξιοποίητου αστικού κενού στα Μέγαρα

Εικόνα 52 Άποψη της πλατείας Ηρώων. Μια από τις ελάχιστες περιπτώσεις διαμορφωμένου χώρου πρασίνου

Ζώνες Ανάπλασης

Σύμφωνα με το ΓΠΣ δεν καταγράφεται κάποια ορισμένη ζώνη ανάπλασης. Παρόλα αυτά υπάρχουν οι κατάλληλοι χώροι για να ορισθούν τέτοιες περιοχές. Η ανάγκη για αυτές είναι επιτακτική μιας και οι ζώνες ανάπλασης αποτελούν τμήματα γης τα οποία δομούνται και αναπτύσσονται κατόπιν αυστηρών χωροθετικών και πολεοδομικών κανονισμών. Τα σημεία τα οποία επιλέγονται συνήθως είναι, είτε νευραλγικής σημασίας όπως οι κόμβοι κλπ είτε αξιοποιούνται με τη μορφή της επαναχρησιμοποίησης χώρων όταν αυτοί υπάρχουν ή προκύψουν. Ένα μέτωπο που αξίζει να αξιοποιηθεί σε αυτό τον Δήμο είναι το παραλιακό μέτωπο και ειδικά η Πάχη που είναι το επίγειο. Εκεί τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει μεγάλη πρόοδος και ανάπτυξη και αυτό φαίνεται από τον αριθμό των επιχειρήσεων που άρχισαν τη λειτουργία τους σε εκείνη την περιοχή. Βέβαια για να επιτύχουν τέτοιες προσπάθειες χρειάζεται συντονισμένη και οργανωμένη προσπάθεια από όλους τους σχετικούς φορείς με ιδιαίτερη προσοχή στα περιβαλλοντικά ζητήματα αλλά και στην ανάδειξη και διαφύλαξη του παραθαλάσσιου φυσικού τοπίου.

Ένα βασικό όμως πρόβλημα που αποτελεί τροχοπέδη για την υλοποίηση τέτοιων σχεδίων είναι η σοβαρή έλλειψη κονδυλίων.

Εικόνα 53 Πανοραμική άποψη της Πάχης Μεγάρων και των νησίδων Μικρό & Μεγάλο Παχάκι

Ζώνες Ανάδειξης

Αρχαιολογικά Μνημεία – Κτίρια

Ο Δήμος Μεγαρέων έχει μεγάλο αριθμό αρχαίων μνημείων. Χαρακτηριστικό είναι ότι η περιοχή σύντομα πρόκειται να χαρακτηριστεί ως «υψηλού αρχαιολογικού ενδιαφέροντος» κάτι που θα έχει ως συνέπεια την θέσπιση ιδιαίτερα αυστηρών πολεοδομικών κανόνων με γνώμονα τη διαφύλαξη της ιστορικής-πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου. Τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά μνημεία παρατίθενται παρακάτω και είναι τα εξής:

1. Η κρήνη του Θεογένους

Το μοναδικό κτίσμα της αρχαίας πόλης που σώζεται σε πολύ καλή κατάσταση είναι η κρήνη που η παράδοση αναφέρει πως κτίστηκε από τον τύραννο Θεαγένη. Αυτό αναφέρεται από τον Πausanias, ωστόσο η χρονολόγησή της είναι νεώτερη του Θεαγένη, όπως προκύπτει από την τοιχοδομία.

Ήταν από τα πιο επιβλητικά αρχιτεκτονικά δημιουργήματα, χτισμένη σε θέση προσιτή για τους κατοίκους και των δύο λόφων, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Βρισκόταν ανάμεσα στους δύο λόφους, κοντά στην αρχαία αγορά. Τροφοδοτούσε την πόλη με νερό από τον 5ο αιώνα π.Χ. έως τον 5ο αιώνα μ.Χ. Ήταν αξιοθαύμαστη για το μέγεθος, τον διάκοσμο και το πλήθος των κίωνων της.

2. Παλαιόκαστρο

Ονομάζεται ο μικρός λόφος, ύψους 40 μέτρων, νότια της πόλης των Μεγάρων, κοντά στην παραλία. Ήταν το λιμάνι των Μεγάρων και η ανθρώπινη παρουσία εδώ χρονολογείται από την Πρωτοελλαδική περίοδο (3η χιλιετία π.Χ. έως 1900 π.Χ.). Από ανασκαφές που έχουν γίνει στο λόφο, έχουν έρθει στο φως ίχνη παρουσίας οικισμού και λιμανιού από την Πρωτοελλαδική έως και τη Ρωμαϊκή εποχή. Πολλοί ερευνητές ταυτίζουν το Παλαιόκαστρο με την Νίσαια, το ένα από τα δύο λιμάνια της αρχαίας πόλης. Σήμερα σώζεται τμήμα οχύρωσης Μεσαιωνικών χρόνων, πάνω σε οχυρώσεις των αρχαίων χρόνων.

3. Λόφος Αγίου Γεωργίου

Βρίσκεται απέναντι από το Παλαιόκαστρο στα ανατολικά. Ήταν κατοικημένος από την Πρωτοελλαδική εποχή, έχοντας έως και τα Ρωμαϊκά χρόνια πύργο και λιμάνι. Πολλοί ταυτίζουν το λόφο με το λιμάνι Μινώα και υποστηρίζουν πως στην αρχαιότητα ήταν ένα μικρό νησί που συνδεόταν με τη στεριά με μια στενή λωρίδα γης. Σύμφωνα με την άποψη αυτή στο λιμάνι αυτό προσάραξε ο βασιλιάς της Κρήτης Μίνωας όταν ήρθε και πολέμησε στην πόλη και τον βασιλιά Νίσο και πως από αυτόν ονομάστηκε έτσι. Σήμερα στον λόφο του Αγίου Γεωργίου σώζονται τμήματα αμυντικού τείχους που χρονολογείται τον 5ο αιώνα π.Χ.

4. Παγαι: Το επίγειο των Μεγάρων στον Κορινθιακό Κόλπο

Οι Παγές, το σημερινό Αλεποχώρι, απείχαν από τα Μέγαρα περίπου 20 χιλιόμετρα. Ήταν το δυτικό λιμάνι των Μεγάρων και είχε μεγάλη σημασία, αφού από εκεί ξεκινούσαν τα καράβια για να ταξιδέψουν στην Πελοπόννησο και σε άλλες μακρινές περιοχές. Ο λόφος της Ακρόπολης των Παγών ήταν οχυρωμένος με τείχη, φτιαγμένα με την Μακεδονική τεχνική και ίχνη τους σώζονται και σήμερα δεξιά και αριστερά του σημερινού κατηφορικού δρόμου που οδηγεί στο Αλεποχώρι. Ήταν πολυάνθρωπη πόλη υπό την κυριαρχία των Μεγάρων.

5. Αίγειρος – άρις- Γεράνεια

Οι αρχαίες πηγές αναφέρουν ότι κοντά στην σημερινή Μαυρολίμνη (Γοργώπιδα λίμνη) υπήρχε μια κωμόπολη με την ονομασία Αίγειρος. Ίσως της κωμόπολης αυτής δεν έχουν βρεθεί, γιατί είναι πολύ πιθανόν να βυθίστηκε και να χάθηκε λόγω των ηφαιστειών που υπήρχαν στην περιοχή. Πρέπει να υπήρχε κοντά στη σημερινή Μαυρολίμνη. Οι άλλες δύο κωμοπόλεις, δηλαδή η Άρις και τα Γεράνεια, βρίσκονταν λίγα χιλιόμετρα δυτικά της ακρόπολης των Παγών (Αλεποχώρι) και χρονολογούνται από τον 9ο αιώνα π.Χ. μέχρι τον 7ο αιώνα π.Χ.

6. Γόργωπις η εσχατιωπις λίμνη (Μαυρολίμνη).

Το πρώτο όνομα αυτής της λίμνης προέρχεται από την κόρη του Μεγαρέα Γόργη, ενώ το δεύτερο δηλώνει ότι βρισκόταν στο έσχατο, δηλαδή το πιο μακρινό, σημείο της στεριάς. Το βάθος της ξεπερνά τα 50 μέτρα, ενώ ένας σεισμός του 1981 ήταν η αιτία που υποχώρησε ένα μεγάλο κομμάτι που χώριζε τη λίμνη από τη θάλασσα.

7. Τα Αιγόςθενα (Πόρτο Γερμενό)

Τα Αιγόςθενα ήταν στην αρχαιότητα μια μικρή παραλιακή πόλη χτισμένη στον Αλκυόνιο κόλπο, σε μια δυσπρόσιτη περιοχή, που χωρίζεται με ψηλά και απότομα βουνά τόσο από τη Μεγαρίδα, όσο και από την Βοιωτία. Ήταν ο τόπος που λάτρευαν το μάντη και θεραπευτή Μελάμποδα και προς τιμήν του τελούσαν ετήσια γιορτή.

8. Αρχαίοι πύργοι στα Βαθυχώρια

Οι κάτοικοι των δύσβατων ορεινών περιοχών της Αρχαίας Μεγαρίδας, που κατοικούσαν σε μικρά χωριά, ζούσαν από τις αγροτικές καλλιέργειες. Οι περισσότεροι μεμονωμένοι οικισμοί που είχαν δημιουργηθεί στην ύπαιθρο, μακριά από την πόλη των Μεγάρων, ήταν γεωργικού ή κτηνοτροφικού χαρακτήρα. Για την προστασία των περιοχών αυτών υπήρχαν φρούρια ή πύργοι με στρατιωτικό χαρακτήρα για τον έλεγχο των δρόμων. Δύο τέτοιοι πύργοι σώζονται στα Βαθυχώρια κοντά στα σύνορα με τη Βοιωτία, βόρεια των Μεγάρων.

9. Το ηραϊόν

Το Ηραίο ήταν αρχαία κωμόπολη των Μεγάρων που βρισκόταν στο Νοτιοδυτικό άκρο της χερσονήσου της Περαχώρας. Ήταν και τόπος λατρείας της Ήρας Ακραιάς και η πρώτη εγκατάσταση χρονολογείται την πρώτη χιλιετία π.Χ. Εκεί υπάρχει και ο ναός της Ήρας Ακραιάς ή Λιμενίνας.

10. Τείχος της Αγίας Τριάδας

Στην περιοχή της χερσονήσου της Αγίας Τριάδας συναντάται ένα μοναδικό στο είδος του οχυρωματικό έργο της επαναστατικής περιόδου. Με βάση τις πηγές, κατασκευάστηκε μεταξύ του 1818 και 1824 και χρησίμευσε για την οχύρωση της περιοχής κατά την επαναστατική περίοδο, στην οποία κατέφευγαν οι Μεγαρείς κατά τις εχθρικές επιθέσεις. Οι Μεγαρείς φρόντισαν να χτίσουν το τείχος γιατί είχαν σωστές πληροφορίες από την Φιλική Εταιρεία, που μέλη της ήταν πολλοί Μεγαρίτες. Είναι το μοναδικό οχυρωματικό έργο της χρονολογικής αυτής περιόδου που σώζεται σε όλο το μήκος του. Είναι σύγχρονο με τα ανάλογα οχυρωματικά έργα των Μεθάνων και των Δερβενακίων, με τη διαφορά ότι τα τελευταία βρίσκονται σε ερείπια. Η κεντρική πύλη του οχυρού βρίσκεται τοποθετημένη στη Μονή της Φανερωμένης στη Σαλαμίνα.

Δυστυχώς όμως σε αυτή την περίπτωση το μνημείο έχει βεβηλωθεί έντονα και μάλιστα από την ίδια την Πολιτεία. Για να δημιουργηθεί οδικό δίκτυο που εξυπηρετεί τον οικισμό της Νέας Ζωής μέρος του μνημείου κατεδαφίστηκε, κάτι το οποίο αποδεικνύει και η επόμενη φωτογραφία.

Εικόνα 54 Άποψη του κατεδαφισμένου μέρους του μνημείου της Αγίας Τριάδας. Είναι φανερή η βεβήλωση από τους ανεύθυνους "αρμοδίους"

Νεώτερα Ιστορικά Κτίρια

Στο Δήμο το βασικότερο κτίριο που λογίζεται ως Νεώτερο Ιστορικό είναι αυτό του Αρχαιολογικού Μουσείου. Έτσι στη συνέχεια παρατίθενται λίγα στοιχεία γι' αυτό.

Αρχαιολογικό Μουσείο Μεγάρων⁸⁸

Το Μουσείο στεγάζεται στο παλιό Δημαρχιακό Μέγαρο, κτίσμα του 19ου αι. Πρόκειται για ένα διώροφο κτήριο με τέσσερις εκθεσιακούς χώρους. Εδώ εκτίθενται αντικείμενα που προέρχονται από τις σωστικές ανασκαφές της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στην πόλη των Μεγάρων και την ευρύτερη περιοχή. Τα ευρήματα καλύπτουν τη χρονική περίοδο από τον 8ο αι. π.Χ. μέχρι και τον 2ο αι. μ.Χ. Σκοπός της ίδρυσής του ήταν να στεγαστούν μερικά από τα ευρήματα της Αρχαιολογικής Συλλογής Μεγάρων και να αποτελέσει ένα μικρό πνεύμονα πολιτισμού στις παρυφές της δυτικής Αττικής.

⁸⁸ Πηγή: odysseus.culture.gr

Στο ισόγειο του κτηρίου παρουσιάζονται τα μαρμάρινα ευρήματα. Μνημειακά γλυπτά και αναθηματικά ανάγλυφα εκτίθενται στην αίθουσα Α, πλαισιωμένα από πληροφορίες που προέρχονται από την ανασκαφική έρευνα και τις φιλολογικές πηγές για τη μνημειακή γλυπτική και τα ανάγλυφα των Μεγάρων από την Αρχαϊκή έως και τη Ρωμαϊκή Εποχή. Επίσης παρουσιάζεται σε σχεδιαστική αναπαράσταση η Νίκη των Μεγάρων, αντίγραφο από γκραβούρα του 1847.

Στην αίθουσα Β εκτίθενται επιγραφές, που παρέχουν πληροφορίες για τη δημόσια ζωή της Κλασικής κυρίως Εποχής και επιτύμβιες στήλες της Κλασικής, Ελληνιστικής και Ρωμαϊκής περιόδου. Πλαισιώνονται από σχετικά κείμενα και φωτογραφίες.

Στην αίθουσα Γ του ορόφου εκτίθενται αντικείμενα επιλεγμένα από ταφικά σύνολα που χρονολογούνται από τον 8ο αι. έως τον 1ο αι. π.Χ. Πλαισιώνονται από εποπτικό υλικό, φωτογραφίες, σχέδια και κείμενα, σχετικά με τη θέση των αρχαίων νεκροταφείων στην τοπογραφία της σύγχρονης και αρχαίας πόλης και τα ταφικά έθιμα.

Στην αίθουσα Δ παρουσιάζονται αντικείμενα που σχετίζονται με την καθημερινή ζωή στην αρχαιότητα, κυρίως πήλινα και χάλκινα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο αποθέτης ενός αρχαϊκού ιερού στη Θέση Μπούρι στο Αλεποχώρι. Από τα πολυάριθμα ευρήματα του ιερού εκτίθενται ελάχιστα αντιπροσωπευτικά δείγματα της λατρείας και του τοπικού κεραμικού εργαστηρίου, του οποίου αποτελούν προϊόντα. Μια ευσύνοπτη παρουσίαση της ανασκαφής γίνεται με τη βοήθεια εποπτικού υλικού που πλαισιώνει την προθήκη με τα εκθέματα του ιερού. Στον αύλειο χώρο του μουσείου εκτίθενται επιγραφές, βάθρα αγαλμάτων και αρχιτεκτονικά μέλη διαφόρων περιόδων.

Διατηρητέα Κτίρια

Στο Δήμο η ισορροπία μεταξύ διατηρητέου και εγκαταλειμμένου κτιρίου είναι πολύ λεπτή και χρήζει ιδιαίτερης σημασίας. Ο δήμος δεν διαθέτει κάποια σχετική λίστα με αυτά τα κτίρια αλλά από την έρευνα προκύπτουν τα εξής. Τα κτίσματα που μπορούν χαρακτηριστούν ως διατηρητέα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία είναι ελάχιστα. Τα δύο χαρακτηριστικά που απαντώνται σε κομβικά σημεία μέσα στην πόλη είναι ένα νεοκλασικό οίκημα και βρίσκεται 100 μέτρα βορειότερα του σημερινού Δημαρχείου και το δεύτερο είναι το Κυριακούλειο πολιτιστικό Κέντρο, ένα νεοκλασικό κτίσμα επί της οδού 28^{ης} Οκτωβρίου.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Πρέπει να τονιστεί ότι όμορφα και ιστορικά κτίρια όπως αυτό στην παρακάτω φωτογραφία πρέπει να αξιοποιούνται και να μην απειλούνται από την εγκατάλειψη. Οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να κάνουν τα πάντα για να διαφυλάττουν την ζωντανή ιστορία του τόπου και να την αναδεικνύουν κατά το πέρασμα των γενεών.

Εικόνα 55 Άποψη του ενός από τα δύο διατηρητέα κτίρια το οποίο έχει εγκαταλειφθεί. Βρίσκεται πλησίον του Δημαρχείου

Ζώνες Εξυγίανσης

Αυθαίρετη Δόμηση

Το θέμα της αυθαίρετης δόμησης στην περιφέρεια των Μεγάρων υφίσταται σε μεγάλο βαθμό όπως και στις υπόλοιπες περιοχές που εξετάζονται. Οι πιο συχνές παραβάσεις των πολεοδομικών κανόνων είναι αυτές της κάλυψης των ημιυπαιθρίων χώρων, της μη τήρησης των ορίων και των ρυμοτομικών γραμμών, οι αυθαίρετες προσθήκες δομικών στοιχείων κλπ. Τέτοια παραδείγματα βρίσκονται σε όλη την κατοικημένη-δομημένη έκταση του Δήμου. Από σπίτια στο κέντρο του, μέχρι καταστήματα στο παραλιακό μέτωπο και από αυθαιρέτους καταβλισμούς τσιγκινων μέχρι και εργοστασιακές μονάδες.

Η ουσία είναι ότι οι αυθαιρεσίες αυτές υποβαθμίζουν σε μεγάλο βαθμό την εικόνα και την ομοιομορφία της αρχιτεκτονικής στην περιοχή, καταλαμβάνουν δημόσιο χώρο, αλλά το κυριότερο πρόβλημα είναι ότι πολλές από αυτές δεν μπορούν πλέον να διορθωθούν.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Το πρόβλημα των αυθαιρεσιών είναι πολύπλοκο. Η μόνη κατεύθυνση που προτείνεται και πάλι είναι η εξέταση της καθαίρεσης της αυθαιρεσίας. Αυτή η στάση μπορεί εκ πρώτης όψεως να δείχνει σκληρή αλλά είναι η μόνη για να λυθεί ουσιαστικά το πρόβλημα. Διότι σε όλες τις άλλες περιπτώσεις(επιβολή χρηματικού προστίμου) η αυθαιρεσία παραμένει έτσι και ο χώρος που καταλαμβάνει συνεχίζει να είναι παράνομα δεσμευμένος.

Εικόνα 56 Υπέρβαση της αιγιαλίτιδας ζώνης από κτίσματα στην Πάχη. Μια συχνή αυθαιρεσία στα παραθαλάσσια μέτωπα

Εγκαταλελειμμένα Κτίρια

Από την αυτοψία που πραγματοποιήθηκε συναντήθηκε μικρός αριθμός εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Παρόλα αυτά τα κτίρια αυτά δεν ήταν σε ιδιαίτερος κακή κατάσταση και αυτό ίσως οφείλεται στο ότι εγκαταλείφθηκαν πρόσφατα.

Μιας και στην σημερινή εποχή οι οικονομικές δυσκολίες για την κοινωνία και τους πολίτες μεγαλώνουν είναι λογικό και ο αριθμός αυτών των κτιρίων να αυξάνεται. Κατά τα άλλα πρέπει να προστεθεί ότι ο Δήμος δεν έχει κάνει κάποια σχετική καταγραφή για εγκαταλελειμμένα κτίρια.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Η δημοτική αρχή πρέπει να συνεργαστεί με άλλους φορείς έτσι ώστε να υπάρξει απολύμανση αυτών των χώρων, περίφραξη αυτών και ανασύλωση των υπό κατάρρευση δομικών στοιχείων τους. Η ασφάλεια των διερχόμενων πεζών είναι άμεσης προτεραιότητας ζήτημα.

Εικόνα 57 Άποψη ενός εγκαταλελειμένου κτίσματος στα Μέγαρα

Επαναχρησιμοποίηση Κτιρίων – Χώρων

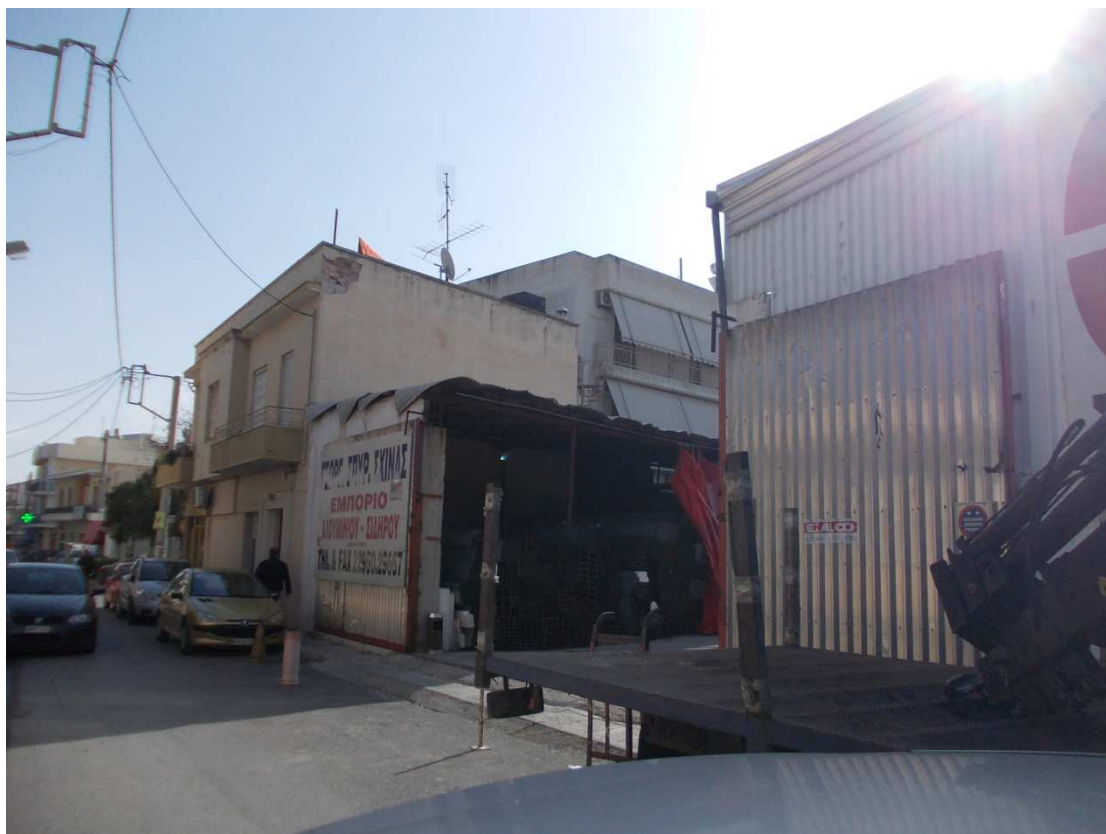
Σε αυτή την κατηγορία θα μπορούσε να ενταχθεί το κτίσμα του Μουσείου, το οποίο όπως ειπώθηκε είναι ένα νεώτερο ιστορικό κτίριο και πράγματι έχει αξιοποιηθεί καλώς. Αντιθέτως το κέλυφος του διατηρητέου κτιρίου πλησίον του δημαρχείου που έχει μείνει αναξιοποίητο είναι μια τρανή περίπτωση δυνητικά επαναχρησιμοποιήσιμου κτιρίου, το οποίο αν διαμορφωθεί καταλλήλως θα αναβαθμίσει την εικόνα του κέντρου της πόλης. Πέραν λοιπόν αυτών των δύο παραδειγμάτων δεν υπάρχει κάποια έκταση ή κτίριο που χρήζει αξιοποίησης.

Ασύμβατες Χρήσεις Γης

Στο Δήμο Μεγαρέων οι ασύμβατες χρήσεις γης περιορίζονται κυρίως μέσα και γύρω από τον αστικό ιστό των συνοικιών του. Και εδώ συναντώνται γειτνιάσεις σχολείων με συνεργεία αυτοκινήτων, βιοτεχνίες κατασκευής δομικών υλικών με χώρους εστίασης, κλπ. Γενικά η υφιστάμενη κατάσταση θυμίζει πολύ τα υπόλοιπα αστικά κέντρα που μελετήθηκαν για το λόγο αυτό αναλύουμε εκτενώς αυτό το κομμάτι.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Πρέπει να ειπωθεί για άλλη μια φορά ότι οι πολεοδομικές διατάξεις που επιτρέπουν την εξασφάλιση αδειών για κατασκευή χώρων ασύμβατων χρήσεων πρέπει να τροποποιηθούν, να εμπλουτιστούν ή ακόμη και να διατυπωθούν εξ αρχής. Πρέπει να υπάρχουν απαγορευτικές ζώνες και αποστάσεις ανάλογα με το είδος των επιχειρήσεων και με το είδος της γειτνίασης. Τέλος, προφανώς και οι υπάρχουσες «συγκρουόμενες χρήσεις» (επιχειρήσεις, κατοικίες, δημόσια κτίρια, κλπ) επιβάλλεται να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή κινδύνων κατά την λειτουργία τους.

Εικόνα 58 Άποψη ενός μηχανουργείου εντός της οικιστικής ζώνης των Μεγάρων

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το κομμάτι του περιβάλλοντος απασχολεί χρόνια και σε μεγάλο βαθμό τον Δήμο Μεγαρέων. Παρότι η κατάσταση μέχρι πριν λίγα χρόνια ήταν απογοητευτική με τις συντονισμένες προσπάθειες Πολιτείας αλλά και με την κατασκευή ειδικών εγκαταστάσεων που θα αναπτυχθούν παρακάτω το πρόβλημα έχει μειωθεί σε μεγάλο βαθμό. Προφανώς και τα επίπεδα περιβαλλοντικής ρύπανσης παραμένουν ακόμη σε υψηλά επίπεδα αλλά η βάση για την εξάλειψή της έχουν τεθεί. Όλα αυτά τα χρόνια οι εναποθέσεις απορριμμάτων στην γη και το νερό, τα καυσαέρια από τις βιομηχανίες και τα τροχοφόρα καθώς και η λειτουργία του ΧΑΔΑ ήταν οι βασικότερες αιτίες για την «οικολογική καταστροφή». Πλέον όλοι γνωρίζουν πόσο σημαντική είναι η διάσωση του φυσικού περιβάλλοντος και κάνουν προσπάθειες να κινηθούν προς αυτή την κατεύθυνση.

Ατμόσφαιρα

Σε ότι σχετίζεται με την ατμοσφαιρική ρύπανση δεν ήταν εφικτή η συλλογή των απαραίτητων μετρήσεων αλλά οι αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου τόνισαν ότι το τελευταίο χρονολογικό έτος υπήρξε μείωση των εκπομπών βλαβερών ουσιών στην ατμόσφαιρα. Και εδώ πάντως το ζήτημα είναι σημαντικό. Πρέπει να συνεχιστούν οι εντατικές μετρήσεις και οι συστηματικοί έλεγχοι της υφιστάμενης κατάστασης του οικοσυστήματος ώστε να λαμβάνονται και τα κατάλληλα μέτρα προστασίας του.

Ύδατα

Είναι γνωστό ότι στην περιοχή της Δυτικής Αττικής η κατάσταση των υδάτων είναι απογοητευτική. Αν και τα τελευταία χρόνια γίνονται σοβαρές προσπάθειες για να βελτιωθεί η κατάσταση η εξέλιξη στο θέμα αυτό είναι πολύ αργή. Εδώ υπάρχουν δύο σκέλη ρύπανσης:

1. Από τη μία είναι το θαλάσσιο μέτωπο στο οποίο για χρόνια υπήρχε εναπόθεση όλων των ειδών αποβλήτων είτε οικιακών - βιοαποδομήσιμων είτε τοξικών - βιομηχανικών
2. Και το δεύτερο σκέλος είναι η ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα ο οποίος σε συνδυασμό με τα αστικά απόβλητα, την ατμοσφαιρική ρύπανση, τις χρήσεις χημικών κατά τη γεωργία αλλά και λόγω των καταστροφικών πυρκαγιών καταπονθήθηκε και έφτασαν σε οριακό σημείο τα επίπεδα ρύπανσής του.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Σίγουρα πρέπει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια έχουν παρθεί αυστηρά μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Έτσι επιδιώκεται η απορρύπανση των υδάτων που αποτελεί μείζον ζήτημα για τη δημόσια υγεία και για το γενικότερο όφελος του τόπου. Γι' αυτό η θέσπιση αυστηρών μέτρων για τα απόβλητα των επιχειρήσεων και για τις εκπομπές ρύπων, η δημιουργία Βιολογικών Καθαρισμών, οι αναδασώσεις, ο καθαρισμός ακτών είναι λίγες από τις ενέργειες που δείχνουν το δρόμο και αποτελούν τη βάση στη λύση του ζητήματος.

Καθαριότητα – ΧΑΔΑ – ΧΥΤΑ – ΧΥΤΕΑ

Το κομμάτι της καθαριότητας είναι σημαντικό και υψίστης σημασίας για τον Δήμο. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει πρόοδοι στο κομμάτι αυτό και έχουν βελτιώσει την εικόνα των Μεγάρων σε μεγάλο βαθμό. Πρέπει να αναφερθεί πως επί χρόνια σε όλη την έκταση του Δήμου υπήρχε ανεξέλεγκτη εναπόθεση σκουπιδιών μπαζών και αποβλήτων με αποτέλεσμα τα επίπεδα του ρυπαντικού φορτίου να είναι πολύ υψηλά και επικίνδυνα για τη Δημόσια υγεία. Σε συνδυασμό και με την επί σειρά των λειτουργία του ΧΑΔΑ Μεγάρων το πρόβλημα διογκωνόταν και συσσωρευόταν στην περιοχή ολοένα και περισσότερο. Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι υπήρξε έντονη αντίδραση από τους κατοίκους της περιοχής που έβλεπαν το φυσικό τους περιβάλλον να καταστρέφεται ολοένα και περισσότερο. Έπειτα λοιπόν από συντονισμένες προσπάθειες και αγώνες η κατάσταση σήμερα έχει βελτιωθεί. Ο ΧΑΔΑ έχει σφραγιστεί από το 2011 και πλέον βρίσκεται στην διαδικασία της αποκατάστασης. Σε αυτή την ενέργεια βοήθησε σημαντικά η δράση της Περιφέρειας Αττικής και η χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ και πλέον τα αποτελέσματα της βελτίωσης είναι ορατά. Πέρα όμως του δικτύου αποκομιδής σκουπιδιών που διαθέτει ο Δήμος σε καθημερινή βάση, σημαντικό ρόλο έπαιξε και η δημιουργία του Βιολογικού καθαρισμού ο οποίος θα αναλυθεί σε επόμενη ενότητα.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Μιας και η περιοχή είναι ταλαιπωρημένη από το συγκεκριμένο ζήτημα η Δημοτική αρχή πρέπει να οργανώσει ένα μηχανισμό που θα έχει ως κεντρικό άξονα πάνω απ' όλα την ευαισθητοποίηση του πολίτη απέναντι σε αυτό το θέμα.

Έτσι μέσα από την καλλιέργεια του σεβασμού προς το περιβάλλον και σε συνδυασμό με της αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, οι πολίτες μπορούν να γίνουν ενεργά μέλη αυτής της προσπάθειας. Η οργάνωση καθαρισμών ακτών και άλλων περιοχών είναι μία από τις σχετικές δράσεις που αξίζουν να λάβουν χώρα για την αναβάθμιση της εικόνας του τόπου. Τέλος πρέπει να θεσπιστούν ειδικοί ελεγκτικοί μηχανισμοί στο θέμα της εναπόθεσης απορριμμάτων και να επιβάλλονται αυστηρές ποινές στους παραβάτες.

Εικόνα 59 Περίπτωση εναπόθεσης απορριμμάτων στον αιγιαλό της Πάχης

Ανακύκλωση

Η ανακύκλωση είναι μία δράση που έχει λάβει διαστάσεις τα τελευταία χρόνια. Έτσι και στο Δήμο Μεγαρέων υπάρχει η σχετική προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση όπως και γίνεται μια σχετική ενημέρωση στους πολίτες. Παρόλα αυτά η δράση της ανακύκλωσης γενικότερα είναι ένα ιδιαίτερος πολύπλοκο ζήτημα που οι μηχανισμοί οι οποίοι το υποστηρίζουν καλούνται να πραγματοποιήσουν συγκεκριμένες ενέργειες για τις οποίες δεν υπάρχουν οι υποδομές στη χώρα μας.

Δεν αρκούν μόνο οι μπλε κάδοι στην οργάνωση του συστήματος ανακύκλωσης αλλά απαιτείται και ειδικός τρόπος εναπόθεσης και διαλογής των υλικών όπως και ειδικά εργοστάσια επεξεργασίας των ανακυκλούμενων υλικών.

Αποχέτευση

Το δίκτυο αποχέτευσης έχει ολοκληρωθεί πλήρως για τα Μέγαρα από το 2009. Το κομμάτι που αξίζει όμως να αναφερθεί εκτενώς για το Δήμο είναι αυτό της λειτουργίας του Βιολογικού Καθαρισμού.

Η περίπτωση του Βιολογικού Καθαρισμού

Ο Βιολογικός Καθαρισμός κατασκευάστηκε λόγω της επιτακτικής ανάγκης που υπήρχε στο Δήμο για την συγκέντρωση των αστικών λυμάτων και για τον όσο το δυνατόν σωστότερο και καθαρότερο τρόπο εναπόθεσής τους ώστε να μην προκαλούν προβλήματα ρύπανσης. Έτσι το 2009 ξεκινάει τη λειτουργία του και επιγραμματικά πραγματοποιεί τα εξής στάδια λειτουργίας:

1. Συλλογή αστικών λυμάτων(προσοχή όχι βιομηχανικά)
2. Βαλτικό Δίκτυο
3. Αντλιοστάσιο
4. Συγκέντρωση στο Βιολογικό καθαρισμό
5. Επεξεργασία
6. Αγωγός διάθεσης
7. Υποθαλάσσια και υπεδάφια εναπόθεση

Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι το τελικό προϊόν που εναποτίθεται είναι καθαρό σε πολύ μεγάλο ποσοστό του. Για την ακρίβεια το υλικό που επεξεργάζεται ο Βιολογικός Καθαρισμός θεωρείται δευτεροβάθμιας επεξεργασίας αν και ορισμένες φορές η καθαρότητα του αγγίζει τα όρια της τριτοβάθμιας.

Α.Π.Ε.⁸⁹

Στα Μέγαρα εδρεύει η παρακάτω ενεργειακή μονάδα της ΔΕΣΦΑ (Διαχείριση Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου) και αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές και κομβικές μονάδες για όλα τα Βαλκάνια. Στη συνέχεια παρατίθενται λίγα στοιχεία για τη σπουδαία αυτή εθνική υποδομή.

⁸⁹ Πηγή ://www.desfa.gr

Η περίπτωση του Σταθμού Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου Ρεβυθούσας (Liquid Natural Gas)

Ο Τερματικός Σταθμός Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) Ρεβυθούσας αποτελεί μια από τις σημαντικότερες εθνικές υποδομές της χώρας. Συγκαταλέγεται στους δεκατρείς (13) αντίστοιχους σταθμούς υγροποιημένου φυσικού αερίου, που λειτουργούν σήμερα σε όλο το χώρο της Μεσογείου και της Ευρώπης. Ο Σταθμός είναι εγκατεστημένος στη νήσο Ρεβυθούσα, 500 μέτρα περίπου από την ακτή της Αγίας Τριάδας, στον κόλπο Πάχης Μεγάρων. Ο Σταθμός ΥΦΑ σχεδιάστηκε και λειτουργεί, σύμφωνα με τις αυστηρότερες προδιαγραφές ασφαλείας τόσο για τους εργαζομένους στο νησί όσο και για τους κατοίκους των γύρω περιοχών. Η τεχνολογία επεξεργασίας του υγροποιημένου φυσικού αερίου που χρησιμοποιείται είναι φιλική προς το περιβάλλον και τηρείται αυστηρά η Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η διατήρηση των υψηλών προδιαγραφών ασφαλείας και σεβασμού προς το περιβάλλον ελέγχονται και πιστοποιούνται διαρκώς από ανεξάρτητους φορείς, καθώς ο Σταθμός είναι πιστοποιημένος κατά τα πρότυπα OHSAS 18001 και ISO 14001. Στα δέκα χρόνια λειτουργίας του έχουν παραληφθεί πάνω από 300 φορτία υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ), που φθάνουν στη χώρα μας με δεξαμενόπλοια και αποθηκεύονται προσωρινά στις δύο δεξαμενές συνολικής χωρητικότητας 130.000 κ.μ. ΥΦΑ και στη συνέχεια, στις ειδικές εγκαταστάσεις αεριοποίησης του Σταθμού, το ΥΦΑ μετατρέπεται ξανά σε αέριο και τροφοδοτεί το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Φυσικού Αερίου. Ο Τερματικός Σταθμός ΥΦΑ του ΔΕΣΦΑ αποτελεί ένα σπουδαίο ενεργειακό κεφάλαιο για την Ελλάδα, αφού παρέχει ασφάλεια ενεργειακής τροφοδοσίας, λειτουργική ευελιξία στο σύστημα μεταφοράς και αυξημένη δυνατότητα κάλυψης αιχμηρών απαιτήσεων της αγοράς ΦΑ.

Ο ΔΕΣΦΑ με γνώμονα την αξιοπιστία και την αδιάλειπτη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου, επενδύει στη συνεχή βελτίωση των εγκαταστάσεων του Τερματικού Σταθμού ΥΦΑ. Τον Οκτώβριο του 2007, ο ΔΕΣΦΑ πραγματοποίησε μια από τις σημαντικότερες επενδύσεις για την ενεργειακή υποδομή της χώρας μας, ολοκληρώνοντας την αναβάθμιση του Τερματικού Σταθμού ΥΦΑ Ρεβυθούσας (1η φάση αναβάθμισης), αυξάνοντας τη δυναμικότητα παραλαβής φορτίων αλλά και τη δυνατότητα αεριοποίησής του. Ο Σταθμός μπορεί πλέον να υποδέχεται μεγαλύτερα δεξαμενόπλοια και να παραλαμβάνει γρήγορα και αποτελεσματικά διπλάσιες ποσότητες αερίου.

Η αδιάλειπτη δυναμικότητα αεριοποίησης τριπλασιάστηκε από 271 κ.μ. ΥΦΑ την ώρα πριν την αναβάθμισή του, σε 1.000 κ.μ παρέχοντας του τη δυνατότητα να επεξεργάζεται τριπλάσιες ποσότητες υγροποιημένου ΦΑ και να τροφοδοτεί το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς με 5,2 – 5,3 δις. κ.μ. ΦΑ ετησίως. Τον Απρίλιο του 2009, ο στρατηγικός ρόλος του Σταθμού ΥΦΑ ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο με το πέρας των εργασιών εγκατάστασης και λειτουργίας της Μονάδας Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ). Η μονάδα ΣΗΘΥΑ με καύσιμο φυσικό αέριο, εξασφαλίζει ηλεκτρική αυτονομία και επάρκεια 13MW στο Σταθμό ΥΦΑ. Επίσης, η δυνατότητα ανάκτησης θερμικής ενέργειας 14MW και η χρήση της στη διεργασία αεριοποίησης του υγροποιημένου φυσικού αερίου αυξάνει το βαθμό απόδοσης της μονάδας περίπου κατά 89%, συμβάλλοντας έτσι στην εξοικονόμηση ενεργειακών πόρων και στην προστασία του περιβάλλοντος, παρέχοντας σημαντικά οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη. Ο ΔΕΣΦΑ συμμετέχει στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας και στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, με την πώληση της πλεονάζουσας ηλεκτρικής ενέργειας στο Διαχειριστή Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΣΜΗΕ), αποφέροντας στην εταιρεία επιπλέον έσοδα. Σε ένα διεθνές περιβάλλον, όπου η ενέργεια αναδεικνύεται σε παράγοντα – κλειδί για την ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής, ο ΔΕΣΦΑ ενισχύει μια από τις σπουδαιότερες ενεργειακές υποδομές της Ελλάδας, ώστε να καλύψει αποτελεσματικά τις σημερινές αλλά και τις μελλοντικές ενεργειακές ανάγκες της χώρας. Εν όψη της 2ης Φάσης Αναβάθμισης του Σταθμού ΥΦΑ Ρεβυθούσας ο ΔΕΣΦΑ ολοκλήρωσε τη μελέτη σκοπιμότητας για την κατασκευή της 3ης δεξαμενής αποθήκευσης ΥΦΑ με παράλληλη αύξηση της δυναμικότητας αεριοποίησης. Η τρίτη δεξαμενή θα έχει χωρητικότητα 95.000 κ.μ ΥΦΑ. και θα αυξήσει τη συνολική αποθηκευτική ικανότητα του Σταθμού σε 225.000 κ.μ. ΥΦΑ από 130.000 κ.μ. ΥΦΑ που είναι σήμερα. Η δυναμικότητα αεριοποίησης θα αυξηθεί σε 1.400 κ.μ. ΥΦΑ την ώρα από 1.000 κ.μ. που είναι σήμερα.

Εικόνα 60 Πανοραμική άποψη της νήσου Ρεβυθούσας και του Σταθμού Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου

ΕΜΠΟΡΙΟ

Ζώνες ή Μέτωπα Εμπορικών Δραστηριοτήτων

Στο Δήμο Μεγαρέων υπάρχουν τέσσερις εμπορικές ζώνες σχετικές τόσο με την οικιστική ανάπτυξη της περιοχής, όσο και με την τουριστική ανάπτυξη. Αυτές είναι:

1^η ζώνη: Κατασκευαστικός τομέας. Όπως αναφέρθηκε τα Μέγαρα είχαν και συνεχίζουν να έχουν πολλά οικοδομικά αποθέματα. Η δόμηση παραθεριστικών και μόνιμων κατοικιών, αλλά και αρκετών βιοτεχνικών - βιομηχανικών εγκαταστάσεων οδήγησαν στην ανάπτυξη πολλών επαγγελματιών σχετικών με την κατασκευή. Είναι χαρακτηριστικό ότι από τους πίνακες του ΣΤΑΚΟΔ φαίνονται πάνω από 720 επιχειρήσεις σχετικές με το τομέα. Το φαινόμενο αυτό, δηλαδή την ύπαρξη πολλών κατασκευαστικών επιχειρήσεων, παρατηρείται και στους υπόλοιπους Δήμους της Δυτικής Αττικής, όμως για τα Μέγαρα είναι ο πρώτος σε δυναμικότητα.

2^η Ζώνη: Εστίαση. Η εστίαση είναι το δεύτερο μέτωπο εμπορίου στην περιοχή σε δυναμικότητα, καθώς οι επιχειρήσεις αυτές ξεπερνούν τις 240 βάσει ΣΤΑΚΟΔ. Επειδή ο Δήμος έχει τουριστικούς προορισμούς κυρίως παραλιακούς κοντά στο «κλεινόν άστυ» αλλά και επειδή οι παραθεριστικές κατοικίες είναι αρκετές, λογικό είναι η εστίαση να πρωτοστατεί.

3^η Ζώνη: Μεταφορές και Αποθηκεύσεις. Επειδή τα Μέγαρα βρίσκονται πολύ κοντά στην Πελοπόννησο αλλά και την Αθήνα, είναι προφανές ότι ένα μέρος αυτών των επιχειρήσεων στεγάζεται σε αυτή την περιοχή. Συναντώνται κυρίως στις βιομηχανικές – βιοτεχνικές περιοχές που θα αναλυθούν παρακάτω.

4^η Ζώνη: Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο. Είναι οι γνωστές επιχειρήσεις που συναντώνται σε κάθε Δήμο και περιλαμβάνουν γενικότερες παροχές υπηρεσιών.

Παρατίθεται μέρος του ΣΤΑΚΟΔ 2008 με τις επιχειρήσεις τριτογενούς τομέα παραγωγής. Έχουν προστεθεί το πλήθος των επιχειρήσεων για τους πρώην Δήμους Μεγαρέων και Νέας Περάμου⁹⁰.

Πίνακας 16 Είδη επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Μεγαρέων

Κατασκευές κτιρίων	113
Έργα πολιτικού μηχανικού	106
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	351
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	150
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	320
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	676
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	105
Πλωτές μεταφορές	11
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	21
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	1
Καταλύματα	7
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	241

⁹⁰ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Εκδοτικές δραστηριότητες	6
Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	2
Τηλεπικοινωνίες	6
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	12
Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	3
Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	1
Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	7
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	16
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	29
Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	17
Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	157
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	4
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	6
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	18
Κτηνιατρικές δραστηριότητες	3
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	12
Δραστηριότητες απασχόλησης	1
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	4
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	5
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	12
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	11
Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	2
Εκπαίδευση	16
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	10
Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέ-	17

δαση	
Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	1
Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	2
Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες δι-ασκέδασης και ψυχαγωγίας	9
Δραστηριότητες οργανώσεων	5
Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	15
Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	69

Παραεμπόριο

Στην περιοχή όπου υπάρχει έντονο πρόβλημα ασφαλείας και θα εξεταστεί παρακάτω, το παραεμπόριο είναι ένα από τα φαινόμενα που συναντώνται. Αυτό απαντάται κυρίως στους καταυλισμούς των Ρομά οι οποίοι εμπορεύονται διάφορα προϊόντα παράνομα χωρίς τον ελάχιστο φορολογικό έλεγχο. Τα προϊόντα αυτά είναι κυρίως γεωργικά προϊόντα, μέταλλα αλλά και ναρκωτικά.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΒΙ.ΠΑ

Στο Δήμο Μεγαρέων αναπτύσσονται τρία ΒΙ.ΠΑ:

1. Βορειοανατολικά της πόλης των Μεγάρων στην περιοχή Παπά Περιβόλι κοντά στη Μονή Παναχράντου.
2. Νότια της πόλης στην περιοχή Βαρέα
3. Νοτιοανατολικά της πόλης στην περιοχή Λάκκα Καλογήρου κοντά στον όρμο Βουρκάρι.

Το πρώτο ΒΙ.ΠΑ έχει προταθεί από το Γ.Π.Σ της περιοχής και βρίσκεται σε μια ιδανική θέση αρκετά χιλιόμετρα από την αστική ζώνη, μειώνοντας στο ελάχιστο την αρνητική αλληλεπίδραση μεταξύ τους και φυσικά της όποιες οχλήσεις. Η πρόσβαση στο πάρκο γίνεται από οδό η οποία βρίσκεται εκτός της πόλης και συνδέεται απευθείας με την Ε.Ο. Αθηνών – Κορίνθου, οπότε μειώνονται και οι οχλήσεις από την διέλευση των βαρέων οχημάτων. Στο πάρκο αυτό υφίσταται συνεχής δόμηση νέων εγκαταστάσεων κυρίως σιδηρών ή σύμμικτων κατασκευών. Παρόλα αυτά όμως το πάρκο δεν είναι οργανωμένο και υπάρχουν σαφείς ελλείψεις σε υποδομές οι οποίες υποβαθμίζουν την εικόνα αυτού του Πάρκου και αυξάνουν τις περιβαλλοντικές οχλήσεις.

Με βάση τα λεγόμενα των εργαζομένων στην περιοχή, οι μοναδικές υποδομές της περιοχής είναι η ηλεκτροδότηση των επιχειρήσεων και ένα υποτυπώδες οδικό δίκτυο.

Το δεύτερο ΒΙ.ΠΑ είναι και αυτό στα πλαίσια του Γ.Π.Σ και βρίσκεται νότια της πόλης στην περιοχή Βαρέα. Είναι μια περιοχή μικρότερη σε έκταση και δυναμικότητα σε σχέση με την πρώτη. Σε αυτή την περιοχή ομοίως υπάρχουν ελλείψεις υποδομών, όμως υπάρχει και μια βασική διαφορά: Η οικιστική ανάπτυξη της πόλης των Μεγάρων προς την περιοχή αυτή, έχει φέρει το πάρκο σε άμεση αλληλεπίδραση με την αστική ζώνη οπότε παρουσιάζονται οχλήσεις.

Το τρίτο ΒΙ.ΠΑ όπως ειπώθηκε δεν είναι εγκεκριμένο από το Γ.Π.Σ και παρουσιάζει έντονες περιβαλλοντικές οχλήσεις μια και αναπτύσσεται στην βόρεια ακτή του όρμου Βουρκάρι. Η έλλειψη υποδομών οδηγεί σε ρύπανση και μόλυνση της πλούσιας χλωρίδας και πανίδας του υδροβιότοπου. Η περιοχή τελεί υπό αποβιομηχανοποίηση και αναστολή πάσης φύσεως οικοδομικών εργασιών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επειδή σε μια κομβική περιοχή όπως τα Μέγαρα είναι απαραίτητη η παρουσία ενός ΒΙ.ΠΑ – ΒΙΟ.ΠΑ που θα εξυπηρετεί Αττική και Πελοπόννησο, η εξέλιξη του ΒΙ.ΠΑ Παπά Περιβόλι είναι η καλύτερη περίπτωση διότι:

1. Βρίσκεται εκτός της αστικής ζώνης
2. Βρίσκεται εκτός του παραθαλασσίου μετώπου
3. Δεν διακόπτει τις γεωργικές εκτάσεις
4. Έχει οικοδομικά αποθέματα
5. Έχει προοπτικές σύνδεσης τόσο οδικά όσο και σιδηροδρομικά.

Είναι αναγκαία η οργάνωση του ΒΙ.ΠΑ έτσι ώστε να προσφέρει στους χρήστες προηγμένες υπηρεσίες. Τα στάδια που ενδείκνυνται είναι τα εξής:

1. Δημιουργία αυτόνομου φορέα για την οργάνωση και συντήρηση του πάρκου. Ο φορέας θα συνιστά ένα Ν.Π.Ι.Δ, με αυτονομία σε διοίκηση και οικονομική διαχείριση. Θα βοηθά στην εξεύρεση πόρων και κεφαλαίων για την συντήρηση και οργάνωση του ΒΙ.ΠΑ καθώς και στην εξέλιξή του.

2. Οριοθέτηση και πολεοδομική οργάνωση του πάρκου που θα επιφέρει λύση στα όποια ιδιοκτησιακά προβλήματα, ενώ θα βοηθήσει στην δημιουργία κοινόχρηστων υποδομών όπως χώρους πρασίνου, χώρους στάθμευσης, εγκαταστάσεων εστίασης, κεντρικών γραφείων διοίκησης.
3. Ρυμοτομική οργάνωση ως συνέχεια της πολεοδομικής οργάνωσης με οδικό δίκτυο ικανό να αντέξει την παρουσία πολλών βαρέων οχημάτων, την παρουσία πεζοδρομίων, διαβάσεων, σήμανσης και φωτισμού τις νυκτερινές ώρες. Σε μακροπρόθεσμο στάδιο είναι αναγκαία και η σιδηροδρομική σύνδεση.
4. Διαχείριση των βιοαποδομήσιμων και ανακυκλώσιμων απορριμμάτων με κάδους συλλογής και μηχανήματα πολτοποίησης.
5. Διαχείριση υγρών λυμάτων και όμβριων υδάτων με τοποθέτηση δικτύου αποχέτευσης.
6. Διαχείριση επικίνδυνων βιομηχανικών τοξικών αποβλήτων
7. Τοποθέτηση τηλεφωνικού δικτύου και οπτικών ινών, δημιουργία ηλεκτρονικών υπηρεσιών και διαδραστικού χάρτη στα πλαίσια της ευρυζωνικότητας.
8. Σύσταση ομάδας φύλαξης του πάρκου και υποδομών ασφαλείας όπως περίφραξη, κάμερες, σύστημα ελεγχόμενης εισόδου επισκεπτών και εργαζόμενων.

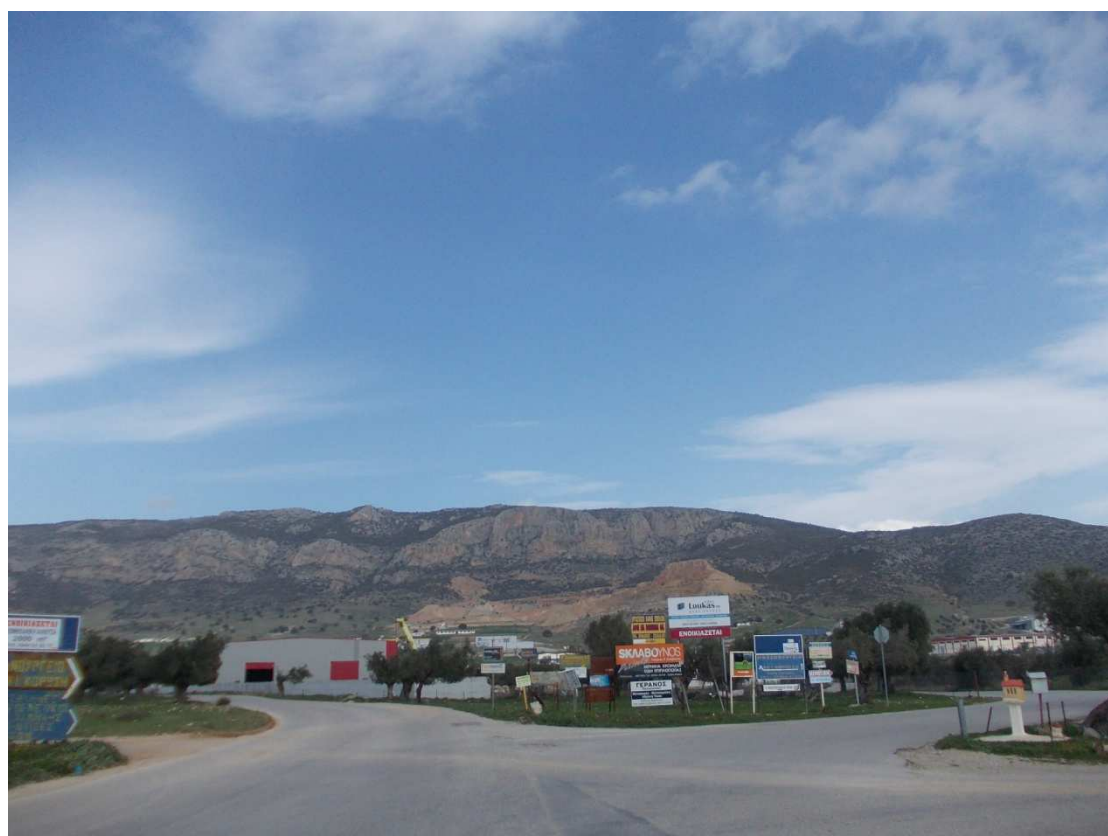
Με αυτές τις προτάσεις η εικόνα του πάρκου θα αναβαθμιστεί, θα υπάρξει τόνωση της τοπικής οικονομίας, θα επέλθουν επενδύσεις, το φυσικό περιβάλλον θα προστατευτεί. Επίσης θα είναι εφικτή η αποβιομηχανοποίηση των άλλων δύο ΒΙ.ΠΑ που ενοχλούν, μια και θα υπάρχουν χώροι υποδοχής για αυτές τις επιχειρήσεις και καλύτερες υποδομές. Τέλος αυτό το πάρκο θα μπορούσε να αποτελέσει συνέχεια των εγκαταστάσεων του Θριασίου Πεδίου, σε περίπτωση που υπάρξουν ελλείψεις αποθεμάτων γης.

Παρατίθεται μέρος του ΣΤΑΚΟΔ 2008 με τις επιχειρήσεις δευτερογενούς τομέα παραγωγής (βιομηχανίες). Έχουν προστεθεί το πλήθος των επιχειρήσεων για τους πρώην Δήμους Μεγαρέων και Νέας Περάμου⁹¹.

⁹¹ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Πίνακας 17 Είδη βιομηχανιών δευτερογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Μεγαρέων

Βιομηχανία τροφίμων	54
Ποτοποιία	8
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	3
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	9
Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	2
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	9
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	22
Παραγωγή βασικών μετάλλων	9

Εικόνα 61 Άποψη της εισόδου στο ΒΙ.ΠΑ Παπά Περιβόλι. Διακρίνεται έλλειψη οριοθέτησης και υποδομών όπως σήμανσης, φωτισμού, πεζοδρομίων κ.α.

Εικόνα 62 Άποψη μέρους του ΒΙ.ΠΑ Παπά Περιβόλι. Έλλειψη πολεοδομικής και ρυμοτομικής οργάνωσης. Η παρουσία πολλών αποθεμάτων γης, αφήνει ελπίδες για την ανάπτυξη του πάρκου.

ΒΙΟ.ΠΑ

Οι βιοτεχνικές επιχειρήσεις της περιοχής βρίσκονται κυρίως συγκεντρωμένες στα ΒΙ.ΠΑ που αναφέρθηκαν παραπάνω αλλά και μερικές εξ' αυτών συναντώνται διάσπαρτες εντός της οικιστικής ζώνης συνιστώντας ασυμβατότητα χρήσεων γης. Και σε αυτή την περίπτωση είναι αναγκαία η δημιουργία ενός οργανωμένου ΒΙΟ.ΠΑ όπου θα συγκεντρώνονται αυτού του είδους οι εγκαταστάσεις και θα έχουν την δυνατότητα να εξελιχθούν. Μια καλή ιδέα είναι να ακολουθηθεί το μοτίβο που αναλύθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ενώ χωροταξικά ΒΙ.ΠΑ και ΒΙΟ.ΠΑ να βρίσκονται στο ίδιο σημείο, αφενός για να υπάρχει διαχωρισμός από την οικιστική ζώνη, αφετέρου να επιτρέπει μια αλληλουχία μεταξύ τους και υπάρχει συγγένεια στους τομείς που ασχολούνται μεταξύ τους.

Παρατίθεται μέρος του ΣΤΑΚΟΔ 2008 με τις επιχειρήσεις δευτερογενούς τομέα παραγωγής (βιοτεχνίες). Έχουν προστεθεί το πλήθος των επιχειρήσεων για τους πρώην Δήμους Μεγαρέων και Νέας Περάμου⁹².

Πίνακας 18 Είδη βιοτεχνιών δευτερογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Μεγαρέων

Κατασκευή ειδών ένδυσης	23
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	3
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	26
Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	6
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	18
Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	3
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	4
Κατασκευή επίπλων	17
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	8

Οχλήσεις

Οι οχλήσεις των βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων νοούνται ως μικρής ή μέσης. Έχει όμως εξεταστεί η υπάρχουσα κατάσταση και οι πραγματικές οχλήσεις που δημιουργούν αυτές οι εγκαταστάσεις στο αστικό ή φυσικό περιβάλλον.

ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΑΛΙΕΙΑ

Ο Δήμος Μεγαρέων είναι από τις περιοχές της Αττικής που έχουν δυναμική παρουσία στον πρωτογενή τομέα παραγωγής.

Γεωργία - Κτηνοτροφία

Τα Μέγαρα αποτελούν ένα από τους βασικούς προμηθευτές της πρωτεύουσας όσον αφορά τα γεωργικά ή ζωικά προϊόντα, μια και συναντώνται μεγάλες γεωργικές/κτηνοτροφικές εκτάσεις. Τα στοιχεία αγροτικής παραγωγής που διατηρεί το Τμήμα Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας του Δήμου έχουν ως εξής⁹³:

⁹² Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

⁹³ Πηγή: Αρχείο Τμήματος Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας Δήμου Μεγαρέων

1. **Ελαιοπαραγωγή Μεγαρείτικης ποικιλίας.** Είναι η μεγαλύτερη παραγωγή στον αγροτικό τομέα με 700.000 δένδρα, σε 56.000 στρέμματα περίπου και μέση ετήσια παραγωγή 700 τόνους ελαιόλαδο.
2. **Φιστικοπαραγωγή.** Τα Κελυφωτά Φιστίκια Μεγάρων είναι προϊόν Προστατευμένης Ονομασίας Προελεύσεως (ΠΟΠ)⁹⁴, σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες 2081/1992 και 2082/1992, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις 509/2010 και 510/2010 αντίστοιχα. Η παραγωγή αφορά 62.000 δένδρα περίπου, σε 2.500 στρέμματα και μέση παραγωγή 3.000 τόνους ανά διετία.
3. **Αμπέλια Οίνου.** Ο Τοπικός Οίνος Γερανείων είναι προϊόν Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ)⁹⁵, σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες 2081/1992 και 2082/1992, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις 509/2010 και 510/2010 αντίστοιχα. Η μέση ετήσια παραγωγή είναι 4.000 τόνοι κρασί.
4. **Υπαίθρια ποτιστικά κηπευτικά.** Παράγονται σε συγκαλλιέργεια με ελαιόδεντρα και φιστικόδεντρα σε 20.000 στρέμματα περίπου.
5. **Κηπευτικά και ανθοκομικά υπό κάλυψη.** 70 στρέμματα περίπου.

Όσον αφορά τους πωλητές λαϊκών αγορών – παραγωγούς βάσει του ΣΤΑΚΟΔ 2008 αυτοί ανέρχονταν περίπου σε 200, ενώ με πιο πρόσφατα στοιχεία του Δήμου αυτοί ξεπερνούν τους 400. Υπάρχει λοιπόν μια αύξηση 100% εντός τεσσάρων ετών, κάτι που δείχνει έμπρακτα τον ρόλο της γεωργικής παραγωγής τόσο για την περιοχή, όσο και για όλη την Περιφέρεια Αττικής⁹⁶.

⁹⁴ Πηγή: <http://www.minagric.gr>

Ως «Ονομασία Προέλευσης» νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου που κατάγεται από αυτήν την περιοχή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα, του οποίου η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον, που περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες και του οποίου η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία λαμβάνουν χώρα στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.

⁹⁵ Πηγή: <http://www.minagric.gr>

Ως «Γεωγραφική Ένδειξη» νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου που κατάγεται από αυτήν την περιοχή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα, του οποίου η συγκεκριμένη ποιότητα, η φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό μπορούν να αποδοθούν στη γεωγραφική αυτή καταγωγή και του οποίου η παραγωγή ή/και μεταποίηση ή/και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη περιοχή.

⁹⁶ Πηγές: Αρχείο Τμήματος Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας Δήμου Μεγαρέων, ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008)

Κρίνοντας την χωροταξική οργάνωση, οι εκτάσεις αυτές αναπτύσσονται κυρίως στο οροπέδιο μεταξύ των όρων Πατέρας και των Γερανείων. Έχουν το πλεονέκτημα ότι υδρεύονται φυσικά από τα ύδατα των πηγών αυτών των όρων, χωρίς να υπάρχει έντονη παρουσία γεωτρήσεων. Επίσης υπάρχει συνέχεια αυτών των εκτάσεων και δεν συνορεύουν με άλλες χρήσεις γης οπότε δεν δημιουργούνται περιβαλλοντικές οχλήσεις.

Αλιεία

Αξιόλογη είναι η παρουσία της αλιείας στην περιοχή με πάνω από 40 επιχειρήσεις σχετικές με το τομέα. Κυρίως στις παραθαλάσσιες περιοχές του Σαρωνικού και Κορινθιακού Κόλπου, αρκετοί ερασιτέχνες και επαγγελματίες αλιείς δραστηριοποιούνται με αυτό το τομέα. Αξίζει να αναφερθεί ότι έχει προταθεί η δημιουργία εγκαταστάσεων υδατοκαλλιεργειών στην θαλάσσια περιοχή των Μεγάρων, όμως σύμφωνα και με τα λεγόμενα της δημοτικής αρχής η παρουσία οικιστικής και βιομηχανικής ζώνης πλησίον της θαλάσσιας περιοχής δεν αφήνει πολλά περιθώρια⁹⁷. Η ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών μπορεί να τονώσει την οικονομία της περιοχής, όμως χρειάζεται εξειδικευμένη χωροταξική μελέτη για να μην υπάρξουν οχλήσεις σε σχέση με τις υπόλοιπες ζώνες ή το φυσικό θαλάσσιο περιβάλλον.

Λατομεία

Σε σχέση με άλλες περιοχές της μελέτης, στα Μέγαρα λειτουργούν ή λειτουργούσαν λατομεία εξόρυξης αδρανών υλικών. Σίγουρα η παρουσία αυτών αποτελεί ένα ισχυρό τομέα της πρωτογενούς παραγωγής καθότι δίδεται η δυνατότητα εκμετάλλευσης των όποιων κοιτασμάτων. Όμως ταυτόχρονα η παρουσία αυτών δημιουργεί περιβαλλοντικές οχλήσεις μια και υπάρχει εκχέρσωση των εκτάσεων και διατάραξη των οικοσυστημάτων. Είναι αναγκαίο όταν περατωθεί η εκμετάλλευση των όποιων κοιτασμάτων να υπάρχει ανάπλαση των χώρων κυρίως με δένδροφυτεύσεις οι οποίες θα αντισταθμίσουν τις περιβαλλοντικές οχλήσεις. Ακόμα αν οι ιδιοκτήτες είναι σύμφωνοι μπορούν να παραχωρήσουν μέρος των εκτάσεων στο Δήμο, έναντι ενοικίου ή άλλων αντισταθμισμάτων για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αναψυχής και πολιτισμού. Σχετικές δράσεις προς αυτή την κατεύθυνση έχουν υπάρξει σε διάφορα πρώην λατομεία όπως στο Κερασίни (Άλσος Σελεπίτσαρι) ή το Γαλάτσι (Άλσος Βεΐκου).

⁹⁷ «Σχόλιο Δήμου Μεγαρέων σχετικά με την ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών» Αρ. πρωτ: 11742/25.5.2011.

Παρατίθεται μέρος του ΣΤΑΚΟΔ 2008 με τις επιχειρήσεις πρωτογενούς τομέα παραγωγής. Έχουν προστεθεί το πλήθος των επιχειρήσεων για τους πρώην Δήμους Μεγαρέων και Νέας Περάμου⁹⁸.

Πίνακας 19 Είδη επιχειρήσεων πρωτογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Μεγαρέων

Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	198
Δασοκομία και υλοτομία	9
Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	44
Λοιπά ορυχεία και λατομεία	3

Εικόνα 63 Άποψη μέρους της γεωργικής παραγωγής στα Μέγαρα

⁹⁸ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΣΤΑΚΟΔ 2008) (Είναι ένα σχετικό στοιχείο καθώς μερικές εξ' αυτών μπορεί να δραστηριοποιούνται σε άλλη περιοχή και στο δήμο να διατηρούν μόνο την έδρα τους, κάτι το οποίο δεν γνωρίζει η ΕΛΣΤΑΤ ή το Επιμελητήριο).

Εικόνα 64 Άποψη της εισόδου των λατομείων Αφών Σταμέλου κοντά στο ΒΙ.ΠΑ Παπά Περιβόλι. Διακρίνεται η μορφοποίηση του φυσικού τοπίου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ⁹⁹

Εκπαίδευση¹⁰⁰

Οι εκπαιδευτικές δομές του Δήμου αποτελούνται από:

- Οκτώ (8) Νηπιαγωγεία στα Μέγαρα και τρία στην Ν. Πέραμο
- Εννέα (9) Δημοτικά Σχολεία στα Μέγαρα και τρία (3) στην Ν. Πέραμο.
- Τρία (3) Γυμνάσια στα Μέγαρα και ένα (1) στην Ν. Πέραμο
- Δύο (2) Γενικά Λύκεια στα Μέγαρα και ένα (1) στην Ν. Πέραμο
- Ένα (1) ΕΠΑΛ στα Μέγαρα
- Ένα (1) ΣΕΚ στα Μέγαρα

Θρησκεία

Στο Δήμο υπάρχουν τέσσερις (4) ενορίες αλλά και αρκετά μοναστήρια διάσπαρτα εντός του Δήμου. Πολιούχος των Μεγάρων είναι οι Άγιοι Μάρτυρες στις 16 Αυγούστου.

⁹⁹ Πηγή: <http://www.megara.gr>

¹⁰⁰ Πηγές: <http://dipe-dytik.att.sch.gr>, <http://dide-dytik.att.sch.gr>

Άθληση

Στα Μέγαρα υπάρχουν αρκετά αθλητικά σωματεία σχετικά με το ποδόσφαιρο, την καλαθοσφαίριση, την ιστιοπλοΐα, την σκοποβολή κ.α. Οι βασικότερες εγκαταστάσεις είναι το Εθνικό Στάδιο Μεγάρων και το Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο Μεγάρων, ενώ υπάρχει Ναυταθλητική μαρίνα στην Πάχη και μικρότερα γήπεδα.

Αυτοκινητοδρόμιο Μεγάρων¹⁰¹

Τα Μέγαρα διακρίνονται επίσης για το μηχανοκίνητο αθλητισμό μια και στην περιοχή της Πάχης υπάρχει πίστα αγώνων αυτοκινήτου και μοτοσικλέτας. Το αυτοκινητοδρόμιο Μεγάρων είναι η πρώτη πίστα αυτοκινήτου που δημιουργήθηκε στην Ελλάδα. Η κατασκευή της ξεκίνησε το 1994 και η λειτουργία της το 1998. Καλύπτει 200 στρέμματα, έχει μήκος 2,100m και μέσο πλάτος 11 – 12m στη σχάρα εκκίνησης. Η πίστα Κάρτ βρίσκεται δίπλα στην μεγάλη πίστα του αυτοκινητοδρομίου Μεγάρων. Η λειτουργία της ξεκίνησε το 2006, είναι αριστερόστροφη, καλύπτει 40 στρέμματα και έχει μήκος 975m και μέσο πλάτος 8m. Το αυτοκινητοδρόμιο φιλοξενεί εκθέσεις αυτοκινήτων, σεμινάρια αγωνιστικής και ασφαλούς οδήγησης, και πλήθος δράσεων σχετικά με την αυτοκίνηση.

Πρόνοια

Κατά βάση η περιοχή εξυπηρετείται από το Θριάσιο Νοσοκομείο στην Μαγούλα, ενώ συναντάμε ένα (1) κέντρο υγείας, δύο (2) ιατρεία του ΙΚΑ και ένα (1) Αγροτικό Κτηνιατρείο. Επίσης έχουμε τέσσερις (4) παιδικούς σταθμούς και δύο (2) ΚΑΠΗ.

Επίσης ο φορέας του Δήμου «Επιχειρηματική Δικτύωση Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων Δήμου Μεγαρέων (ΕΔΕΚΟΔΗΜ)», έχει προγραμματίσει δράσεις για την επιχειρηματική ανάπτυξη της περιοχής και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Πολιτισμός

Τα Μέγαρα ως μια πόλη με πλούσια ιστορία, διαθέτει πολλά σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Διαθέτει το Αρχαιολογικό Μουσείο που εκτίθενται αντικείμενα από την αρχαία πόλη των Μεγάρων, το Σκιρώνειο Μουσείο με έργα σύγχρονης Τέχνης, ένα Δημοτικό Θέατρο και μια Δημοτική Βιβλιοθήκη. Τέλος υπάρχουν αρκετά πολιτιστικά σωματεία όπως ο Μουσικός Όμιλος Μεγάρων.

¹⁰¹ Πηγή: <http://www.athenscircuit.gr>

Ασφάλεια

Στα Μέγαρα υπάρχει ένα (1) τμήμα ασφαλείας, ένας (1) σταθμός τροχαίας κοντά στην Ε.Ο Αθηνών Κορίνθου, ένας (1) Πυροσβεστικός Σταθμός στην Λάκκα και ένα (1) Δασαρχείο. Στην Ν. Πέραμο υπάρχει ένας (1) Λιμενικός Σταθμός και ένας αστυνομικός σταθμός.

Επίσης στην Ν. Πέραμο υπάρχει το Κέντρο Εκπαιδεύσεως Ειδικών Δυνάμεων (ΚΕΕΔ), το Κέντρο Εκπαιδεύσεως Πυροβολικού και στην Πάχη το Στρατιωτικό Αεροδρόμιο.

Όσον αφορά την ασφάλεια της περιοχής οι κάτοικοι διαμαρτύρονται έντονα για τα αυξημένα φαινόμενα διαρρήξεων, κλοπών, εκβιασμών τα οποία είναι ένα συχνό πρόβλημα της ευρύτερης Δυτικής Αττικής. Συνήθως οι παρανομούντες είναι αθίγγανοι Ρομά οι οποίοι στα πλαίσια της περιθωριοποίησης προβαίνουν σε αυτές τις ενέργειες. Μία πρότασή είναι να δοθεί η ευκαιρία κοινωνικής ένταξης σε αυτή την μειονότητα με το σκεπτικό να υπάρξει μόρφωση αυτών των ανθρώπων και να σταματήσει αυτό το όργιο παρανομίας. Όσο αυτό δεν γίνεται, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος διάρρηξης της κοινωνικής συνοχής διότι δεν είναι γνωστό οι πολίτες πως θα αντιδράσουν για να προστατευθούν όταν υπάρχει ελλιπής πολιτική βούληση και αστυνόμευση.

Επίσης θα πρέπει να τονιστεί και το γεγονός ότι στα Μέγαρα αναπτύσσονται δύο από τους ελάχιστους πόλους πρασίνου της Αττικής, τα Γεράνεια Όρη και το όρος Πατέρας, οπότε είναι αναγκαίο να αναβαθμιστούν οι υπηρεσίες φύλαξης και δασοπυρόσβεσης αυτών των ορεινών όγκων.

Λοιπές Δομές

Στα Μέγαρα λειτουργούν μια (1) Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ), μία (1) Διεύθυνση Πολεοδομίας, ένα (1) Υποθηκοφυλακείο, ένα (1) Ειρηνοδικείο, ένα (1) Κ.Τ.Ε.Ο. και δύο (2) Κ.Ε.Π. (το ένα βρίσκεται στη Ν. Πέραμο).

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ Β' ΤΟΜΟΥ

- 1) Στην δεύτερη ζώνη της Δυτικής Αττικής αναλύθηκαν οι Δήμοι Ελευσίνας, Ασπροπύργου, Μάνδρας-Ειδυλλίας (Δ.Ε. Μάνδρας) και Μεγαρέων όπου συναντά κανείς τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:
- 2) Ως προς τη διοικητική διάρθρωση ο Δήμος Ασπροπύργου παρέμεινε με την προηγούμενη μορφή του, ενώ οι Δήμοι Ελευσίνας, Μάνδρας-Ειδυλλίας και Μεγαρέων βάσει του σχεδίου «Καλλικράτης» απέκτησαν νέα διοικητικά όρια και έκταση. Ο Δήμος Ελευσίνας έχει κτηματογραφηθεί πλήρως ενώ οι υπόλοιποι όχι ακόμη. Όλοι οι Δήμοι διαθέτουν οργανωμένη διαδικτυακή πύλη ενώ κανείς δεν έχει αναπτύξει σύστημα GIS.
- 3) Σχετικά με τον πληθυσμό των περιοχών αυτών, υπήρξε αυξητική μεταβολή λόγω της αλματώδους βιομηχανικής ανάπτυξης, της αύξησης των θέσεων εργασίας και του φθηνού κόστους οικοδομήσιμης γης. Σήμερα συναντά κανείς πληθυσμιακή στασιμότητα λόγω της οικονομικής ύφεσης αλλά με δυνητικά αυξητική τάση.
- 4) Όλοι οι Δήμοι παρουσιάζουν ενδιαφέροντα ιστορικά στοιχεία, ειδικά η Ελευσίνα και τα Μέγαρα μιας και είναι κατοικημένοι από αρχαιοτάτων χρόνων.
- 5) Αναφορικά με το οδικό δίκτυο συναντώνται έντονα κυκλοφοριακά προβλήματα λόγω πληθώρας κινούμενων οχημάτων, σοβαρών ελλείψεων χώρων στάθμευσης και καταπονημένων - φθαρμένων υποδομών που χειροτερεύουν την κατάσταση. Υπάρχει σε όλους τους Δήμους βασικό δίκτυο μέσων μαζικής μεταφοράς το οποίο θα μπορούσε να αναβαθμιστεί περισσότερο με την βελτιστοποίηση του μέσου σταθερής τροχιάς που διέρχεται πλησίον τους. Δε συναντά κανείς μεγάλο αριθμό πεζοδρόμων εντός της αστικής ζώνης των παραπάνω Δήμων.
- 6) Σε όλους τους Δήμους υπάρχουν έλλειψη αστικού πρασίνου και αναξιοποίητα αστικά κενά με τα λιγότερα να βρίσκονται στο Δήμο Ελευσίνας. Για το Δήμο Μεγαρέων σημαντικό ρόλο κατέχουν τα Γεράνεια Όρη και το Όρος Πατέρας.

- 7) Στο γενικότερο πολεοδομικό σχέδιο των Δήμων αυτών δεν περιγράφονται κάποιες αξιόλογες και χωροθετημένες ζώνες ανάπλασης. Σχετικά με τις ζώνες ανάδειξης μόνο στο Δήμο Ελευσίνας συναντάται αξιόλογο πλήθος διατηρητέων κτιρίων. Νεότερα ιστορικά κτίρια και αρχαιολογικά μνημεία-κτίρια-χώροι συναντώνται κυρίως στους Δήμους Ελευσίνας και Μεγαρέων και σε μικρότερο βαθμό στους υπόλοιπους.
- 8) Σε όλους τους Δήμους εντοπίζεται μικρός αριθμός εγκαταλειμμένων κτιρίων και ακόμα μικρότερος αριθμός επαναχρησιμοποιούμενων κτιρίων-χώρων. Στον αστικό ιστό συναντάται αυθαίρετη δόμηση αλλά το μεγαλύτερο πρόβλημα εντοπίζεται στην ασυμβατότητα χρήσεων γης και κυρίως λόγω της γειτνίασης περιοχών κατοικίας με βιομηχανικές ζώνες και μεγάλους οδικούς άξονες. Τα παραλιακά μέτωπα των Δήμων Ελευσίνας και Ασπροπύργου έχουν καταληφθεί κατά μεγάλο μέρος από βιομηχανικές ζώνες, ενώ στο Δήμο Μεγαρέων υπάρχουν αξιόλογοι τουριστικοί παραθαλάσσιοι οικισμοί.
- 9) Οι Δήμοι της Ελευσίνας και του Ασπροπύργου ως έντονα βιομηχανοποιημένες περιοχές έχουν πολύ έντονα περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως η ρύπανση ατμόσφαιρας και υδάτων. Στην Μάνδρα συναντάται περιβαλλοντικό πρόβλημα ατμοσφαιρικής ρύπανσης κυρίως λόγω των Βιομηχανικών Ζωνών και των πολυσύχναστων οδικών αξόνων που την περικλείουν. Στα Μέγαρα συναντώνται όλα τα προαναφερθέντα περιβαλλοντικά προβλήματα αλλά σε ηπιότερο βαθμό από τους άλλους Δήμους. Μόνο ο Δήμος Μεγαρέων διαθέτει ολοκληρωμένο αποχετευτικό δίκτυο που καταλήγει σε ανεξάρτητο Βιολογικό Καθαρισμό. Στους υπόλοιπους Δήμους συναντάει κανείς απορροφητικούς βόθρους που δημιουργούν μόλυνση των εδαφών και του υδροφόρου ορίζοντα, ενώ το αποχετευτικό δίκτυο είναι υπό κατασκευή. Σημαντικό ρόλο πρόκειται να διαδραματίσει το νέο Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων του Θριασίου Πεδίου. Δεν υπάρχουν σοβαρά προβλήματα στην αποκομιδή των σκουπιδιών, δεν υπάρχει ικανοποιητικό σύστημα ανακύκλωσης, υπάρχει όμως σοβαρό πρόβλημα με τα βιομηχανικά απόβλητα σε όλους τους Δήμους.

- 10) Στους Δήμους Ασπροπύργου και Μάνδρας-Ειδυλλίας αναπτύσσεται κυρίως χερσαίο διαμετακομιστικό εμπόριο και αποθηκείσεις. Ο Δήμος Ελευσίνας με το εμπορικό του λιμάνι αναπτύσσει πλωτές μεταφορές αλλά και αποθηκείσεις. Στο Δήμο Μεγαρέων δεν συναντάει κανείς σημαντικές εμπορικές δραστηριότητες συγκριτικά με τους άλλους Δήμους αναφοράς.
- 11) Στους Δήμους Ελευσίνας και Ασπροπύργου κυρίως και σε μικρότερο βαθμό στους Δήμους Μάνδρας-Ειδυλλίας και Μεγαρέων, συναντώνται κάποιες από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες της Ελλάδας και πιθανώς των Βαλκανίων. Εντούτοις στους Δήμους δεν συναντώνται πουθενά οργανωμένα ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ. Οι ζώνες που χαρακτηρίζονται έτσι σε προϋπάρχοντα ΓΠΣ στην πράξη δεν έχουν υλοποιηθεί. Με βάση τα παραπάνω γίνεται εύκολα κατανοητό το πολύ υψηλό επίπεδο οχλήσεων που οφείλεται κατά κύριο λόγο στην γειννίαση ανοργάνωτου Βιομηχανικού-Βιοτεχνικού περιβάλλοντος και κατακερματισμένου από οδικούς άξονες αστικού χώρου.
- 12) Και οι τέσσερις Δήμοι παρότι γειννιάζουν με την πρωτεύουσα παρατηρείται σημαντική αγροτική και κτηνοτροφική δραστηριότητα στα όριά τους, ενώ παρότι οι τρεις από αυτούς είναι παράλιοι η αλιεία είναι ερασιτεχνική και περιορίζεται μόνο στην ιδιωτική πρωτοβουλία λόγω της ρύπανσης των υδάτων.
- 13) Τέλος υπάρχει ικανοποιητική εκπαιδευτική και αθλητική υποδομή, μεγάλος αριθμός θρησκευτικών κέντρων, ένα σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα, ανεπαρκές σύστημα ασφάλειας μιας και στις περιοχές κυρίως των Δήμων Ασπροπύργου και Μεγαρέων είναι μόνιμα εγκατεστημένες ομάδες μειονοτήτων Ρομά με ιδιαίτερη κουλτούρα και ταραχώδη τρόπο ζωής. Στο θέμα της Πρόνοιας υπάρχει ένα καλά οργανωμένο σύστημα σε όλους τους Δήμους, με ποικίλες παροχές και δράσεις που διευκολύνουν τη δύσκολη ζωή ενός μεγάλου ποσοστού των αναξιοπαθούντων κατοίκων τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ Β΄ ΤΟΜΟΥ

- **Ρήγα Δήμητρα – Ηλιόπουλος Παναγιώτης.** Πτυχιακή Εργασία «Αστικό Παρατηρητήριο Ελευσίνας». Εισηγητής – Επιβλέπων: Γεώργιος Κ. Βαρελίδης, Δρ Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος Ε.Μ.Π, Καθηγητής ΤΕΙ Πειραιά & Επιστημονικός Υπεύθυνος Αστικού Παρατηρητηρίου ΒΙ.ΠΕ Αττικής. ΤΕΙ Πειραιά, τμήμα ΠΔΕ, έτος 2010.
- **Τουμπανιάρη Σοφία.** Πτυχιακή Εργασία «Πολεοδομική Έρευνα – Καταγραφή στα Μέγαρα στα πλαίσια των στόχων του Αστικού Παρατηρητηρίου Βιομηχανικών Περιοχών Αττικής». Εισηγητής – Επιβλέπων: Γεώργιος Κ. Βαρελίδης, Δρ Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος Ε.Μ.Π, Καθηγητής ΤΕΙ Πειραιά & Επιστημονικός Υπεύθυνος Αστικού Παρατηρητηρίου ΒΙ.ΠΕ Αττικής. ΤΕΙ Πειραιά, τμήμα: ΠΔΕ, έτος 2011.
- **Καύκουλας Αλέξανδρος Πλωτάρχης Λ.Σ.** «Αντιμετώπιση Ρύπανσης της Θάλασσας». Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας Κλάδος Λιμενικής Αστυνομίας και Επιχειρησιακών Μέσων. Διεύθυνση Προστασίας Θαλασσίου Περιβάλλοντος. Πειραιάς 2001.
- **ΥΠΕΧΩΔΕ/ΥΠΕΚΑ, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου.** «Έκθεση Ατμοσφαιρικής Ποιότητας Αθήνας 2008», Απρίλιος 2009
- **ΥΠΕΧΩΔΕ/ΥΠΕΚΑ, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου.** «Έκθεση Ατμοσφαιρικής Ποιότητας Αθήνας 2009», Απρίλιος 2010
- **ΥΠΕΧΩΔΕ/ΥΠΕΚΑ, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου.** «Έκθεση Ατμοσφαιρικής Ποιότητας Αθήνας 2010», Απρίλιος 2011
- **ΥΠΕΧΩΔΕ/ΥΠΕΚΑ, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου.** «Έκθεση Ατμοσφαιρικής Ποιότητας Αθήνας 2011», Απρίλιος 2012
- **Χρηστίδης Αναστάσιος.** «Εκθέσεις Μετρήσεων Ρύπων τμήματος Περιβάλλοντος, Ανακύκλωσης και Πολιτικής Προστασίας Δήμου Ελευσίνας. 5/6/2012
- **Αμπατζόγλου Γεώργιος.** «Μελέτη για την ανακύκλωση στην Ελευσίνα».

- **Χαραλαμπίδης Ιωάννης – Παπαετροπούλου Καλλιόπη.** «Μελέτη αναμόρφωσης της χωροταξικής οργάνωσης των χερσαίων χώρων και βελτίωση της λιμενικής υποδομής τμήματος της ζώνης λιμένα Ο.Λ.Ε Α.Ε.». Ελευσίνα, Απρίλιος 2006.
- **Ο.Λ.Ε Α.Ε.** «Επιχειρησιακό Σχέδιο Ο.Λ.Ε Α.Ε 2011 – 2013»
- **Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Δήμου Ελευσίνας.** «Αρχεία Γεωργικής Παραγωγής».
- **Ελαιοκομικό Μητρώο 2003**
- **Δήμος Ασπρούργου.** Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2008
- **Δήμος Μάνδρας.** «Τροποποίηση – Αναθεώρηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου». Τεύχος Έκθεσης Προμελέτης Β1 Σταδίου. Οκτώβριος 2010.
- **ΔΕΣΦΑ.** Ενημερωτικά Φυλλάδια για την διακίνηση του φυσικού Αερίου
- **Τμήμα Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας Δήμου Μεγαρέων.** «Αρχείο γεωργικής παραγωγής Μεγάρων».
- **ΕΛΣΤΑΤ.** «ΣΤΑΚΟΔ 2008» και «Ψηφιακό Αρχείο Απογραφών Πληθυσμού»
- **Τοπική εφημερίδα Δυτικής Αττικής «Τα Γεγονότα».** Αρ. φύλλου 5105, Ιανουάριος 2013
- **Τοπική εφημερίδα «Επικαιρότητα Δυτικής Αττικής».** Αρ. φύλλου 4024, Τετάρτη 6/2/2013

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- Google Earth
- el.wikipedia.org/wiki/
- www.ktimatologio.gr
- www.organismosathinas.gr
- www.eleusina.gr
- www.ktelattikis.gr
- www.oasa.gr
- www.trainose.gr
- listedmonuments.culture.gr
- kathimerini.newspaperdirect.gr
- www.eydap.gr
- www.hellenic-petroleum.gr
- www.eas.gr
- www.titan.gr
- www.halyvourgiki.gr
- www.neorion-holdings.gr
- www.aisxylia.gr
- www.aspropyrgos.gr
- www.eie.gr
- news.kathimerini.gr
- www.greekscapes.gr
- www.hlv.gr
- www.dimofon.gr
- www.mandras – eidyllias.gr
- www.megara.gr
- odysseus.culture.gr
- annyra.wordpress.com
- www.desfa.gr
- www.minagric.gr
- www.athenscircuit.gr
- <http://dipe-dytik.att.sch.gr>
- <http://dide-dytik.att.sch.gr>
- www.astynomia.gr
- www.firehouse.gr
- www.nee.gr

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ Β' ΤΟΜΟΥ

Εικόνα 1 Γεωγραφική θέση του Δήμου Ελευσίνας (Πηγή: http://el.wikipedia.org/wiki/)	15
Εικόνα 2 Έντονη παρουσία φθορών και ταυτόχρονη έλλειψη πεζοδρομίων, φωτισμού σε ένα δρόμο της Μαγούλας.....	24
Εικόνα 3 Έντονη χρήση του οδικού δικτύου από βαρέα οχήματα. Εικόνα από μια διασταύρωση στη Μαγούλα.....	25
Εικόνα 4 Άποψη της πλατείας Αγίου Γεωργίου στην Ελευσίνα. Παρουσιάζει καλή εικόνα αλλά είναι ένα από τα ελάχιστα παραδείγματα.....	28
Εικόνα 5 Άποψη του αρχαιολογικού χώρου της Ελευσίνας.....	30
Εικόνα 6 Άποψη του Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου στη Μαγούλα (Πηγή: http://el.wikipedia.org)	31
Εικόνα 7 Άποψη ενός νεοκλασικού και καλοδιατηρημένου κτιρίου.	32
Εικόνα 8 Παραρεμάτια δόμηση στην ΒΙΠΕ Μαγούλας, Μια σοβαρή πολεοδομική παράβαση	34
Εικόνα 9 Υπέρβαση της ρυμοτομικής γραμμής και έλλειψη πεζοδρομίου σε ένα δρόμο της Ελευσίνας.....	35
Εικόνα 10 Άποψη των νεόδμητων οικιών του ΟΕΚ, στο παραθαλάσσιο μέτωπο που παραμένουν εγκαταλελειμμένες.....	36
Εικόνα 11 Άποψη του κελύφους του εργοστασίου ΚΡΟΝΟΣ και της μεγάλης εγκαταλελειμμένης έκτασης που καταλαμβάνει.....	37
Εικόνα 12 Άποψη των εγκαταστάσεων της Ελαιουργικής όπου χρησιμοποιείται μόνο ένα μήνα το χρόνο για την τέλεση των Αισχυλείων	39
Εικόνα 13 Άποψη μέρους του παραθαλασσιού μετώπου που έχει διαμορφωθεί από τον ΟΛΕ και είναι ελεύθερο στους πολίτες. Οι προοπτικές περαιτέρω ανάδειξής του είναι πολλές.....	39
Εικόνα 14 Παράδειγμα οικίας δίπλα σε βιοτεχνικές εγκαταστάσεις στο νοτιοδυτικό μέρος της Ελευσίνας.....	43
Εικόνα 15 Άποψη ενός παροπλισμένου πλοίου στο παραθαλάσσιο μέτωπο της Ελευσίνας.....	51

Εικόνα 16 Εργασίες εγκατάστασης αποχετευτικού συστήματος σε μια γειτονιά της Ελευσίνας.....	54
Εικόνα 17 Μακέτα των εγκαταστάσεων του ΚΕΛ Θριασίου Πεδίου (Πηγή: http://www.eydap.gr)	54
Εικόνα 18 Αεροφωτογραφία του λιμένα Ελευσίνας (Πηγή: Αρχείο ΟΛΕ).....	60
Εικόνα 19 Άποψη του δυτικού κρηπιδώματος ΚΡΟΝΟΣ που είναι περιφραγμένο	61
Εικόνα 20 Άποψη εμπορικής ζώνης στο δυτικό άκρο της Ελευσίνας.....	62
Εικόνα 21 Γεωγραφική θέση του Δήμου Ασπρούργου (Πηγή: http://el.wikipedia.org/wiki/).....	76
Εικόνα 22 Άποψη της κυκλοφοριακής συμφόρησης στον κόμβο του Ασπρούργου .	84
Εικόνα 23 Ελλείψεις και φθορές σε τοπική οδό	87
Εικόνα 24 Άποψη του παραλιακού μετώπου, όπου έχει μια καλή εικόνα	87
Εικόνα 25 Άποψη μιας πλατείας και παιδικής χαράς στο παραθαλάσσιο μέτωπο	89
Εικόνα 26 Άποψη χώρου πρασίνου στον Ασπρόπυργο.....	89
Εικόνα 27 Άποψη των εναπομεινάντων δομικών στοιχείων του Πύργου (Πηγή: www.eie.gr)	91
Εικόνα 28 Ένα από τα ελάχιστα παραδείγματα εγκαταλελειμμένων χώρων	93
Εικόνα 29 Ανεξέλεγκτη εναπόθεση απορριμμάτων σε τοπική οδό	98
Εικόνα 30 Άποψη μέρους του νέου σταθμού του ΟΣΕ και των σιδηροδρομικών γραμμών	101
Εικόνα 31 Άποψη βιοτεχνιών στην ΒΙΠΑ - ΒΙΟΠΑ ΝΑΤΟ.....	109
Εικόνα 32 Άποψη του Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής.....	111
Εικόνα 33 Άποψη του αναπαλαιωμένου Ρολογιού (Αρχείο Λαογραφικού Μουσείου)	115
Εικόνα 34 Άποψη του χώρου του Λαογραφικού μουσείου	116
Εικόνα 35 Γεωγραφική θέση του Δήμου Μάνδρας – Ειδυλλίας (Πηγή: http://el.wikipedia.org/wiki/).....	120
Εικόνα 36 Άποψη της οδού Στρ. Ρόκα που έχει διαμορφωθεί καλά.....	129
Εικόνα 37 Άποψη της Ε.Ο. Ελευσίνας - Θηβών και των ελλείψεων που παρουσιάζει	129

Εικόνα 38 Διασταύρωση στην Μάνδρα. Αρκετές ελλείψεις και φθορές	130
Εικόνα 39 Άποψη της κεντρικής πλατείας της περιοχής.....	132
Εικόνα 40 Άποψη μέρους των Εργατικών Πολυκατοικιών Μάνδρας,	133
Εικόνα 41 Άποψη κτίσματος που καταλαμβάνει μέρος του οδοστρώματος.....	135
Εικόνα 42 Υπέρβαση της ρυμοτομικής γραμμής σε μια οδό της Μάνδρας.....	136
Εικόνα 43 Κατοικία σε άμεση γειτνίαση με πρατήριο καυσίμων και την Ε.Ο Ελευσίνας - Θηβών	138
Εικόνα 44 Κατοικίες δίπλα στην Ε.Ο. Ελευσίνας - Θηβών. Παρουσία πολλών οχλήσεων	139
Εικόνα 45 Εναπόθεση απορριμμάτων εντός της βιομηχανικής ζώνης.....	141
Εικόνα 46 Άποψη μέρους της βιομηχανικής ζώνης Μάνδρας.....	145
Εικόνα 47 Γεωγραφική θέση του Δήμου Μεγαρέων (Πηγή: http://el.wikipedia.org/wiki/).....	152
Εικόνα 48 Παρουσία δομικού στοιχείου παλιού οικήματος, εντός του δρόμου	160
Εικόνα 49 Έντονες φθορές στο οδόστρωμα, σε μία διασταύρωση στα Μέγαρα.....	161
Εικόνα 50 Ένας από τους λίγους πεζόδρομους στο εμπορικό κέντρο της πόλης. Συναντάται παράνομη στάθμευση εντός αυτού	162
Εικόνα 51 Άποψη αναξιοποίητου αστικού κενού στα Μέγαρα.....	163
Εικόνα 52 Άποψη της πλατείας Ηρώων. Μια από τις ελάχιστες περιπτώσεις διαμορφωμένου χώρου πρασίνου.....	164
Εικόνα 53 Πανοραμική άποψη της Πάχης Μεγάρων και των νησίδων Μικρό & Μεγάλο Παχάκι.....	165
Εικόνα 54 Άποψη του κατεδαφισμένου μέρους του μνημείου της Αγίας Τριάδας. Είναι φανερή η βεβήλωση από τους ανεύθυνους "αρμοδίους".....	169
Εικόνα 55 Άποψη του ενός από τα δύο διατηρητέα κτίρια το οποίο έχει εγκαταλειφθεί. Βρίσκεται πλησίον του Δημαρχείου	171
Εικόνα 56 Υπέρβαση της αιγιαλίτιδας ζώνης από κτίσματα στην Πάχη. Μια συχνή αυθαιρεσία στα παραθαλάσσια μέτωπα	172

Εικόνα 57 Άποψη ενός εγκαταλελειμένου κτίσματος στα Μέγαρα.....	173
Εικόνα 58 Άποψη ενός μηχανουργείου εντός της οικιστικής ζώνης των Μεγάρων ...	174
Εικόνα 59 Περίπτωση εναπόθεσης απορριμμάτων στον αιγιαλό της Πάχης.....	177
Εικόνα 60 Πανοραμική άποψη της νήσου Ρεβυθούσας και του Σταθμού Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου	181
Εικόνα 61 Άποψη της εισόδου στο ΒΙ.ΠΑ Παπά Περιβόλι. Διακρίνεται έλλειψη οριοθέτησης και υποδομών όπως σήμανσης, φωτισμού, πεζοδρομίων κ.α.	187
Εικόνα 62 Άποψη μέρους του ΒΙ.ΠΑ Παπά Περιβόλι. Έλλειψη πολεοδομικής και ρυμοτομικής οργάνωσης. Η παρουσία πολλών αποθεμάτων γης, αφήνει ελπίδες για την ανάπτυξη του πάρκου.	188
Εικόνα 63 Άποψη μέρους της γεωργικής παραγωγής στα Μέγαρα.....	192
Εικόνα 64 Άποψη της εισόδου των λατομείων Αφών Σταμέλου κοντά στο ΒΙ.ΠΑ Παπά Περιβόλι. Διακρίνεται η μορφοποίηση του φυσικού τοπίου.....	193

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ Β' ΤΟΜΟΥ

Χάρτης 1 Ζώνες Μελέτης (Πηγή: Google Earth).....	7
Χάρτης 2 Γεωγραφικές Θέσεις Δήμων μελέτης (Πηγή: Google Earth).....	8
Χάρτης 3 Οριοθέτηση βιομηχανιών μεγάλης όχλησης και οικιστικής ζώνης στο νότιο μέτωπο της Ελευσίνας. Προφανής ασυμβατότητα χρήσεων γης (Πηγή: Google Earth)	44
Χάρτης 4 Γεωγραφική Θέση του νέου σταθμού. (Πηγή: Google Earth).....	101

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ Β΄ ΤΟΜΟΥ

Πίνακας 1 Διαχρονικές Μεταβολές Δήμου Ελευσίνας.....	18
Πίνακας 2 Πλήθος επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα παραγωγής στο Δήμο Ελευσίνας	63
Πίνακας 3 Πλήθος βιομηχανιών δευτερογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Ελευσίνας	67
Πίνακας 4 Πλήθος βιοτεχνιών δευτερογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Ελευσίνας...	69
Πίνακας 5 Διαχρονικές Μεταβολές Δήμου Ασπροπύργου	80
Πίνακας 6 Είδη τριτογενούς τομέα παραγωγής - εμπορίου στο Δήμο Ασπροπύργου	103
Πίνακας 7 Είδη βιομηχανιών στο Δήμο Ασπροπύργου (δευτερογενής τομέας)	107
Πίνακας 8 Είδη βιοτεχνιών στο Δήμο Ασπροπύργου (δευτερογενής τομέας)	108
Πίνακας 9 Είδη επιχειρήσεων πρωτογενούς τομέα στο Δήμο Ασπροπύργου	110
Πίνακας 10 Διαχρονικές Μεταβολές Πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Μάνδρας.....	123
Πίνακας 11 Είδη τριτογενούς τομέα παραγωγής - εμπορίου στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας	143
Πίνακας 12 Είδη βιομηχανιών στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας (δευτερογενής τομέας)	146
Πίνακας 13 Είδη βιοτεχνιών στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας (δευτερογενής τομέας)	147
Πίνακας 14 Είδη επιχειρήσεων πρωτογενούς τομέα στη Δημοτική Ενότητα Μάνδρας	148
Πίνακας 15 Διαχρονικές Μεταβολές Πληθυσμού Δήμου Μεγαρέων.....	156
Πίνακας 16 Είδη επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Μεγαρέων	182
Πίνακας 17 Είδη βιομηχανιών δευτερογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Μεγαρέων	187
Πίνακας 18 Είδη βιοτεχνιών δευτερογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Μεγαρέων ...	189
Πίνακας 19 Είδη επιχειρήσεων πρωτογενούς τομέα παραγωγής Δήμου Μεγαρέων..	192

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Β΄ ΤΟΜΟΥ

Διάγραμμα 1 Εξέλιξη πληθυσμού Δήμου Ελευσίνας.....	19
Διάγραμμα 2 Εξέλιξη Πληθυσμού Δήμου Ασπροπύργου	81
Διάγραμμα 3 Εξέλιξη Πληθυσμού Δ.Ε. Μάνδρας.....	124
Διάγραμμα 4 Εξέλιξη Πληθυσμού Δήμου Μεγαρέων.....	156